

กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณะในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวใน

กระแส

นนทพร สรจิตติ

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณะในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวใน
กระแส

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณะในประจักษ์รายการสัมภาษณ์บุคคลจาก
ข่าวในกระแส"

ของ นันทพร ศรจิตติ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา พัฒน์พงษ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กรธรณ รอดทรัพย์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์วัฒนา)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ดร.อรทัย ชินอัครพงศ์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส
ผู้วิจัย	นันทพร ศรีจิตติ
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กรธรณ รอดทรัพย์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	กลวิธีความไม่สุภาพ, กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์, รายการสัมภาษณ์, บุคคลจากข่าวในกระแส

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพและกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ของการใช้ภาษาในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลจากรายการโทรทัศน์กระแสและรายการต่างคนต่างคิด ระหว่างเดือนมิถุนายน 2561 – เดือน มิถุนายน 2562 ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏใช้มี 4 กลวิธี ได้แก่ 1) กลวิธีการถาม มี 5 รูปแบบ ดังนี้คือ การถามในเชิงดูถูกเพื่อยั่วเยาะอารมณ์ การถามแย้ง การถามชี้คำตอบ การถามรู้ได้ด้วยคำถามต่อเนื่อง การถามในลักษณะใส่ความหรือดัดสินชี้ขาด 2) กลวิธีการกล่าวเตือน 3) กลวิธีการแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ 4) กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานสังคม มี 2 รูปแบบ ดังนี้คือ การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ และ การใช้ถ้อยคำพรูสวาท โดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีความไม่สุภาพทั้ง 4 กลวิธีดังกล่าวปรากฏในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทั้งในการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์ และในการใช้ภาษาของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าการใช้ภาษาระหว่างผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนา 2 ฝ่าย นั้นจะปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพหลากหลายรูปแบบมากกว่าการใช้ภาษาที่ผู้สัมภาษณ์ใช้สนทนากับผู้ร่วมรายการอีกด้วย

ผลการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ พบว่ามี 5 กลวิธี ได้แก่ 1) การปฏิเสธ 2) การลดความรับผิดชอบ 3) การลดข้อข้องใจ 4) การแสดงความยินยอมแก้ไข และ 5) กลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษ เมื่อพิจารณาการปรากฏของกลวิธีทั้งหมดจะพบว่าการปฏิเสธ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสใช้มากที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เอื้อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่เกิดขึ้นหรือมีความเกี่ยวข้องน้อย

ที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ความผิดนั้นปรากฏไม่ชัดเจนหรือปรากฏในลักษณะที่ไม่สามารถผูกมัดให้ผู้พูดต้องยอมรับความผิด รวมไปถึงตัวผู้พูดไม่คิดว่าสิ่งที่ตนกระทำเป็นความผิด สอดคล้องกับกลวิธีการแสดงความยินยอมแก้ไขซึ่งปรากฏข้อมูลในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้น้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้คิดว่าตนกระทำความผิดจนต้องปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้ไม่ปรากฏกลวิธีนี้มากนักนั่นเอง

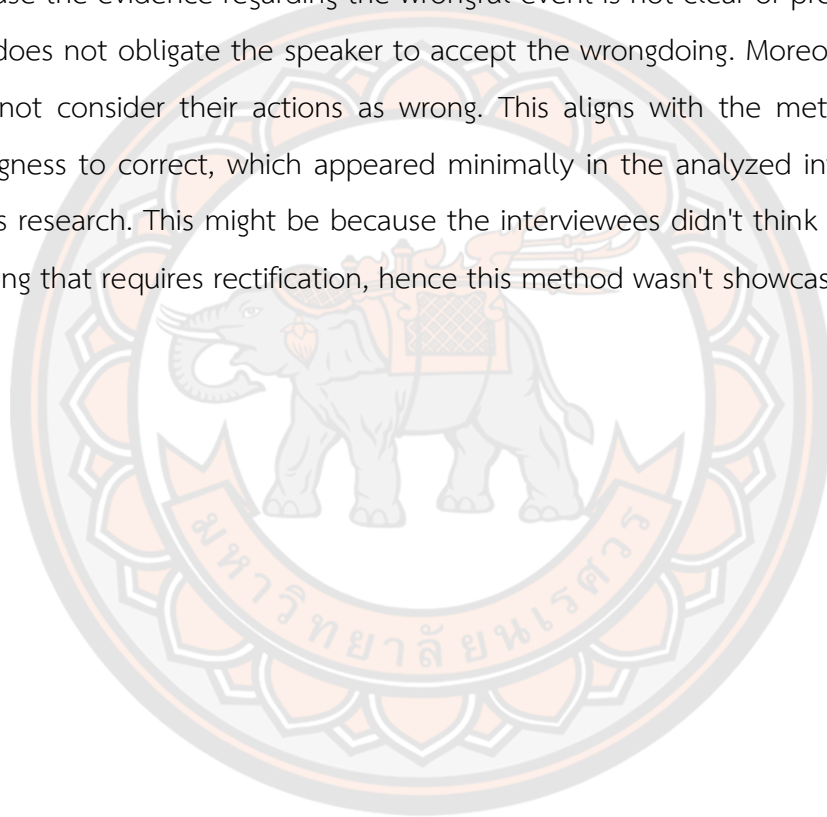

Title	IMPOLITENESS AND IMAGE RESTORATION STRATEGIES IN THE DISCOURSE OF INTERVIEWING PEOPLE IN TRENDY NEWS
Author	Nantaporn Sornjitti
Advisor	Assistant Professor Narongkan Rodsub, Ph.D.
Academic Paper	Ph.D. Dissertation in Thai - (Type 2.1), Naresuan University, 2023
Keywords	Impoliteness Strategies, Image Restoration Strategies, The Interviewing, People in Trendy News

ABSTRACT

This research aimed to study and analyze the strategies of impoliteness and the strategies of image restoration in the language used in the discourse of interview sessions of individuals from mainstream news. Data was gathered from personal interviews on "Hone-Krasae" and "Tang Khon Tang Khit" between June 2018 and June 2019. The study revealed that there were four prevalent methods of impoliteness: 1) The questioning method, which comprises five forms: asking in a belittling manner to provoke emotions, challenging questioning, questions that lead the answer, aggressively pressing with consecutive questions, and asking in a presumptive or decisive manner. 2) The warning method. 3) The method of expressing opinions in a critical manner. 4) The method of using impolite language within societal standards, categorized into two forms: language that indicates gender and emotions, and the use of profanity, slanderous words, and slang that alludes to forbidden terms or topics. The research highlighted that these four methods of impoliteness were evident in interviews from trending news, in both the language of the interviewer/host and the participants, who held divergent views. Moreover, the study found that the dialogue between participants exhibited a broader variety of impoliteness strategies compared to the language used by the interviewer or host when interacting with the participants.

The study analyzed the strategies of image restoration and found that there are five main strategies: 1) Denial, 2) Evasion of Responsibility, 3) Corrective Action, 4) Reducing Offensiveness, and 5) Mortification. When considering the frequency of the appearance of all strategies, denial was found to be the most used by interviewees in the analyzed interview sessions from news in the mainstream media. This suggests that this method helps the interviewees to dissociate themselves from the wrongdoing or to be minimally associated with it. This could be because the evidence regarding the wrongful event is not clear or presented in a way that does not obligate the speaker to accept the wrongdoing. Moreover, the speaker may not consider their actions as wrong. This aligns with the method of showing willingness to correct, which appeared minimally in the analyzed interview sessions in this research. This might be because the interviewees didn't think they committed a wrong that requires rectification, hence this method wasn't showcased much.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเมตตากรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์กรณ รอดทรัพย์ ซึ่งกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของงานด้วยความเอาใจใส่ พร้อมให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย คอยห่วงใย รับฟัง ให้กำลังใจ และช่วยเหลือทุกสถานการณ์ ศิษย์ซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์อย่างหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัทมา พัฒน์พงษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์วัฒนา และ ดร.อรทัย ชินอักษรพงศ์ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ทุกระดับ ทั้งจากโรงเรียนอนุบาล ประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนประจวบวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยอื่นเรศวร ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาการความรู้ต่าง ๆ และหล่อหลอมแนวทางแห่งการศึกษา แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ คุณครูสมยศ กลิ่นพิกุล คุณครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ซึ่งล่วงลับไปแล้ว แต่ศิษย์ยังคงระลึกถึงคุณงามความดีของคุณครูอยู่เสมอ ครูเป็นผู้เล็งเห็นพรสวรรค์และความสามารถด้านภาษาไทย ทั้งยังได้มอบหมายตำแหน่งประธานกลุ่มสาระภาษาไทยของโรงเรียน และผลักดันให้ผู้วิจัยได้เข้าแข่งขันและรับรางวัลเกี่ยวกับทักษะวิชาการด้านภาษาไทยในหลายโอกาส ทำให้ผู้วิจัยสนใจและมุ่งมั่นศึกษาต่อในสาขานี้ ซึ่งศิษย์ยังสำนึกในพระคุณของคุณครูอย่างมิรู้ลืม

กราบระลึกพระคุณ คุณพ่อฉกรรจ์ - คุณแม่ช่อนกลิ่น ศรจิตติ บิดามารดาผู้ล่วงลับ ที่ให้กำเนิด เลี้ยงดูและสนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษาอย่างดีที่สุด ขอขอบคุณ คุณอาภุชญา ศรจิตติ คุณอาผู้เปรียบเสมือนบุพการี ผู้ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนและให้กำลังใจหลานเสมอ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณพลังใจอันยิ่งใหญ่จากครอบครัว “มินท์ เล” อันประกอบด้วยสามีและบุตรชายทั้งสอง ผู้ซึ่งอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คอยเป็นกำลังใจและเป็นพลังสำคัญทำให้สามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยก้าวมาถึงจุดนี้ได้ ในท้ายที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณุปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ประวัติความเป็นมาและลักษณะของรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนดกระแส.....	9
แนวคิดและงานวิจัยเรื่องลักษณะและประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์.....	11
แนวคิดและงานวิจัยเรื่องความสุภาพและความไม่สุภาพ.....	14
แนวคิดและงานวิจัยเรื่องการกู่ภาพลักษณ์.....	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	37
การทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

แหล่งข้อมูลและข้อมูล.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 4 กลวิธีความไม่สุภาพในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส.....	43
1. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการ.....	45
2. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกัน.....	58
บทที่ 5 กลวิธีการก้ำกัปกษณิในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส..	72
1. การปฏิเสธ (Denial).....	76
2. การลดความรับผิดชอบ (Evasion of Responsibility).....	84
3. การแสดงความยินยอมแก้ไข (Corrective Action).....	90
4. การลดข้อขุ่นข้องหมองใจ (Reducing Offensiveness).....	93
5. การยอมรับผิดและการขอโทษ (Mortification).....	106
บทที่ 6 บทสรุป.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	120
อภิปรายผล.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	131
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	136
ประวัติผู้วิจัย.....	150

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ข้อมูลรายชื่อเหตุการณ์ที่มียอดรับชมสูงสุดของคลิปรายการโหนกระแส	38
ตาราง 2 ข้อมูลรายชื่อเหตุการณ์ที่มียอดรับชมสูงสุดของคลิปรายการต่างคนต่างคิด	39
ตาราง 3 กลวิธีความไม่สุภาพของผู้ดำเนินรายการในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจาก ข่าวในกระแสและความถี่ของการปรากฏ.....	44
ตาราง 4 กลวิธีความไม่สุภาพของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใน ปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสและความถี่ของการปรากฏ.....	57
ตาราง 5 กลวิธีหลักการกู่ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคล จากข่าว ในกระแสและความถี่ของการปรากฏ.....	72
ตาราง 6 กลวิธีย่อยการกู่ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคล จากข่าวในกระแสและความถี่ของการปรากฏ.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมล้วนเกี่ยวข้องกับข่าวสารต่าง ๆ ตลอดเวลา สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนนี้ บุคคลสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างรวดเร็วฉับไว ทำให้ได้ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นแล้วข่าวสารที่สื่อมวลชนเผยแพร่ยังสามารถส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อ และทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อข้อมูลหรือเรื่องราวที่ได้รับมาในมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปได้

เมื่อพิจารณาข่าวสารที่ปรากฏให้เห็นในชีวิตประจำวันแล้วจะพบว่า ข่าวประเด็นร้อนหรือข่าวในกระแส เป็นข่าวประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้งเนื้อหาข่าวที่มีสีสันจึงมักดึงดูดความสนใจของผู้รับสารได้ง่าย และสื่อมวลชนเองก็พึงพอใจที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับสารโดยการผลิตรายการที่มีลักษณะดังกล่าวเพื่อผลประโยชน์เชิงธุรกิจของตนเฉกเช่นเดียวกัน

รูปแบบรายการของสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนิยมเสมอมา คือรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทางสื่อโทรทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าปัจจุบันมีรายการลักษณะดังกล่าวนี้ปรากฏทางสื่อโทรทัศน์หลายช่อง เนื่องจากการแข่งขันของวงการสื่อโทรทัศน์ของไทยที่นับวันยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้น จากเดิมที่มีเพียงช่องทีวีหลักเพียง 6 ช่อง ได้แก่ ช่อง 3 5 7 9 11 และ ไทยพีบีเอส ปัจจุบันยังมีช่องทางเลือกต่าง ๆ อีกหลากหลายช่องที่ได้รับการพัฒนาระบบขึ้นมา เช่น ช่องไทยรัฐทีวี ช่อง Amarin TV HD และ ช่อง One เป็นต้น ดังนั้นผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องแข่งขันกันผลิตรายการเพื่อดึงดูดความสนใจ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการให้มีสีสันและอรรถรสที่ชวนติดตาม เพื่อมุ่งดึงดูดความสนใจของผู้รับชมอันจะนำไปสู่กระแสคามนิยมนิยมและเป็นทีกล่าวขานในวงกว้าง ตอบสนองด้านรายได้อันพึงประสงค์ให้แก่ผู้ประกอบการด้านธุรกิจสื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ ผู้ผลิตรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทางสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันต่างพยายามดึงดูดความสนใจโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการให้มีความแปลกใหม่และแตกต่าง กล่าวคือสร้างจุดเด่นของรายการโดยการวางตัวผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกรให้มีบทบาทโดดเด่น โดยมีลักษณะของการถามตรง ถามเค้นเพื่อให้ได้ข้อมูล และล้วงลึกให้ได้คำตอบที่ชัดเจนตรงใจผู้ชม สอดคล้องกับทฤษฎีของจิตต์สุคุม พวงเพชร (2548, น. 1) ซึ่งกล่าวว่า “รายการสนทนาเชิงสาระเหล่านี้มักอาศัย

ความสามารถของพิธีกรในการล้วงคำตอบจากผู้ร่วมรายการเป็นหลัก ยิ่งถ้าพิธีกรมีความสามารถ มีรูปแบบและลีลาเฉพาะตัว มีกลยุทธ์ที่สามารถทำให้ผู้ร่วมรายการตอบคำถามได้ตรงใจผู้ชม มีความลึกและรอบด้านในประเด็นที่สัมภาษณ์ รายการยิ่งเป็นที่นิยม” นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับความ คิดเห็นของพันดา (2562, ออนไลน์) ที่แสดงมุมมองว่า “ส่วนสำคัญส่วนแรกที่เป็นจุดเด่นของรายการ ประเภทนี้คือ พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ ต้องมีการเตรียมงาน ปฏิภาณไหวพริบ คมเกมการซักถาม แหล่งข่าว บีบเค้นข้อมูล หาคำตอบออกมาให้ตรงประเด็น”

อนึ่ง รูปแบบรายการสัมภาษณ์ประเด็นข่าวร้อนในกระแสนั้นมุ่งนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นที่ ได้รับความสนใจในขณะนั้น โดยเป็นการสัมภาษณ์เพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงสู่สาธารณะ อีกทั้งยังเป็นการให้โอกาสผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ดังกล่าวได้มีโอกาสนำเสนอข้อเท็จจริงในมุมมองของ ตนเอง ฉะนั้นผู้รับชมจึงถือเป็นผู้รับสารโดยตรงที่สำคัญซึ่งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต้องคำนึงถึง กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ต้องถามเพื่อหาข้อเท็จจริงที่ผู้ชมต้องการทราบ ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบ คำถามโดยคำนึงว่ามีผู้ชมอยู่ทั่วไป บริบทการสื่อสารในรายการสัมภาษณ์จะเป็นไปในลักษณะที่ผู้ สัมภาษณ์เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือโต้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ที่สังคมกำลัง วิพากษ์วิจารณ์อยู่ในขณะนั้น ดังที่มาลี บุญศิริพันธ์ (2537, น. 49) ได้อธิบายถึงลักษณะของการ สัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นประเภทหนึ่งของการสัมภาษณ์ในฐานะเป็นเครื่องมือทาง สื่อสารมวลชนไว้ว่า

...การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง (Factual Interview) หมายถึง การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่วนมากมักเป็นการสัมภาษณ์เพื่อ ล้วงเอาความจริงเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่กำลังเป็นข่าว ผู้สื่อข่าวจะเลือกสัมภาษณ์ แหล่งข่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงเท่านั้น ลักษณะพิเศษของการสัมภาษณ์ ประเภทนี้คือเน้นเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจ แหล่งข่าวคือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นผู้รู้ใน เรื่องนั้นจริง ๆ สามารถขยายให้ความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้อ่าน หมดข้อสงสัยในเรื่องราวที่กำลังเป็นข่าว ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ พยานรู้เห็น หรือเจ้าของกรณีก็ได้

แม้ว่าในขณะนี้จะมีรายการโทรทัศน์หลายรายการที่มีวัตถุประสงค์และลักษณะของ การสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น แต่ผู้วิจัยได้เลือกข้อมูลการสัมภาษณ์จากรายการโทรทัศน์กระแสด และรายการต่างคนต่างคิดเพื่อเป็นตัวแทนของปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ประเภทนี้ ด้วยเหตุผล ดังนี้คือ รายการโทรทัศน์กระแสด ซึ่งออกอากาศทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ดำเนินรายการโดย กรรชัย กำเนิดพลอย และรายการต่างคนต่างคิด ซึ่งออกอากาศทุกวัน

จันทร์ – วันศุกร์ ทางสถานีโทรทัศน์ อัมรินทร์ ทีวีเอชดี ดำเนินรายการโดย พุทธอภิวรรณ องค์พระ
 บารมี ทั้งสองรายการนี้เป็นรายการสัมภาษณ์ประเด็นข่าวร้อนในกระแส หรือในแวดวงสื่อมวลชน
 เรียกว่ารายการแนวฮาร์ดทอล์ก (Hard talk) (แจ้วริมจ่อ, 2562, ออนไลน์)

นอกจากนี้ รายการโหนกระแสและรายการต่างคนต่างคิดนั้นเป็นรายการที่ได้รับความนิยม
 จากผู้ชมรายการจำนวนมาก มียอดการเข้าชมในระดับสูง จากการสำรวจและจัดอันดับ รายการ
 สัมภาษณ์ประเภทฮาร์ดทอล์กของเว็บไซต์ <https://www.tvdigitalwatch.com> ในเดือนกรกฎาคม
 2562 เมื่อพิจารณาผลสำรวจความนิยมรายการสัมภาษณ์บุคคลจากประเด็นข่าวร้อนในกระแสที่
 พิธีกรชายทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์ปรากฏว่า รายการโหนกระแสได้รับความนิยมใน
 อันดับสูงสุดของช่องโทรทัศน์ฟรีทีวี เฉลี่ยร้อยละ 0.415 และรายการต่างคนต่างคิดได้รับความนิยม
 ในอันดับสูงสุดของช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่ เฉลี่ยร้อยละ 0.558 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งสองรายการ
 ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปอย่างมาก ซึ่งเหตุผลประการหนึ่งนั้นคือ การใช้กลวิธีทางภาษา
 ของผู้สัมภาษณ์เพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งก็คือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ข่าวที่อยู่ใน
 กระแสและกำลังเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคมขณะนั้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ข่าวที่เป็นประเด็นร้อนของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งถูกพาดพิงถึงในเชิง
 ลบ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคู่กรณีสองฝ่ายที่มีความขัดแย้งและเกิดกระแสโจมตีซึ่งกันและกัน
 เหล่านี้ล้วนตกเป็นเป้าหมายที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคมขณะนั้น และเมื่อสื่อมวลชน
 นำบุคคลต่าง ๆ ที่ถูกพาดพิงถึงมานำเสนอมุมมองความคิดเห็นผ่านรายการสัมภาษณ์โดยมี
 วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ก็ยิ่งช่วยตอบสนองความต้องการรับรู้เรื่องราวจากผู้รับสาร ทำให้
 รายการสัมภาษณ์ดังกล่าวมีผู้นิยมติดตามมากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ทาง
 โทรทัศน์ที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริงที่ผ่านมา พบการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาในการถามของ
 ผู้สัมภาษณ์หรือกลวิธีการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น เช่น
 งานวิจัยเรื่อง “กลไกทางภาษาในการตอบคำถามของนักการเมืองไทยในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน”
 ของศุภธิดา เทียมสมบุรณ์ (2541) งานวิจัยของประไพพรรณ พึ่งฉิม (2542) ที่ศึกษา “กลวิธีการถาม
 ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์สองประเภท” งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการตอบคำถามสื่อมวลชน
 ของดารานักแสดงไทย กรณีศึกษารายการทีวีพูลไลฟ์” ของโสภิสฐา ไชยถาวร (2557) และงานวิจัย
 ของจันทิมา สว่างลาภ (2558) ที่ศึกษา “กลวิธีการถามในรายการสัมภาษณ์ของสรยุทธ สุทัศนะจินดา
 ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีสถานภาพทางสังคมต่างกันในภาษาไทย” เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะขยายขอบเขตการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ประเภท
 ค้นหาข้อเท็จจริงโดยศึกษาทั้งลักษณะการใช้ภาษาของผู้ดำเนินรายการและผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้เห็น
 ภาพรวมของการใช้ภาษาในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ประเภทนี้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม

ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นเรื่องกลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏในการใช้ภาษาดำเนินรายการของผู้สัมภาษณ์ก็เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจเช่นกัน เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ารูปแบบการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวปรากฏมากขึ้นในบริบทรายการสัมภาษณ์ยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในยุคสมัยที่สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ มีหลากหลายช่องมากขึ้น ผู้ประกอบการแต่ละช่องต่างแข่งขันกันช่วงชิงจำนวนผู้ชม ทำให้เกิดรายการสัมภาษณ์ที่เน้นสีสันและความหวือหวาในการสัมภาษณ์ทั้งตัวผู้ดำเนินรายการ เนื้อหาและข้อความที่จัดเตรียมไว้ ทั้งนี้เพื่อสร้างกระแสให้ผู้ชมนิยมรายการของตนเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

วิล งามยิ่งยวด (2557, น. 218) ได้แสดงข้อคิดเห็นว่า “ในการสนทนาตามปกติมีสิ่งหนึ่งที่มีมักจะแฝงอยู่ด้วยเสมอ คือ ความเสี่ยงต่อการเสียหน้าของคู่สนทนา เนื่องจากในทุก ๆ การสนทนาจะมีการกระทำที่คุกคามหน้า (Face-threatening acts หรือ FTAs) แฝงอยู่ด้วย ไม่มากก็น้อย” ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าลักษณะการใช้ภาษาคุกคามหน้าคู่สนทนาเป็นลักษณะที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ได้แก่ การใช้ถ้อยคำเพื่อกล่าวหา การใช้ถ้อยคำเพื่อวิจารณ์ การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นแย้ง การใช้ถ้อยคำในลักษณะคาดคั้นและรุกไล่เพื่อให้ได้คำตอบ เป็นต้น ซึ่งการใช้ภาษาดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการสัมภาษณ์เพื่อมุ่งค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งมักจะพบถ้อยคำที่ใช้กลวิธีความไม่สุภาพลักษณะต่าง ๆ ที่ ดูเหมือนคุกคามหน้าผู้ฟังได้ โดยเฉพาะผู้สัมภาษณ์ซึ่งอยู่ในฐานะของผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์ประเภทดังกล่าวมักจะใช้คำถามสัมภาษณ์ที่คุกคามหน้าผู้ฟังอยู่บ่อยครั้ง ดังตัวอย่างสถานการณ์การสัมภาษณ์ของผู้ดำเนินรายการทั้งสองรายการต่อไปนี้

ผู้ดำเนินรายการ: “เขาบอกว่าสิ่งที่พวกคุณทำเนี่ยกำลังแหกตาทั้งหลายเลยอยู่ที่นี่นะอะ เทพหน้าตาอย่างไรก็ไม่รู้”

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): อะตอนนี้ผมถามว่าเทพหน้าตาอย่างไรไม่รู้ คุณก็ดูเอาว่า ผมอาจจะมโนอย่างที่เขาวา แต่มันก็เป็นสิทธิส่วนบุคคลของผม ถึงผมจะมโนว่าผมจะเป็นอะไร แต่ผมไม่ได้เหาะได้ ผมไม่ได้หายตัวได้ ผมก็ไม่ได้ผิตในศีล ผมก็คิดดี (รายการต่างคนต่างคิด ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์ลง หรือ มโน ? เดือนมิถุนายน 2561)

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุ่มหามุนี): ครับผมปุ่มหามุนีคือชื่อผมเนี่ยชื่อปุ่นะครับ ก็เรียกกันปุ๊โตะสั้น ๆ แล้วก็คำว่าหามุนีผมจบเบรียญธรรมสามประโยค ผมก็เลยเอาคำว่ามหาเนี่ยมันแปลว่าใหญ่ นะครับ ก็คือเอาปุ่มหามุนีนะครับขึ้นมา มุนีแปลว่าปราชญ์ผู้ปฏิบัติเนี่ยอย่างนี้ฮะ

ผู้ดำเนินรายการ: นี่ปฏิบัติแล้วหรือ

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุ่มหามุนี): ครับผม ครับผม

ผู้ดำเนินรายการ: ผมทอง ๆ เนี่ยหรือ

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุ่มหามูนี): ครับผม ก็คือเมื่อก่อนเนี่ยครับผม

(รายการโหนกระแส ตอน สะเทือนสำนัก! “ปุ่มหามูนี” โลฟีนัวเนี่ยสาว ลั่นฝึกจิต มาตีตบะไม่แตก
เดือนพฤษภาคม 2562)

จากตัวอย่างการใช้ภาษาสัมภาษณ์แบบรับเชิญของพิธีกรทั้งสองรายการข้างต้น ปรากฏกลวิธีการใช้ภาษาแสดงความไม่สุภาพในแง่ของการถามในลักษณะใส่ความหรือดัดสินชี้ขาด การถามในเชิงดูถูกเพื่อข่มขู่อารมณ์ และการถามแย้งในสถานการณ์ที่ผู้สัมภาษณ์รู้สึกไม่เห็นด้วยหรือไม่เชื่อในคำพูดของคู่สนทนา เป็นต้น เนื่องจากพิธีกรเห็นว่าตนมีสิทธิ์ที่จะตั้งคำถามโดยตรงไปตรงมา ในฐานะสื่อมวลชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้สึกในการตั้งคำถาม เพราะสามารถตั้งคำถามจนกว่าจะได้รับคำตอบจากอีกฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็มีหน้าที่ต้องตอบคำถามเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สัมภาษณ์ โดยมีเป้าหมายคือ “การปกป้องหรือกู้ภาพลักษณ์ของตนเองไว้”

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการความไม่สุภาพในรายการสัมภาษณ์ของไทยมีเพียงงานวิจัยของอรวิ บุญนาค (2559) เท่านั้น ซึ่งศึกษาเรื่อง “กลวิธีการความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องทางเลือกใหม่” ฉะนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์กลวิธีการความไม่สุภาพของผู้ดำเนินรายการในการใช้ภาษาสัมภาษณ์แบบรับเชิญในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทางโทรทัศน์ เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาภาษากับความไม่สุภาพในสังคมไทยให้กว้างขวางครอบคลุมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจที่จะศึกษากลวิธีการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์อีกด้วย ซึ่งที่ผ่านมานั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการทางภาษากับการรักษาหน้าของบุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง ดารานักแสดง นักวิชาการ ผู้บริหารองค์กรต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักของประชาชนเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าประเด็นเรื่องการศึกษาวิธีการทางภาษากับการกู้ภาพลักษณ์นั้นปรากฏในงานวิจัยของต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ส่วนงานวิจัยของไทยคือ งานวิจัยเรื่อง “ปริจเฉทการแถลงข่าวอื้อฉาวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย การศึกษาเชิงปริจเฉทวิเคราะห์และวัจนปฏิบัติศาสตร์” ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งใช้แหล่งข้อมูลเป็นปริจเฉทของการแถลงข่าว ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์การใช้ภาษาด้วยทฤษฎีการกู้ภาพลักษณ์ตามกรอบการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดแบบการกู้ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) มาใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ เพื่อขยาย

ขอบเขตการศึกษาเรื่องกลวิธีการกึ่งภาพลักษณ์ให้ครอบคลุมบริบทการสื่อสารในปริจเฉทอื่น ๆ และชี้ให้เห็นปรากฏการณ์ทางภาษาของคนในสังคมอย่างรอบด้านและชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีคำถามวิจัยประการหนึ่งคือ ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งจัดว่าเป็นการสื่อสารในสถานการณ์วิกฤติ หรือ “สถานการณ์ที่เป็นปัญหา” ตามแนวคิดของ Tracy (2003, อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.21) เนื่องจากสถานการณ์ของปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือการกระทำที่สังคมมองว่าผิด และปัญหาที่ว่านั้นเกี่ยวข้องกับการเสื่อมเสียชื่อเสียงของบุคคลด้วยนั้น ขณะดำเนินรายการสัมภาษณ์บุคคลจากประเด็นข่าวร้อนในกระแสผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีความไม่สุภาพในการดำเนินรายการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามคำถามวิจัยอีกประการคือ ในสถานการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานะที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือยุติการสนทนาได้นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์จะมีกลวิธีการกึ่งภาพลักษณ์ในการตอบคำถามเช่นไรบ้าง เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความชอบธรรมให้กับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ภาษาในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส เพื่อแสดงให้เห็นมิติของการใช้ภาษาในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพของผู้สัมภาษณ์ และกลวิธีความไม่สุภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส
2. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการกึ่งภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสของรายการโหนกระแส ซึ่งเป็นรายการในสังกัดช่องฟรีทีวี สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และรายการต่างคนต่างคิด ซึ่งเป็นรายการในสังกัดช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่ สถานีโทรทัศน์อมรินทร์ ทีวีเอชดี ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยใช้เฉพาะข่าวที่เป็นบทสัมภาษณ์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวในกระแสที่กำลังมีข้อขัดแย้ง หรือตกเป็นข่าวที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่นับรวมปริจเฉทรายการสัมภาษณ์อื่น ๆ ตัวอย่างเช่น บทสัมภาษณ์ประเด็นข่าวในวาระพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง บทสัมภาษณ์ประเด็นข่าวการกักการช่วยชีวิตเด็กติดถ้ำ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลคลิปวิดีโอรายการสัมภาษณ์ทั้งสองรายการดังกล่าวเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2561 - เดือนมิถุนายน 2562 โดยคัดเลือกเฉพาะตอนที่ปรากฏจำนวนครั้งของการเข้าชมมากที่สุดของแต่ละเดือนผ่านทางหน้าแฟนเพจของรายการ โทนกระแส <https://www.facebook.com/HKS2017/> และรายการต่างคนต่างคิด <http://www.facebook.com/tangkhontangkhith/> รวมข้อมูลที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 24 คลิป

ข้อตกลงเบื้องต้น

การเก็บข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าจะคัดเลือกตอนที่ปรากฏจำนวนครั้งของการเข้าชมมากที่สุดของแต่ละเดือนผ่านทางหน้าแฟนเพจของรายการนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเงื่อนไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. หากเกิดกรณีที่บริบทของคลิปรายการสัมภาษณ์ที่มียอดผู้รับชมสูงสุดในเดือนนั้น ไม่สอดคล้องกับกลุ่มข้อมูลอื่น ๆ ที่ใช้ศึกษาวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่เหตุการณ์ข่าวประเด็นร้อนของบุคคลที่กำลังถูกพาดพิงถึงในเชิงลบหรือเป็นเหตุการณ์ที่กำลังถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคม หรือกรณีที่จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์มิได้เป็นไปเพื่อการค้นหาข้อเท็จจริง ข้อมูลนั้นจะถูกตัดออกจากกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษาวิจัย และจะคัดเลือกคลิปรายการสัมภาษณ์ที่มียอดการเข้าชมมากที่สุดอันดับรองลงมาซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการวิจัยที่กำหนดไว้
2. ในกรณีที่ข้อมูลคลิปรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสเกิดปัญหาเรื่องจำนวนครั้งของการเข้าชมรายการสูงสุด 3 อันดับแรกของเดือนนั้น ๆ ไม่สัมพันธ์กับกลุ่มข้อมูลอื่น ๆ ดังได้ระบุไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจะเลื่อนไปศึกษาข้อมูลคลิปรายการสัมภาษณ์ของเดือนถัดไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีความไม่สุภาพ หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงการคุกคามหน้าคู่สนทนา เช่น การแสดงความเห็นแย้ง การใช้ถ้อยคำเชิงกล่าวหาหรือยั่วอารมณ์ผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความไม่พึงพอใจและเสียหน้าได้

กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อนำภาพลักษณ์ที่ตกลับคืนมาหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและเป็นเหตุการณ์ที่สังคมมีทัศนคติต่อผู้พูดในเชิงลบ

รายการสัมภาษณ์ หมายถึง รายการโทนกระแสและรายการต่างคนต่างคิด ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย ที่สื่อสารระหว่างกันโดยมีจุดมุ่งหมายให้ฝ่ายหนึ่งคือผู้ดำเนินรายการซึ่งมีบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ ชักถามแทนผู้รับชมรายการ และอีกฝ่ายหนึ่งคือแขกรับเชิญซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ทำหน้าที่ตอบข้อซักถามต่าง ๆ

บุคคลจากข่าวในกระแส หมายถึง แขกรับเชิญของรายการโหนกระแสและรายการต่างคนต่างคิดที่กำลังถูกพาดพิงหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ข่าวซึ่งกำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากสาธารณชนในช่วงเวลาที่รายการสัมภาษณ์นั้นกำลังออกอากาศจึงได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นลักษณะประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส
2. ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสกับกลวิธีความไม่สุภาพและการก้าวก้าวลักษณะผ่านรูปแบบการใช้ภาษาลักษณะต่าง ๆ
3. เป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีความไม่สุภาพและกลวิธีการก้าวก้าวลักษณะในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคล ซึ่งสามารถนำไปเปรียบเทียบกับประจําการสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ คือ ประวัติความเป็นมาและลักษณะของรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแส แนวคิดและงานวิจัยเรื่องลักษณะและประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์ แนวคิดและงานวิจัยเรื่องความสุภาพและความไม่สุภาพ และแนวคิดและงานวิจัยเรื่องการกู่ภาพลักษณ์ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาและลักษณะของรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแส

ผู้วิจัยขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและลักษณะของรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสที่ผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยจำแนกการนำเสนอที่ละรายการดังต่อไปนี้

1. รายการต่างคนต่างคิด

พิชานัน อินโปธา (2559, น. 35-66) นำเสนอประวัติความเป็นมาและลักษณะของรายการต่างคนต่างคิดไว้ในงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาารูปแบบพื้นที่ในรายการประเภทสนทนาในยุคทีวีดิจิทัล” กล่าวคือ รายการต่างคนต่างคิด เริ่มออกอากาศครั้งแรกในปีพ.ศ. 2557 ทางช่อง Amarin TV หมายเลข 34 ออกอากาศทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 19.00 – 19.30 น. ระยะเวลาออกอากาศ 30 นาที โดยมี พุทธ อภิวิรรณ องค์กรพระบารมี เป็นผู้ดำเนินรายการ ภายใต้อัฒน “ดู เด็ด เผ็ด มัน จากปากของคนต่างขั้ว” และมีคำอธิบายรายการ คือ “จากประเด็นร้อนของสังคม กลายเป็นปัญหาในวงกว้าง “พุทธ อภิวิรรณ” จะยังคำถามแทนคุณ... แบบไม่เกรงใจใคร และจะขยี้ให้ได้มา ซึ่งคำตอบของคน 2 ขั้ว ใน “ต่างคนต่างคิด” บริบทการสนทนาในรายการต่างคนต่างคิดมีลักษณะการพูดคุยในประเด็นด้านสังคมอย่างหลากหลาย มีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป โดยจะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่กำลังเป็นข่าวดัง หรือเป็นกระแสที่ผู้ชมกำลังสนใจ หรือเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในสังคมที่เกิดการถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้จากการศึกษาลักษณะของรายการต่างคนต่างคิด ยังพบว่าผู้ดำเนินรายการหรือผู้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดนี้มีบุคลิกโดดเด่นทั้งจากท่าทาง น้ำเสียงที่กระตุ้นความสนใจจากผู้ชม และสามารถเล่นกับความรู้สึกของผู้ชมให้รู้สึกมีส่วนร่วมได้ดี ทำหน้าที่ในการอธิบายถึงที่มาของประเด็นที่พูดคุยในแต่ละครั้งคล้ายกับผู้ดำเนินรายการอื่นๆ

ในส่วนวิธีการตั้งคำถาม ผู้ดำเนินรายการหรือผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามปลายปิด เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนจากผู้ร่วมรายการ ขณะเดียวกันก็จะใช้คำถามปลายเปิดในการถามความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งยังพบว่ามีการใช้คำตอบหรือความเห็นของผู้ร่วมรายการที่มีความเห็นตรงข้ามไปเป็นคำถามสำหรับผู้ร่วมรายการอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้เห็นถึงปฏิกริยา ความเห็นและความรู้สึกของผู้ร่วมรายการต่อประเด็นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี และในช่วงท้ายของรายการผู้สัมภาษณ์จะเน้นย้ำถึงสโลแกนของรายการ ที่ต้องการให้คนที่มีความคิดเห็นที่ต่างกันได้มาพูดคุยกันในรายการ

2. รายการโหนกระแส

รายการ “โหนกระแส” เป็นรายการโทรทัศน์แบบฮาร์ดทอล์ก (Hard Talk) หรือรายการสนทนาเชิงสาระ เริ่มออกอากาศครั้งแรกในปี 2560 ช่วงเริ่มต้นนั้น เป็นการออกอากาศในช่วงกลางคืน ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 20.30-21.00 น. จนเมื่อรายการได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทางช่องก็เริ่มขยายเวลาในการออกอากาศ โดยปัจจุบันรายการโหนกระแสออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 12.35 น. ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เอชดี หรือช่อง 33

ประภาสิริ ปักอินทรี และกนกกาญจน์ วรสีหะ (2565, น. 69-70) นำเสนอเนื้อหาและลักษณะของรายการโหนกระแสไว้ในงานวิจัยเรื่อง “ศึกษากลวิธีการถามในปริจเฉทการสัมภาษณ์ของกรรชัย กำเนิดพลอย ในรายการทอล์กโชว์ “โหนกระแส” กล่าวคือ เนื้อหาของรายการโหนกระแสมักจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของสังคม มุมมองต่อเหตุการณ์ต่างๆ โดยมี กรรชัย กำเนิดพลอย เป็นผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้รายการมักเชิญแขกรับเชิญซึ่งเป็นคู่กรณีและกำลังมีประเด็นข้อขัดแย้งกัน มานั่งพูดคุยกันแบบเผชิญหน้าเพื่อหาข้อสรุป และให้ผู้ชมได้ฟังความจากทั้งสองฝ่าย

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าลักษณะของรายการโหนกระแสนั้นน่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ดำเนินรายการหรือผู้สัมภาษณ์สามารถเชิญแขกรับเชิญที่กำลังมีเรื่องราวหรือปัญหาขัดแย้งกันอยู่ในขณะนั้นมาพูดคุย ถกเถียงหาข้อเท็จจริง ทำให้เป็นรายการที่สนุกและกระตุ้นความสนใจผู้ชม รวมถึงส่วนที่สำคัญอีกประการ คือ การเลือกใช้กลวิธีการถามในการสัมภาษณ์แขกรับเชิญที่มาร่วมรายการ ทั้งนี้เพราะว่าแขกรับเชิญและบริบทของประเด็นที่พูดคุยนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง ผู้สัมภาษณ์คือ กรรชัย กำเนิดพลอย สามารถเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ กับคำถามที่แทนความรู้สึกของผู้ชมได้เป็นอย่างดี ตรงประเด็น กล่าวถามในสิ่งที่ผู้ชมอยากรู้โดยไม่เกิดความขัดแย้งหรือมีการนำเสนอเรื่องราวอย่างเป็นกลาง ตรงไปตรงมา เพื่อเป็นกระบอกเสียงของสังคมที่ผู้ชมสามารถพึ่งพาได้ ส่งผลให้ผู้ชมรายการได้รับข้อเท็จจริง มุมมองต่าง ๆ จากเรื่องราวนั้น ๆ ตามความเป็นจริงได้ตรงความต้องการและพฤติกรรมการบริโภคข่าวสารของคนในสังคมปัจจุบัน

แนวคิดและงานวิจัยเรื่องลักษณะและประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนิยามความหมายของปริจเฉท ลักษณะของปริจเฉท การสัมภาษณ์ และประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์ ที่จะได้นำมาเป็นแนวทางการศึกษาในเบื้องต้น ก่อนดังนี้

1. นิยามความหมายของปริจเฉท

คำว่าปริจเฉท ตรงกับคำว่า Discourse ในภาษาอังกฤษ ซึ่งนักภาษาศาสตร์หลายท่าน ได้ให้นิยาม “ปริจเฉท” และการวิเคราะห์ปริจเฉทไว้ อาทิ Tannen (1990 อ้างถึงใน ฤกษ์ดาวรรณ หงส์ลดารมภ์, 2539, น. 1) ให้คำนิยามปริจเฉทไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าหมายถึง “ภาษาที่เกิดขึ้นในรูปแบบใดก็ตามในบริบทใดก็ตาม อาจเป็นประโยคสองประโยคที่เรียงต่อกันแม้ว่าจะแต่่งขึ้นมา”

Stubbs (1983, p. 1) กล่าวว่า ปริจเฉทคือหน่วยภาษาที่มีขนาดใหญ่กว่าหน่วยภาษาในระดับวากยสัมพันธ์ เช่นบทความในหนังสือ หรือบทสนทนา นอกจากนี้การวิเคราะห์ปริจเฉทยังเป็นการศึกษาองค์ประกอบของภาษาที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้นไปเหนือระดับประโยคหรืออนุภาค เช่น การสนทนาโต้ตอบ หรือข้อเขียนต่าง ๆ การศึกษาปริจเฉทจึงเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาตามที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมโดยเฉพาะการปฏิสัมพันธ์หรือบทสนทนายาระหว่างผู้ใช้ภาษา

การศึกษาปริจเฉทตามแนวคิดของ Stubbs สอดคล้องกับ Brown, & Yule (1983, p. 1) ซึ่งพูดถึงการศึกษาปริจเฉทไว้ว่า เป็นการศึกษาวเคราะห์ภาษาในบริบทการใช้จริง เป็นการวิเคราะห์รูปภาษาควบคู่ไปกับหน้าที่ในการใช้ เนื่องจากเราไม่สามารถอธิบายรูปภาษาได้โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่ที่รูปภาษานั้นถูกเลือกมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์

จากนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า 1) ปริจเฉท คือหน่วยภาษาที่มีขนาดใหญ่กว่าหน่วยภาษาในระดับวากยสัมพันธ์ 2) การสัมภาษณ์ถือเป็นปริจเฉทประเภทหนึ่ง 3) การศึกษาปริจเฉทเป็นการศึกษาภาษาตามที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาบริบทของภาษานั้น ๆ ควบคู่ไปด้วย และ 4) การศึกษารูปภาษาหรือกลวิธีทางภาษาที่ใช้จะต้องทราบถึงบริบทและวัตถุประสงค์ของรูปภาษาหรือกลวิธีทางภาษานั้น ๆ

ในงานวิจัยนี้ ปริจเฉท หมายถึง รูปภาษาที่ใช้ในการสื่อสารที่มีโครงสร้างสูงกว่าระดับประโยค เป็นการศึกษาภาษาตามที่เกิดขึ้นจริง โดยสัมพันธ์กับบริบทและวัตถุประสงค์ของรูปภาษานั้น ๆ

2. ลักษณะของปริจเฉทการสัมภาษณ์

Schiffirin (1994) ได้กล่าวว่า ปริจเฉทแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ปริจเฉทการพูดและปริจเฉทการเขียน และปริจเฉทมี 2 รูปแบบคือ แบบที่เกิดจากคนสองคนขึ้นไป และแบบที่เกิดจากคนเดียว ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นปริจเฉทการพูดที่เกิดจากการโต้ตอบระหว่างสองคนขึ้นไป

Steger (1984, อ้างถึงใน Renkema, 1993, p. 93) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสัมภาษณ์ไว้ว่า การสัมภาษณ์เป็นปริจเฉทการพูดประเภทหนึ่งที่ประกอบด้วยผู้ร่วมสนทนาตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยแต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้กำหนดประเด็น และควบคุมดำเนินการสนทนาให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งมีหน้าที่ตอบคำถามเพื่อให้ข้อมูลแก่ฝ่ายแรก

จากลักษณะดังกล่าว Steger (1984) จึงแยกปริจเฉทการสัมภาษณ์ออกจากปริจเฉทการสนทนาทั่วไป เนื่องจากเห็นว่าบทสนทนาทั้งสองประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในการสัมภาษณ์คู่สนทนาจะมีสถานะไม่เท่าเทียมกัน ในขณะที่ในการสนทนาทั่วไปคู่สนทนาจะมีสถานะที่เท่าเทียมกัน การสัมภาษณ์จะมีการกำหนดแก่นเรื่องไว้ล่วงหน้า ในขณะที่ในการสนทนาทั่วไปไม่ได้กำหนดแก่นเรื่องไว้อย่างตายตัว และการดำเนินการสัมภาษณ์จะเป็นไปในแบบของการโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น ในขณะที่ในการสนทนาทั่วไปมีลักษณะของการร่วมมือมากกว่า มีเพียงสิ่งเดียวที่การสัมภาษณ์กับการสนทนาทั่วไปเหมือนกันคือ จำนวนผู้พูดที่มีมากกว่าหนึ่งคน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะของปริจเฉทการสัมภาษณ์ตามแนวคิด Steger มีลักษณะสำคัญ 4 ประการด้วยกันคือ 1) มีจำนวนผู้พูดมากกว่าหนึ่งคน 2) คู่สนทนามีสถานะไม่เท่าเทียมกัน 3) มีการกำหนดประเด็นไว้ล่วงหน้า 4) วิธีการนำเสนอเป็นแบบโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น

ประไพพรรณ พิงฉิม (2542, น.20) ได้สรุปลักษณะเฉพาะของปริจเฉทการสัมภาษณ์ที่แตกต่างไปจากปริจเฉทการสนทนาทั่วไปไว้ดังนี้

1. เป็นปริจเฉทการสนทนาที่คู่สนทนาสองฝ่ายมีสถานะไม่เท่าเทียมกัน ผู้สัมภาษณ์หรือฝ่ายที่ต้องการข้อมูลมีสถานะเหนือกว่า คือมีสิทธิ์ในการถามคำถามที่ตนต้องการ ในขณะที่ฝ่ายให้ข้อมูลหรือผู้ให้สัมภาษณ์มีหน้าที่ต้องตอบคำถามเหล่านั้น

2. เป็นปริจเฉทการสนทนาที่คู่สนทนาสองฝ่ายมีจุดมุ่งหมายในการสนทนาร่วมกัน ชัดเจน และต่างก็ทราบแก่นเรื่องของการสนทนาครั้งนั้น ๆ

3. เป็นปริจเฉทการสนทนาที่ต้องดำเนินไปตามกติกาของการถามตอบ เมื่อมีคำถามเกิดขึ้นต้องมีการตอบตามมา โดยมีผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ดำเนินการและควบคุมการสนทนาให้อยู่ในกติกาดังกล่าว

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลการสรุปลักษณะเฉพาะของปริจเฉทการสัมภาษณ์ตามแนวคิดของประไพพรรณ พิงฉิม (2542) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารูปแบบของรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสในงานวิจัยของตนเอง

3. ประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “สัมภาษณ์” ทำให้นึกถึงวิธีการขอข้อมูลที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการสัมภาษณ์มีหลายประเภท ดังที่มาลี บุญศิริพันธ์ (2537, น. 49-50) กล่าวถึงการสัมภาษณ์ในฐานะเครื่องมือทางสื่อสารมวลชนประการหนึ่งว่ามีจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง การสัมภาษณ์เพื่อความคิดเห็น และการสัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง หมายถึง การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่วนมากมักเป็นการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาความจริงเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่กำลังเป็นข่าว ผู้สื่อข่าวจะเลือกสัมภาษณ์แหล่งข่าวเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เที่ยงตรง ลักษณะพิเศษของการสัมภาษณ์ประเภทนี้คือเน้นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ แหล่งข่าวคือบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้รู้ในเรื่องนั้นจริง ๆ สามารถขยายให้ความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้รับสารหมดข้อสงสัยในเรื่องราวที่กำลังเป็นข่าว ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ พยานรู้เห็น หรือเจ้าของกรณีก็ได้

2. การสัมภาษณ์เพื่อความคิดเห็น หมายถึง การสัมภาษณ์เพื่อขอความคิดเห็นจากบุคคลหลายคนในเรื่องเดียวกัน เรื่องที่สัมภาษณ์มักเกี่ยวกับข่าวใหญ่ ข่าวเด่นที่กำลังได้รับความสนใจจากประชาชน เรื่องที่ต้องการสาธารณมติ หรือเรื่องเกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนมาก แหล่งข่าวหรือผู้ให้สัมภาษณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ชำนาญเฉพาะกรณี อาจเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อาจมาจากบุคคลหลายอาชีพหลายสาขา เช่น การให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาความสะอาด การศึกษา เศรษฐกิจ ฯลฯ ความคิดเห็นจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายจะมีน้ำหนัก ทำให้เกิดการตัดสินใจแก่ผู้รับสารได้ในบางกรณี การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลในข่าวช่วยเปิดโอกาสให้พูดถึงเรื่องที่ตนมีส่วนอยู่บ้าง แต่ต้องระมัดระวังให้เป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ขัดแย้งกัน

3. การสัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ หมายถึง การสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้รับสารได้เห็นภาพรวมของบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดคุยในสิ่งที่เกี่ยวกับตนเอง ความชอบ ความสนใจพิเศษ งานอดิเรก และอะไรก็ตามที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถสะท้อนบุคลิกภาพและความนึกคิดของผู้นั้น การสัมภาษณ์ชนิดนี้มักปรากฏเป็นข้อเขียนเชิงสารคดีบุคคลมากกว่าข่าว และนำไปใช้กับบุคคลที่มีความโดดเด่น มีกิจกรรม หรือพฤติกรรมที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เช่น นักการเมือง นักวิชาการ นักแสดง แม่ค้า การสัมภาษณ์ผู้ได้รับรางวัลแมกไซไซ คนไทยตัวอย่าง ฯลฯ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกข้อมูลจากรายการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองรายการ คือ รายการโหนกระแสและรายการต่างคนต่างคิด เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ เนื้อหา และผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว การสัมภาษณ์ในรายการทั้งสองดังกล่าวจัดเป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง ผู้ให้สัมภาษณ์มักเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังเป็นประเด็น อาจอยู่ในฐานะของผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อเหตุการณ์นั้น หรือผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าพาดพิงถึงในทางลบ

แนวคิดและงานวิจัยเรื่องความสุภาพและความไม่สุภาพ

ก่อนที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องความไม่สุภาพ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเรื่องความสุภาพพอสังเขปเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากแนวคิดเรื่องความไม่สุภาพนั้นมีจุดเริ่มต้นและได้พัฒนามาจากแนวคิดเรื่องความสุภาพ ทั้งนี้แนวคิดเรื่องความสุภาพที่มีผู้นำไปใช้อ้างอิงอย่างแพร่หลาย ได้แก่ แนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown, & Levinson, 1978, 1987, p. 38) ที่แสดงให้เห็นว่า ความสุภาพไม่ใช่เป็นเพียงแค่การกระทำตามมารยาททางสังคมเท่านั้น แต่ความสุภาพเป็นกลวิธีทางภาษาที่ช่วยลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น แนวคิดสำคัญนี้คือเรื่องของ “หน้า” (face) ที่คนในสังคมทุกคนจะต้องมีหน้าด้านบวก (positive face) ที่ต้องการการยอมรับ หรือที่เรียกว่า “การรักษาหน้า” และหน้าด้านลบ (negative face) ที่ต้องการความเป็นอิสระที่จะไม่ถูกผู้ใดมารบกวนหรือลิดรอนสิทธิ์ รวมทั้งการไม่ต้องการถูกตำหนิต่อหน้าสาธารณะ หรือที่เรียกว่า “การเสียหน้า”

บราวน์, และเลวินสัน (Brown, & Levinson, 1987 อ้างถึงใน อรวี บุนนาค, 2559, น. 15) นำเสนอมุมมองเรื่องความสุภาพโดยเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องหน้า และได้อธิบายว่า ในการแสดงการกระทำหรือคำพูดต่าง ๆ จะทำให้เกิดการคุกคามหน้าขึ้น ซึ่งเรียกว่า วัจนกรรมที่คุกคามหน้า (Face threatening acts หรือเรียกโดยย่อว่า FTA) โดยได้จำแนกประเภทการคุกคามหน้าตามประเภทของหน้าและพิจารณาว่าเป็นการคุกคามหน้าผู้พูดหรือผู้ฟัง ได้แก่

1. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง เช่น สั่ง ขอร้อง แนะนำ เตือน ชู
2. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง เช่น แสดงความไม่เห็นด้วย วิจารณ์ในด้านลบ
3. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้พูด เช่น กล่าวขอบคุณ ตอบรับการขอร้อง
4. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูด เช่น ขอโทษ ยอมรับผิด สารภาพ

อย่างไรก็ตาม บราวน์และเลวินสันเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะปกป้องหน้าของตัวเองและกัน ในขณะที่เดียวกันก็พยายามที่จะไม่คุกคามหน้า (Face-Threatening Acts: FTA) ทั้งหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบของคู่สนทนา (กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรบุษ โขศสุวรรณิช, 2551, น. 129 - 134)

ส่วนทฤษฎีของคัลเปเปอร์ (Culpeper, 1996) ได้เสนอแนวคิดเรื่องความไม่สุภาพไว้ในบทความเรื่อง “Toward an anatomy of Impoliteness” ซึ่งเป็นแนวคิดคู่ขนานกับความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown, & Levinson, 1978) เขาได้กล่าวไว้ว่าเป็นเรื่องยากที่ผู้ใช้ภาษาจะใช้ภาษาสุภาพตลอดเวลา เช่น ในสถานการณ์ที่เราต้องการบอกคนขับรถว่าเขาลืมปิดที่ปัดน้ำฝนซึ่งขณะนั้นฝนไม่ได้ตก แม้ว่าจะใช้การกล่าวอ้อมหรือภาษาสุภาพแล้วก็ตาม แต่สามารถทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้ การกล่าวเช่นนี้ก็ยิ่งถือเป็นความไม่สุภาพ คัลเปเปอร์ได้จำแนกกลวิธีการแสดงความไม่สุภาพไว้ดังนี้

1. การแสดงความไม่สุภาพอย่างตรงไปตรงมา เป็นการพูดโดยสื่อเจตนาตรงไปตรงมา
2. การคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง เช่น ไม่ทักทาย แสดงความไม่เห็นด้วย
3. การคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง เช่น ดุถูก เยาะเย้ย
4. การยั่วล้อ โดยการใช้ถ้อยคำที่ดูเหมือนไม่สุภาพเพื่อแสดงความสนิทสนมหรือเป็นกลุ่มเดียวกัน
5. การไม่แสดงความสุภาพ ในบริบทที่ต้องการความสุภาพ เช่น ไม่กล่าวขอบคุณเมื่ออีกฝ่ายให้ความช่วยเหลือ

แนวคิดข้างต้นของคัลเปเปอร์นั้นสอดคล้องกับลีช (Leech, 1983 อ้างถึงใน วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และ วิภาดา รัตนติลก ณ ภูเก็ต, 2561, น.182) ที่กล่าวว่าในการสนทนาบางครั้ง ผู้พูดอาจกล่าววัจจนกรรมที่ไม่สุภาพควบคู่กับวัจจนกรรมที่สุภาพ โดยลีชได้แบ่งความสุภาพออกเป็น 2 ประเภทคือ ความสุภาพที่แปรไปตามสถานการณ์ (relative politeness) และความสุภาพที่เกี่ยวข้องกับวัจจนกรรม ลีชแสดงความเห็นว่าบางวัจจนกรรมมีความสุภาพ แต่ในบางวัจจนกรรมก็เป็นวัจจนกรรมที่ไม่สุภาพ เช่น การสั่งเป็นวัจจนกรรมที่ไม่สุภาพเสมอ ในขณะที่การชม การเชิญ หรือการเสนอให้เป็นวัจจนกรรมที่สุภาพเสมอ ทั้งนี้ลีช (Leech, 1983 อ้างถึงใน วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และ วิภาดา รัตนติลก ณ ภูเก็ต, 2561, น. 182-183) ได้เสนอกฎความสุภาพไว้ 6 ข้อ โดยให้ความสำคัญกับการรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือคู่สนทนา ได้แก่

1. หลักกลวิธี (Maxim of Tact) ลดการเสียประโยชน์ของผู้ฟังและเพิ่มประโยชน์ให้แก่ผู้ฟัง
2. หลักความเอื้อเฟื้อ (Maxim of Generosity) ลดประโยชน์ของผู้พูดและเพิ่มประโยชน์ให้แก่ผู้ฟัง
3. หลักการยกย่อง (Maxim of Approbation) ลดการไม่ชื่นชมผู้พูดและเพิ่มการยกย่องชื่นชมผู้ฟัง
4. หลักการถ่อมตน (Maxim of Modesty) ลดการยกย่องตนเองและเพิ่มการถ่อมตน

5. หลักความเห็นพ้อง (Maxim of Agreement) ลดความเห็นแย้งและเพิ่มความเห็นพ้องระหว่างตนเองกับผู้อื่น

6. หลักความเห็นใจ (Maxim of Sympathy) ลดความเป็นปรปักษ์และเพิ่มความเห็นใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น

อนึ่ง กฎความสุภาพของลีชข้างต้นนั้นยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดของ เลคอฟ (Lekoff, 1973, 1977 อ้างถึงใน อรวี บุณนาค, 2559, น. 15) ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดเรื่องหลักความสุภาพโดยพิจารณาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาไว้ 3 ประการ ได้แก่ การไม่บังคับ (Don't Impose) คือ ต้องไม่บีบบังคับให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้พูด การให้ทางเลือก (Give Option) คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ และ การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี (Make a Feel Good) คือ การทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกดี หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีความไม่สุภาพในภาษาไทยได้แก่ งานวิจัยของจันทิมา สว่างลาภ (2556) ซึ่งศึกษากลวิธีความไม่สุภาพในรายการเรียลลิตี้โชว์ภาษาไทย 3 รายการ ได้แก่ รายการเดอะสตาร์คันฟ้าคว้าวาดาว ปีที่ 6 รายการทรูอะคาเดมีแฟนเทเชียร์ ปีที่ 6 และรายการเดอะดีไซน์เนอร์ฝันตามคิดชีวิตมิติไซน์ ปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏในรายการเรียลลิตี้โชว์ แบ่งได้ 4 ลักษณะ คือ 1) กลวิธีความไม่สุภาพแบบตรง ได้แก่ การตำหนิผู้ฟัง การสั่งให้ผู้ฟังกระทำหรือหยุดการกระทำบางอย่าง การย้ำความผิด และการนำผู้ฟังไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น 2) กลวิธีความไม่สุภาพแบบอ้อม ได้แก่ การแนะนำให้ผู้ฟังรู้ว่าตนเองมีข้อผิดพลาด การประชดประชัน การใช้สำนวนที่มีความหมายในทางลบ การใช้อุปลักษณ์ให้เกิดความตลกขบขัน และการกล่าวโทษผู้อื่นหรือสิ่งอื่น 3) กลวิธีความไม่สุภาพแบบยั่วล้อ ได้แก่ การแนะนำข้อบกพร่องด้วยน้ำเสียงที่เล่นที่จริง การกล่าวถึงการกระทำที่สื่อในเรื่องเพศ การสร้างพูดผิดด้วยน้ำเสียงที่เล่นที่จริง และการใช้คำหยาบด้วยน้ำเสียงที่เล่นที่จริง 4) กลวิธีเสริมความไม่สุภาพ ได้แก่ การใช้คำอุทานที่แสดงความรู้สึกในทางลบ

งานวิจัยของปานปิ่น ปลั่งเจริญศรี (2560) ศึกษาการใช้กลวิธีความไม่สุภาพที่ใช้ในสัมพันธสารการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจในรัฐสภาไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรระหว่างวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2556 ซึ่งเป็นการประชุมครั้งสุดท้ายก่อนที่จะมีการยึดอำนาจการปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2557 ผลการวิจัยพบว่า พรรคฝ่ายค้านมีการใช้กลยุทธ์ความไม่สุภาพแบบตรงประเด็นมากกว่าพรรครัฐบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีเจตนาทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่ได้รับการยอมรับและไม่ได้รับความน่าเชื่อถือยังผลให้ไม่ได้รับความไว้วางใจ ขณะที่พรรครัฐบาลมีการใช้กลยุทธ์ความไม่สุภาพแบบไม่ตรงประเด็นมากกว่า โดยอาจเนื่องจากการที่ต้องเป็นฝ่ายถูกกล่าวหาและเป็นฝ่ายตั้งรับเพื่อตอบข้ออภิปราย จึงทำให้การใช้ภาษาโดยอ้อมอาจช่วยกลบเกลื่อนข้อเท็จจริงในประเด็นที่ถูกกล่าวหาได้

ส่วนกลวิธีความไม่สุภาพพบว่าทั้งสองฝ่ายมีการใช้กลวิธีที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ในแต่ละฝ่าย โดยพรรคฝ่ายค้านซึ่งทำหน้าที่อภิปรายจะเน้นการตำหนิ การย้าข้อผิดพลาด และการกล่าวโทษในการโจมตีภาพลักษณ์ของพรรครัฐบาล ในขณะที่การสั่งให้ผู้ฟังกระทำหรือหยุดกระทำบางอย่าง การปฏิเสธความต้องการ ถูกใช้ทำให้ฝ่ายรัฐบาลรู้สึกไม่เป็นอิสระ ส่วนพรรครัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายตั้งรับในการตอบคำถาม เน้นใช้การเปรียบเทียบผู้ฟังกับบุคคลที่สามและการทำทนายเพื่อทำให้พรรคฝ่ายค้านไม่ได้รับการยอมรับและรู้สึกไม่เป็นอิสระเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้กลวิธีความไม่สุภาพแบบไม่ตรงประเด็นที่คุกคามหน้าเชิงลบของผู้ฟังพบว่าพรรครัฐบาลเน้นใช้การประชดประชัน การกล่าวอ้างถึงบุคคลที่สาม และการใช้อุปโลกน์ ส่วนกลวิธีความไม่สุภาพแบบไม่ตรงประเด็นที่คุกคามหน้าเชิงลบของผู้ฟัง คือ การแนะนำให้ผู้ฟังทราบว่าตนเองมีข้อผิดพลาด และการเสนอทางเลือก ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านมีการใช้กลวิธีความไม่สุภาพแบบไม่ตรงประเด็นเช่นเดียวกันกับพรรครัฐบาล ยกเว้นการกล่าวอ้างถึงสิ่งอื่นซึ่งถูกใช้เพื่อคุกคามหน้าเชิงลบพรรครัฐบาล

งานวิจัยของอรวิ บุณนาค (2559) ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์ในการใช้ภาษาสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรรายการโทรทัศน์ช่องทางเลือกใหม่ ได้แก่ ช่อง 2 Starmax ช่อง 8 และ ช่อง One HD จากผลการวิจัยพบว่ากลวิธีความไม่สุภาพจัดเป็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรรายการโทรทัศน์ช่องทางเลือกใหม่ พิธีกรทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์ผ่านกลวิธีการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพด้วยความตั้งใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบรายการที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสอย่างตรงไปตรงมา

ผลการวิจัยพบว่าปรากฏลักษณะการเปิดรายการด้วยการชี้ให้เห็นถึงรูปแบบรายการที่แตกต่างจากรายการสัมภาษณ์ทั่วไป นอกจากนี้พบว่าพิธีกรเลือกใช้กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์ทั้งโดยการถามและกลวิธีอื่น ๆ ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงให้เห็นการละเมิดหลักความสุภาพตามบรรทัดฐานของสังคม อีกทั้งยังปรากฏวิธีที่ละเมิดความสุภาพในการสนทนาตามหลักภาษาศาสตร์ เช่น การทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกในด้านลบ ตลอดจนปรากฏวิธีการคุกคามหน้าผู้ให้สัมภาษณ์อยู่บ่อยครั้ง

ผลการศึกษากลวิธีความไม่สุภาพของพิธีกรในการใช้ภาษาดำเนินการสัมภาษณ์พบกลวิธีต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่ กลวิธีคำถาม 6 กลวิธี คือ 1) การถามในเชิงดูถูกเพื่อยั่วอารมณ์ 2) การถามแย้ง 3) การถามขึ้นคำตอบ 4) การถามด้วยถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ 5) การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง และ 6) การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด รวมถึงกลวิธีอื่น ๆ 3 กลวิธี คือ การกล่าวเตือน การขู่สาทหรือการสบถโดยใช้คำต้องห้ามหรือการใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม และการแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษากลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่กับผลการวิจัยกลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏในงานวิจัยอื่น ๆ พบประเด็นที่น่าสนใจ 1) ผลการศึกษากลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสพบว่าพิธีกรมักใช้กลวิธีการถามแบบตรงไปตรงมาที่ปรากฏการคุกคามหน้าผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบและสร้างความเข้มข้นในการดำเนินการสัมภาษณ์ 2) กลวิธีการพรูสวาทหรือการสบถโดยใช้ถ้อยคำต้องห้ามเป็นกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏโดดเด่นอีกกลวิธีหนึ่งในรายการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสในงานวิจัยนี้

อย่างไรก็ตามเป็นที่สังเกตได้ว่าแม้รูปแบบรายการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสผ่านสื่อโทรทัศน์ทางเลือกใหม่จะปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพ แต่กลับเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ชม สะท้อนให้เห็นกระแสนิยมของรายการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ผลิตรายการรวมทั้งผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์มักเลือกใช้กลวิธีความไม่สุภาพนี้มาใช้เพื่อเป็นจุดขายหรือเพื่อ "ฉีกแนว" ให้เห็นความแตกต่างจากรายการสัมภาษณ์รูปแบบเดิมนั่นเอง

อนึ่ง ในงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณะในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส” นี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถ้อยคำที่สื่อความไม่สุภาพโดยใช้เกณฑ์ของ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และ วิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ท (2561) ซึ่งได้ปรับประยุกต์จากเกณฑ์ของ Leech (1983) Culpeper (1996) และจันทิมา สว่างลาภ (2556) เพื่อให้มีแนวทางในการคัดเลือกเบื้องต้นอย่างชัดเจนว่าข้อความใดสื่อความไม่สุภาพ ดังต่อไปนี้

1. ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก็ตามที่ไม่สอดคล้องกับกฎความสุภาพของ Leech (1983) ถ้อยคำนั้นถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ
2. ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะสื่อความหมายตรงตามรูปของภาษาหรือไม่ตรงตามรูปของภาษา แต่สามารถตีความได้ว่า ถ้อยคำเหล่านั้นทำให้ผู้ฟังเกิดการเสียหายถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

ตัวอย่างสถานการณ์ ผู้พูดกล่าวกับคนขับรถแท็กซี่ซึ่งลิ้มปิดที่ปัดน้ำฝน ซึ่งขณะนั้นฝนไม่ได้ตกว่า

“Is it raining?” (Culpeper, 1996, p. 351) ฝนกำลังตกหรือ?

เมื่อพิจารณาจากบริบทแล้วจะเห็นว่า ผู้พูดไม่ได้มีเจตนาจะถาม แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าผู้ฟังไม่ได้ทำสิ่งที่ควรกระทำคือ ปิดที่ปัดน้ำฝน แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้ตำหนิผู้ฟังโดยตรง แต่การกล่าวเช่นนี้ก็ทำให้ผู้ฟังเสียหายได้เพราะถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับการทำงานของตน

3. ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ที่มีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างหรือไม่กระทำการบางอย่างที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าจะใช้การพูดอ้อมหรือใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักความรุนแรงก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นคือ การทำให้ผู้ฟังเกิดการเสียน้ำก้นือว่าถ้อยคำเหล่านั้นเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

ตัวอย่างสถานการณ์ เมื่อคุณอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องพูดเพื่อให้ผู้ฟังหยุดแคะจมูกว่า

“Do you think you could possibly not pick your nose?” (Culpeper, 1996, p. 351) คุณคิดว่า...พอจะเป็นไปได้ไหมที่คุณจะไม่แคะจมูก

ในสถานการณ์นี้ แม้ผู้พูดจะใช้คำที่ช่วยลดความรุนแรงลงไปบ้าง แต่ถ้อยคำนี้ก็ยังคงแสดงความไม่สุภาพเพราะมีเจตนาให้ผู้ฟังหยุดการกระทำที่ไม่เหมาะสม

4. ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงอำนาจในการกำหนดให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างหรือไม่กระทำการบางอย่างซึ่งเป็นการบังคับใจผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจหรือไม่ยินดีกระทำตาม การกล่าวถ้อยคำดังกล่าวถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

ตัวอย่างสถานการณ์ แม่พูดกับลูกให้รีบกินข้าวว่า

“Go on, eat up?” (Culpeper, 1996, p.351) “กิน ๆ เข้าไปให้หมด” คัลเปเปอร์เห็นว่า แม้ผู้พูดจะมีเจตนาหวังดีต่อผู้ฟัง แต่การกล่าวเช่นนี้เป็น การบังคับใจผู้ฟังให้กระทำตามความต้องการของผู้พูดซึ่งผู้ฟังอาจไม่ยินดีทำตามหรือไม่พอใจก็ได้

จากนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพ โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ตามแนวทางของ อรวี บุนนาค (2559) ในบทความวิจัยเรื่อง “กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่” ได้แก่ รายการคนดั่งนั่งเคลียร์ รายการปากโป้ง รายการ The Naked show และรายการสถานีแสนแสบ ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดเรื่องความสุภาพตามความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ของเลคอฟ (Lakoff, 1973, 1977) และลีช (Leech, 1983) รวมทั้งทฤษฎีเรื่องความสุภาพตามแนวคิดเรื่องหน้า ของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) เพื่อใช้วิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพลักษณะต่าง ๆ ของพิธีกรหรือผู้สัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้

ผลการวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏในการใช้ภาษาสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่ในงานวิจัยของ อรวี บุนนาค (2559) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการถาม

1.1 การถามในเชิงดูถูกเพื่อยั่วอารมณ์ หมายถึง การที่พิธีกรเลือกใช้คำถามแสดงการดูถูกผู้ให้สัมภาษณ์ คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ให้สัมภาษณ์

ตัวอย่าง

พิธีกร: คุณลีน่าจั่งคุณรู้สึกว่าคุณบ้ามั้ย

ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่เคยค่ะ

พิธีกร: บางทีคุณอาจจะเรียนเยอะ ก็เลยเพี้ยนหนัก คุณรู้สึกว่าคุณพูดกับคนอื่นรู้เรื่องมั๊ย

ผู้ให้สัมภาษณ์: รู้เรื่องค่ะ เวลาจัดรายการคนดูมันชอบความบ้าเรา เพราะมันดูแล้วสะใจ คนดูเค้าชอบความบ้า ถ้าอาจารย์มาพูดแบบนี้ที่วิชาการในมหาวิทยาลัย มันไม่โดนคนดูมันไม่จำ

(รายการสถานีแสบ)

1.2 การถามแย้ง หมายถึง การที่พิธีกรถามแย้งเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยหรือไม่เชื่อกับคำตอบก่อนหน้านี้ของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงเลือกถามด้วยการนำเนื้อหาที่ตรงกันข้ามกับคำตอบก่อนหน้านี้ของผู้ให้สัมภาษณ์ขึ้นมาถาม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามใหม่โดยการชี้แจงหรืออธิบายโต้แย้งอีกครั้ง

ตัวอย่าง

พิธีกร: คุณมีคติเยอะมาก ตอนนี้อยู่เมืองไทยมีกี่คติ

ผู้ให้สัมภาษณ์: 3 คติ คตินี้เป็น 4 คติ แต่ผมไม่ยกนับคตินี้เพราะผมเจตนาผมไม่ได้ไปบุงกรุก

พิธีกร: ไม่ได้บุงกรุก ได้ยังไงคุณ เอาเลือดไปเขียน ยังงั้นไม่ได้เรียกบุงกรุกหรือ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมก็ไปบ่อยู่แล้ว เค้าก็น้อยอยู่แล้ว แคนันวันผิต ผมแค่วันที่เขาไม่ได้มันด เพราะว่าไปดูว่าเขาอยู่กับใคร

(รายการปากโป้ง)

1.3 การถามชี้คำตอบ หมายถึง พิธีกรถามโดยมีเนื้อความชี้คำตอบหรือแนะแนวทางคำตอบเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามตามแนวทางนั้น

ตัวอย่าง

พิธีกร: ช้้นถามว่าทำไมผู้หญิงถึงอยากได้เธอ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ทำไมเธอครับ หนึ่งเนี่ยผมเป็นคนที่ไม่มีลัษลมคมใน ผมพูดตรงข้อดีคือการเข้าถึง คือการคอนเน็กกับเค้า ถ้าเราจะสัมพันธ์กับเค้า ถ้าเราไม่มั่นใจตัวเองก็ยากต่อการเข้าถึง ถ้าเราไม่เงินไม่อายุ เค้าก็ยิ่งเปิดรับกับเรามากขึ้น เราก็ง่ายที่จะ คอนเน็ก

พิธีกร: คอนเน็กของคุณคือการมีเพศสัมพันธ์แบบฟรี ๆ ใช่มั้ยคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: คือการเอากันแบบไม่จ่ายตังค์ มันก็ฟรีตลอดครับ

(รายการคนดั่งนั่งเคลียร์)

1.4 การถามด้วยถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ หมายถึง การถามในลักษณะที่มีเนื้อหาระบุถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางกามารมณ์หรือมีนัยความหมายได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือความสัมพันธ์ทางร่างกายระหว่างเพศ

ตัวอย่าง

พิธีกร: พี่หญิงมาแล้วก๊คน

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมไม่เคยนับ แพนผมนับได้ แพนผมไม่เกินห้าคน

พิธีกร: ผู้หญิงที่เดินเข้ามา เธอก็อให้ระบายความใคร่ เธอก็อยินดีจะแจกจ่ายน้ำ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมก็ไม่ได้ให้ ผมก็ดูคนด้วย ผมก็ต้องโดนด้วย หน้าก็ต้องสวย นมต้องใหญ่ ผมก็ชอบคนสวย ถ้าไม่โดนก็ไม่เอา

พิธีกร: วงการบันเทิงมีใครบ้างที่เสร็จคุณ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมขอไม่บอกได้มั๊ยครับ ผมค่อนข้างจะให้เกียรติเพศตรงข้าม ให้เค้าไปตีเถอะครับ

(รายการคนดั่งนั่งเคลียร์)

1.5 การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง หมายถึง “การที่ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อเนื่องในทันทีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามแรกเสร็จสิ้น ซึ่งเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในช่วงเงียบของการเปลี่ยนผลการพูดที่สั้นมากหรือแทบไม่มีช่วงเงียบเลย เป็นการถามที่ผู้สัมภาษณ์รับผลการพูดโดยไม่มีการหยุดเว้นระยะหรือบางครั้งก็เป็นการถามแทรกขึ้นมาระหว่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยังตอบคำถามไม่เสร็จสิ้น” (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2542, น.83)

ตัวอย่าง

พิธีกร1: มาวันนี้ คุณเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงแล้ว แพนคุณว่าอย่างไรบ้างอะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: มันก็ชอบไล่ ไปมึง ไปหาเมียใหม่ ไปมึงดังแล้วไม่ใช่หรอ กัด ๆ นิดนึง

พิธีกร2: สรุปแล้วคุณเป็นคนกลัวเมีย

ผู้ให้สัมภาษณ์: (เงิบคิด) เรียกว่า “รักเมียก็ได้”

พิธีกร2: อย่าอั้งดิ คารมคมคายเราไปไหน อย่าอั้งดิ เป็นคนรักแพน แพนอยู่

ด้วยกันใช่เปล่า

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็คือว่า...ไป ๆ มา ๆ หาสูกัน ผมไปบ้านเค้ามั่ง เขามาบ้านผมมั่ง ไปหาพ่อแม่เขากับแพนผมแล้วเราไม่ต้องคุยกันอีก

พิธีกร: พ่อแม่เขาสนิทกับคุณดี

ผู้ให้สัมภาษณ์: ครับ

(รายการ The Naked show)

1.6 การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด หมายถึง การที่พิธีกรใช้คำถามในลักษณะการใส่ความหรือกล่าวหาผู้ให้สัมภาษณ์โดยไม่มีเหตุผลหรือหลักฐานอันเหมาะสมมารองรับ หรือพิธีกรทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีพฤติกรรมในทางลบ

ตัวอย่าง

พิธีกร: ทุกคนมองว่าคุณเป็นแมงดา ประทานโทษคุณเคยไปขายตัวที่ไหน และขายเท่าไรห๊ะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมเข้าวงการบันเทิงตั้งแต่อายุ 16 รับเงินแสนมาตั้งแต่อายุ 16 จึงไม่จำเป็นต้องขาย ผมเปลี่ยนรถทุกปี ใครที่เคยซื้อผมมาเลย ผมให้ล้านหนึ่งเลย ใครที่เคยเป็นแก๊ง กวาง มาเลยผมให้สองล้านเลยเดี๋ยวผมเซ็นเช็คให้เอง

(รายการคนดั่งนั่งเคลียร์)

2. กลวิธีอื่น ๆ

2.1 การกล่าวเตือน เป็นวัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง เนื่องจากพิธีกรกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ควรจะทำได้อะไร

ตัวอย่าง

พิธีกร: คุณไปพูดพาดพิงถึงเค้าด้วยว่าคุณขายประกันครั้งแรกก็โดนเค้าเคลมเลย

ผู้ให้สัมภาษณ์: หนูไม่ได้พูดนะคะว่าเค้าเคลม ไม่ได้พูด ให้สาบานให้ตายโหงตายท่า

พิธีกร: รายการสด ๆ

(รายการปากโป้ง)

2.2 การผรุสวาท การสบถโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่อง ต้องห้าม

ตัวอย่าง

พิธีกร: กูโคตรแรงเลยระดับมาเฟียของกู ขายครีมพอกหน้า ยอดขายเป็นยังไง

ผู้ให้สัมภาษณ์: ยอดขายดีขึ้น ที ๆ บอกยอดขายดี

พิธีกร: อ้าว! เหี้ย ดีชะยังงั้น

(รายการ The Naked show)

2.3 การแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ หมายถึง พิธีกรแสดงความเห็นโดยใช้ความรู้สึกร่วมตัวของตนมาตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์คำตอบ การกระทำหรือพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมากจะเป็นความคิดเห็นในเชิงลบ กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกไม่ดีจึงจัดเป็นกลวิธีที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ให้สัมภาษณ์

ตัวอย่าง

ผู้ให้สัมภาษณ์: (ร้องเพลงในรายการ)

พิธีกร1: อ่อนนี่นี่เรารู้แล้วว่าเน วัตดาว ไม่ควรร้องเพลง นะฮะ

พิธีกร2: ลักษณะเหมือนไอ้เหี้ยแม่เมตตาดอนเข้า ๆ

(รายการ The Naked show)

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการศึกษาในงานวิจัยของตนเองโดยเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ อรวี บุนนาค (2559) เป็นหลัก เนื่องจากมีบริบทการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันนั่นคือเป็นบริบทของรายการสัมภาษณ์ในกระแสเช่นเดียวกัน

แนวคิดและงานวิจัยเรื่องการกู้ภาพลักษณ์

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเรื่องการกู้ภาพลักษณ์ (A Theory of Image Restoration) นั้นเป็นแนวคิดที่ใช้ศึกษาวิธีการที่บุคคลหรือองค์กรใช้กู้ภาพลักษณ์ที่เสียไปเนื่องจากเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดที่สังคมรับรู้ (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 25) แนวคิดนี้มีความคิดพื้นฐานว่าเมื่อบุคคลหรือองค์กรนั้น ๆ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สังคมมองว่าเป็นการกระทำที่ผิดย่อมไม่สามารถนิ่งเฉยได้ เพราะจะถือว่าเป็นการยอมรับ การที่ภาพลักษณ์ถูกคุกคามจากการเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดหรือข้อกล่าวหาจากสังคมนั้นถือเป็นภาวะวิกฤติที่บุคคลและองค์กรไม่พึงปรารถนา ดังนั้นจึงต้องเร่งกู้ภาพลักษณ์ให้กลับคืนมา

Benoit (1995, อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 28-30) ได้เสนอแบบการกู้ภาพลักษณ์ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การปฏิเสธ (Denial) คือ การที่ผู้พูดบอกว่าตนเองไม่ได้กระทำการใด ๆ ที่สังคมพิจารณาว่าเป็นเรื่องไม่ดีหรือเป็นเรื่องที่ก่อปรด้วยความผิด การปฏิเสธแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 การปฏิเสธแบบตรง ๆ (Simple denial) กล่าวคือ เมื่อผู้พูดปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาทำให้เกิดคำถามตามมาว่า “ถ้าเช่นนั้นใครคือผู้กระทำผิด” จึงเกิดกลวิธีปฏิเสธแบบผลัดความผิด

1.2 การปฏิเสธแบบผลักความผิด (Shifting the blame) กล่าวคือ ในบางสถานการณ์ การปฏิเสธในลักษณะนี้สามารถส่งผลดีได้สองประการ ประการที่หนึ่งคือเป็นการเบนความรู้สึกไม่ดี ออกจากผู้ที่ถูกกล่าวหา และประการที่สองคือช่วยทำให้ความลึงเลที่ผู้ฟังจะยอมรับการปฏิเสธแบบ ตรง ๆ ลดลงได้บ้าง เนื่องจากผู้พูดมีคำตอบให้แล้วว่า “ใครคือผู้กระทำผิด”

2. การลดความรับผิดชอบ (Evading Responsibility) เมื่อไม่อยู่ในสถานการณ์ที่สามารถ ปฏิเสธความผิดได้ ผู้พูดอาจจะต้องใช้วิธีการเลี่ยงหรือลดการแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น (Provocation) เมื่อมีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น ผู้ที่ต้องร่วมรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ความผิดคือผู้ที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำอันไม่ดีนั้นขึ้น

2.2 การบอกว่ายากความเข้าใจ (Defeasibility) รวมถึงการไม่สามารถควบคุมตัวแปร สำคัญ ๆ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นได้ ดังนั้นผู้พูดจึงไม่สามารถเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลของการกระทำ นั้นทั้งหมดได้

2.3 การบอกว่าจะไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ (Accident) เพราะอุบัติเหตุเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม ดังนั้นการให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไม่ได้ตั้งใจหรือเป็น อุบัติเหตุจะช่วยทำให้ผู้พูดเลี่ยงความรับผิดชอบต่อเรื่องทั้งหมดไปได้บ้าง

2.4 การบอกว่าจะเจตนาดี (Good Intentions) ในสถานการณ์นี้ผู้พูดไม่ได้ ปฏิเสธ แต่ แสดงให้เห็นว่าการกระทำที่สังคมพิจารณาว่าไม่ดีนั้นเกิดบนพื้นฐานของความตั้งใจดี ถือเป็นการ ต่อรองต่อความรับผิดชอบในเรื่องที่เกิดขึ้น

3. การลดข้อขัดข้องใจ (Reducing Offensiveness) ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าทำความผิด จำต้องหาวิธีการลดระดับอารมณ์ขุ่นเคืองที่เกิดขึ้นในใจของผู้ที่รับรู้เรื่องราวหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำอันก่อให้เกิดความขุ่นเคืองนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1 การนำเสนอภาพด้านดี (Bolstering) เป็นการนำเสนอเรื่องดีเพื่อหักล้างเรื่องไม่ดี วิธีการนี้ผู้พูดอาจจะยกเรื่องดีในอดีตขึ้นมากล่าว แม้ผู้ฟังอาจจะไม่หายขุ่นเคืองใจจากการได้รับรู้ เหตุการณ์ที่ไม่ดีหรือไม่น่าประทับใจโดยสิ้นเชิง แต่อารมณ์ขุ่นมัวก็อาจจะลดไปได้บ้าง

3.2 การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก (minimization) เป็นการพยายามทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าเรื่องไม่ดีที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้ส่งผลเสียหายร้ายแรงอย่างที่ผู้ฟังคิดในครั้งแรกที่ได้รับรู้เรื่องราว หาก ผู้ฟังคล้อยตาม ความรู้สึกทางลบต่อตัวผู้พูดก็น่าจะลดลงไปได้บ้าง

3.3 การพูดให้เป็นอย่างอื่น (Differentiation) วิธีการนี้คือการพูดถึงเรื่องเดียวกันด้วย ถ้อยคำใหม่ ผู้พูดต้องเลือกใช้ถ้อยคำแบบที่จะช่วยลดระดับความขุ่นข้องใจของผู้ฟัง

3.4 การเสนอมุมมองใหม่ (Transcendence) เป็นการนำเสนอเรื่องที่เกิดขึ้นด้วย มุมมองอื่นที่ต่างไปจากการตีความแบบที่ส่งผลด้านลบกับตัวเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการที่ ผู้พูด พยายามทำให้ผู้ที่รับรู้เรื่องราวมีมุมมองด้านดีต่อเรื่องที่เกิดขึ้นบ้าง

3.5 การโจมตีผู้กล่าวหา (Attack accuser) วิธีการนี้เกิดจากความคิดว่า หากความ น่าเชื่อถือของผู้ที่กล่าวหา มีน้อยลง ความเสียหายของผู้ที่ถูกกล่าวหา ก็จะน้อยตามไปด้วย สามารถ กล่าวได้นัยหนึ่งว่าการโจมตีผู้กล่าวหาเป็นการดึงความสนใจจากเรื่องที่เกิดขึ้นไปสู่เรื่องอื่นแทน

3.6 การชดเชยความผิด (Compensation) เป็นการทำให้ความรู้สึกไม่ดีลดน้อยลงไป ด้วยการชดเชยสิ่งต่าง ๆ ตอบแทน เช่น สิ่งของ บริการ หรือเงินชดเชย อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุก สถานการณ์ที่จะทำเช่นนี้ได้ เพราะบางครั้งอาจถูกมองว่าเป็นการติดสินบน หรือทำลายน้ำใจ ผู้เกี่ยวข้องได้

4. การแสดงความยินยอมแก้ไข วิธีการนี้ทำได้สองแบบคือ 1) พยายามแก้ไขสถานการณ์ให้ เหมือนปกติก่อนเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น และ 2) แสดงให้เห็นว่าจะป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบนั้น ขึ้นอีก วิธีการนี้แตกต่างจากการชดเชยความผิด กล่าวคือ มีการกล่าวถึงต้นเหตุของความเสียหายที่ เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไขให้ถูกต้องหรือป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก

5. การยอมรับผิดและการขอโทษ ผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้วิธีการแสดงความรับผิดชอบต่อ เหตุการณ์ความผิดและขอภัยได้ และถ้าผู้ฟังรู้สึกว่าการขอภัยนั้นเกิดจากความจริงใจก็อาจจะให้ ภัย วิธีการนี้อาจใช้โดยลำพังหรือไม่ก็ได้ แต่อาจจะได้ผลดีกว่าหากใช้ประกอบกับวิธีการอื่น ๆ ก่อน หน้านี้ข้างต้น

นอกจากนี้ Benoit (1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 31) ยังได้กล่าวถึงคำ ว่า “กลยุทธ์” (Strategy) ไว้ว่า หมายถึง วิธีการแบบกว้างที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง จุดมุ่งหมายของผู้พูดกับการเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้ฟัง ในปริจเฉทการกู่ภาพลักษณ์ ผู้พูดมี เป้าประสงค์และเชื่อว่าการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์คือนำภาพลักษณ์ที่ ดีกลับคืนมาได้ซึ่งหมายถึงเกิดความเปลี่ยนแปลงในใจผู้ฟัง

ส่วนผลการศึกษาในงานวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์การ กู่ภาพลักษณ์ในปริจเฉทการแถลงข่าวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย โดยได้ประยุกต์แนวคิดแบบการ กู่ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มวางรากฐานของทฤษฎีนี้ไว้

ผลการศึกษาวิจัย ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับกลวิธีการกู่ภาพลักษณะดังต่อไปนี้

1. การปฏิเสธ แบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1.1 การปฏิเสธแบบตรง ๆ

ตัวอย่าง “ผมไม่รู้จริง ๆ ว่ามัน มันอยู่ได้อย่างไรครับผม แต่ว่าเรื่องของเรื่องจริง ๆ เลยที่อยากจะออกมาพูดคือ มันไม่ได้เป็นผม จริง ๆ ผมไม่รู้เรื่องเลยจริง ๆ ครับ ว่ามันไปอยู่ตรงนั้น ได้ยังไง ว่ามันของใคร”

(เหตุการณ์ที่ 31)

ผู้แถลงข่าวในตัวอย่างข้างต้น ถูกจับกุมโทษฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง หลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นและพบยาเสพติดที่บ้านพัก ผู้แถลงข่าวปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว โดยกล่าวว่า “ไม่รู้” และ “ไม่รู้เรื่องเลย” เพื่อนำไปสู่การปฏิเสธว่า “ไม่ได้เป็นผม”

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.170)

1.2 การปฏิเสธแบบผลักความผิด

ตัวอย่าง “ผมไม่เคยมีเจตนา หรือจะคิดที่จะจบบ้างสถาบันเบื้องสูง อันเป็นที่รักของปวงชนชาวไทยทั้งสิ้น ซึ่งผมก็รู้สึกว่ามันก็รู้สึกแย่ที่เราไม่ได้ทำ แต่เมื่อมีคนไม่ชอบเราแล้วมาทำผมก็รู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนะครับ คือผมก็รู้สึกไม่สบายใจ สาบานได้ว่าไม่ได้ทำ”

(เหตุการณ์ที่ 14)

ผู้แถลงข่าวในตัวอย่างนี้ ปฏิเสธข้อกล่าวหาเรื่องการเขียนข้อความหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ บิดาของผู้แถลงข่าว (ผู้ร่วมการแถลงข่าวด้วย) ได้ชี้แจงก่อนหน้านี้ว่าครอบครัวของตนเองจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มาโดยตลอด และได้ให้ที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย (ผู้ร่วมแถลงข่าวอีกหนึ่งคน) ชี้แจงเรื่องการฟ้องเอาผิดกับผู้ที่ปลอมแปลงชื่อผู้แถลงข่าวเป็นผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อความที่มีเนื้อหาหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้แถลงข่าวผลักความผิดว่าบุคคลที่ทำการนั้นคือ “คนที่ไม่ชอบเรา” เมื่อบุคคลนั้นไม่ชอบผู้แถลงข่าวและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น จึงเป็นผู้สมควรถูกดำเนินคดีในกรณีนี้

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.172)

1.3 การปฏิเสธแบบให้ข้อมูลห้กลับ

ตัวอย่าง “ผมรู้ว่าด้วยสถานการณ์อะไรหลาย ๆ อย่าง ตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมามันก็ค่อนข้างที่จะมีข่าวร้อนประมาณหนึ่ง เพราะฉะนั้นมันก็ทำให้มีมูลเหตุจูงใจ คนอาจจะคิดว่ามันเป็นเรื่องจริงก็ได้ ซึ่งผมก็เคารพในการตัดสินใจของทุกคน แต่ไม่มีใครอยากถูกตัดสินหรือก่ด โดยเฉพาอย่างยิ่งถ้ามันไม่ใช่เรื่องจริง ที่อยากจะชี้แจงก็คือหนึ่งทวิตเตอร์นี้ผม ไม่เคยทวิตภาษาไทยนะคะ แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นภาษาไทย ผมไม่ได้ตัดสินนะคะ แต่ว่าผมพิมพ์ไม่ทันและไม่ค่อยถนัด เพราะฉะนั้น น้อง ๆ ที่ฟอลโลว์เป็นประจำก็จะรู้ว่าเราไม่เคยทวิตภาษาไทย”

(เหตุการณ์ที่ 32)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้แถลงข่าวเองก็คิดว่าการปฏิเสธเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ผู้ฟังเชื่อตามได้ยาก ดังที่กล่าวว่า “คนอาจจะคิดว่ามันเป็นเรื่องจริงก็ได้” ผู้แถลงข่าวจึงทำให้การปฏิเสธของตัวเองมีน้ำหนักมากขึ้นโดยให้ข้อมูลห้กลับว่า “ปกติไม่เคยทวิตเป็นภาษาไทย” นอกจากนี้ยังอ้างอิงถึงบุคคลที่ 3 คือ กลุ่มผู้ติดตามทวิตเตอร์ของตัวเองว่าเป็นผู้ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวดี ถือเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำมาใช้ช่วยยืนยันประเด็นที่ยกขึ้นมาห้กลับ

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.173-174)

2. การลดความรับผิดชอบ แบ่งได้เป็น 4 ประเภทคือ

2.1 การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น

ตัวอย่าง ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ เป็นกรณีที่ผู้แถลงข่าวได้เขียนข้อความเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอินสตาแกรมโดยใช้ถ้อยคำรุนแรงพาดพิงผู้เกี่ยวข้องเรื่องการว่าจ้างงาน จนเกิดกรณีพิพาทกันผ่านสื่อดังกล่าว เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการเขียนข้อความของผู้แถลงข่าวว่าไม่เหมาะสม เมื่อหลักฐานปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในอินสตาแกรมชัดเจนเช่นนั้น การปฏิเสธไม่อาจทำได้ ผู้แถลงข่าวจึงต้องใช้กลวิธีบอกว่ามีเหตุกระตุ้นให้ต้อง ตอบโต้

ตัวอย่าง “สิ่งที่พลอยพูดไปก็คือเราพูดด้วยความสัตย์จริง พลอยเป็นคนแบบพลอยชอบอยู่ในที่ของพลอย พลอยมีโลกของพลอยก็จริง แต่พลอยไม่เคยไปหาเรื่องกับใครก่อน แต่ถ้ามันมีคนมากล่าวหาอย่างเงี้ย เราก็เป็นธรรมดาที่เราต้องมีอารมณ์มีความโกรธ หรือว่ามีความเสียใจ ซึ่งมันมีแบบหลากหลายมาก ก็ เนี่ยคะก็หวังว่าทุกอย่างมันจะโอเค ก็พลอยก็จะระวังในคำพูด...

อยากให้ทุกคนรู้ว่า โอเค ถึงพลอยเป็นนักแสดงก็จริง แต่พลอยก็มีความรู้สึกเหมือนคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งเวลาเราโดนรังแก หรือโดนทำร้าย เราก็จะมีความรู้สึกที่แบบ อืม โกรธ หรือว่าอาจจะทำอะไรผิดพลาดได้”

(เหตุการณ์ที่ 39)

จะเห็นว่าผู้แถลงข่าวให้ข้อมูลเบื้องต้นว่าไม่เคย “ไปหาเรื่องกับใครก่อน” แต่เมื่อมีเหตุมากระตุ้น กล่าวคือมีผู้มากล่าวหาตนเอง ผู้แถลงข่าวจึงเกิดอารมณ์โกรธ เป็นการพยายามทำให้ผู้ฟังเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องปกติ กรณีที่มีเหตุอันเป็นเงื่อนไข “ถ้ามันมีคนมากล่าวหาอย่างเงี้ย” ผลจึง “ก็เป็นธรรมดาที่เราต้องมีอารมณ์มีความโกรธ” และเป็นไปตามตรรกะคือเมื่อความโกรธเกิดขึ้นก็สามารถส่งผลให้เกิดการกระทำอันไม่ถูกต้อง ดังที่ผู้แถลงข่าวกล่าวว่า “เวลาเราโดนรังแก หรือโดนทำร้าย เราก็จะมีความรู้สึกที่แบบ อิมโกรธ” และนำไปสู่การกระทำที่เรียกว่า “อาจจะทำอะไรผิดพลาดได้” การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข และกลุ่มคำเชื่อมแสดงเหตุ-ผลเช่นนี้ นัยหนึ่งแสดงให้เห็นว่าหากไม่มีเหตุมากระตุ้น ผู้แถลงข่าวก็จะไม่ได้กระทำการอันเป็นข้อผิดพลาดนี้

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.176-177)

2.2 การบอกว่าขาดความเข้าใจ

ตัวอย่าง “จากกรณีที่มีรูปภาพตั้งแต่เมื่อวานตอนเย็น ทางผมและภรรยาที่รู้สึกกลุ่มใจมาก ก็ไปสอบถามกับทางน้อง สอบถามกันมานานพอสมควร ได้เรื่องราว ปั่นป่วน ได้เคยมีการทดลองจริง ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งทางผมและครอบครัวรวมทั้งน้องมีความเสียใจเป็นอย่างมากกับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กอายุ 16 ปี นะครับ แล้วก็ ทางผมและครอบครัวรวมทั้งตัวน้องเอง ฝากขอโทษทุก ๆ คนด้วยนะครับว่า ลูกได้ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วยความที่อายุน้อย ขาดประสบการณ์ชีวิต ขอขอบคุณครับ”

(เหตุการณ์ที่ 50)

ผู้แถลงข่าวในตัวอย่างข้างต้นเป็นบิดาของนักแสดงวัยรุ่นหญิงที่มีภาพถ่ายกำลังเสพยาไอซ์เผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ ผู้แถลงข่าวยอมรับว่าบุคคลในภาพเป็นนักแสดงวัยรุ่นหญิงบุตรสาวของตนเอง และเป็นการถ่ายภาพขณะทดลองเสพยาจริง อย่างไรก็ตามผู้แถลงข่าวพยายามแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะ “ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์” ของนักแสดงหญิงอายุ 16 ปี ซึ่งผู้แถลงข่าวเห็นว่าเป็นอายุที่ยังน้อยจึงทำให้ขาด “ประสบการณ์ชีวิต” นอกจากนี้จะเห็นว่าผู้แถลงข่าวได้กล่าวย้ำเรื่องความ “รู้เท่าไม่ถึงการณ์” ซ้ำถึง 3 ครั้ง

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.178)

2.3 การบอกว่าไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ

ตัวอย่าง “ก็ขอยืนยันนะครับว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นโดยเจตนา

ผมไม่ได้ตั้งใจจะทำร้ายเขาจริง ๆ แต่ขอไม่พูดถึงรายละเอียด ผมพูดตรง ๆ ว่า ไม่ได้มีเจตนาจะไปทำร้ายใครอยู่แล้ว ถ้าทุกคนรู้จักผมดี จะรู้ว่าผมไม่ใช่คนก้าวร้าว หรือเป็นคนที่จะไปทำร้ายใคร ขออย่าจริง ๆ อีกครั้งว่ามันเป็นอุบัติเหตุ เราไม่ได้มีเจตนา”

(เหตุการณ์ที่ 15)

ผู้แถลงข่าวกล่าวว่าไม่ได้มีเจตนาทำร้ายร่างกายหญิงคนรัก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอุบัติเหตุ จะเห็นว่าผู้แถลงข่าวกล่าวว่าไม่ได้ตั้งใจ/ไม่มีเจตนา ถึง 4 ครั้ง และยังคงกล่าวด้วยว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอุบัติเหตุ การใช้กริยา “ยืนยัน” และกริยาวิลี “พูดตรง ๆ ” และ “อย่างจริง ๆ ” แสดงให้เห็นว่าผู้แถลงข่าวต้องการให้ผู้ฟังเชื่อตามสิ่งที่พูด

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.179 -180)

2.4 การบอกว่าเจตนาดี

ตัวอย่าง “พอจบกิจกรรมแล้วเนี่ย ผมก็ได้มีการพูดคุยอัปเดตถึงชีวิตก้าวต่อไปของผม ซึ่งในทุก ๆ ปีเนี่ยผมก็จะมี การพูดคุยอย่างงี้กับการจัดกิจกรรมกับแฟนคลับ ทุก ๆ ครั้งอยู่แล้ว แล้วก็เล่าเรื่องราว ชีวิตต่อไปของพี่เจมส์จะเป็นยังไงนะ พี่เจมส์กำลังทำอะไรอยู่บ้าง แล้วขณะที่เล่า ผมก็เล่าถึงธุรกิจที่ผมกำลังทำอยู่ แล้วก็ มีความรู้สึกว๊ เอ๊ะ ทำธุรกิจนี้แล้วมันดีต่อชีวิตเรานะครับ เพราะฉะนั้นคนแรกที่เรานึกถึง เรานึกถึงคือ แฟนคลับ เมื่อมีอะไรดี ๆ เราก็อยากนำมาแบ่งปัน”

(เหตุการณ์ที่ 42)

จากตัวอย่างนี้ ผู้แถลงข่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าใช้โอกาสของการจัดงานสังสรรค์ให้แฟนคลับมาประชาสัมพันธ์ธุรกิจขายตรง ผู้แถลงข่าวได้ชี้แจงว่ากิจกรรมพบปะ แฟนคลับจัดขึ้นเหมือนที่เคยผ่านมาทุกครั้ง ส่วนการประชาสัมพันธ์เรื่องธุรกิจขายตรงนั้นอยู่ช่วงท้ายของรายการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แยกออกต่างหาก และการนำเสนอเรื่องธุรกิจขายตรงนั้นเกิดขึ้นจากความตั้งใจ ดั้งที่ได้กล่าวว่าเมื่อได้รู้ข้อดีของธุรกิจประเภทนี้ว่า “มันดีต่อชีวิตเรานะครับ” จึงอยากจะนำมาแบ่งปันให้กลุ่มผู้สนับสนุนผลงาน (แฟนคลับ) ซึ่งเป็นคนกลุ่มแรกๆ ที่ผู้แถลงข่าวนึกถึง

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.181)

3. การลดข้อขัดข้องใจ แบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ

3.1 การนำเสนอภาพด้านดี

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีรายงานข่าวว่าผู้แกลงข่าวไม่ไปปรากฏตัวในงานที่มีผู้ว่าจ้าง ผู้แกลงข่าวชี้แจงว่าสาเหตุที่ไม่ได้ไปร่วมงานเป็นเพราะไม่ได้รับงานกับต้นสังกัดเดิมแล้ว และชี้แจงเพิ่มเติมให้เห็นว่าจากประวัติการทำงานที่ผ่านมา ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่บกพร่องเมื่อได้รับว่าจ้าง ในทางตรงกันข้าม จะรับผิดชอบอย่างดี เช่น ไปถึงงานก่อนเวลาเริ่ม หรือแม้อยู่ในภาวะที่ร่างกายไม่สมบูรณ์ก็ต้องไปทำงานที่ได้รับว่าจ้าง

ตัวอย่าง “แล้วประเด็นที่หาว่าเราเบี้ยวงาน อันนี้คือตั้งแต่เราเริ่มทำงานมา ในการทำงานเป็นโปงลาง หรือเป็นลาล่าลูลูมา เราสองคนไม่เคยเบี้ยวงาน มีแต่ไปงานนะ ไปก่อนเวลาเป็นชั่วโมง แม้กระทั่งว่าเป็นไข้ หรือไม่สบายอะไรต่าง ๆ นานา คือพี่ ๆ ทุกคนก็จะได้เห็น หรือแม้กระทั่งลูลูป่วยอยู่กับสายน้ำเกลือ ลูลูก็ต้องถอดสายน้ำเกลือเพื่อไปงาน”

จะเห็นว่าในการนำเสนอภาพพฤติกรรมด้านดีของตนเอง ผู้แกลงข่าวใช้วิธีการอ้างว่า พฤติกรรมเหล่านั้นพิสูจน์ทราบเป็นที่ประจักษ์แล้ว ดังที่ผู้แกลงข่าวในตัวอย่างข้างต้นกล่าวว่า “พี่ ๆ ทุกคนก็จะได้เห็น”

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.179 -180)

3.2 การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก

ตัวอย่าง “อย่างน้อยผมก็รู้ว่าคุณแม่รู้สึกยังไง เพราะว่าบางครั้งคุณแม่ก็จะ เออไว้ก่อน แล้วมันก็จะสะสม แล้วอาจจะเป็นไปได้ว่า พอดีเขาคงจะไม่ทราบ พอดีไปถูกอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วเขามีความรู้สึกน้อยใจ เขาก็เลย เหมือนกับแบบพูดออกมา เท่านั้นเอง”

(เหตุการณ์ที่ 2)

ตัวอย่างนี้เป็นเหตุการณ์ที่มารดาของผู้แกลงข่าวให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนทำนองน้อยใจกรณีที่ผู้แกลงข่าวประกาศแต่งงานผ่านสื่อมวลชน โดยที่มารดาและบุคคลในครอบครัวยังไม่ทราบเรื่องดังกล่าว ผู้แกลงข่าวอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและลงท้ายว่า “เท่านั้นเอง” เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องใหญ่

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.187)

3.3 การพูดให้เป็นอย่างอื่น

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นผู้แถลงข่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าจัดงานพบปะกับกลุ่มผู้สนับสนุนผลงาน (แฟนคลับ) โดยมีวัตถุประสงค์แอบแฝงเพื่อประชาสัมพันธ์ธุรกิจขายตรง มีการเขียนวิพากษ์วิจารณ์การกระทำดังกล่าวในสื่อสังคมออนไลน์คือเว็บไซต์พันทิปว่า ผู้แถลงข่าว “หลอกลวง” กลุ่มผู้สนับสนุนผลงานให้มาร่วมกิจกรรมเพื่อจะ “ยึดเยียด” ธุรกิจขายตรงของตนเองให้ผู้มาร่วมงาน ผู้แถลงข่าวพยายามลดความรู้สึกไม่พอใจจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการเรียกการจัดกิจกรรมดังกล่าวว่าเป็นการ “นำเสนอ”

ตัวอย่าง ผู้สื่อข่าว: “เขาบอกว่าช่วงหลังของกิจกรรมเป็นการยึดเยียดธุรกิจขายตรง”

ผู้แถลงข่าว: “ผมเพียงแค่อยากที่จะนำเสนอสิ่งนี้ ก็เล่าเรื่องราวสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตให้กับคนที่ผมรักฟัง แล้วก็ถามก่อนว่าสนใจจะฟังไหม สนใจจะฟังก็ฟังต่อ ไม่สนใจก็ไม่ต้องฟัง ก็ค่อนข้างเคลียร์ชัดเจน ผมต้องขอภัยแฟนคลับจริง ๆ ว่า ตรงนี้ผม ผมคิดไปเอง แล้ว แล้วมัน เขาเรียกว่าไร ยังไม่ชัดเจนมากพอ เพราะฉะนั้น ไม่มีครับ คำว่า ลวง คำว่า อะไรต่าง ๆ นานา”

(เหตุการณ์ที่ 42)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้แถลงข่าวเลือกใช้คำว่า “นำเสนอ” ซึ่งปกติจะใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ที่ให้คุณหรือให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง แทนคำว่า “ยึดเยียด” ซึ่งมีความหมายเชิงลบ และกล่าวถึงการกระทำดังกล่าวว่า “ยังไม่ชัดเจนมากพอ” ซึ่งมีความหมายเป็นกลาง แทนคำว่า “ลวง” หรือ “คำว่าจะไรต่าง ๆ นานา” อันเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์อันก่อให้เกิดภาพด้านลบเป็นอย่างมาก

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.189)

3.4 การเสนอมุมมองใหม่

ตัวอย่าง “การมีน้องเป็นเรื่องน่ายินดี ตรงนี้เป็นเรื่องน่ายินดีค่ะ ไม่เป็นไรค่ะ ถ้าเกิดจะมองว่ามันผิดในแง่ที่ว่าเรามีน้องก่อน อะไรเงี้ย แต่สุดท้ายแล้วคือ ตอนนี้จำรู้สึกว่าการมีน้อง มีลูกเนี่ย ทำให้การเป็นแฟนเรามันเปลี่ยนสถานะ เป็นครอบครัว และทุกอย่างมันเต็มเต็ม ตอนนี้ทุกอย่างครอบครัวเราสมบูรณ์มากขึ้นแล้วค่ะ เป็นครอบครัวจริง ๆ แล้วค่ะ”

(เหตุการณ์ที่ 38)

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ผู้แกล้งข่าวถูกดำเนินคดีข้อหาหมิ่นยาเสพติดไว้ในครอบครอง หลังจากยอมรับความผิดที่เกิดขึ้น (ด้วยจำนวนต่อหลักฐาน) ผู้แกล้งข่าวขอชดเชยความผิดด้วยการเสนอตัวช่วยเหลือสังคมโดยใช้ความถนัดในวิชาชีพที่มี กล่าวคือ การเล่นดนตรีในโอกาสต่าง ๆ

(ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น.194)

4. การแสดงความยินยอมแก้ไข

ตัวอย่าง “สิ่งที่เราจะแก้ไขและปรับปรุงนะครับ ก็คือ อย่างที่เราบอกแล้วว่า เราจะไม่มีฉากที่เห็นว่าตัวละครจะทะเลาะ หรือจะตบตีกันหรือจะทำร้ายร่างกายหรือว่าจะชิงรักหักสวาทกันในการปฏิบัติหน้าที่ในเครื่องแบบหรือในที่สาธารณะ”

(เหตุการณ์ที่ 1)

ตัวอย่างนี้ เกิดจากกรณีที่สหภาพฯ การบินไทยได้ร้องเรียนไปยังสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศละครเรื่องและผู้แกล้งข่าวเป็นผู้อำนวยความสะดวกการผลิตว่า การนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินในละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวทำให้ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต้องเสื่อมเสีย ผู้แกล้งข่าวกล่าวว่า จะ “แก้ไขและปรับปรุง” โดยการตัดฉากที่ตัวละครทะเลาะวิวาทกันด้วยเรื่องข้อหาขณะปฏิบัติงานและแต่งเครื่องแบบของพนักงานออกไปจากละคร เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย

(ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น.199)

5. การยอมรับผิดและการขอโทษ

5.1 การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวจนกรรมขอโทษ

ตัวอย่าง “แม่ต้องกราบขอโทษจริง ๆ นะคะในการที่ว่าลูกแม่เนี่ยอาจจะใช้คำพูดคำจาที่ไม่สุภาพ แม่ต้องกราบขอโทษอีกที เพราะว่า ในฐานะที่แม่เป็นแม่เขา แล้วก็ ขอกราบขอโทษประชาชนและแฟนคลับด้วย ต้องขอโทษอันนี้จริง ๆ นะคะ”

(เหตุการณ์ที่ 39)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ปรากฏการใช้คำกริยาแสดงวจนกรรมการขอโทษ ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้เป็นมารดาของบุคคลในวงการบินเทกที่มีเรื่องอื้อฉาว เลือกใช้คำว่า “กราบขอโทษ” กับผู้ฟังที่เป็น “ประชาชนและแฟนคลับ” ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นน่าจะเป็นความตั้งใจของผู้แกล้งข่าวที่ต้องการเน้น

ย้ำคำแสดงวัจนกรรม และแสดงความตั้งใจจริงในการกล่าวขอโทษ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าผู้แถลงข่าวรู้สึกผิดต่อเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 203 -204)

5.2 การยอมรับความผิด

ตัวอย่าง “สิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะขอเลย เพราะว่า เหตุการณ์นี้มันเป็นความผิดของผม ผมขอให้มันอยู่กับผมเพียงผู้เดียวครับ ผมขอรับผิดชอบเองทั้งหมด ไม่อยากให้มันกระทบกับใครทั้งสิ้น แล้วก็ อันก็ขอโทษนะครับที่ทำให้พี่ ๆ ทุกคนผิดหวังนะครับ ขอโทษครับ ผมผิดเองครับ”

(เหตุการณ์ที่ 4)

ตัวอย่างนี้เป็นเหตุการณ์คลิปวิดีโอของผู้แถลงข่าวกับอดีตคนรักขณะกำลังมีเพศสัมพันธ์กันถูกนำไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ ผู้แถลงข่าวระบุถ้อยคำแสดงการยอมรับผิดว่า “เป็นความผิดของผม” และ “ผมผิดเองครับ” เพื่อขอให้ทุกคนพิจารณาเรื่องที่เกิดขึ้นว่าเป็นความผิดของตนเพียงคนเดียว ไม่กล่าวพาดพิงถึงผู้หญิงในคลิปวิดีโอและบุคคลรอบข้าง ซึ่งรวมถึงคนรักปัจจุบันและครอบครัว

(ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.212)

5.3 การอธิบาย

ตัวอย่าง “ก่อนอื่นพวกเราเกิร์ลลี่ เบอร์รี่ ก็ต้องกล่าวคำว่าเสียใจและขอโทษกับสิ่งที่เกิดขึ้นนะคะ มันอาจจะดูขัดกันกับการที่เราแต่งชุดไทย มันอาจจะดูโป๊เกินไปถ้าเราจะใส่ชุดที่ใช้ขึ้นคอนเสิร์ตไปเล่นน้ำสงกรานต์ ซึ่งเราก็ไม่ได้ทำอย่างนั้นอยู่แล้ว เราไปเป็นส่วนของการแสดงการทำงาน และก็เป็นชุดประจำที่เราใส่มาตลอดว่า โดยที่คิดกันว่าในเมื่อเราเป็นศิลปินก็ทำหน้าที่ตรงนั้น ให้ผู้ฟังสบายใจก็เพียงพอแล้ว”

(เหตุการณ์ที่ 3)

การแถลงข่าวดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้แถลงข่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมว่าแต่งกายไม่เหมาะสม คือ “โป๊เกินไป” ขึ้นไปร่วมร้องเพลงบนเวทีในงานสงกรานต์บริเวณถนนข้าวสาร ทั้งที่รับหน้าที่เป็นตัวแทนของกระทรวงวัฒนธรรมรงค์และประชาสัมพันธ์เรื่อง การสวมใส่ชุดไทยเล่นน้ำสงกรานต์ตามประเพณีไทย หลังจากที่กล่าวคำแสดงวัจนกรรมการขอโทษ ผู้แถลงข่าวอธิบายเชิงปฏิเสธเรื่องที่เกิดขึ้นว่าไม่ได้ใส่ชุดที่ใช้เล่นคอนเสิร์ตที่ “อาจจะดูโป๊เกินไป” ไปเล่นน้ำสงกรานต์ ดังที่กล่าวว่า “ซึ่งเราก็ไม่ได้ทำอย่างนั้นอยู่แล้ว” และอธิบายต่อว่าการแต่งกายในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นเฉพาะเมื่ออยู่บนเวทีคอนเสิร์ตซึ่งเป็นพื้นที่การทำงานของตน ดังที่กล่าวว่า

“เราไปในส่วนของการแสดง การทำงาน” และผู้แสดงข่าวก็แต่งกายเช่นนั้นในคอนเสิร์ตเสมอมา นอกจากนี้ยังให้เหตุผลของการกระทำเช่นนั้นว่าเป็นการทำหน้าที่ของศิลปินเพื่อให้ผู้ฟังมีความสุข

(ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น.216)

5.4 การสัญญาว่าจะไม่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก

ตัวอย่าง “ก็อยากจะขอโทษนะคะ อยากบอกว่า โอเคดีเสียใจมาก ๆ กับสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วก็จะไม่ทำมันอีกแล้วอะคะพี่ อยากจะขอให้ทุกคนให้อภัย ให้โอกาส เพราะอย่างน้อยเราก็กล้าที่จะยอมรับความจริงเนอะ แบบกล้าสู้กับสิ่งที่เราทำ ขอให้ทุกคนให้อภัย เพราะตอนนี้เราก็เริ่มต้นใหม่แล้ว แล้วเราก็ดีกว่าเดิมมากเลย”

(เหตุการณ์ที่ 11)

จากตัวอย่าง หลังจากผู้แสดงข่าวกล่าวถ้อยคำแสดงวิจณกรรมขอโทษแล้ว ก็ใช้วิธีการสัญญาว่าจะไม่ก่อเหตุเช่นเดียวกันนี้อีก โดยได้ให้ภาพด้านดีเสริมเข้ามาว่า “ตอนนี้เราก็เริ่มต้นใหม่แล้ว แล้วเราก็ดีกว่าเดิมมากเลย” เพื่อช่วยให้มั่นใจว่าความผิดเช่นเดิมจะไม่เกิดขึ้น เป็นการให้ข้อมูลด้านดีเพื่อขอโอกาสที่จะได้ทำงานในวงการบันเทิงต่อไป

(ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น.217)

5.5 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน

ตัวอย่าง “สุดท้ายนะครับ ก็ขอบคุณทุกคนที่มาวันนี้ะครับ ขอขอบคุณที่มาฟังผมชี้แจงนะครับ ก็เรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ก็ผมต้องขอโทษนะครับ เป็นเรื่องที่ไม่ควรเกิดขึ้น ทั้งหมดเป็นความผิดของผมเอง ผมขอโทษทุก ๆ ฝ่ายอีกครั้งที่ผมทำให้ทุก ๆ คนได้รับผลกระทบและผิดหวังในตัวผมนะครับ แล้วก็ เหตุการณ์ในครั้งนี้จะเป็นบทเรียนให้ผมนะครับ มันคงจะเป็นบทเรียนสำหรับผมในการใช้ชีวิตต่อ ๆ ไปในทุกเรื่องด้วยนะครับ ก็ขอโทษอีกครั้งครับ ขอขอบคุณมากครับ”

(เหตุการณ์ที่ 55)

จากตัวอย่างนี้ เป็นเหตุการณ์ที่มีการเผยแพร่ภาพของผู้แสดงข่าวในอากัปกิริยาที่แสดงให้เห็นว่าเพิ่งมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่อยู่ในภาพนั้น ในเบื้องต้นผู้แสดงข่าวปฏิเสธเรื่องดังกล่าว แต่ภายหลังก็ยอมรับว่าเป็นความผิดของตนเองที่ไม่ได้ยอมรับความจริงตั้งแต่แรก ผู้แสดงข่าวกล่าวขอโทษว่าเรื่องเช่นนี้ไม่ควรเกิดขึ้น ยอมรับว่าเป็นความผิดของตนเอง และกล่าวในตอนท้ายสุดว่า เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นบทเรียนให้ผู้แสดงข่าว “ในการใช้ชีวิตต่อ ๆ ไปในทุกเรื่องด้วย” ซึ่งอาจตีความได้ว่า หมายถึงถึงทั้งผลเสียของการไม่พูดความจริง รวมถึงการไม่ระมัดระวังเรื่องความสัมพันธ์ฉู้สาว

(ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น.218 -219)

จากข้อมูลข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่างานวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งศึกษาปริเฉทการแถลงข่าวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย ปรากฏผลการวิจัยดังนี้คือ ผู้แถลงข่าวใช้กลวิธีหลักของการกู่ภาพลักษณ์ทั้ง 5 กลวิธีตามแบบการกู่ภาพลักษณ์ที่ Benoit (1995) ได้เสนอไว้ และเมื่อพิจารณาการย่อยย่อยของกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ พบกลวิธีต่าง ๆ ตามแบบการกู่ภาพลักษณ์ที่ Benoit (1995) ได้เสนอไว้ทั้ง 12 กลวิธีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบกลวิธีย่อยอื่น ๆ ได้แก่ การปฏิเสธแบบใช้ข้อมูลหักล้าง ส่วนการวิเคราะห์กลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษ ประไพพรรณ พิงฉิม ได้นำแนวคิดเรื่ององค์ประกอบในชุดวัจนกรรมการขอโทษที่มี 5 องค์ประกอบของ Blum – kulka et al. (1989 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.34) มาใช้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจำแนกกลวิธีย่อยได้เป็น 5 กลวิธี

เมื่อพิจารณาข้อมูลปริเฉทการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทางสื่อโทรทัศน์ของผู้วิจัยแล้วจะเห็นได้ว่าข้อมูลมีบริบทการสื่อสารในรูปแบบที่เป็น “ปริเฉทสาธารณะ” สอดคล้องกับพื้นฐานแนวคิดเรื่องการกู่ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) ซึ่งเสนอไว้ว่า ปริเฉทสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สังคมมองว่าผิด และส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์แบบที่ไม่พึงปรารถนา ย่อมส่งผลให้บุคคลหรือองค์กรที่ตกเป็นเป้าหมายในการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมพยายามที่จะกู่หรือแก้ไขภาพลักษณ์ที่เสื่อมเสียไปกลับคืนมา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดเห็นว่าแนวคิดแบบการกู่ภาพลักษณ์ของ Benoit เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานประกอบการอธิบายในประเด็นของการให้นิยามความหมายของกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์แต่ละกลวิธีได้เป็นอย่างดี

ส่วนข้อค้นพบเกี่ยวกับกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏในงานวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ทั้งกลวิธีหลักและกลวิธีย่อยลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสในงานวิจัยของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากกรอบแนวคิดดังกล่าวมีรายละเอียดที่ครอบคลุมและชัดเจน นอกจากนี้ยังเอื้อประโยชน์ต่อผู้วิจัยในแง่ของการนำไปใช้อภิปรายผลเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ในงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณ์ในปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส” ของผู้วิจัยกับงานวิจัยเรื่อง “ปริเฉทการแถลงข่าวอื้อฉาวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย: การศึกษาเชิงปริเฉทวิเคราะห์และวัจนปฏิบัติศาสตร์” ของ ประไพพรรณ พิงฉิม (2560) เพื่อสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ของการนำแนวคิดทฤษฎีเดียวกันไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในปริเฉทการสื่อสารที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา และลักษณะของรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนดกระแส แนวคิดและงานวิจัยเรื่องลักษณะ และประเภทของปริจเฉทการสัมภาษณ์ แนวคิดและงานวิจัยเรื่องความสุภาพและความไม่สุภาพ และแนวคิดและงานวิจัยเรื่องการกัภาพลักษณ์

แหล่งข้อมูลและข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือคลิปรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้ข้อมูลที่ใช้ศึกษาจำนวน 2 รายการ ได้แก่ รายการโหนดกระแส ซึ่งเป็นตัวแทนของรายการสัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ช่องฟรีทีวี และรายการต่างคนต่างคิด ซึ่งเป็นตัวแทนของรายการสัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ช่องทางเลือกใหม่

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกข้อมูลบทสัมภาษณ์จากรายการโทรทัศน์ทั้งสองรายการนี้เพื่อเป็นตัวแทนของปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. รายการทั้งสองเน้นวัตถุประสงค์เหมือนกัน กล่าวคือ เป็นรายการที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ ที่กำลังเป็นประเด็นและได้รับความสนใจจากประชาชน รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสังคมขณะนั้น โดยรายการได้เปิดโอกาสให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นได้ให้สัมภาษณ์เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือโต้แย้งในประเด็นที่ถูกพาดพิง

2. รายการทั้งสองมีผู้ดำเนินรายการซึ่งเป็นเพศชายเช่นเดียวกัน มีระยะเวลาของการออกอากาศใกล้เคียงกันครั้งละประมาณ 30 – 45 นาที และออกอากาศติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าเป็นรายการที่ได้รับความนิยมและสาธารณชนติดตามรับชมอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อุปกรณ์เก็บข้อมูล ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องเขียน เช่น สมุด ดินสอ ปากกา อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล เช่น แฟลชไดร์ฟ
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดเก็บ ผู้วิจัยจะใช้โปรแกรม Microsoft Words ในขั้นตอนการรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลบทสัมภาษณ์ของรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส

รวมทั้งใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่และค่าร้อยละของการปรากฏใช้จริงของข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลการใช้กลวิธีความไม่สุภาพ และข้อมูลการใช้กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกคลิปรายการสัมภาษณ์ที่ปรากฏจำนวนครั้งของการเข้าชมมากที่สุดของแต่ละเดือนผ่านทางหน้าแฟนเพจของรายการ โดยเก็บข้อมูลย้อนหลังเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2561 - มิถุนายน 2562 และผู้วิจัยได้ถ่ายทอดเสียงคลิปวิดีโอรายการสัมภาษณ์ดังกล่าวเป็นตัวอักษร แยกเป็นข้อมูลส่วนผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดรายชื่อเหตุการณ์หรือตอนของคลิปวิดีโอรายการสัมภาษณ์เรียงตามลำดับเดือนที่ออกอากาศก่อน - หลัง และจะจำแนกรายละเอียดของรายชื่อเหตุการณ์ของคลิปรายการนั้น ๆ ทีละรายการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลรายชื่อเหตุการณ์ที่มียอดรับชมสูงสุดของคลิปรายการโหนกระแส

เหตุการณ์	วันเดือนปีที่ออกอากาศ
1) ค่าทำผมแสนสี่!!! ตีกันนิ้ว เจ้าของร้านงัดหลักฐานชี้แจงทุกกรณี	18 มิ.ย. 2561
2) ชาวเน็ตแห่แชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คว้าบาตรไม่จ่ายเงินกู๋ ช.พ.ค.	18 ก.ค. 2561
3) อ่างแย่งลูกค้า บุคตบเจ้าของคลินิกยั้บวันเปิดร้าน	27 ส.ค. 2561
4) การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหน่อง กับ เจ้าของร้านสัก นิกกี้ พริตตี้เงินล้าน	3 ก.ย. 2561
5) "เนย" ยันไม่ใช่นางนกต่อ กรณี "เป่า" ถูกฟันหัวแบะกลางคอนโด	31 ต.ค. 2561
6) เรียกข้าวว่า “นัท โอนไว” สายเปย์ตลกสวรรค์	26 พ.ย. 2561
7) เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร	21 ธ.ค. 2561
8) เครียดจนแท้ง! เจ้าหน้าที่เรียกเงิน 5 แสน ยัดข้อหายาเสพติด	21 ม.ค. 2562
9) เจอกันครั้งแรกหลังถูกฟันยับ! “คนขายไก่ย่างและ	22 ก.พ. 2562

เหตุการณ์	วันเดือนปีที่ออกอากาศ
คู่กรณี”	
10) พิธีกรรมพื้ลิก “เจ้าแม่กาลูตรี” ลงเสน่ห์สุด พิสดาร ชาวบ้านด่ากระจาย	20 มี.ค. 2562
11) พี่น้องลูกครึ่ง ยันไม่ขออยู่กับแม่แต่ขออยู่กับพ่อ เหตุถูกแม่ตีไม่พาไปหาหมอ	2 เม.ย. 2562
12) สะเทือนสำนัก! “ปุมหามูณี” ไลฟ์นิ้วเนี่ยสาว ลั่น ฝึกจิตมาตีตบะไม่แตก	8 พ.ค. 2562

หมายเหตุ: เนื้อหาเหตุการณ์ของคลิปรายการสัมภาษณ์โดยสังเขปอยู่ในภาคผนวก

ตาราง 2 ข้อมูลรายชื่อเหตุการณ์ที่มียอดรับชมสูงสุดของคลิปรายการต่างคนต่างคิด

เหตุการณ์	วันเดือนปีที่ออกอากาศ
1) หมอปลา เเชิญหน้า ร่างทรง องค์กร หรือ มโน ?	1 มิ.ย. 2561
2) ล่า!ทอมโหด ซ้อมสาว ปางตาย	23 ก.ค. 2561
3) ฆ่าอำพราง "น้องหญิง"	1 ส.ค. 2561
4) ญาติบักไบค์โต้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ	20 ก.ย. 2561
5) ลูกถูกพ่อชื่นใจซ้ำอีก ถูกสูบเงินออกจากบัญชีนับล้าน	31 ต.ค. 2561
6) เเชิญหน้า “บอย สกล” และ “เพื่อนเก่า”เคลียร์ปม นิสิตลวงโลก	1 พ.ย. 2561
7) พ่อจี้จับแก๊งโจรมุทโธรมลูก มี 7 คน!	19 ธ.ค. 2561
8) หมอปลาเเชิญหน้า คนต้านเผาเศียรพ่อแก่	25 ม.ค. 2562
9) เปิดใจแก๊งงานบวชบุกโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ ประกัน	26 ก.พ. 2562
10) ล่า อสม.แสบ โกงเงินบริจาคเด็ก 5 แสน	29 เม.ย. 2562
11) สาวถูกสามีซ้อมลูกทะเล็ก ถูกประณามกูข่าว?	13 พ.ค. 2562
12) แฉกวดวิฆานรกร รุมตี"ชายแดน"ในพิธีชำระบาป	20 มิ.ย. 2562

หมายเหตุ: เนื้อหาเหตุการณ์ของคลิปรายการสัมภาษณ์โดยสังเขปอยู่ในภาคผนวก

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาสาระโดยสังเขปของเหตุการณ์ในคลิปวิดีโอรายการสัมภาษณ์ ทั้งสองรายการจำนวนทั้งสิ้น 24 เหตุการณ์ และนำเสนอไว้ในส่วนของภาคผนวก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการสรุปเนื้อหาสาระโดยสังเขปของรายการโหนกระแส
รายการโหนกระแส ตอน เจอกันครั้งแรกหลังถูกฟันยับ! “คนขายไก่ย่างและคู่อริ”
เดือนกุมภาพันธ์ 2562

บทสัมภาษณ์คุณบอล (พ่อค้าขายไก่ย่าง) คุณวรัรัตน์ (ภรรยาพ่อค้าขายไก่ย่าง) คุณเต็นท์ (ผู้ทำร้ายพ่อค้าขายไก่ย่าง) และคุณโชค (เพื่อนผู้ทำร้ายพ่อค้าขายไก่ย่าง) เป็นการสัมภาษณ์ถึง เหตุการณ์ที่คุณเต็นท์และคุณโชคทำร้ายร่างกายคุณบอลรุนแรงถึงขั้นนำมีดมาฟันแขน โดยทางฝั่งคุณบอลและภรรยาได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นพร้อมทั้งยืนยันว่าจะไม่ขอรับเงินค่าเสียหายแต่จะ ดำเนินคดีให้ถึงที่สุด ทั้งนี้ทางฝั่งคุณเต็นท์และคุณโชคก็ออกมาชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าทางคุณบอล นั้นเป็นฝ่ายที่หาเรื่องก่อนจนนำไปสู่เหตุการณ์รุนแรง ซึ่งหากจะดำเนินคดีก็ยอมรับผิด แต่ยืนยันว่า ไม่ได้ทำรุนแรงเกินเหตุ พร้อมทั้งอยากให้สังคมเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่ความรุนแรงนั้นว่าฝ่ายตนไม่ได้ เป็นผู้เริ่มก่อนอย่างที่ทางฝ่ายคุณบอลกล่าวอ้าง

ตัวอย่างการสรุปเนื้อหาสาระโดยสังเขปของรายการต่างคนต่างคิด
รายการต่างคนต่างคิด ตอน เชนิญาหน้า “บอย สกล” และ “เพื่อนเก่า” เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก
เดือนพฤศจิกายน 2561

บทสัมภาษณ์คุณบอย สกล เอี่ยมสะอาด เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณบอยเป็น กระแสอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์โดยถูกโจมตีเรื่องการหลอกลวงผู้อื่นว่าตนเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ใส่ชุดนิสิตจุฬาฯ รวมไปถึงการทำกิจกรรมในฐานะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น งานฟุตบอลประเพณี จุฬาฯ - ธรรมศาสตร์ ทั้งนี้ได้มีพยานคือคุณไธต เพื่อนร่วมห้องได้ออกมายืนยัน ถึงพฤติกรรมของคุณบอยว่าได้มีการโกหกจริง ซึ่งคุณบอยได้ออกมาชี้แจงพร้อมทั้งขอโทษถึงความไม่ เหมาะสมดังกล่าว ทั้งนี้ยังมีเรื่องของคดีที่คุณบอยถูกกล่าวหาว่าขโมยเงินรุ่น ในขณะที่เคยศึกษาอยู่ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งคุณบอยพร้อมทั้งนายเดชา กิตติวิทยานันท์ ผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือดำเนินคดี เรื่องการขโมยเงินได้ออกมาชี้แจงถึงกรณีดังกล่าวด้วย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. คัดเลือกถ้อยคำที่สื่อความไม่สุภาพโดยใช้เกณฑ์ของวุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2561) ซึ่งปรับปรุงยุคต่อจากเกณฑ์ของ Leech (1983) Culpeper (1996) และจันทิมา สว่างลาภ (2556) เพื่อให้มีแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกข้อความที่สื่อความไม่สุภาพอย่างชัดเจน ดังนี้

1) ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก็ตามที่ไม่สอดคล้องกับกฎความสุภาพของ Leech (1983) ถ้อยคำนั้นถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

2) ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะสื่อความหมายตรงตามรูปของภาษาหรือไม่ตรงตามรูปของภาษา แต่สามารถตีความได้ว่า ถ้อยคำเหล่านั้นทำให้ผู้ฟังเกิดการเสียน้ำใจถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

3) ผู้พูดกล่าวถ้อยคำใด ๆ ที่มีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างหรือไม่กระทำการบางอย่างที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าจะใช้การพูดอ้อมหรือใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักความรุนแรงก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นคือ การทำให้ผู้ฟังเกิดการเสียน้ำใจก็ถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

4) ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงอำนาจในการกำหนดให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างหรือไม่กระทำการบางอย่างซึ่งเป็นการบังคับใจผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจหรือ ไม่ยินดีกระทำตาม การกล่าวถ้อยคำดังกล่าวถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพ

2. วิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพ โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ที่ปรับปรุงยุคต่อจากแนวคิดของ อรวี บุณนาค (2559) ในบทความวิจัยเรื่อง “กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่” เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสในงานวิจัยของตนเอง

3. วิเคราะห์กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยนำแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ลักษณะต่าง ๆ จากงานวิจัยของ ประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) ซึ่งปรับปรุงยุคต่อจากแนวคิดเกี่ยวกับแบบการกู้ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) ที่ปรากฏในงานเขียนเรื่อง “Accounts, Excuse and Apologies: A Theory of Image Restoration Strategies” มาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการวิเคราะห์ ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิจัยโดยการยกตัวอย่างข้อมูลการตอบคำสัมภาษณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์มาประกอบการอธิบายลักษณะการกู้ภาพลักษณ์แต่ละแบบนั้นอาจปรากฏกลวิธีการกู้ภาพลักษณ์มากกว่า 1 กลวิธี อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะอธิบายเฉพาะกลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ที่กำลังกล่าวถึงในหัวข้อนี้ ๆ เป็นสำคัญ

4. วิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความถี่และค่าร้อยละของการปรากฏใช้จริงของข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลการใช้กลวิธีความไม่สุภาพ และข้อมูลการใช้กลวิธีการกู่ภาพลักษณะที่พบในการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยใช้กลวิธีการนับความถี่ทุกครั้งที่ปรากฏ ทั้งนี้เพื่อผู้วิจัยจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการสรุปและอภิปรายผลต่อไป

กลวิธีความไม่สุภาพในปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส

รายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส นับว่าเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากเป็นรายการที่สร้างสีสันเป็นที่ดึงดูดใจผู้ชม กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการมักใช้ภาษาในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา และป้อนคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก อีกทั้งยังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของรายการก็คือคู่สนทนาสองฝ่ายที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ซึ่งทางรายการได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมรายการหรือผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ฝ่ายสามารถแสดงทัศนคติของตนเองโดยอิสระเพื่อชี้แจงหรือโต้แย้งคู่กรณี สร้างความชอบธรรมให้กับฝ่ายของตนเอง ดังนั้นจึงมักปรากฏลักษณะการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ประชดประชันและคุกคามหน้า

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบริบทของรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสนั้นเอื้อให้เกิดการใช้กลวิธีความไม่สุภาพในการสื่อสาร ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพในรายการสัมภาษณ์ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องกลวิธีความไม่สุภาพของอรวี บุณนาค (2559) ประกอบการวิเคราะห์โดยปรับประยุกต์การจัดหมวดหมู่ใหม่บางส่วน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกการวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพที่ปรากฏในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการ
2. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกัน

อนึ่ง จากการศึกษาปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส พบว่า ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ฝ่ายซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ใช้กลวิธีความไม่สุภาพทั้ง 4 กลวิธีคล้ายคลึงกับกรอบแนวคิดของอรวี บุณนาค (2559) ที่ได้เสนอไว้ แต่จะปรากฏรูปแบบย่อยแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ดังจะแสดงข้อมูลความถี่ของการปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพโดยละเอียด ดังในตาราง 3-4 ต่อไปนี้

ตาราง 3 กลวิธีความไม่สุภาพของผู้ดำเนินรายการในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวใน
กระแสและคามถี่ของการปรากฏ

กลวิธีความไม่สุภาพของ ผู้ดำเนินรายการ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. กลวิธีคำถาม	376	100
1.1 การถามในเชิงดูถูก เพื่อยั่วอารมณ์	63	16.76
1.2 การถามแย้ง	70	18.62
1.3 การถามขึ้นาคำตอบ	57	15.16
1.4 การถามรุกไล่ด้วย คำถามต่อเนื่อง	68	18.08
1.5 การถามในลักษณะใส่ ความหรือตัดสินชี้ขาด	118	31.38
2. กลวิธีการกล่าวเตือน	46	100
3. กลวิธีการแสดงความเห็น ในเชิงวิพากษ์วิจารณ์	42	100
4. กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดง ความไม่สุภาพตามกรอบ บรรทัดฐานของสังคม	17	100
- การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่อง เพศและกามารมณ์	17	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสจากตาราง 3 พบข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการใช้ทั้งสิ้น 481 ครั้ง โดยปรากฏการใช้กลวิธีคำถามมากที่สุดเป็นจำนวน 376 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 78.20 และพบการใช้กลวิธีการกล่าวเตือน จำนวน 46 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.60 การใช้กลวิธีแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ จำนวน 42 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.70 และกลวิธีความไม่สุภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม ปรากฏรูปแบบย่อย คือ การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ โดยพบเป็นจำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.50

จากตาราง 3 ข้างต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวใน กระแส พบข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามทั้งสิ้น 376 ครั้ง โดยปรากฏ รูปแบบย่อยของการใช้การถามในลักษณะใส่ความหรือตดสนัซ้ขาดมากที่สุด เป็นจำนวน 118 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.38 นอกจากนี้ยังพบรูปแบบย่อยที่ผู้สัมภาษณ์ใช้รองลงมาซึ่งมีค่าความถี่การ ปรากฏของข้อมูลเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ ได้แก่ การถามแย้ง จำนวน 70 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 18.62 การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง จำนวน 68 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.08 การถามใน เชิงดูถูกเพื่อข้วยุอารมณ์ จำนวน 63 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.76 และ 45 ข้อมูลรูปแบบย่อยของกลวิธี การถามที่ผู้วิจัยพบน้อยที่สุดในข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์คือ การถามชี้้นำคำตอบ ปรากฏ ข้อมูลจำนวน 57 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.16

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอลักษณะของกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนิน รายการใช้สัมภาษณ์แก่รับเชิญ โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงผลการศึกษาวเคราะห์ตามประเด็นหัวข้อที่ ปรากฏในตารางข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพ ดังนี้

1.1 กลวิธีการถาม

1.1.1 การถามในเชิงดูถูกเพื่อข้วยุอารมณ์ หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้คำถาม แสดงการดูถูกผู้ให้สัมภาษณ์ ส่งผลให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกว่ตนเองต่ำต้อย หรือมีพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม (อรวิ บุณนาค, 2559, น. 18) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏการใช้กลวิธีการถามดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ผู้ดำเนินรายการ: คุณไม่เงินอายุบ้างหรือ คุณไม่ตะขิดตะขวงบ้างหรือ คุณไม่ได้เรียนแล้วคุณไปใส่เนกไทจุฬา อะผมถามแบบชาวบ้านที่เขาอยากรู้

บอย สกล เอี่ยมสะอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): ได้ ได้ครับ ก็ถามว่ารู้สึกดีไหม ก็รู้สึกไม่ดีขึ้น

ผู้ดำเนินรายการ: เอารู้สึกไม่ดี

บอย สกล เอี่ยมสะอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): รู้สึกไม่ดีครับ เพราะว่า เพราะว่าเราไม่ใช่ตัวจริงใจ แล้วเราไปใส่อย่างจ้ก็รู้สึกไม่ดี

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เฉลิมขวัญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ปมนิสิตดวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามในเชิงถูกผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งกำลังถูกสังคมกล่าวโจมตีเรื่องการหลอกลวงผู้อื่นว่าตนเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้ดำเนินรายการได้ใช้กลวิธีการถามในลักษณะดูหมิ่นสถานะของผู้ให้สัมภาษณ์ผ่านภาษาที่มีลักษณะเหยียดหยันว่าแท้จริงแล้วผู้ให้สัมภาษณ์นั้นมิได้ศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่เหตุใดจึงสวมใส่เครื่องแบบของนิสิตสถาบันดังกล่าวอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งกลวิธีทางภาษาดังกล่าวจัดว่าเป็นกลวิธีความไม่สุภาพที่ละเมิดหลักความสุภาพด้านการยกย่องผู้ฟัง เป็นลักษณะภาษาที่เน้นย้ำพฤติกรรมที่บกพร่องของผู้ให้สัมภาษณ์ อาจทำให้เกิดความรู้สึกอับอายต่อสาธารณชนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

ผู้ดำเนินรายการ: เอ้าแล้วไอ้คำว่าปุมหามูนี่มันคืออะไร

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุมหามูนี): ครับผมปุมหามูนีคือชื่อผมเนี่ยชื่อปุมเนครับ ก็เรียกกันปุโตสั้น ๆ แล้วก็คำว่าหามูนีผมจบปริญญาธรรมสามประโยคสัมพันธ์ ผมก็เลยเอาคำว่าหามาเนี่ยมันแปลว่าใหญ่เนครับ ก็คือเอาปุมหามูนีเนครับขึ้นมาเนี่ยแปลว่าปราชญ์ผู้ปฏิบัติเนี่ยอย่างนี้ฮะ

ผู้ดำเนินรายการ: นี่ปฏิบัติแล้วหรือ

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุมหามูนี): ครับผมครับผม

ผู้ดำเนินรายการ: ผมทอง ๆ เนี่ยหรือ

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุมหามูนี): ครับผม ก็คือเมื่อก่อนเนี่ยครับผม

(รายการโหนกระแส เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สะเทือนสำนัก! "ปุมหามูนี" โฉมหน้าเนี่ยสาว ลั่นฝีกจิตมาตีตะบะไม่แตก)

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามที่มีลักษณะการกล่าวเหยียดผู้ฟังร่วมด้วย เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกว่าคุณลักษณะทางกายภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น การย้อมผมสีทอง เป็นต้น นั้นไม่สอดคล้องกับนิยามความหมายของชื่อ ปุมหามูนี ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายว่าหมายถึง “ปราชญ์ผู้ปฏิบัติ” กลวิธีทางภาษาดังกล่าวจัดว่าเป็นกลวิธีความไม่สุภาพลักษณะหนึ่งที่น่าเสออบุคลิกภาพเชิงลบของผู้ให้สัมภาษณ์ ทำให้ไม่น่าเชื่อถือในสายตาของผู้ชมได้นั่นเอง

1.1.2 การถามแย้ง หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์ถามแย้งเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยหรือไม่เชื่อกับคำตอบก่อนหน้านี้ของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงเลือกถามด้วยการนำเนื้อหาที่ตรงกันข้ามกับคำตอบก่อนหน้านี้ของผู้ให้สัมภาษณ์ขึ้นมาถาม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามใหม่โดยการชี้แจงหรืออธิบายโต้แย้งอีกครั้ง การถามแย้งเป็นการแสดงความไม่สุภาพด้านการแสดงความเห็นพ้องคือคู่สนทนามีความเห็นไม่ตรงกัน ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันได้ นอกจากนี้ยังแสดงการคุกคามหน้าด้าน

บวกของผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ชมรายการตีความได้ว่าผู้สัมภาษณ์คิดว่า ข้อมูลคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเท็จ (อรวี บุณนาค, 2559, น. 18) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 3

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): คือใส่ คุณพุทธต้องเข้าใจก่อนว่าผมใส่ แต่ผมไม่ได้ทำกิจกรรมหลายกิจกรรม ผมใส่เพราะว่าบางทีเนี่ยเราไปร่วมงานนี้ ผมอยากไป ผมก็โอเค ในเมื่ออยากไป เราก็เคารพสถานที่ให้เกียรติสถานที่เขา ผมจึงใส่ไป

ผู้ดำเนินรายการ: โทษทีนะ การเคารพสถานที่ ที่คุณเรียนม.รามแต่คุณใส่ นิสิต จุฬา มันคือการเคารพสถานที่ตรงไหนอะ

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): คือ พี่ต้องเข้าใจว่าเราเข้าไป อย่างเช่น เราเข้าไปหอประชุมเขาอะไรอย่างนี้อะพี่ ไม่ใช่ไปหอประชุมสิ เขาเรียกว่าที่ออกกำลังกายของเขายังมี พี่ แล้วบางทีเราเข้าไปหาเพื่อนอะไรอย่างเงี้ย เราก็แบบใส่ชุดเข้าไป เราใส่เข้าไปเพราะว่าเรามี ความรู้สึกที่ว่า เราใส่เข้าไปมันกลมกลืนกับเขาอะไรอย่างเงี้ยพี่ แต่โดยเจตนาเรา เราไม่ได้หลอกเขาหรือ อะไรเขา เพราะว่าเพื่อนที่เราใส่เข้าไปหาเนี่ย ก็เป็นเพื่อนเราตั้งแต่สมัยมัธยมปลายอย่างเงี้ยอะครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ใส่เพื่อความกลมกลืน

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เฉลิมขวัญ "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า" เคลียร์ ปมนิสิตลงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินรายการถามแย้งแสดงความไม่เห็นด้วย กับคำตอบก่อนหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่าการที่ตนเองจำเป็นต้องสวมชุดนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเมื่อไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันดังกล่าวก็เพราะว่าเคารพและให้เกียรติสถานที่ ผู้ดำเนินรายการจึงเลือกใช้กลวิธีการถามแย้งเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตระหนักให้ดีและชี้แจงใหม่อีกครั้ง ว่าในความเป็นจริงนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงและการไปสวมใส่ชุดเครื่องแบบ ของนิสิตมหาวิทยาลัยอื่นเป็นการเหมาะสมหรือไม่และแท้จริงแล้วสถาบันใดที่ผู้ให้สัมภาษณ์ควรต้อง เคารพระหว่างสองสถาบันดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4

ผู้ดำเนินรายการ: ผมเห็นภาพมีผู้หญิงเนี่ยเต็น เต็นกันใหญ่เลย คืออะไร

อาจารย์คิง: ก็อันนั้นเป็นพิธีบวงสรวง มันบวงสรวงแม่ฮะ ก็คือเชิญ

ผู้ดำเนินรายการ: นี ๆ ๆ

อาจารย์คิง: ก็คือทุกคน ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: อันนี้เขาไม่ได้โดนน้ำกระท่อมมาใช้ไหม

อาจารย์คิง: ไม่ ๆ ๆ ครับ

อาจารย์แเอ: อันนี้มา...

ผู้ดำเนินรายการ: ไปโดนตัวไหนมารีเปล่า

อาจารย์คิง: โห่ ก็โดนกาถูตรีนี้แหละอะ

(รายการโทรทัศน์ 5 มิ.ย. 2562 ตอน พิธีกรรมพิธี "เจ้าแม่กาถูตรี" ลงเสนอสดพิสดาร ชาวบ้าน
ต่างกระจาย)

จากตัวอย่างนี้เป็นบริบทการสื่อสารที่ผู้ดำเนินรายการแสดงความไม่เห็นด้วย และรู้สึกไม่เชื่อถือในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นภาพของเหล่าบรรดาผู้หญิงในสถานที่ ประกอบพิธีกรรมซึ่งกำลังเดินรำด้วยท่าทางที่ไม่สำรวม ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามใน ลักษณะการถามแย้งโดยสื่อความหมายเปรียบเปรยด้วยการเน้นย้ำถึง 2 ครั้ง ผ่านถ้อยคำภาษาที่ กล่าวว่ “ไม่ได้โดนน้ำกระต๋อมมาใช่ไหม” และ “ไปโดนตัวไหนมา” ซึ่งมีนัยยะความหมาย เกี่ยวกับการเสพสารเสพติดประเภทที่ออกฤทธิ์กล่อมประสาท ทำให้คึกคักและกระปรี้กระเปร่า มากกว่าปกติ กลวิธีการใช้ภาษาลักษณะดังกล่าวช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชม สร้างความขบขัน ซึ่งส่งผลทำให้บรรยากาศของการรับชมรายการน่าติดตามมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกลวิธีการใช้ ภาษาในการถามดังกล่าวก็มีลักษณะที่คุกคามหน้าผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ทำให้ผู้ให้ สัมภาษณ์รู้สึกเสียหน้าได้ว่าพิธีกรรมของตนนั้นไม่น่าเชื่อถือ

1.1.3 การถามขึ้นนำคำตอบ หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์ถามโดยมีเนื้อความขึ้นนำ คำตอบหรือแนะแนวทางคำตอบเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามตามแนวทางนั้น ใช้เมื่อผู้สัมภาษณ์ ต้องการให้การสัมภาษณ์มีความกระชับและได้รับคำตอบที่ตรงประเด็น วิธีการใช้ภาษาในการถาม ลักษณะขึ้นนำคำตอบก็เป็นกลวิธีการตั้งคำถามที่คุกคามหน้าด้านลบผู้ให้สัมภาษณ์ คือคุกคามในด้าน ความอิสระในการตอบคำถาม เนื่องจากการถามมีนัยยะแสดงการบังคับให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตาม แนวทางที่ผู้สัมภาษณ์กำหนดไว้โดยไม่ให้ทางเลือกอื่น ๆ (อรวิ บุณนาค, 2559, น. 19) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 5

ผู้ดำเนินรายการ: ถามจริง ๆ อันนี้ขอโทษนะ อันนี้คำถามนี้นะฮะ
ผมขอโทษจริง ๆ เป็นการหากินรีเปล่า

อาจารย์คิง: ก็ ผมว่ามันหากินไหม เป็นการหากิน จริง ๆ

ผู้ดำเนินรายการ: ยอมรับว่าไปหากินเลยหรือ

อาจารย์คิง: ครับผม ก็มันคือความจริงอะพี ถ้าผมทำให้เขาไม่ได้ คงไม่มีใครเอา
แม้แต่เงินหนึ่งบาทมาใส่พานให้ผม ก็ไม่มีใครมาสนับสนุนเวลาผมไปไหน

(รายการโทรทัศน์ 5 มิ.ย. 2562 ตอน พิธีกรรมพิธี "เจ้าแม่กาถูตรี" ลงเสนอสดพิสดาร ชาวบ้าน
ต่างกระจาย)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามในลักษณะชี้้นำคำตอบอย่างตรงไปตรงมาโดยกล่าวถึงการเผยแพร่ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าแม่กาสุตรีและการอวดอ้างว่ามีวิชาอาคมที่สามารถช่วยแก้ไขดวงชะตาหรือบันดาลความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ได้สามารถเรียกได้ว่าเป็น “การหากิน” ซึ่งหมายถึง หาเลี้ยงชีพจากทรัพย์สินของผู้ศรัทธาใช่หรือไม่ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เองก็ตอบคำถามตามที่คุณดำเนินรายการยกมาชี้้นำและยอมรับอย่างตรงไปตรงมาว่าเป็นจริงเช่นนั้น และขยายความเพิ่มเติมสนับสนุนการกระทำของตนเองว่าแม้จะเป็นการหากินกับความเชื่อของผู้คนที่ศรัทธาตนเอง แต่หากตนเองนั้นไร้ความสามารถย่อมไม่มีใครยอมรับและมอบเงินค่าใส่พานบูชาอย่างแน่นอน นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่าการตอบคำถามลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างความชอบธรรมว่าความคิดความเชื่อและพิธีกรรมของตนเองนั้นมิใช่เรื่องหลอกลวงแต่ประการใด อย่างไรก็ตามกลวิธีการถามในเชิงชี้้นำคำตอบนั้นจัดเป็นกลวิธีความไม่สุภาพ เนื่องจากการถามมีนัยยะที่บังคับให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่คุณดำเนินรายการกำหนดไว้อย่างจำกัดนั่นเอง

1.1.4 การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง หมายถึง การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อเนื่องในทันทีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามแรกเสร็จสิ้น ซึ่งเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในช่วงเงียบของการเปลี่ยนผลัดการพูดที่สั้นมากหรือแทบไม่มีช่วงเงียบเลย เป็นการถามที่ผู้สัมภาษณ์รับผลัดการพูดโดยไม่มีกรหยุดเว้นระยะหรือบางครั้งก็เป็นการถามแทรกขึ้นมาระหว่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยังตอบคำถามไม่เสร็จสิ้น (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2542, น. 83) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏการใช้กลวิธีการถามดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 6

ผู้ดำเนินรายการ: อะ ขอตรงนี้ก่อน ทางพระแม่อุมา เอาไม้ค้ำให้พระแม่ อุมาหน่อยอะ พระแม่อุมาเกิดวันไหนอะ ?

ร่างทรงพระแม่อุมา: เกิดวันไหนหมายถึงอะไรคะ

ผู้ดำเนินรายการ: วันที่เกิดอะ วันที่พระแม่อุมาเกิดอะ...

ร่างทรงพระแม่อุมา : ...

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าว เป็นร่างทรงพระแม่อุมา มันมีคำถามที่สังคมอยากรู้ เป็นร่างทรงแล้วร่างไม่เคยบอกหรือพระแม่อุมาจุดวันไหน

ร่างทรงพระแม่อุมา: อ้อ พอดีเพิ่งเข้ามาในวงการนี้ แต่หนูจะเป็นคนที่บูชาพระแม่มาตลอด

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์กร หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็น ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามในลักษณะ การถามรูกไล่ด้วยคำถามอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างสีสันให้กับรายการเพราะเป็นประเด็นที่กระตุ้น ความสนใจผู้ชม ซึ่งส่งผลทำให้บรรยากาศของการรับชมรายการน่าติดตามมากขึ้น และอาจเป็นไปได้ว่า การใช้กลวิธีการรูกไล่ด้วยคำถามอย่างต่อเนื่องดังกล่าวนี้เป็นเพราะผู้พูดขาดความเชื่อถือผู้ฟังและมี เจตนาเผยให้เห็นพิรุณของผู้ฟังนั่นเอง อย่างไรก็ตามกลวิธีการใช้ภาษาในการถามดังกล่าวมีลักษณะที่ สร้างความกดดันให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากมีเวลาในการคิดคำตอบไม่มากและมีเนื้อหาที่แสดง ความกดดันผู้ให้สัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง จึงจัดว่าเป็นกลวิธีความไม่สุภาพลักษณะหนึ่งซึ่งทำให้ผู้ให้ สัมภาษณ์ขาดอิสระในการใช้เวลาตอบคำถาม

ตัวอย่างที่ 7

ผู้ดำเนินรายการ: คุณทำพวกหัวเชื้ออะไรไหม

คุณจิ (บุคคลที่โดนคนร้ายแอบอ้างใบหน้า): ไม่ได้ทำค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ: อะคุณถาม ถามเขาหน่อยอะ

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ...

ผู้ดำเนินรายการ: คุณถามเขาเลยไหม คุณอยากจะถามอะไรเขาไหม

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ไม่ครับ ตอนแรกผมก็เข้าใจ ว่า ผมคิดว่าคุณจี้จะเขาแบบ คนที่ชื่อขวัญเขาแบบมีไลน์กับอีกคนนึง คนที่แบบสอน

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าว พูดผิด ๆ ถูก ๆ เลยเนี่ย

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): คนชื่อขวัญอะครับ เขาบอก ว่า

ผู้ดำเนินรายการ: พูดติด ๆ ขัด ๆ ก้อกแก๊ก ๆ เลย มันทำไมเนี่ย มันตื่นเต้น มากหรือไงเนี่ย สะ ทำไมอะ เป็นอะไร เมื่อกี้ยังคุยกันได้อยู่เลย

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ก็ตอนแรกคิดว่าเขายังไม่ มาไงครับ

(รายการโหนกระแส พุศิจิภาณ 2561 ตอน เรียกชื่อว่า “นัท โอนไว” สายเปย์ตลกสวรรค์)

จากตัวอย่างนี้เป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ทางรายการได้เชิญคุณจิ ผู้ซึ่งถูก คนร้ายชื่อขวัญนำภาพใบหน้าไปแอบอ้างเพื่อหลอกลวงเอาทรัพย์สินจากผู้เสียหายมาร่วมสัมภาษณ์ใน รายการ และเนื่องจากทางคุณนัท โอนไว มีท่าทีการพูดที่ผิดพลาดและตะกุกตะกัก ผู้ดำเนินรายการ จึงแก้งกล่าวแทรกขัดจังหวะการพูดและถามรูกไล่อย่างต่อเนื่องเพื่อต้องการหยอกเย้าผู้เสียหายว่า เมื่อได้พบคนสวยแล้วจึงเกิดภาวะขัดเขินและพูดจาติดขัดไม่เหมือนเดิม กลวิธีทางภาษาของผู้ดำเนิน รายการลักษณะดังกล่าวจัดว่าเป็นกลวิธีที่ไม่สุภาพ เพราะถึงแม้ว่าจะช่วยสร้างบรรยากาศการ

สัมภาษณ์ที่น่าสนใจ แต่ในขณะเดียวกันก็แฝงความกดดันให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทำให้เกิดความอึดอัดหรือความประหม่าในการตอบคำถามยิ่งขึ้นได้

1.1.5 การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด หมายถึง การที่ผู้ดำเนินรายการใช้คำถามในลักษณะการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีพฤติกรรมในทางลบ กลวิธีดังกล่าวจัดเป็นความไม่สุภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้ดำเนินรายการไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่สนทนาคือผู้ให้สัมภาษณ์ อีกทั้งยังทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความรู้สึกในด้านลบ ตลอดจนจนเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความอับอายรู้สึกเสียหน้าท่ามกลางสายตาผู้ชม (อรวี บุนนาค, 2559, น. 20) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 8

ผู้ดำเนินรายการ: เพื่อนคุณกับพวกคุณคือคนสร้างปัญหาให้กับสังคมใหม่ ที่คุณบอกคุณเที่ยวขับเล่นกันบนถนนเนี่ย พวกบ๊ิกไบค์ของพวกคุณเนี่ย เอาจริง ๆ

การ์ด (ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์): ยังไงครับพี่

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าว ขับเร็ว เสียงดัง อย่างบนสะพานพุทธ ภาพที่เห็นอย่างนี้เรียกว่าสร้างปัญหาสร้างความเดือดร้อนใหม่ ก็เพจเขาบอกว่ามีหน้าที่บ้างพวกที่ชอบสร้างปัญหาให้กับสังคม

การ์ด (ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์): ยอมรับครับอันนี้ยอมรับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบ๊ิกไบค์โต้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการถามในลักษณะกล่าวหาหรือต่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์ว่ามีพฤติกรรมด้านลบ โดยในข้อคำถามปรากฏถ้อยคำว่า “คนสร้างปัญหาให้กับสังคม” “สร้างปัญหา” “สร้างความเดือดร้อน” และ “พวกที่ชอบสร้างปัญหาให้กับสังคม” ซึ่งสื่อความหมายที่ค่อนข้างรุนแรงว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีพฤติกรรมดังกล่าวซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

ตัวอย่างที่ 9

ผู้ดำเนินรายการ: ถามจริงหะคุณสร้างเรื่องหรืออุปโลกน์อะไรขึ้นมารีเปล่า

อาจารย์คิง: เนี่ย

ผู้ดำเนินรายการ: คือคุณสร้างเรื่องเพื่อให้คนเข้ามา เข้ามาหาคุณหรือเปล่า

อาจารย์คิง: ก็คือ ไม่ครับพี่ คนที่เข้ามาหาผมเนี่ย เขาไม่ได้ชอบชี้หน้าผมด้วยซ้ำ แต่เขาเข้ามาด้วยคำพูดที่ผมทำทนายเขาว่า ถ้าคุณแน่จริงคุณมาหาผม คุณมาพิสูจน์สิ่งที่ผมพูดเสียก่อน

(รายการโหนกระแสมีนาคม 2562 ตอน พิธีกรรมพิธี "เจ้าแม่กาลูตรี" ลงเสน่ห์สุดพิสดาร ชาวบ้าน
ค่ากระจาย)

ตัวอย่างนี้ปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพการที่ผู้ดำเนินรายการใช้คำถามใน
ลักษณะการกล่าวหาผู้ให้สัมภาษณ์ผ่านตัวภาษาอย่างชัดเจนคือคำว่า “สร้างเรื่อง” และ “อุปโลกน์”
ซึ่งหมายถึง กุเรื่อง บั่นแต่งเรื่องราวขึ้นเอง จัดเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเสีย
ภาพลักษณ์ได้ เนื่องจากอาจทำให้สังคมคิดเห็นคล้อยตามผู้พูดได้ว่าตนเองนั้นสร้างเรื่องเท็จว่ามีวิชา
อาคมเพื่อหลอกลวงผู้อื่นจริงก็เป็นได้

1.2 กลวิธีการกล่าวเตือน จัดเป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่คุกคามหน้าของผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูด
กล่าวตักเตือนเพื่อให้ผู้ฟังหยุดการกระทำบางอย่าง หรือสามารถจำได้ว่าควรหรือไม่ควรกระทำสิ่งใด
ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 10

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): แล้วหมอปลาเป็นอะไรเวลาไปถึงศาลหา
ง่วงน้ำตาไหล

หมอปลา: กิ่งวงใจพี่

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): เอ้าหมามึงตายหรือ มึงไม่ทำงานหรือ

หมอปลา: เนี่ยพูดหยาบคายอะ คุณตัวเองด้วย เดี่ยวเบาหวานขึ้นนะ

ผู้ดำเนินรายการ: เอ้าหยุด อย่าหยาบคาย รายการสด ขออนุญาตนะฮะ ไม่งั้นสังคม
เขาจะมองว่าพวกคุณทำไม่บอกเป็นร่างทรงที่ประเสริฐ ทำไม่หยาบคายเหลือเกิน

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): ไม่ ก็เขาบอกไม่มี แล้วเขาเป็นอะไร
อาการอันนั้นเขาเรียกอะไร

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์กร หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินรายการใช้วิธีการเตือนเมื่อเห็นว่าคำตอบก่อน
หน้านี้ของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเป็นคำตอบที่ปรากฏถ้อยคำไม่สุภาพ ผู้ดำเนินรายการจึงกล่าวเตือนว่า
รายการสัมภาษณ์นี้เป็นรายการสดไม่สามารถตัดต่อได้ และรายการดังกล่าวเป็นรายการที่มีผู้ติดตาม
รับชมอยู่จึงควรใช้ภาษาที่สุภาพ มิเช่นนั้นอาจถูกตำหนิจากสังคมได้

ตัวอย่างที่ 11

ผู้ดำเนินรายการ: เข้าใจ เข้าใจอะทางฝั่งคุณนะ มองยังไงเรื่องนี้

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): ถ้ามองว่าแบบเรื่องของความสะอาดไร้งี้ หนูก็ถามว่าหนูถ้า
งั้นถ้าที่ว่าร้านที่สะอาดถูกต้องทุกอย่าง

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ไม่ถึงกับถูกต้องทุกอย่าง

ผู้ดำเนินรายการ: เดี๋ยวนะ เดี่ยวคุณนิกกี้ ผมขออนุญาตให้เขาพูด เพราะตอนนี้คุณพูดคนเดียวเลย ให้เขาพูดนิดนึง อะโอเค

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): หนูมีคำถามให้พี่ว่าถ้าร้านพี่สะอาด แล้วพี่ก็บอกว่าอะไรคือมาตรฐาน งั้นหนูถามเลยได้มั๊ยคะ

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ได้ค่ะ

(รายการโทรทัศน์ แส เดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้านสัก นิกกี้ พรตดีเงินล้าน)

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินรายการได้กล่าวเตือนผู้ร่วมรายการฝ่ายที่เป็นเจ้าของร้านสัก เมื่อเห็นว่าผู้ร่วมรายการท่านนี้กล่าวแทรกขัดจังหวะขณะที่กำลังสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการอีกฝ่ายหนึ่ง โดยผู้ดำเนินรายการได้ใช้วิธีการเตือนเชิงตำหนิ เนื่องจากเห็นว่าก่อนหน้านี้ได้ดำเนินการสัมภาษณ์และให้โอกาสฝ่ายเจ้าของร้านสักได้พูดและตอบคำถามเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว ดังนั้นในขณะนี้จึงต้องอนุญาตให้เป็นเวลาของอีกฝ่ายหนึ่งได้พูดและตอบคำถามบ้าง

1.3 กลวิธีการแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ หมายถึง ผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการแสดงความเห็นโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัวของตนมาตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์คำตอบการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมากจะเป็นความคิดเห็นในเชิงลบ กลวิธีดังกล่าวเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังกล่าวคือทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดี (อรวี บุณนาค 2559, น. 18) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 12

ผู้ดำเนินรายการ: จบ ณ ตรงนี้ ขอบคุณมากอะที่มาตามคดีนี้ ขอบคุณมากอะคุณพ่อ ขอบคุณมากอะทุกท่านอะ และทั้งหมดนี้อย่างที่บอกเนี่ยนะอะ ถึงที่สุดแล้วจริง ๆ แล้วความยุติธรรม เจ้าหน้าที่ควรอำนวยความสะดวก ความยุติธรรมให้กับประชาชน แต่คดีนี้ก็น่าจะเป็นบทเรียนเนี่ยนะอะ เมื่อความยุติธรรมไม่ได้ ประชาชนเขาต้องไปหาความยุติธรรมเอง แล้วถึงที่สุดแล้ววันนี้ความเป็นธรรมมันกลับมา สำคัญที่สุดบทเรียนครั้งนี้ นอกจากจะเป็นในเรื่องของบรรดาผู้ที่เฝ้ากลางคืน บรรดาคบเพื่อนแล้ว ผมว่าเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับตำรวจด้วยว่า ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์จะให้ความเป็นธรรมได้อย่างไร ทุกคนมีสิทธิ์คิดต่าง ทุกคนมีสิทธิ์เห็นต่าง แต่ทุกความคิดต่าง เราจะคุยกันเพื่อหาทางออก เพราะนี่คือต่างคน ต่างคิด สวัสดิ์ครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนสิงหาคม 2561 ตอน ฆ่าอำพราง “น้องหญิง”)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้ดำเนินรายการใช้ถ้อยคำวิพากษ์วิจารณ์การทำงานอันหละหลวมของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างตรงไปตรงมาในลักษณะตำหนิว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่หลักคือให้ความยุติธรรมและเป็นทีพึ่งของประชาชน แต่กลับเพิกเฉยในการติดตามคดีจนท้ายที่สุดประชาชนต้องติดตามสืบค้นข้อเท็จจริงของคดีด้วยตนเอง ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวของผู้ดำเนินรายการเป็นการกล่าวถ้อยคำต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงซึ่งเป็นผู้ร่วมให้สัมภาษณ์ในรายการตอนดังกล่าวด้วย จึงจัดว่าเป็นกลวิธีการใช้ภาษาแสดงความไม่สุภาพ เนื่องจากกระทบถึงแวดวงอาชีพของผู้ฟังส่งผลให้เกิดความรู้สึกเสียหน้าได้นั่นเอง

ตัวอย่างที่ 13

ผู้ดำเนินรายการ: แต่รวยเนอะ มีเงินให้ผู้หญิงเป็นแสน ๆ เนอะ รวยใช้ปะ รวยไหม ทำทำงาน เอาเงินมาจากไหน

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว) : อ้อ เงินจากการเล่นหวยครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ฮะ เล่นหวยอะไร

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): หวยใต้ดินนะครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ถูกจับนะคุณ คุณผู้อย่างนี้ออกสื่อออกไปเนี่ย

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): อ้อครับ ผมเล่นในเน็ตครับ

ผู้ดำเนินรายการ: คุณเนี่ยคนชื่อเหมือนกันเนี่ย

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ต้องระวังเนี่ย คุณพูดไม่ได้ขนาดอย่างนี้

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ครับ

(รายการโหนกระแส พุศิจิกายน 2561 ตอน เรียกชื่อว่า “นัท โอนไว” สายเปย์ตลกสวรรค์)

จากตัวอย่างนี้ เป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ผู้ดำเนินรายการสอบถามถึงหน้าที่การงานและแหล่งที่มาของรายได้ที่ผู้ร่วมรายการซึ่งได้รับฉายาจากสื่อมวลชนว่า “นัท โอนไว” ที่ร่ำรวยจนกระทั่งสามารถโอนจ่ายเงินให้กับผู้หญิงที่ชอบพอได้ แล้วได้รับคำตอบว่ารายได้นี้นั้นมาจากการเล่นหวยใต้ดิน จึงทำให้ผู้ดำเนินรายการได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัววิพากษ์วิจารณ์บุคลิกลักษณะนิสัยของผู้ร่วมรายการท่านนี้ว่าเป็น “คนชื่อ” ซึ่งหมายถึง คนที่ตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมกับใคร แต่อาจจะเสียเปรียบหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่นได้ง่าย เนื่องจากคำตอบของผู้ร่วมรายการคนดังกล่าวตรงไปตรงมาจนกระทั่งอาจนำภัยมาสู่ตนเอง คือถูกดำเนินคดีเนื่องจากกระทำผิดกฎหมายนั่นเอง นอกจากนี้กลวิธีการแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ดำเนินรายการด้วยถ้อยคำภาษาดังกล่าวยังมีลักษณะเหยียดหยันและอาจทำให้ผู้ร่วมรายการกลายเป็นตัวตลกในทหรรศนะของผู้ชมและเกิดความรู้สึกเสียหน้าได้เช่นเดียวกัน

1.4 การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม หมายถึง ในสังคมวัฒนธรรมไทย คนมักตัดสินความสุภาพตามมุมมองภายใต้กรอบบรรทัดฐานของสังคม (social-norm view) กล่าวคือ การจัดพฤติกรรมที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่สุภาพ แต่หากพฤติกรรมนั้นๆ ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานต่างๆ ดังกล่าวก็จะทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมและถูกประเมินค่าว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพนั่นเอง ตัวอย่างเช่น การใช้คำลงท้าย “คะ” “ครับ” แสดงความสุภาพ แต่ถ้าใช้คำลงท้าย “วะ” จะจัดเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ หรือควรใช้คำอื่นเพื่อแสดงความสุภาพแทนการใช้คำต้องห้าม ซึ่งจัดว่าเป็นคำหยาบคาย (อรวี บุณนาค 2559, น. 15) ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานทางสังคมที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ดำเนินรายการนั้น เป็นรูปแบบการใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ หมายถึง การใช้ถ้อยคำในลักษณะที่มีเนื้อหาระบุถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางกามารมณ์หรือมีนัยความหมายได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือความสัมพันธ์ทางร่างกายระหว่างเพศ (อรวี บุณนาค, 2559, น. 19) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 14

ผู้ดำเนินรายการ: ลูกได้บอกไหม ทำผิดอะไรอะ เออพริกแกงมาทา ทาอ้นทะ ทาไขเขาเนี่ย

แม่น้องเค: เออ ที่ทำโทษไม้เบสบอลบ่อย ๆ เนี่ย คือว่าส่งซั๊กกางเกงชั้นในเขาไม่ให้ส่งซั๊ก แล้วลูกคือแบบลืมน้อย ๆ อะ ก็เลยใช้ไม้เบสบอลตี

ผู้ดำเนินรายการ: ส่งซั๊กโดนไม้เบสบอล พริกแกงทาตรงอ้นทะละแม่

แม่น้องเค: ก็อันนั้นเป็น เป็นเด็กอีกคนนึงคะ แต่คือลูกบอกว่า เราก็ไม่รู้ว่าใครในนั้นอะคะ

ผู้ดำเนินรายการ: โอ้ คืออันนี้

แม่น้องเค: แต่ลูกโดนน้ำมันมวย

ผู้ดำเนินรายการ: น้ำมันมวย โดนยังงี้อะ จับซิงละเอาน้ำมันละเลยอย่างเงี้ยหรือแม่

แม่น้องเค: อ่า แม่เดาว่าน่าจะเป็นแบบนี้คะ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2562 ตอน แฉกวดิวชานรกร รุมตี "ชายแดน" ในพิธีชำระบาป)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่โดยปกติแล้วเป็นคำต้องห้ามหรือคำสแลงซึ่งเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ ได้แก่คำว่า “อ้นทะ” และ “ไข” อีกทั้งระบุถ้อยคำที่กล่าวถึงลักษณะกริยาอาการที่เกี่ยวข้องกับเพศ คือคำว่า “จับซิง” ซึ่งหมายถึง จับตริ่งให้

นอนเหยียดแขนเหยียดขา โดยมีคำแวดล้อมนั่นคือ การจับขึงแล้วใช้น้ำมันมวยซึ่งมีฤทธิ์แสบร้อน ละเอียดลงไป ที่สื่อความรุนแรงกับการกระทำต่อร่างกายและอาจหมายถึงรวมถึงอวัยวะเพศด้วย การใช้ ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวจัดเป็นกลวิธีความไม่สุภาพ เนื่องจากปรากฏถ้อยคำภาษาที่สื่อความ เน้นหนักและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ฟังซึ่งได้แก่ครอบครัวของผู้เสียหายรวมถึงบุคคลที่สามที่ ถูกพาดพิงถึง อาจทำให้รู้สึกสะเทือนใจจากการถูกกล่าวร้ายถึงการถูกทำร้ายอย่างทารุณที่เกิดกับบุตร หลานของตนอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 15

ผู้ดำเนินรายการ: ฉันทชื่อกาลูตรีอย่างนี้

อาจารย์คิง: ชื่อกาลูตรีนะฮะ จริง ๆ ชื่อกาลูตรี

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อ กาลูตรี

อาจารย์คิง: แต่ตรีเนี่ยก็คือผมมองในสายปรีศนาธรรม ก็คือเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป คือ หนึ่ง สอง สามเนี่ยก็คือให้มันเกิดขึ้นมา ทุกสิ่งทุกอย่างก็คือถ้าคนเราดำรงรักษาไว้ ก็คือปฏิบัติดี ทำ คุณงามความดี มันก็จะอยู่กับเรา แต่ก็คือถ้าดับไปก็คือถ้าคนเราไม่มีศีลมีธรรม บุชาไม่ได้ครบ ไม่มี อากาณน่อน ผมบอกได้เลย แล้วก็ไม่ใช่ของต่ำ เพราะมนตร์กามสูตรจริง ๆ เป็นศาสตร์ชั้นสูง

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าว แล้วทำไมถึงจะต้องนั่งอ้าขาอย่างนี้ฮะ

อาจารย์คิง: ก็ที่บอกคือผมสร้างมาเป็นปรีศนา คือถ้าคุณมอง คือจิตใจถ้ามองคิดแบบ ไหนก็คือจะมองแบบนั้น แต่ถ้าเรามองเหรียญสองด้านเหมือนกัน ถ้ามองเจ็ยคือผมมองก็คือทำเหมือน ลักษณะนั่งอ้าขาออกมา ก็คือเหมือนเป็นการคลอตบุตร

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อ

อาจารย์คิง: นะครับ ก็คือเหมือนเป็นผู้ให้กำเนิดลูก

(รายการโหนกระแสมีนาคม 2562 ตอน พิธีกรรมพิลึก "เจ้าแม่กาลูตรี" ลงเสนอห์สุดพิสดาร ชาวบ้าน ต่ำกระจ่าย)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวอธิบายถึงที่มา ของชื่อพระแม่กาลูตรีที่ตนนับถือศรัทธาว่าเป็นปรีศนาธรรมและเวทมนตร์คาถาที่ตนใช้ก็สัมพันธ์กับ คัมภีร์กามสูตร ซึ่งเป็นตำราคำสอนสำหรับหญิงชายที่ว่าด้วยความรู้ด้านเพศศึกษาอย่างครบครัน และเป็นศาสตร์ชั้นสูง แต่ผู้ดำเนินรายการรู้สึกขัดแย้งจึงใช้การกล่าวถ้อยคำที่บ่งชี้เกี่ยวกับลักษณะ กริยาอาการที่เกี่ยวข้องกับเพศเสมือนการดูหมิ่นผู้ให้สัมภาษณ์ คือคำว่า “นั่งอ้าขา” ซึ่งหมายถึง อาการที่นั่งอ้าขาอย่างเปิดเผย โดยใช้รูปภาษาว่า หากพระแม่กาลูตรีและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นั้นเป็นศาสตร์ชั้นสูงและศักดิ์สิทธิ์ เหตุใดจึงปรากฏภาพกริยาอาการนั่งอ้าขาของหญิงสาวที่เข้าทำพิธี ซึ่งพิจารณาแล้วไม่สอดคล้องเพราะแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแต่อย่างใด ซึ่งจากการ

วิเคราะห์ภาษาที่ผู้ดำเนินรายการใช้สัมภาษณ์ร่วมกับคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์จะสังเกตได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีท่าทีแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบต่อถ้อยคำที่สื่อความไม่สุภาพนั้น เนื่องจากรู้สึกเสียหน้าในสายตาผู้รับชมนั่นเอง

ตาราง 4 กลวิธีความไม่สุภาพของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใน
ปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสและความถี่ของการปรากฏ

กลวิธีความไม่สุภาพของ ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มี ทัศนคติแตกต่างกัน	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. กลวิธีการถาม	69	100
1.1 การถามในเชิงดูถูก เพื่อยั่วยุอารมณ์	36	52.17
1.2 การถามแย้ง	14	20.29
1.3 การถามขึ้นนำคำตอบ	4	5.80
1.4 การถามรุกไล่ด้วยคำถาม ต่อเนื่อง	6	8.70
1.5 การถามในลักษณะใส่ ความหรือตัดสินชี้ขาด	9	13.04
2. กลวิธีการกล่าวเตือน	14	100
3. กลวิธีการแสดงความเห็น ในเชิงวิพากษ์วิจารณ์	68	100
4. กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความ ไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของ สังคม	23	100
4.1 การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่อง เพศและกามารมณ์	2	8.70
4.2 การใช้ถ้อยคำพรูสาวท การสบถโดยใช้คำ ต้องห้าม การใช้คำ สแลงที่บ่งชี้ถึงคำ หรือเรื่องต้องห้าม	21	91.30

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใช้ทั้งสิ้น 174 ครั้ง โดยปรากฏการใช้กลวิธีการถามมากที่สุดเป็นจํานวน 69 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.66 และพบการใช้กลวิธีแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ จํานวน 68 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.08 การใช้กลวิธีการกล่าวเตือน จํานวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.04 และกลวิธีความไม่สุภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม จํานวนทั้งสิ้น 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.22 โดยปรากฏรูปแบบย่อย 2 รูปแบบคือ การใช้ถ้อยคำขี้เรื่องเพศและกามารมณ์ พบการปรากฏใช้จํานวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.70 และการใช้ถ้อยคำพรูสวาท การสบถโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้ามจํานวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 91.30

จากตาราง 4 ข้างต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส พบข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามทั้งสิ้น 69 ครั้ง โดยปรากฏรูปแบบย่อยของการใช้การถามในเชิงดูถูกเพื่อยั่วอารมณ์มากที่สุด เป็นจํานวน 36 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.17 รองลงมาคือการถามแย้ง พบจํานวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.29 นอกจากนี้ยังพบรูปแบบย่อยที่ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใช้ซึ่งมีค่าความถี่การปรากฏของข้อมูลเป็นจํานวนที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ ได้แก่ การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด ปรากฏการใช้จํานวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.04 การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง จํานวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.70 และ 59 ข้อมูลรูปแบบย่อยของกลวิธีการถามที่ผู้วิจัยพบน้อยที่สุดในข้อมูลที่ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใช้ประจํารายการสัมภาษณ์คือ การถามชี้แนะคำตอบ ปรากฏข้อมูลจํานวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.80

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอลักษณะของกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใช้ โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงผลการศึกษาวิเคราะห์ตามประเด็นหัวข้อที่ปรากฏในตารางข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. กลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลวิธีการถาม

2.1.1 การถามในเชิงดูถูกเพื่อยั่วอารมณ์ หมายถึง การที่ผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความดูถูกผู้ฟัง เป็นการคุกคามหน้าของคู่สนทนา ละเมิดหลักความสุภาพด้านการยกย่องผู้ฟัง และการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 16

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): เพื่ออะไร คุณจะแสดงตัวเพื่ออะไร
คุณบอกว่าคุณทูปศาล ศาลพระภูมิไม่มีจริง เจ้าที่เจ้าทางไม่มีจริง เชิญอมรินทร์ทีวีเมื่อไหร่ก็ให้มา คุณทูป
เลย กล้าเปล่า

รุ่งโรจน์ ผู้ประกอบพิธีร่างทรง: ทูปเลย ทูปสิ

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): พระพรหมสี่แยก อะ อะไรนะ คุณ
ทูปหน่อย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์กร หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่าผู้พูดใช้กลวิธีการถามเชิงดูถูกเพื่อข่มขู่อารมณ์
 กล่าวคือ ผู้พูดโจมตีผู้ฟังด้วยการแสดงท่าทีดูหมิ่นและทำทนายผู้ฟังที่ปฏิเสธถึงเรื่องแนวคิดความเชื่อ
 และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่เคารพในศาสนาพราหมณ์ฮินดู โดยเสนอแนะในลักษณะทำทนายให้ผู้ฟังทูป
 ศาลพระภูมิ ซึ่งเป็นศาลที่สร้างขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถาน
 ประกอบการต่าง ๆ รวมถึงทูปศาลพระพรหมซึ่งเป็นศาลที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีประชาชน
 ให้ความเคารพศรัทธาอย่างมาก กล่าวได้ว่ากลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาใน
 ลักษณะหาเรื่องผู้ฟัง คุณคามหน้าทำให้ผู้ฟังเกิดความอึดอัดใจที่จะตอบคำถามต่อไป อีกทั้งยังอาจ
 ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทตามมาได้

ตัวอย่างที่ 17

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): อะ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า การอธิบายเนี่ย
 มันจะหมายความว่าเราเป็นคนทำนะคะ เออ

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): ไม่ถ้าที่อธิบายเสร็จปั๊บ เราจะได้เข้าใจใจฟันทุ่ม
ถูกมัย แต่เขาไม่ได้อธิบายหนูไง

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): เฮ้อ โอเคตอนนี้ถ้าน้องเข้าใจแล้ว น้องรู้หรือยังว่า
มันเกิดจากหลังจากสักได้เหมือนกัน นี่ตอนนี้ ณ ตอนนี้ ณ เวลานี้

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): ก็เข้าใจนี่ไงคะ

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): แล้ว ๆ ตอนนี้อยู่ในสมองเริ่มรู้สึกริยั้งคะว่าพี่ก็พยายาม
คลีนในสิ่งที่พี่คิดว่ามันคลีนแล้ว

ผู้ดำเนินรายการ: โอเคอย่าไปว่าน้องเขาขนาดนั้น

(รายการโหนกระแส เดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของ
 ร้านสัก นิกกี้ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าของร้านสักรู้สึกไม่พอใจที่ผู้เสียหาย ดึงดันที่จะกล่าวโทษทางร้านว่าเป็นสาเหตุให้ตนเองต้องติดเชื้อมีโอกาสเป็นหนองที่บริเวณปาก ทั้งที่ยังมิได้พิสูจน์ข้อเท็จจริงแต่ประการใด ผู้พูดจึงใช้กลวิธีการถามเชิงดูถูกผู้เสียหายโดยใช้รูปภาษาที่แฝงน้ำเสียงประชดประชันว่า ทางร้านของตนเองนั้นเข้มงวดกับการเอาใจใส่เรื่องกระบวนการสักและดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์สำหรับการสักลูกค้าอย่างดีที่สุดจึงไม่น่าเป็นสาเหตุของการเกิดหนองได้ และในขณะนี้เมื่อผู้เสียหายได้ร่วมรับฟังข้อมูลความรู้จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉินซึ่งร่วมให้สัมภาษณ์ด้วยในรายการแล้วนั้น สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เสียหายรับทราบและตระหนักได้บ้างแล้ว หรือยังว่าการติดเชือนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นภายหลังการสักได้หากผู้เสียหายดูแลตนเองภายหลังการสักอย่างไม่ถูกต้อง

2.1.2 การถามแย้ง หมายถึง การที่ผู้พูดถามแย้งเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยหรือไม่เชื่อกับคำตอบก่อนหน้านี้ของคุณสนทนา จึงเลือกถามด้วยการนำเนื้อหาที่ตรงกันข้ามกับคำตอบก่อนหน้านี้ของอีกฝ่ายหนึ่งขึ้นมาถาม เพื่อให้คุณสนทนาได้ตอบคำถามใหม่โดยการชี้แจงหรืออธิบายโต้แย้งอีกครั้ง การถามแย้งเป็นการแสดงความไม่สุภาพด้านการแสดงความเห็นพ้องคือคุณสนทนามีความเห็นไม่ตรงกัน ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันได้ นอกจากนี้ยังแสดงการคุกคามหน้าด้านบวกของคุณสนทนา เนื่องจากทำให้คุณสนทนาและผู้ชมรายการตีความได้ว่าผู้พูดคิดว่าข้อมูลคำตอบของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเท็จ (อรวี บุนนาค, 2559, น. 18) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 18

ผู้ดำเนินรายการ: อะเอ้าจ้ก่อน ทำไมคุณชุดประวัติของชาย ขึ้นมาเปิดเผยกับสังคมซะ ทั้งที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ให้ก่อนน้องเขาตายเนี่ยมันเดือดร้อน ผมเข้าใจคุณใจโหดอะอะทำไมอะ

แอดมินเพจ Red Skull Z: เออ ตอนแรกที่ผมเอาไอพวกนี้ขึ้นมาเนี่ย ผมไม่เห็นเขาเดือดร้อนอะ เขาบอกข้า ๆ สนุก ๆ ทำได้เลยเขาไม่ได้เสียอะไรอยู่แล้ว

เค (กลุ่มเพื่อนรัฐติวัสส์ ชายซีบิกไบค์): อะ คือยังจ้ครับ เวลาออก Social เนี่ย เขา เขาไม่อยากแสดงให้ใครเห็นหรือครับว่าเขาเครียด คือพี่บอกว่าอยากให้เขาได้บทยเรียน อะผมหวัดดีพี่ก่อนนะฮะ หวัดดีครับ คือพี่บอกว่าอยากให้เขาได้บทยเรียน คือเขาได้บทยเรียนในครั้งนั้นแล้วรอบนี้ ชีวิตเขาเปลี่ยนไป นิสัยเขาเปลี่ยนไปแล้วก็รอบนี้ในการที่เขาเสียชีวิตเนี่ยมันจะมีที่พี่จะสอนบทยเรียนอะไรให้เขาอีกหรือครับที่ เขาไม่มีชีวิตต่อไปแล้วฮะครับพี่ คือเขาหมดละฮะ

แอดมินเพจ Red Skull Z: ผมไม่ได้สอนบทยเรียนคนที่เสียชีวิตไปแล้วครับ ผมสอนบทยเรียนพวกคุณนะครับ ว่าคุณเรียนรู้อะไรจากเหตุการณ์นี้บ้าง

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบิกไบค์ได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดรู้สึกไม่พอใจพฤติกรรมของแอดมินเพจ red skull ที่เคยเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวเพื่อนของตนเองก่อนหน้าที่จะเสียชีวิตทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตอยู่บ่อยครั้ง โดยคุณกรณิดังกล่าวได้เคยชี้แจงว่าต้องการสอนบทเรียนให้กับเพื่อนของตนนั้น ได้รู้สึกสำนึกผิดในเรื่องการขับรถประมาทหวาดเสียวว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามแม้ในขณะที่กำลังให้สัมภาษณ์ในรายการนี้ คุณกรณียังคงกล่าวถึงประเด็นเรื่องการสอนบทเรียน เช่นเดิม ผู้พูดจึงกล่าวแย้งโดยใช้ภาษาที่แฝงน้ำเสียงประชดประชันว่าในเมื่อปัจจุบันนี้เพื่อนของตนเองก็เสียชีวิต ไม่เหลือแม่แต่ชีวิตแล้ว ทางเพจยังจะสอนบทเรียนอะไรให้กับคนที่เสียชีวิตไปแล้วอีก

ตัวอย่างที่ 19

ผู้ดำเนินรายการ: ห้าคนรุมทำร้ายเขาไหม

คุณฟิล์ม (เพื่อนของคุณโอ): ไม่ได้รุมค่ะ คือหนุตบกับเขาตัวตัว ตามคลิปเลย ค่ะ แต่ที่เห็นยืนเยอะ ๆ เนี่ย พนักงานของเขาทั้งหมดค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อ คุณตบตัว ๆ เลยอ้อ

คุณฟิล์ม (เพื่อนของคุณโอ): ใช่ค่ะ ตัวตัว

ปริม ปริมระดา(เจ้าของคลินิกที่ถูกทำร้ายร่างกาย): แล้วปริมได้ตบด้วยรีเปล่า
คะ ตัวตัว

คุณฟิล์ม (เพื่อนของคุณโอ): ก็มีรอยจิกอะค่ะ ก็สู้เหมือนกันค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ: ก็ต้องสู้ปะ เขาอาจจะต้องหนีเอาตัวรอด

คุณฟิล์ม (เพื่อนของคุณโอ): ใช่ค่ะ ก็คือตัวตัวค่ะ ไม่มีการรุมแต่อย่างใดอะค่ะ

ปริม ปริมระดา(เจ้าของคลินิกที่ถูกทำร้ายร่างกาย): ตัวตัวเนี่ยคือปริมสมัคร
ใจรีเปล่าคะ

คุณฟิล์ม (เพื่อนของคุณโอ): มันเป็น เอ่อ จะบอกว่ายังไงอะค่ะ พี่โอเนี่ย คือ หนูมีแผลในใจกับเขามาก่อนแล้วค่ะ คือพี่โอกระชาก แต่หนูบอกว่าโอไม่ต้อง เดี่ยวๆเอง ขอโทษนะคะ เดี่ยวๆเอง หนูก็เลยกระชากเขามาตบตัวตัวตามที่เห็นในคลิป ไม่มีการรุมแต่อย่างใดค่ะพี่

(รายการโหนกระแส เดือนสิงหาคม 2561 ตอนอั่งแฉงลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยั้บวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างบทสนทนาจะเห็นได้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวของคุณกรณิดังกล่าวถึงเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายตน โดยทางฝ่ายคุณกรณิดังกล่าวได้ปฏิเสธประเด็นเรื่องการรุมทำร้ายอย่างสิ้นเชิง รวมทั้งกล่าวชี้แจงเพิ่มเติมว่าตนเองและผู้พูดได้ต่อสู้ในลักษณะการตบกันตัวต่อตัว ซึ่งทางฝ่ายผู้พูดได้ใช้คำถามโต้แย้งเพื่อแสดงว่าตนเองนั้นไม่ได้สมัครใจและไม่ได้กระทำการต่อสู้ด้วยการตบอีกฝ่ายหนึ่งกลับแต่อย่างใด การกล่าวแย้งคุณกรณิดังกล่าว เนื่องจากผู้พูดต้องการปฏิเสธคำกล่าวอ้างของฝ่ายตรงข้าม เป็นลักษณะความไม่สุภาพซึ่งคุกคามหน้าผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความเสียหน้า

และเปลี่ยงพล้ำแก่ฝ่ายผู้พูดได้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้รับชมสามารถเปลี่ยนมุมมองไปจากเดิม กล่าวคือ ขาดความเชื่อมั่นและอาจมีทัศนคติว่าทางคู่กรณีนั้นเป็นฝ่ายผิดในสถานการณ์ดังกล่าวก็เป็นได้

2.1.3 การถามชี้้นำคำตอบ หมายถึง การที่ผู้พูดถามคำถามโดยมีเนื้อความชี้้นำหรือ กำหนดให้ผู้ฟังตอบตามแนวทางที่ผู้พูดต้องการ โดยที่คำตอบนั้นเป็นคำตอบซึ่งผู้พูดทราบดีอยู่แล้ว ซึ่งการถามลักษณะดังกล่าวเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังได้ เนื่องจากทำให้ผู้ฟังขาดความเป็นอิสระในการ ตอบคำถาม และจำเป็นต้องตอบตามแนวทางที่ผู้พูดกำหนดไว้โดยไม่มีทางเลือก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 20

ผู้ดำเนินรายการ: สรุปรุ่มไหม

คุณบอล ธงแก้ว (พ่อค้าขายไก่ย่าง): รุ่มไหมมีคนรุ่มผมไหม

คุณเต็นท์ (ผู้พินพ่อค้าขายไก่ย่าง): ผมและเลือดผมออก ผมออกผมก็ไม่วิ่ง

ตามแล้ว

คุณบอล ธงแก้ว (พ่อค้าขายไก่ย่าง): ไม่ใช่ มีคนออกมาวิ่งช่วยแกไหม

คุณเต็นท์ (ผู้พินพ่อค้าขายไก่ย่าง): มี ก็มี

คุณโชค (เพื่อนผู้พินพ่อค้าขายไก่ย่าง): มี พวกผมก็มาเพราะว่าเขา เพราะที่ ผมพอแล้ว เขาเลือดออกใช้ไหมเขาก็พอ เขาก็ออกมา เสร็จแล้ว เขายังไม่จับพี่ เขายังไม่จับ เขาจะเดิน มาต่อยพี่เต็นท์อีก

คุณบอล ธงแก้ว (พ่อค้าขายไก่ย่าง): ไม่ใช่ มันนัวก่อน

(รายการโทรทัศน์ 2562 ตอนเจอกันครั้งแรกหลังถูกพินยับ! “คนขายไก่ย่างและ คู่กรณี”)

จากตัวอย่างนี้ ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีทางภาษาด้วยการถามชี้้นำคำตอบ เพื่อ ต้องการให้ผู้ฟังได้ยืนยันว่าเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายนี้ ทางฝ่ายของคู่กรณีนั้นได้นำ บุคคลอื่น ๆ มาร่วมช่วยรุ่มทำร้ายตนเองจริง อย่างไรก็ตามการถามด้วยการชี้้นำคำตอบลักษณะ ดังกล่าว จัดว่าเป็นกลวิธีความไม่สุภาพที่ทำให้คู่สนทนาเกิดภาวะอึดอัด เพราะเสมือนถูกบังคับให้ ต้องตอบเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงโดยมิได้เต็มใจนัก และในขณะเดียวกันก็เป็นกลวิธีที่สร้างความ ได้เปรียบให้กับผู้พูด เนื่องจากเมื่อคู่กรณีกล่าวยอมรับความผิดที่ได้กระทำ ย่อมให้ประโยชน์ต่อรูปคดี แก่ฝ่ายของผู้พูดนั่นเอง

2.1.4 การถามรูกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง หมายถึง การที่ผู้พูดถามคำถามต่อเนื่องหรือไล่เรื่อยในช่วงผลัดการพูดที่ใกล้เคียงกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏการใช้กลวิธีการถามดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 21

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): แต่เทปนี้คือมีรอบประจำเดือนในผ้าอนามัย คือเขาต้องเช่นไหวด้วยไฟ ด้วยประจำเดือนและของควา อันนี้คือจุดประสงค์ มันไม่ใช่พอกแก้แล้ว

วัลลภา อเนกลาภ (เลขานุการสมาคมสิทธิประเทศไทย): อันนี้เดี๋ยวจะขอท้วงนิดนึง ถ้าเกิดว่าคุณเห็นว่ามันไม่เหมาะสม แต่ทำไมการเผาเนี่ยคุณเห็นว่าเหมาะสมหรือถึงออกสื่อ

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): พี่ มันคือผ้าอนามัยนะครับพี่

ตัวแทนของคณะแสดงลิเก: เข้าใจครับ

วัลลภา อเนกลาภ (เลขานุการสมาคมสิทธิประเทศไทย): ถ้าผ้าอนามัยทำไม ไม่ โช่ว

ผู้ดำเนินรายการ: ผ้าอนามัยเปื้อนเลือดมันออกไม่ได้ฮะ

วัลลภา อเนกลาภ (เลขานุการสมาคมสิทธิประเทศไทย): ออกไม่ได้ โอเค แต่ถ้า พอกแก้ถูกเผาเนี่ยคุณเอาออกได้

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): พี่ ผมบอกแล้วว่ามันเป็นสัญลักษณ์ของพอกๆเขา

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า คนต้านเผด็จการพอกแก้)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ผู้พูดซึ่งเป็นเลขานุการสมาคมสิทธิประเทศไทยได้ใช้กลวิธีทางภาษาโดยการตั้งคำถามผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการชี้ชัดให้เห็นข้อบกพร่องของหมอปลา ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาถึงการกระทำสิ่งไม่เหมาะสม นั่นคือ การเผาทำลายเศียรพอกแก้ที่ผู้คนจำนวนมากศรัทธาด้วยการโยนเข้ากองไฟ แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงถึงเหตุผลว่าสิ่งที่โยนเข้ากองไฟนั้นไม่ใช่เศียรพอกแก้ แต่เป็นเพียงสัญลักษณ์ของสิ่งชั่วร้ายที่ต้องทำลาย เนื่องจากเศียรนั้นผ้าอนามัยที่ปนเปื้อนเลือดประจำเดือนบรรจุอยู่และไม่เหมาะสมที่จะเผยแพร่ให้เห็นทางสื่อสาธารณะ แต่กระนั้นทางฝ่ายผู้พูดก็ยังเห็นขัดแย้งว่าหากเห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ควรเปิดเผย แต่เหตุใดภาพการเผาทำลายเศียรพอกแก้ที่ควรค่าแก่การเคารพบูชา กลับแสดงออกทางสื่อสาธารณะอย่างชัดเจน กลวิธีการใช้ภาษาในการถามดังกล่าวมีลักษณะเนื้อหาที่สร้างความกดดันให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง และยิ่งตอกย้ำถึงความผิดพลาดของผู้ถูกกล่าวหา จึงจัดว่าเป็นกลวิธีความไม่สุภาพลักษณะหนึ่งซึ่งทำให้คู่สนทนาเสียหายและเกิดภาวะอึดอัดที่จะตอบคำถามเหล่านั้น เนื่องจากทราบดีว่าแม้ตนเองจะตอบคำถามแก้ต่างอย่างไรอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ยอมรับเช่นเดิม

ตัวอย่างที่ 22

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): ถูกต้อง จั๊นหนุถามเลย หนุขอถามว่าก่อนสักเนี่ยพีมี
คำแนะนำให้กับลูกค้าเนี่ยว่าผลข้างเคียงที่การติดเชื้รุนแรงอะไรอย่างนี้ พีได้พูตรีเปล่า

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): พุดตอนในห้องสักคะ

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): พีบอกว่า พีบอกว่า

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ตอนก่อนสักคะ

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): แต่หนุไม่ได้รับนะคะ

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ออไม่เป็นไรคะ เพราะตอนนั้นน้องเปลี่ยนใจจะสัก

ตอนที่อยู่ในร้าน

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): อะอันนั้นแล้วไป

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): อ้า แล้วไปได้ยังงีอะฮะ

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): คือไม่ ก็ถือว่าพีไม่ได้บอก

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ก็น้องก็อยู่ในเหตุการณ์ทำไมน้องไม่พุดละคะ

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): แต่พีไม่ได้บอกหนุไง หนุถามว่าพีได้บอกคนไข้หรือ

เปล่า

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ก็น้องไม่จงมา

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): พีได้บอกลูกค้ารีเปล่า

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): น้องไม่ได้บู้กมา พีสาวบู้กมา เราอธิบายพีสาว แต่
เราไม่ได้อธิบายคุณ เพราะว่าคุณเพิ่งเปลี่ยนใจทำตอนในร้าน

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): นั่นไง ความจริงถ้าหนุเปลี่ยนใจทำในร้านนะ ถ้าพีจะ
บอก แต่พีก็บอกได้นะ จริง ๆ พีก็ต้องอธิบายหนุก่อนถูกมัยก่อนทำ พีต้องอธิบายลูกค้าก่อนทำอยู่
แล้วแต่นี้หนุ พีไม่ได้อธิบายให้หนุก่อนทำไงคะ ถูกต้องมัยคะ อันนี้หนุถามไปแล้วหนึ่งข้อ

ผู้ดำเนินรายการ: อ่าโอเค

(รายการโหนกระแสด เดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของ
ร้านสัก นิกกี้ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดเลือกใช้กลวิธีการถามรุกไล่
ด้วยคำถามต่อเนื่อง เมื่อเห็นว่าผู้ฟังตอบคำถามไม่ชัดเจน ลักษณะการถามดังกล่าวจัดว่าเป็นความไม่
สุภาพโดยการกระตุ้นเร้าให้ผู้ฟังต้องตอบคำถามให้กระจ่างชัด สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้
พูด ส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความอึดอัดและรู้สึกไม่ดีกับการคาดคั้นคำตอบเช่นนั้น กลวิธีความไม่สุภาพ

ดังกล่าวทำให้ลดความน่าเชื่อถือของผู้ฟังในสายตาผู้ชม แต่ในขณะเดียวกันก็การสร้างความได้เปรียบให้กับผู้พูด เนื่องจากอาจเบี่ยงความสนใจจากผู้ฟังให้กลับมายอมรับและเข้าข้างผู้พูดมากขึ้น

2.1.5 การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด หมายถึง การที่ผู้พูดใช้คำถามในลักษณะการการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ฟัง โดยผู้พูดทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าผู้ฟังมีพฤติกรรมในทางลบกลวิธีดังกล่าวจัดเป็นความไม่สุภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่สนทนาคือผู้ฟัง อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกในด้านลบ ตลอดจนเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความอับอายรู้สึกเสียหน้าท่ามกลางสายตาผู้ชม (อรวี บุณนา, 2559, น. 20) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 23

เค (กลุ่มเพื่อนธิดิวส์ส ชายซีบิกไบค์): คือพี่เป็นคนตัดสินใจเอาออกสู่สาธารณชนนะครับพี่

แอดมินเพจ Red Skull Z: ก็แล้วไงอะฮะ ก็มันเป็นเพจผม คือผมจะโพสต์อะไร คือคุณอ่านเนื้อหาที่ผมโพสต์สิครับ คุณอย่าดูรูป

เค (กลุ่มเพื่อนธิดิวส์ส ชายซีบิกไบค์): ผมอ่านแล้วครับ ผมเข้าใจว่าพี่กำลังบอกว่าให้คิดถึงคนข้างหลัง ผมอ่านหมดแล้วครับพี่ ผมดูหมด ผมไล่ดูหมดแหละครับพี่ ผมไล่ดูหมดแต่เพียงแต่ว่า

แอดมินเพจ Red Skull Z: คุณดูหมดแล้วคุณยังคิดไม่ได้อีกหรือฮะ

เค (กลุ่มเพื่อนธิดิวส์ส ชายซีบิกไบค์): อะไรนะครับพี่

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบิกไบค์ได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดได้ชี้แจงเรื่องการโพสต์ภาพและข้อความบางอย่างในเพจของตนเพื่อต้องการให้เรื่องราวนี้เป็นอุทาหรณ์ แต่กระนั้นผู้ฟังก็ยังแสดงความคับข้องใจและมุ่งเอาชนะ ผู้พูดจึงใช้ภาษาที่เป็นคำถามเชิงต่อว่าในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากประเมินท่าทีของผู้ฟังแล้วว่ายังไม่ยอมลดราวาศอกโดยง่าย จะเห็นได้ว่าการใช้กลวิธีความไม่สุภาพลักษณะนี้เป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังโดยตรง อีกทั้งทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าในสายตาผู้รับชมอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 24

ผู้ดำเนินรายการ: หนึ่งแสนแปดหมื่นหกพันห้าร้อยห้าสิบบาท

คุณ โอ (คู่กรณี): ไข่คะ ตามนี้ ตอนนี้คนกำลังเข้าใจผิดอยู่ว่า โอไปโกงเงิน ปริมาณสองล้าน ไม่ใช่คะคะ

ผู้ดำเนินรายการ: อะ ไม่ใช่คะ แสนกว่าบาทถูกไหม

ปริม ปริมระตา(เจ้าของคลินิกที่ถูกทำร้ายร่างกาย): ปริมไม่ได้พูดว่าโอโง
ปริมเป็นคนลงทุนลงไปเอง

คุณ โอ (คู่กรณี): มันเป็นกระแสสังคมค่ะ ที่ไม่ว่าว่าคุณสร้างรีเปลา หรือยัง

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อย เขาบอกคุณสร้างนะ เออ เออจ้ สรุปลงแล้วในมุมทนายก็พูด
อันนี้ผมเห็นด้วยอยู่ข้อหนึ่งตรงที่ว่า เรื่องทั้งหมดมันก็เป็นเรื่องที่คุณก็สามารถไปฟ้องร้องกันใน เออ ชั้น
โรงชั้นศาลได้คือชั้นโรงชั้นศาลอะไรก็ได้ แต่ไอ้เรื่องของการวิวาทกัน หรือมารุมทำร้าย เอาคนมา
กระชากอะไรอย่างงี้ มันก็รุนแรงเกินไปไหม

(รายการโหนกระแส เดือนสิงหาคม 2561 ตอนอ้างแย่งลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยัวันเปิดร้าน!)

ตัวอย่างนี้ปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพโดยการที่ผู้พูดใช้คำถามในลักษณะการ
กล่าวหาคู่กรณีว่าสร้างกระแส ในที่นี้หมายถึง การสร้างเรื่องราวขึ้นมาให้เป็นที่สนใจอย่างแพร่หลาย
ในเวลาอันรวดเร็ว โดยผู้พูดกล่าวโทษว่าคู่กรณีนำเสนอเรื่องราวอันเป็นที่โจ้วผู้พูดนั้นได้ฉ้อโกงเงิน
เป็นจำนวนถึงสองล้าน ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การ
ใช้กลวิธีคำถามในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของผู้ฟัง จัดเป็นการคุกคาม
หน้าผู้ฟังที่ส่งผลให้เสียภาพลักษณ์ได้ เนื่องจากอาจทำให้สาธารณชนคิดเห็นคล้อยตามผู้พูดว่าตนเอง
นั้นสร้างเรื่องหลอกลวงผู้อื่นจริงก็เป็นได้

2.2 การกล่าวเตือน จัดเป็นกลวิธีทางภาษาที่คุกคามหน้าของผู้ฟัง กล่าวคือ
การตักเตือนเป็นการกล่าวถึงความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับการกระทำบางอย่างของผู้ฟัง
โดยผู้พูดมีเจตนาที่ต้องการบอกให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของการกระทำซึ่งอาจทำ
ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ฟังหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้ฟังจะได้เกิดความตระหนักหรือปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 25

ผู้ดำเนินรายการ: แต่เขาก็บอกแล้ววันนี้ว่าขอโทษ ทีมงานก็ขอโทษทั้งหมด อันนี้ถือ
ว่าจบได้ไหม

ตัวแทนของคณะแสดงลิเก: ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: เข้าใจนะครับตรงนี้

วันชัย เอนกสถา (นายกสมาคมลิเกประเทศไทย): ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ถ้างั้นพระอาจารย์มีอะไรจะฝากไหมครับ แง่คิดจากวันนี้ ทั้งหมดเลย

พระมหาไพโรวัลย์ วรเวณโณ: อาตมาว่าที่คุยกันก็ดีแล้ว แค่นี้ แค่อสองฝ่ายได้มาคุยกัน
แล้วก็มีมีการขอโทษขอโพยกันก็ดีแล้ว แต่สิ่งที่สำคัญก็คือหมอบลา ต่อไปนี่ก็ขอให้หมอบลามีความ

ระมัดระวัง แล้วก็ห่วงใยเรื่องความรู้สึกความเขินอายของคนอื่นด้วย อย่าให้มีภาพที่เหมือนมีความรุนแรงแบบนี้ออกมาอีก เท่านั้นเอง

ผู้ดำเนินรายการ: อะ รับไปแก้ไขหน่อยไหม

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): รับแก้ไขครับ อะอะไรที่แก้ไขก็ต้องแก้ไขครับ คือขอโทษจากใจจริงนะพี่ ไม่ได้เสแสร้งด้วย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า คนด่านเผาเคียร์พ้อแก่)

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าผู้ร่วมรายการ นั่นคือ พระมหาไพรวลัย วรคุณ โณ ได้กล่าวเตือนหมอปลา ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาจากกลุ่มผู้ต่อต้านการเผาเคียร์พ้อแก่ โดยมีเจตนาให้ผู้ฟังเกิดความตระหนักและระมัดระวังพฤติกรรมในการสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก กลวิธีความไม่สุภาพด้วยการกล่าวเตือนนี้ปรากฏผ่านถ้อยคำภาษาอย่างชัดเจน ได้แก่ คำว่า “ขอให้” ซึ่งเป็นการที่ผู้พูดกล่าวขอร้องผู้ฟังให้เลิกหรือแก้ไขการกระทำของตน และคำว่า “อย่า” ซึ่งผู้พูดได้กล่าวออกคำสั่งอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ฟังเลิกหรือแก้ไขการกระทำที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลวิธีการกล่าวเตือนดังกล่าวเหล่านี้จะแสดงออกถึงเจตนาที่หวังดีของผู้พูด แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถคุกคามหน้าผู้ฟังได้ กล่าวคือ เป็นการสื่อความเน้นย้ำพฤติกรรมที่บกพร่องตอกย้ำจุดด้อยของผู้ฟัง ทำให้เกิดความรู้สึกเสียหน้ามากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 26

ผู้ดำเนินรายการ: เตี่ยวะ ะ แปบนี้้ง คือตอนนี้เขาแค่อยากจะให้คุณบอกว่าไปสักอะ ไม่เจ็บอย่างนั้นหรือใช่มั้ย

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ไม่ใช่ค่ะ ก็แค่จะบอกว่าที่น้องบอกวาก็ไม่สนใจน้องตั้งแต่การที่เข้าโรงบาล ตั้งแต่อยู่ในร้านก็สนใจแล้วว่่าน้องอะเจ็บปวดไหมถ้าน้องเจ็บปวดแล้วทูนทูนรายคงไม่ปล่อยให้น้องกลับหรือว่าเป็นปัญหาตั้งแต่ในร้าน

ผู้ดำเนินรายการ: อะโอเค อันนั้นเป็นประเด็นแรก

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): แต่อย่าแกลงข่าวแบบนี้เพราะว่าการแกลงข่าวแบบนี้มันทำให้ร้านก็อะดูเหมือนกับว่าทารุณทุกคนที่เป็นลูกค้า สักไปทั้ง ๆ ที่เขาทูนทูนรายหรือเจ็บ นี่คือสิ่งที่ก็จะบอก อย่าพูดอะไรชี้ิ้วด้วยตัวเองอะไม่ได้รู้ด้วยซ้ำว่ากล้องวงจรปิดตัวเองอะบันทึกไว้ว่าอะไรบ้าง

ผู้ดำเนินรายการ: อ่าโอเค ตรงนี้คุณจะว่าไง

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): รับผิดชอบด้วย

(รายการโหนกระแส เดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้านสัก นิกกี้ พรตตีเงินล้าน)

ตัวอย่างคำพูดในบทสนทนาข้างต้น จะเห็นได้ชัดว่าผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าของร้านสักแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่ผู้เสียหายแกล้งขำให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนก่อนหน้านี้ว่า ได้รับความเจ็บปวดทรมานอย่างมากในระหว่างการสักปากที่ร้านเสริมความงามของตน แต่ในขณะนี้กำลังเข้าร่วมสัมภาษณ์ในรายการกลับบอกว่าระหว่างสักรู้สึกเจ็บปวดเพียงเล็กน้อย จึงกล่าวเตือนเชิงตำหนิผู้เสียหายผ่านรูปภาพที่กล่าวว่า “อย่าแกล้งขำแบบนี้” และ “อย่าพูดซ้ำ” ซึ่งในที่นี้หมายถึงห้ามพูดมักง่ายกลับไปกลับมา โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่ออันตรายสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นได้ ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่ารูปภาพดังกล่าวนี้แสดงถึงความไม่สุภาพ เนื่องจากชี้ให้เห็นเจตนาของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังยุติการกระทำเหล่านั้น กล่าวได้ว่าละเมิดหลักความสุภาพในแง่ที่เป็นการสื่อความด้วยการสั่งหรือบังคับผู้ฟังให้ต้องปฏิบัติตาม

2.3 การแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัวของตนมาตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์คำตอบ การกระทำหรือพฤติกรรมของกลุ่มคนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ โดยมักจะเป็นความคิดเห็นในเชิงลบ กลวิธีดังกล่าวเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังกล่าวคือทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดี ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 27

ผู้ดำเนินรายการ: เห็นบอกว่าเรื่องนี้มันจะเป็นอุทาหรณ์สำคัญเลยกับสังคม ช่วยย้ำอีกหน่อยอะ มันสำคัญยังไง

คุณอัจฉริยะ เรื่องรัตนพงศ์(ประธานช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม): คือ เวลาที่เราจะคบเพื่อน ถ้าเราไปสถานบันเทิงซึ่งเป็นท่อโคจรอะ แล้วมีการดื่มสุรา โอกาสที่เราจะเมาแล้วโอกาสที่เราจะถูกล่อลวงละเมิดทางเพศมีสูง ก็อยากให้ผู้สื่อมวลชนช่วยกันเตือนภัย สิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่งก็คือว่าการที่คุณเป็นตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบประชาชน เหมือนกับคุณดำรงตำแหน่งผู้กำกับหรืออะไรก็แล้วแต่ เป็นหัวหน้าสถานี มีหน้าที่บริหารโรงพัก คุณต้องใส่ใจความทุกข์เดือดร้อนของพี่น้องประชาชน วันนี้ถ้าคุณไม่สนใจก็แสดงว่าคุณไร้ซึ่งความสามารถ ซึ่งไร้ประสิทธิภาพในการจัดการ คุณก็ไม่ควรมาเป็นตำรวจ คุณก็ควรไปเป็นรปภ.

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนสิงหาคม 2561 ตอน ฆ่าอำพราง “น้องหญิง”)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าผู้พูดกล่าววิพากษ์วิจารณ์บทบาทของตำรวจอย่างเด่นชัดโดยใช้รูปภาพที่มีความหมายเชิงลบตำหนิการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ คำว่า “ไร้ซึ่งความสามารถ” “ไร้ประสิทธิภาพในการจัดการ” โดยในสถานการณ์การสนทนานี้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงอยู่ร่วมในรายการสัมภาษณ์ด้วย จัดเป็นการใช้ภาษาคุกคามหน้าตามกรอบแนวคิดเรื่องความไม่สุภาพ กล่าวคือ เป็นการไม่ให้เกียรติและทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้านั่นเอง

ตัวอย่างที่ 28

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปทุมธานี): ใจครับ ผมจะแง่ตีหรือไม่ตีผมก็ไม่เคยทำให้ใครเดือดร้อนไม่เคยมีประวัติเสียในสังคมนะครับผมไม่เคยไปทำให้คนอื่นเสียหายหรือไปหลอกเขาด้วยวิชาอาคมอะไรต่าง ๆ อย่างคุณมาร์คพิทบูลเนี่ยนะครับบอกว่าคุณลวงโลกแล้วทำไมไม่จับละ ก็ได้แค่เห่าหรือแค่ได้แค่พูดเฉย ๆ

ผู้ดำเนินรายการ: อู๊ย! ได้แค่เห่า เขาเป็นคนนะ เขาเห่าได้ไง

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปทุมธานี): เอ้า! ก็เขาบอกว่าเขาเป็นพิทบูล

ผู้ดำเนินรายการ: ก็เลยต้องเห่า

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปทุมธานี): เห่าสิครับ

(รายการโหนกระแส เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สะเทือนสำนัก! "ปทุมธานี" ไลฟ์นิ้วเนี่ยสาว ลั่นฝึกจิตมาตีตะบะไม่แตก)

จากตัวอย่างนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าววิพากษ์วิจารณ์ถึงคู่กรณีของตนเอง นั่นคือ คุณมาร์ค พิทบูล โดยนำพฤติกรรมของสุนัขมาเปรียบกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นผ่านภาษาที่กล่าวว่า “ได้แค่เห่า” ซึ่งในที่นี้หมายถึง การที่บุคคลนั้นได้แต่พูดกล่าวหาและโจมตีอีกฝ่ายหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ไม่กล้าดำเนินการขั้นเด็ดขาดแต่อย่างใด ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสริมความว่าเหตุผลที่แท้จริงคือตนเองมิใช่เป็นคนลวงโลก ไม่เคยหลอกลวงเรื่องวิชาอาคมให้คนอื่นเสียหายดังนั้นย่อมถือว่าตนมิได้มีความผิดแต่ประการใดนั่นเอง อย่างไรก็ตามวิถีทางภาษาลักษณะดังกล่าวนี้ไม่สุภาพและจัดว่าเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง เนื่องจากนำลักษณะกริยาอาการของสัตว์มากกล่าวเทียบเคียงกับพฤติกรรมของบุคคลฝ่ายตรงข้าม อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าและไม่พึงพอใจได้

2.4 การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม หมายถึง คนในสังคมส่วนใหญ่มักตัดสินความสุภาพตามมุมมองภายใต้กรอบบรรทัดฐานของสังคม (social-norm view) กล่าวคือ การจัดพฤติกรรมที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่สุภาพ แต่หากพฤติกรรมนั้นๆ ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานต่างๆ ดังกล่าวก็จะทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมและถูกประเมินค่าว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพ (อรวี บุณนาค, 2559, น. 15) ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานทางสังคมที่ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการ ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันใช้นั้น ปรากฏรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ และการใช้ถ้อยคำรุสรวาท การสบถโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 การใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำในลักษณะที่มีเนื้อหาระบุถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือความสัมพันธ์ทางกายระหว่างเพศ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 29

ผู้ดำเนินรายการ: สงสัยอะไรอะถามเลย

รุ่งโรจน์ ผู้ประกอบพิธีร่างทรง: คือสงสัยที่เขาไลฟ์สดพูดว่าเดิมทีแรกผู้ชายมีองศ์ ผู้หญิงไม่มีองศ์ ผู้หญิงต้องไปมีผัวถึงจะมีองศ์อย่างนี้สรุป อย่างนี้ก็สรุปแสดงว่าแรก ๆ พ่อพี่ปลามีองศ์คนเดียว แม่พี่ปลาไม่มี

หมอปลา: ไม่มีครับ

รุ่งโรจน์ ผู้ประกอบพิธีร่างทรง: พอพ่อกับแม่ได้กันแล้วแม่ถึงมีองศ์ แล้วถึงมาออกเป็นพี่ปลา ถึงมีองศ์อย่างนี้ไข่ม้อย

หมอปลา: อย่างนี้คือหยาบคาย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์กรง หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ ใช้คำที่สื่อความหมายถึงการมีเพศสัมพันธ์ คือคำว่า “ได้กัน” ซึ่งกลวิธีการใช้ภาษาลักษณะนี้เป็นการละเมิดความสุภาพในมิติการรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่พอใจและอับอาย เพราะโดยปรกติแล้วสังคมไทยยังไม่ยอมรับการนำเรื่องเพศสัมพันธ์มาเป็นหัวข้อสนทนาผ่านสื่อมวลชนอย่างเปิดเผยนักนั่นเอง

2.4.2 การใช้ถ้อยคำพรูสวาท การสบลโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่เป็นคำด่าหรือคำหยาบคาย ซึ่งเป็นการหลุดถ้อยคำต้องห้ามที่รุนแรงออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 30

หมอปลา : หลวงพี่อย่าเสียเวลาเลย เอาเวลาไปหาเห็บหมาดีกว่า คือ เขาก็แฉไปเรื่อยอะ ผมถามว่า ทำไมองศ์ไม่เลือกผม ผมตอบอย่างเดียว ผมตอบแหลไม่เป็นพี่

พระมหาไพรวลัย วรรณโณ (พระนักเทศน์นักคิด วัดสร้อยทอง): จะไม่ต่อยกันไข่ม้อย

ผู้ดำเนินรายการ: ไม่ต่อยครับไม่ต่อย ถ้าต่อยผมก็ปิดรายการอะครับต่างคนต่างไป

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): คือจะบอกว่าคุณตอบแหลไม่เป็นเนี่ยคุณหมอปลา ฉันทไม่ว่าคุณตอบแหลหรือ องค์กรงจะเลือกคุณหรือไม่เลือกคุณ ฉันทไม่รู้ แต่คุณไม่สมควรที่มาก้าวร้าวถิ่นของผม คุณนะอยู่ฝั่งกะโน้น คุณก็คิดส่วนของคุณ ผมอยู่ฝั่งของผม ผมก็คิดส่วนของผม (รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้าร่างทรง องค์กรง หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าผู้พูดกล่าวคำสแลงที่โดยปรกติจัดว่าเป็นคำต้องห้ามไม่เหมาะสมที่จะใช้สนทนากับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกัน ได้แก่ คำว่า “แก” และ “ต่อแหล” จึงเป็นความไม่สุภาพตามบรรทัดฐานทางสังคม กล่าวคือ เป็นการใช้ภาษาที่คนส่วนใหญ่ในสังคมตัดสินว่าเป็นคำหยาบคายและจัดเป็นกลวิธีความไม่สุภาพกลวิธีหนึ่งทางภาษาศาสตร์

ตัวอย่างที่ 31

นายณัฏพล สุพัฒนะ (มาร์ค พิทบูล): ใครไปตามมันหน่อยนะ ถ้ามันอยากจะมีเรื่องกับผมก็มาบ้านผมนะ มาได้นะ มันรู้สิ รู้จักบ้านผม มาเลยนะ เดี่ยวจะหาว่าผมไปรังแกมันอีกนะ มาบ้านรับรองได้กองนะ ทำไมมันต้องทำผมให้ไปหามัน ทำไมมันไม่มาหาผมนะ ผากบอกมันด้วยนะไอ้กอล้มนะ ถ้ามีงแน่จริงมีงมาเลย มา

ผู้ดำเนินรายการ: นี่ เขาบอกเขาไปกองเลย

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ป๋มหามูนี่): ครับ ครับผม คือกองตืนก็หมายถึงกัน ความหมายเดียวละ ผมก็บอกว่าถ้าคุณมาบ้านผมคุณก็กองตืนเหมือนกันนะครับ

ผู้ดำเนินรายการ: อู๋!

(รายการโทรทัศน์กระแส เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สะเทือนสำนัก! "ป๋มหามูนี่" ไลฟ์นิวเนียสาว ลั่นฝึกจิตมาตีตะบะไม่แตก)

จากตัวอย่างเป็นสถานการณ์การสื่อสารซึ่งผู้ดำเนินรายการได้เปิดคลิปวิดีโอคู่มือของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นคือคุณมาร์ค พิทบูล โดยบทสนทนาทางฝ่ายของคู่มือนั้นปรากฏรูปภาษาที่ไม่สุภาพคือคำว่า “กองตืน” อีกทั้งมีท่าทีแสดงถึงการขู่และทำทนายผู้ให้สัมภาษณ์ให้มาเผชิญหน้ากันที่บ้านของตนเองอีกด้วย ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความฉุนเฉียวและได้ตอบผ่านรายการสัมภาษณ์ด้วยการกล่าววาจาอันคู่มือลักษณะเดียวกัน โดยรับรองว่าหากคู่มือมาที่บ้านของตนก็ย่อมจะถูกลงโทษสั่งสอนจนล้มลงไป “กองตืน” เช่นเดียวกัน ทั้งนี้คำว่า “กองตืน” หมายถึง กริยาอาการลงไปในนอนฟุบที่เท้าของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งรูปภาษาดังกล่าวจัดว่าเป็นคำไม่สุภาพในบริบทวัฒนธรรมไทย เนื่องจากคำว่า “ตืน” เป็นคำคำที่ไม่เหมาะสมและไม่นิยมนำมาใช้กับคนนั่นเอง

กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส

ประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสนั้นเป็นบริบทการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือเรื่องราวของบุคคลซึ่งได้กระทำการที่สังคมมองว่าผิด ทำให้บุคคลนั้นถูกกล่าวหาและตกเป็นข่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก จนกระทั่งบุคคลนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงความเป็นจริงและจำเป็นต้องออกมาปกป้องศักดิ์ศรีหรือภาพลักษณ์ของตน โดยการตอบรับเข้าร่วมรายการสัมภาษณ์เพื่อให้มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อให้สาธารณชนมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อเรื่องราวที่กำลังส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้มากที่สุด ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถกู้ภาพลักษณ์ของตนเองกลับคืนมาได้นั่นเอง

ในบทนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีการกู้ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์ด้านการใช้ภาษาด้วยทฤษฎีการกู้ภาพลักษณ์ตามกรอบการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดแบบการกู้ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) มาใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ ผลการศึกษาโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวทำให้จำแนกวิธีการกู้ภาพลักษณ์กลวิธีหลักออกได้เป็น 5 ลักษณะตามแบบการกู้ภาพลักษณ์ที่เสียไปเนื่องจากเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดที่สังคมรับรู้ ผู้วิจัยจะแสดงข้อมูลความถี่ของการปรากฏกลวิธีหลักของการกู้ภาพลักษณ์แต่ละกลวิธี ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 กลวิธีหลักการกู้ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าว ในกระแสและความถี่ของการปรากฏ

กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ในประจํารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การปฏิเสธ	101	38.11
2. การลดความรับผิดชอบ	40	15.09
3. การลดข้อขุ่นข้องหมองใจ	77	29.06
4. การแสดงความยินยอมแก้ไข	9	3.40
5. การยอมรับผิดและการขอโทษ	38	14.34

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสจากราย 5 พบข้อมูลกลวิธีหลักของการกู่ภาพลักษณ์ที่แขกรับเชิญหรือผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ทั้งสิ้น 265 ครั้ง โดยปรากฏใช้กลวิธีการปฏิเสธมากที่สุดเป็นจำนวน 101 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.11 และพบการใช้กลวิธีการลดข้อข้องใจ เป็นลำดับรองลงมา จำนวน 77 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.06 นอกจากนี้ กลวิธีที่ปรากฏจำนวนข้อมูลที่ใกล้เคียงกันได้แก่ กลวิธีการลดความรับผิดชอบ พบจำนวน 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.09 และกลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษ จำนวน 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.34 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีที่พบข้อมูลการปรากฏใช้น้อยที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความยินยอมแก้ไขพบจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.40

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ผู้วิจัยยังพบกลวิธีย่อยของการกู่ภาพลักษณ์คล้ายคลึงกับข้อมูลในงานวิจัยของประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) แต่อาจมีรายละเอียดของการปรากฏและไม่ปรากฏของกลวิธีย่อยบางกลวิธีที่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย กล่าวคือ กลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยไม่พบในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ดังกล่าว คือ กลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษโดยการสัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก และมีกลวิธีย่อยบางกลวิธีที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติม 2 กลวิธี ซึ่งแตกต่างไปจากกรอบการวิเคราะห์ของ ประไพพรรณ ได้แก่ กลวิธีการปฏิเสธโดยใช้การกล่าวสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ และกลวิธีการลดความรับผิดชอบโดยการอ้างอาการเจ็บป่วยทางจิตเวช ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 กลวิธีย่อยการกู้ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจาก
ข่าวในกระแสและความถี่ของการปรากฏ

กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคล จากข่าวในกระแส	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การปฏิเสธ	101	100
1.1 แบบตรง ๆ	76	75.25
1.2 แบบผลักความผิด	13	12.87
1.3 แบบให้ข้อมูลห้กล้าง	7	6.93
1.4 แบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ	5	4.95
2. การลดความรับผิดชอบ	40	100
2.1 การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น	16	40
2.2 การบอกว่าขาดความรู้ความเข้าใจ	10	25
2.3 การบอกว่าไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ	6	15
2.4 การบอกว่ามีเจตนาดี	7	17.50
2.5 การอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช	1	2.50
3. การลดข้อชนข้อหมองใจ	77	100
3.1 การนำเสนอภาพด้านดี	21	27.27
3.2 การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก	22	28.57
3.3 การพูดให้เป็นอย่างอื่น	2	2.60
3.4 การเสนอมุมมองใหม่	9	11.69
3.5 การโจมตีผู้กล่าวหา	21	27.27
3.6 การชดเชยความผิด	2	2.60
4. การแสดงความยินยอมแก้ไข	9	100
5. การยอมรับผิดและการขอโทษ	38	100
5.1 การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการขอโทษ	14	36.84
5.2 การยอมรับความผิด	19	50
5.3 การอธิบาย	3	7.90
5.4 การสัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก	0	0
5.5 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน	2	5.26

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ผู้วิจัยพบข้อมูลวิธีการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่เขกรับเชิญหรือผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการปฏิเสธทั้งสิ้น 101 ครั้ง โดยปรากฏกลวิธีย่อยของการใช้การปฏิเสธแบบตรง ๆ มากที่สุดเป็นจำนวน 76 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.25 รองลงมาได้แก่ การปฏิเสธแบบผลักความผิด พบข้อมูลการปรากฏจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.87 นอกจากนี้ยังพบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้จำนวนค่อนข้างน้อยใกล้เคียงกัน ได้แก่ การปฏิเสธแบบใช้ข้อมูลหักล้าง พบการปรากฏ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.93 และการปฏิเสธแบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งเป็นกลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุดคือ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.95

กลวิธีของการกู่ภาพลักษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการลดความรับผิดชอบพบการปรากฏค่าความถี่จำนวนทั้งสิ้น 40 ครั้ง โดยปรากฏกลวิธีย่อย จำนวน 5 กลวิธีซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งพบกลวิธีย่อยเพียง 4 กลวิธีเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแสดงผลการนับการปรากฏของข้อมูลกลวิธีย่อยดังกล่าวโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ได้แก่ การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น พบมากที่สุดเป็น จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา ได้แก่ การบอกว่าคุณค่าความรู้ความเข้าใจ พบข้อมูล จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25 นอกจากนี้ยังพบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้จำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ การบอกว่ามีเจตนาตีพบการปรากฏ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.50 และ การบอกว่าไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ พบข้อมูล จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15 และกลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุดคือการอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช ซึ่งเป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยค้นพบเพิ่มเติม โดยพบการปรากฏของข้อมูลจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.50

ข้อมูลจากตารางนี้ยังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการลดข้อข้องหมองใจทั้งสิ้น 77 ครั้ง โดยกลวิธีย่อย 3 ลำดับแรกที่พบการปรากฏข้อมูลการใช้มากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็กซึ่งเป็นวิธีที่พบมากที่สุด จำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาได้แก่ การนำเสนอภาพด้านดีและการโจมตีผู้กล่าวหา พบข้อมูลการปรากฏจำนวนเท่ากันคือ 21 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 27.27 นอกจากนี้ยังพบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้จำนวนค่อนข้างน้อยได้แก่ การเสนอมุมมองใหม่ พบการปรากฏจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.69 และ กลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุด ได้แก่ การพูดให้เป็นอย่างอื่น และการชดเชยความผิด ซึ่งพบข้อมูลการปรากฏใช้จำนวนเท่ากันคือ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.60

นอกจากนี้ ผลการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแยังพบข้อมูลกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษทั้งสิ้น 38 ครั้ง โดยปรากฏกลวิธีย่อยในลักษณะของการยอมรับความผิด มากที่สุดเป็นจำนวน 19

ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่ การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการขอโทษ พบข้อมูลการปรากฏจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.84 นอกจากนี้ยังพบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้จำนวนค่อนข้างน้อยได้แก่ การอธิบาย พบการปรากฏจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.90 และกลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุด ได้แก่ การเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน ซึ่งพบข้อมูลการปรากฏใช้จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.26

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ที่ปรากฏในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ทั้งกลวิธีหลักและกลวิธีย่อยรูปแบบต่าง ๆ โดยจะเรียบเรียงผลการศึกษาที่ละประเด็นดังนี้

1. การปฏิเสธ (Denial)

การปฏิเสธ หมายถึง การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยอมรับว่ากระทำการหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดที่สังคมกำลังวิพากษ์วิจารณ์ตามที่มีการรายงานข่าว (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 169) การปฏิเสธแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 การปฏิเสธแบบตรง ๆ

การปฏิเสธแบบตรง ๆ (Simple Denial) เกิดขึ้นได้ในลักษณะดังต่อไปนี้คือ 1) การปฏิเสธว่าไม่เคยมีเรื่องเช่นนั้นเกิดขึ้น และ 2) การปฏิเสธว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา (Benoit 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 169) จากการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้การปฏิเสธทั้ง 2 ลักษณะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1 การปฏิเสธว่าไม่เคยมีเรื่องเช่นนั้นเกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 1

ผู้ดำเนินรายการ: ผมถามอย่างนี้เลย ให้นายเดชาเจียบ ๆ ก่อนนะครับตอนนี้ เพราะว่าบางเรื่องนายเดชาอาจจะยังไม่ได้ฟังจากเจ้าตัวเขาด้วย เอาจริง ๆ เลยบอย ผมไม่ต้องอ้อมค้อมเลย มีคนบอกว่าคุณไปนั่งมั่วเรียนอยู่ในจุฬาฯ เป็นปี ๆ จริงหรือเปล่า

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): อันนี้ไม่เป็นความจริงครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เฉลิมชัยหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ ปมนิสิตดวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ทางผู้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าไปนั่งเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งที่ตนเองไม่ได้เป็นนิสิตของสถาบันดังกล่าว ซึ่งทางผู้ให้สัมภาษณ์ได้ปฏิเสธว่า “ไม่เป็นความจริง” โดยยืนยันหนักแน่นว่าตนเองไม่เคยเข้าไปนั่งเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่เคยมีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

ผู้ดำเนินรายการ: ผมขออนุญาตถามแบบนี้ละฮะ เอ่อ ในวันที่เกิดเรื่องนะครับ เบนซ์กับคุณไม่ได้ทะเลาะกันใช่ไหมครับ

นายพงษ์เพชร สิ้นสุวรรณ (บอล บางแก้ว): ไม่ได้ทะเลาะกันเลยครับ ไม่ได้ทะเลาะเลยฮะ ไม่ ไม่มีเลย ไม่มีเหตุอะไรเลยครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ไม่มีเหตุอะไรเลยนะ

(รายการโทรทัศน์กระแส เดือนธันวาคม 2561 ตอน เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร)

จากตัวอย่างนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธว่าไม่เคยทะเลาะอะไรกับคุณเบนซ์ซึ่งเป็นคนรักของตนในวันที่เกิดเหตุไฟไหม้จนเสียชีวิตตามที่คุณพ่อของคุณเบนซ์กล่าวหาเลย โดยผู้ให้สัมภาษณ์เน้นย้ำด้วยรูปภาพที่เป็นคำปฏิเสธว่า “ไม่ได้” “ไม่” และ “ไม่มี” ร่วมกันเป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อว่าไม่มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง ๆ ซึ่งการปฏิเสธลักษณะดังกล่าวน่าจะช่วยให้เรื่องราวราบรื่นมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้ฟังไม่อาจพิสูจน์ทราบด้วยหลักฐานใด ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรง ๆ

1.1.2 การปฏิเสธว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา

ตัวอย่างที่ 3

ผู้ดำเนินรายการ: อือ ๆ ผมอยู่กับทางคุณอ้อคุณอ้อยด้วยนะฮะคุณอ้อคุณอ้อยบอกว่าอาเปลี่ยนไปอาไม่ค่อยให้หลานคุยกับ 2 คนนี้ที่อุตสาหามีพระคุณไปช่วยเหลือเด็กเนี่ยนะฮะ อาอยากจะบอกอะไรอ้อกับอ้อยเขาหน่อยไหม

คุณกุหลาบ (อาของผู้เสียหาย): ไม่ใช่ว่าไม่ยอมให้พูดนะคะ เวลาที่อ้อพี่อ้อยโทรมาน้องเขาจะไม่ ไม่อยู่ฟังด้วยน้องจะเดินออกมาอยู่ข้างนอก ถ้าอาอยู่ข้างนอกหลานก็จะเข้าไปอยู่ข้างใน

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนตุลาคม 2561 ตอน ลูกถูกพ่อขี้ใจซ้ำอีก ลูกสูบเงินออกจากบัญชีนับล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น ทางพิธีกรได้พูดถึงประเด็นที่ทางฝ่ายคุณอ้อและคุณอ้อยผู้ให้ความช่วยเหลือเด็กนั้น ได้กล่าวหาว่าคุณอาซึ่งเป็นผู้ดูแลเด็กอยู่ในขณะนี้ไม่ให้ทั้งสองได้มีโอกาสคุยกับหลาน ซึ่งทางคุณอาได้ปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้กีดกันหรือไม่ยอมให้ทั้งสองพูดคุยกับหลาน แต่เป็นเพราะหลานไม่ยอมคุยกับทั้งสองคนเอง ทั้งนี้คุณอาปฏิเสธว่าเหตุการณ์ที่ทั้งสองกล่าวหานั้นไม่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งยังอธิบายเหตุผลประกอบเพื่อให้ผู้ฟังเชื่อว่าตนเองไม่เกี่ยวข้องหรือกระทำการดังที่ทั้งสองคนกล่าวหา

ตัวอย่างที่ 4

ผู้ดำเนินรายการ: อะจบตรงนั้น อะนะ ประการที่สองไปกินมามั้ยปลาร้า ปลาแดก

คุณแพรวา (ผู้เสียหาย): พี่หนุ่มคะ หนูปากเจ๋อ ปากเจ็บอย่างนั้นนะ หนูคงไม่ บ้าไปกินปลาร้า ไม่มีใครไม่ดูแลตัวเองหรือคะ หนูเนี่ยไม่ใช่ไม่เคยทำศีลยกรรม ก็เคยทำศีลยกรรม เพราะฉะนั้นก็ต้องมีการดูแลตัวเองในระดับนึงอยู่แล้ว เราก็ต้องรักตัวเองพี่หนุ่ม ชีวิตเราเราไม่รักได้ ยังไง

(รายการโหนกระแส เดือนกันยายน 2561 การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้าน สัก นิกกี้ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์ได้ซักถามถึงประเด็นเรื่องการรับประทานของ แสลง ได้แก่ อาหารจำพวกปลาร้า ปลาแดกกับทางฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาที่คู่กรณีตั้ง ข้อสงสัยว่าการเกิดหนองที่ปาก อาจมีสาเหตุมาจากตัวผู้ให้สัมภาษณ์นั้นได้รับประทานอาหารแสลง ดังกล่าว ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยกล่าวว่า “หนูคงไม่บ้า” “ไม่มีใครไม่รักตัวเอง” รวมถึง “ชีวิตเราเราไม่รักได้ยังไง” ซึ่งเป็นการเน้นย้ำว่าตนเองไม่ได้กระทำและไม่ได้เกี่ยวข้องกับข้อ กล่าวหาที่คู่กรณีสงสัย โดยกล่าวเน้นความถึงการที่ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลตัวเอง และ รักตัวเองมากเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อตัวเอง

1.2 การปฏิเสธแบบผลักความผิด

การปฏิเสธแบบผลักความผิด (Shifting the blame) หมายถึง การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าข้อกล่าวหาเกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของผู้อื่น การปฏิเสธ ในลักษณะนี้อาจจะส่งผลดีได้เนื่องจากเป็นการเบนความรู้สึกไม่ดีของผู้รับรู้เรื่องราวที่มีต่อผู้ที่ถูก กล่าวหา ไปสู่ผู้ที่ถูกผลักความผิดไปให้ หากมีผู้อื่นเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้นจริง ผู้ถูกกล่าวหาที่ไม่ สมควรถูกตำหนิ (Benoit 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 171) ผู้ให้สัมภาษณ์ใน รายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสวิเคราะห์การใช้วิธีผลักความผิดในลักษณะดังต่อไปนี้

1.2.1 การผลักความผิดไปยังบุคคลที่ระบุตัวตนไม่ได้

ตัวอย่างที่ 5

ผู้ดำเนินรายการ: มีการไปกล่าวหา โทษทีนะ อันนี้ต้องถามบอย เหมือนกับ ว่าตอนที่บอยเรียนอยู่ บอยไปเก็บเงินรุ่น หลังจากนั้นบอยมีการไปใช้เหมือนกับว่าเป็นการส่วนตัว อะไรต่าง ๆ เนี่ยจนกระทั่งตรวจสอบไม่ได้เป็นแสน อะข้อเท็จจริงอันนี้เป็นยังไง

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): เอ่อ ข้อเท็จจริงตรงนี้ เอ่อคือไม่เป็นความจริงครับ ไม่เป็นความจริงเพราะว่าตัวผมเองเนี่ยเป็นประธานรุ่นจริง เก็บเงินจริง แต่ว่าวันที่เก็บเงินเนี่ย ตัวบอยไม่ได้เป็นคนไปเก็บ บอยจะมีเหมือนเหรียญกษาปณ์สองคนเนี่ย ที่เป็นคนไปคอยเก็บเงินเพื่อนในรุ่น และยอดที่บอกว่า หุย บางเจ้าบอกว่าแปดแสนกว่าเกือบเก้า (รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอนเผชิญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า" เคลียร์ปมนิสิตหลวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข้อกล่าวหาเรื่องที่เป็นคนเก็บเงินรุ่น โดยผู้ให้สัมภาษณ์อ้างว่าผู้ที่ทำหน้าที่เก็บเงินรุ่นคือเหรียญสองคน โดยไม่ได้ระบุชัดเจนว่าหมายถึงเหรียญทั้งสองคน หรืออาจเป็นเหรียญคนใดคนหนึ่งที่เป็นคนเก็บเงินเพื่อนในรุ่น ทั้งยังไม่ได้ระบุว่าเหรียญที่กล่าวว่าเป็นผู้เก็บเงินเพื่อนในรุ่นนั้นคือใคร ชื่ออะไร

ตัวอย่างที่ 6

ผู้ดำเนินรายการ: ยอมรับนะฮะ เอ่อ คุณโอครับ วันนั้นเนี่ยตกลงคือคุณเปิดร้านของคุณเอง แล้วก็ทางฝั่งนี้เขาส่งสไปไปสืบจริงไหม

คุณ โอ (คู่กรณี): อันนี้โอไม่ทราบค่ะว่าเขาส่งมาสืบจริงรีเปลา อันนี้เป็นคำที่พนักงานเขาได้บอกกับโอไว้ค่ะ แต่ตัวเอง ตัวโอเองโอไม่ทราบในเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เลยค่ะ (รายการโทรทัศน์ เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแยงลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยัวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงในประเด็นที่มีการกล่าวหาทางฝ่ายผู้เสียหายว่าได้ส่งสายสืบมาที่คลินิกของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงว่าตนเองไม่ทราบเรื่องเพราะไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ แต่เป็น “คำที่พนักงานเขาได้บอก” ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าข้อกล่าวหาที่เกิดขึ้นเกิดจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์ก็ไม่ได้ระบุชี้ชัดตัวตนหรือเอ่ยนามพนักงานคนดังกล่าว ดังนั้นในเหตุการณ์นี้ผู้ฟังไม่อาจทราบได้ว่า “พนักงาน” ที่ถูกอ้างถึงนั้น แท้จริงแล้วใช่ผู้กระทำผิดหรือไม่

1.2.2 การผลักความผิดไปยังผู้ที่ไม่ชอบตนเอง

ตัวอย่างที่ 7

ผู้ดำเนินรายการ: ที่คุณบอกมันย้อนกลับไปไม่ได้ เป็นเพราะสังคมเขาจับได้รีเปลา โซเซียลมีเดียเขาจับประวัติคุณได้รีเปลา คุณก็เลยบอกว่า คุณก็เลยต้องรีบออกมาอธิบาย ไม่งั้นเนี่ยสังคมจะหาว่าคุณไปหลอกคนโน้นคนนี้ ยังงั้นรีเปลาฮะ

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): ออไม่ใช่ว่าคุณพูด คือจริง ๆ เนี่ย ถ้า โซเซียลเขาจับได้ฮะ เขาต้องจับได้มาเป็นปี ๆ แล้ว อย่างเรื่องแต่งงานบอกลอย่างี้ เราเดินเมื่อเดือน

กุมภา แต่เรื่องมันเพิ่งจะมาเกิดเมื่อประมาณเดือนกันยา อันนี้คนที่ออกมาพูดเรื่องของผมเนี่ย ก็ขอยกจะบอกตรง ๆ เลยว่า ตัวเขากับตัวผมเองเนี่ย เราสองคนเหมือนมีปัญหาส่วนตัวกันไม่ค่อยกินเส้นกัน พอที่นี้พอเรามีปัญหากันเนี่ย เขาเนี่ย รู้สึกว่าเขาจะเรียกคำว่า บูลี่ หรืออะไรสักอย่างหนึ่งที่แบบ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอนเผชิญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า" เคลียร์ปมนิสิตหลวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธว่าการที่ออกมาอธิบายเรื่องการใส่ชุดนิสิตจุฬาฯ เป็นเพราะโซเชียลมีเดียจับผิดได้ และกลัวสังคมกล่าวหาว่าหลอกลวง ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงผู้ที่ไม่ชอบตนเองโดยระบุว่า “เราสองคนเหมือนมีปัญหาส่วนตัวกันไม่ค่อยกินเส้นกัน” เพื่อปฏิเสธว่าข้อกล่าวหาที่ว่าตนเองนั้นหลอกลวงผู้อื่น อีกทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ยังใช้วิธีการเบี่ยงประเด็นโดยผลัดความผิดว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการใส่ร้ายจากคนที่ไม่ชอบตนเอง

ตัวอย่างที่ 8

ผู้ดำเนินรายการ: อะ โอเคนะครับ เอาตรงนี้ก่อน 6 รอบนะ จำเป็นต้องทำ 6 รอบนะอะ

คุณจูน (เจ้าของร้านทำผม): ค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ: เพื่อความสมมุทของผม

คุณจูน (เจ้าของร้านทำผม): เพราะว่าน้องเขาขอร้องเอง

ผู้ดำเนินรายการ: เขาขอร้องเองนะ อะทั้งหมดนะครับ همینสอง ถูกไหมอะ

ต่อมาทำเล็บ ต่อเจล ทำลายติดเพชรนะอะอีกสี่พันห้า

(รายการโหนกระแส เดือนมิถุนายน 2561 ตอน ค่าทำผมแสนสี่!!! ตีกันนิ้ว เจ้าของร้านงัดหลักฐานชี้แจงทุกกรณี)

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายเหตุผลว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นความต้องการของลูกค้า ซึ่งในสถานการณ์การสื่อสารนี้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงเรื่องราคาค่าทำผมที่เป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมว่ามีราคาสูงเกินไปว่าเป็นความต้องการของทางฝ่ายลูกค้าเอง อีกทั้งราคาดังกล่าวนั้นเหมาะสมแล้วและคุ้มค่างับสิ่งที่ลูกค้าได้รับ

1.2.3 การปลักความผิดให้กับการรายงานข่าว

ตัวอย่างที่ 9

ผู้ดำเนินรายการ: ครับสิ่งที่เราพอจะช่วยให้ อดต้องถามนะอะ สิ่งที่เราพอจะช่วยให้คืออะไรอะ

ณัชพล สุพัฒนะ (ฉายามาร์คพิทบลูพรรคไทยศรีวิไลย์): คือผมต้องเข้าไปกดดันนะครับ แล้วก็ไปจี้เรื่องคดี เพราะว่าทราบข่าวนะครับ ล่าสุดเนี่ยนะครับ ผมทราบข่าวมานะครับ จากสายข่าวรายงานว่าทางกองปราบเนี่ยครับได้เข้ามาเนี่ย ทางตำรวจเนี่ยะยังไม่มีการลงเลขคดียังไม่มีการลงบันทึกประจำวันใช้หรือไม่ต้องต้องไปเช็คดูนะครับผมไม่อยากจะโดนหมิ่นประมาท แต่ ผมได้ข่าวมาแบบนี้ครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนธันวาคม 2561 ตอน รายการต่างคนต่างคิด ตอน พ่อจี้จับแก๊งโจรุมโทรมลูก มี 7 คน!)

จากตัวอย่างนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวพาดพิงการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ยังไม่มีการลงบันทึกประจำวันของคดีที่เกิดขึ้น โดยกล่าวอ้างว่าเป็นข้อมูลที่เกิดจากการรายงานข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เป็นคนพูดเอง และเน้นความว่าตนเองนั้นได้รับทราบข้อมูลจากข่าว เนื่องจากทางผู้ให้สัมภาษณ์หวั่นเกรงว่าจะถูกฟ้องข้อหาหมิ่นประมาทได้ จึงเน้นย้ำว่าเป็นข้อมูลจากข่าวอยู่หลายครั้ง

ตัวอย่างที่ 10

ผู้ดำเนินรายการ: ไม่ถูกทั้งหมด เอ้าถ้าฉันเชิญเลยอะ อันไหนที่ครูเองคิดว่าถูกต้อง เพราะว่าในมุมมองของครูเองเนี่ยนะครับ ในฐานะที่เรียกว่าเป็นเอ่อ สมาคม

นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู): ช่วยเพื่อนครู

ผู้ดำเนินรายการ: ในการช่วยเพื่อนครู อะเชิญครับ

นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู): ก็ต้องเรียนอย่างนั้นะครับว่าข่าวโซเชียล แล้วก็ข่าวทั่วไปที่เป็นข่าวเนี่ยเป็นข่าวที่ไม่จริงทั้งหมดนะเป็นข่าว เต้าขึ้นมาแล้วเป็นข่าวที่อ่านจากข้อความปฎิญญาสารคามเนี่ยแล้วก็มาตีความว่าครูไม่ใช่เนี่ยผมว่า ผมว่ามันน่าจะใช้หลักกาลามสูตรใช้ปัญญาสักนิดนึงนะครับว่าการกัณฑ์นี้ยืมสินเนี่ยแล้วไปเบียดเบียนเขาเนี่ยมันก็ต้องถูกฟ้อง

(รายการไหนกระแส เดือนกรกฎาคม 2561 ตอน ชาวเน็ตแห่แชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คำว่าบาตรไม่จ่ายเงินกู ช.พ.ค.)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแจ้งให้ทราบว่าข่าวที่นำเสนอสู่สาธารณชนนั้นเป็นข่าวที่ไม่จริงทั้งหมด เป็นการปลุกความผิดให้กับการรายงานข่าว โดยการอธิบายว่าข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนเป็นการเข้าข่าวขึ้นมาจากความดีความของผู้รายงานข่าวเอง ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุถึงข่าวที่เผยแพร่ออกมาว่าครูจะไม่ใช้หนี้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงว่าครูยินดีจะใช้หนี้แต่ขอต่อรองเรื่องการเก็บดอกเบี้ย

1.3 การปฏิเสธแบบให้ข้อมูลหักล้าง

การปฏิเสธแบบให้ข้อมูลหักล้าง คือ การที่ผู้ให้สัมภาษณ์นำเสนอข้อมูลในเชิงประจักษ์เพื่อใช้หักล้างข้อกล่าวหา กลวิธีนี้ไม่ได้ปรากฏเป็นกลวิธีย่อยของการปฏิเสธในแบบการปฏิเสธลักษณะที่ Benoit (1995) ได้เสนอไว้ แต่เป็นกลวิธีที่ ประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ค้นพบเพิ่มเติมและได้นำเสนอไว้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสใช้กลวิธีนี้เพื่อทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามคำปฏิเสธนั้นมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11

ผู้ดำเนินรายการ: อะเข้าใจ แต่ล่าสุดเลยมันมีคำถามอย่างนี้ ต้องถามเลย ก็คือเปิดอ้างว่าวันที่น้องหญิงร้องไห้ร้องไห้เนี่ยนะอะ มันน่าจะมาจากกรณีที่น้องหญิงเนียทะเลาะกับแฟนก็เลยโทรศัพท์ไปแล้วก็ร้องไห้ร้องไห้ มันไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องว่าจะกลัวนายอ้อฟเลย

คุณรุ่ง: ไม่ใช่ค่ะ กลัวอ้อฟค่ะ เพราะว่าในคลิปอะก็บอกอยู่แล้วว่า เปิดเห็นมัยนะว่าอยู่ในร้านเขามากระชากน้องหญิง มาลวนลามน้องหญิงอะ น้องหญิงกลัว หนูรู้ค่ะ นี่แหละค่ะคือสิ่งที่หนูบอกว่าเปิดรู้ทุกอย่าง แต่บอกว่าไม่รู้เรื่องเลย พี่อ้อฟไม่ได้ทำอะไรหญิงเลย แต่เปิดเป็นคนบอกตัวเองทุกอย่างค่ะ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนสิงหาคม 2561 ตอน ซ่าอำพราง “น้องหญิง”)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ซ่าอำพราง “น้องหญิง” โดยมีผู้ต้องหาคือนายอ้อฟ และมีผู้เกี่ยวข้องที่ทางตำรวจกำลังหาหลักฐานยืนยันอยู่คือเปิด ซึ่งทางผู้สัมภาษณ์ถามคุณรุ่งซึ่งเป็นผู้ที่ได้พูดคุยกับผู้เสียชีวิตเป็นคนสุดท้ายว่าทางเปิดให้การกับตำรวจว่าการที่น้องหญิงร้องไห้เกิดจากทะเลาะกับคนรัก ไม่เกี่ยวกับการที่กลัวนายอ้อฟอย่างที่คุณรุ่งให้การกับตำรวจ ทั้งนี้คุณรุ่งปฏิเสธข้อสงสัยดังกล่าวพร้อมทั้งกล่าวถึงหลักฐานคือคลิปเสียงที่ยืนยันว่าสิ่งที่ตนเองพูดเป็นความจริง

ตัวอย่างที่ 12

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): ประเด็นคือตอนนี้ต้องก็ต้องแก้ไขให้เอ่อลูกค้าทุกคนทราบก่อนนะคะว่าก็ไม่เคยปล่อยลูกค้ากลับไปแบบมีปัญหา เรื่องเนี่ยถ้าน้องแกลงข่าวแบบเนี่ยพี่แก้ตามนี้นะคะด้วยกล้องวงจรปิดไม่ใช่คำพูด

ผู้ดำเนินรายการ: อีม อาโอเค เตียวนะ ไอโนมุเมที่ว่าน้องบอกว่าน้องเจ็บปวดแต่ว่าในมุกกลับกันเนี่ยคือทางคุณนิกก็บอกไม่ใช่ มีกล้องวงจรปิดอยู่ (รายการโทรทัศน์กระแสดูเดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้านสัก นิกก็ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงหลักฐานเป็นกล้องวงจรปิดเพื่อหักล้างข้อมูลที่ทางคู่กรณีให้สัมภาษณ์ว่าหลังจากที่ตนสักปากเสร็จ เกิดความเจ็บปวดเป็นอย่างมาก ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากอาจทำให้ผู้รับชมเข้าใจผิดได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ดูแลลูกค้าปล่อยปละละเลยให้กลับบ้านทั้งที่มีอาการเจ็บปวด ด้วยเหตุนี้ผู้ให้สัมภาษณ์จึงแสดงภาพจากกล้องวงจรปิดที่แสดงให้เห็นว่าคู่กรณีไม่ได้แสดงอาการเจ็บปวดใด ๆ หลังจากสักปาก ซึ่งหักล้างกับข้อมูลที่ทางคู่กรณีได้เคยให้สัมภาษณ์ไว้

1.4 การปฏิเสธแบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ

การปฏิเสธแบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ เป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติมจากกรอบการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) รูปแบบการใช้กลวิธีการปฏิเสธดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยกล่าวคำสาบานรวมถึงอาจใช้การสวดสาปแช่งตนเองร่วมด้วยเพื่อรับรองว่าหากตนเองพูดไม่จริงเช่นนั้น ย่อมได้รับผลร้ายหรือโทษภัยอย่างใดอย่างหนึ่งตามมา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสวิกฤตินี้เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจอย่างหนักแน่น ซึ่งอาจทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามคำปฏิเสธนั้นได้บ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 13

ผู้ดำเนินรายการ: ก็เลยมีเรื่องทะเลาะกันวันนั้น

นายพงษ์เพชร ลินสุวรรณ (บอล บางแก้ว): ไม่ได้เรื่องทะเลาะเลยครับ ผมก็นั่งกับน้องนะที่บ้าน ก็นั่งดิโซฟาติดกันนะครับ ไม่ได้มีลงไม้ลงมือ ไม่ได้มีอะไรนะครับ ผมบอกก่อนเลยว่าผมไม่เคย ผมสาบานนะให้ตายโหงเลยอะ ผมเนี่ยไม่เคย ไม่เคยทำอะไรน้องแม่แต่นิดเดียวมีแค่วันนั้น ดึงแขน เพราะว่า...

(รายการโทรทัศน์กระแสดูเดือนธันวาคม 2561 ตอน เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวสาบาน โดยใช้ถ้อยคำสวดสาปแช่งตนเองร่วมด้วยนั่นคือคำว่า “ให้ตายโหง” เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ทำร้ายร่างกายผู้เสียชีวิตอย่างแน่นอน ซึ่งหากตนเองกระทำการรุนแรงแก่ผู้เสียชีวิตจริง ก็ขอให้ตนเองนั้นประสบเคราะห์ร้าย ไม่ตายดี หรือเรียกว่าตายอย่างผิดธรรมชาติ เช่น ถูกฆาตกรรม เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

2. การลดความรับผิดชอบ (Evasion of Responsibility)

การลดความรับผิดชอบเป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เมื่อไม่สามารถปฏิเสธข้อกล่าวหาได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อมีหลักฐานชี้ชัดว่าผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สังคมมองว่าผิด ในทางใดทางหนึ่งและจำต้องยอมรับ (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 176) การลดความรับผิดชอบ แบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ 4 กลวิธีดังนี้

2.1 การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น

การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอว่าการกระทำอันไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยแวดล้อม เมื่อมีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงต้องกระทำการบางอย่างตอบกลับ (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 176) บุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสใช้กลวิธีนี้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 14

ผู้ดำเนินรายการ: คุณอ้อ คุณอ้อใจเย็นแป๊ปปึงผมจะถามให้ อ่าฟังผมนะอ่าไม่ต้องไปเถียงกับคุณอ้อ คุณอ่าฟังผม อ่าประเด็นคือทำไมไม่เปิดร้านให้น้องปล่อยให้เขามีอาชีพมันสำคัญว่าการซื้อรถนะอานะ

คุณกุหลาบ (อาของผู้เสียหาย): คุณเรื่องซื้อรถเนี่ยไม่ได้อยู่ในความคิดของคุณอ่าเลย ไม่ ไม่คิดเลยตั้งแต่ที่แรก แต่น้องเป็นคนพูดขึ้นมาเองเวลาไปไหนคือคุณพี่อ้อกับพี่อ้อยจะพาไปตั้งแต่ที่แรกเลยพี่อ้อพี่อ้อยจะพาไปแต่น้องเขาบอกว่าพอพี่อ้อพี่อ้อยพาไปนู่นไปนี่บางทีก็มืดไปเสียเวลาไม่ได้ไปไหนไม่ได้ไปทำอะไร

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนตุลาคม 2561 ตอน ลูกถูกพ่อขโมยใจซ้ำอีก ถูกสูบเงินออกจากบัญชีบัลลังก์)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่ผู้ดำเนินรายการได้ถามถึงเรื่องเงินบริจาคที่ทางคุณอ่านำไปซื้อรถ ซึ่งคุณอ่าปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้ต้องการจะซื้อรถเลย โดยกล่าวว่า “เรื่องซื้อรถเนี่ยไม่ได้อยู่ในความคิดของคุณอ่าเลย” ทั้งนี้คุณอ่าได้กล่าวอ้างว่าเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เขาซื้อรถเป็นความต้องการของหลาน ซึ่งผู้ฟังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคำกล่าวอ้างของคุณอ่าเป็นเรื่องจริงหรือเท็จอย่างไร

ตัวอย่างที่ 15

ผู้ดำเนินรายการ: อ่า โอเค งั้นผมถามต่อ ไ้การที่คุณไปจิก ทำไมวันนั้นคุณบันดาล โทสะยังงังไปจิกก่อน

คุณ โอ (คู่กรณี): มันเป็นปมข้างในใจค่ะ ที่ตลอดระยะเวลาสามเดือนเราทำงานให้เขาเต็มที่หมดทุกอย่าง แต่สุดท้ายเขามาให้เราลอยแพ ตรงนั้นมันเป็นปมอยู่ในใจ เป็นต้นเหตุอยู่แล้ว เป็นต้นเหตุจริง ๆ แต่ ณ วันนั้นเขาพูดว่าแล้วใครให้เธอ ใครไปขโมยความรู้เธอ ซึ่งเราทนต์ไม่ได้ค่ะ เขา

ไม่ได้ใช้คำพูดที่หยาบคายและเขาเป็นคนที่มีความดีที่โอ้อวด โอ้อวดรับว่าเขามีฝีปากที่ดี โอ้อวดเขาไม่ได้แน่นอน วุฒิกวาระโอ้อวดเขาไม่ได้แน่นอนค่ะ

(รายการโทรทัศน์ระแแส เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแย่งลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ตนเองบันดาลโทษะลงมือทำร้ายคู่กรณีเป็นเพราะมีปัจจัยกระตุ้น กล่าวคือ การเป็นปมในใจที่โดนกระทำมาตลอดระยะเวลาสามเดือน ทำให้ไม่สามารถอดทนได้และลงมือทำร้ายร่างกายคู่กรณีดังกล่าว การให้สัมภาษณ์ที่มีการกล่าวถึงเหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ดังนี้ นัยหนึ่งก็แสดงให้เห็นว่าหากไม่มีเหตุมากระตุ้น กล่าวคือ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เคยโดนกระทำมาก่อน ผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะไม่กระทำการอันเป็นข้อผิดพลาดเช่นการบันดาลโทษะทำร้ายร่างกายคู่กรณี

2.2 การบอกว่าขาดความรู้ความเข้าใจ

การบอกว่าขาดความรู้ความเข้าใจ (Defeasibility) เป็นกลวิธีที่ผู้ถูกกล่าวหาบอกว่าการกระทำอันไม่ถูกไม่ควรเกิดขึ้นเพราะมีข้อมูลหรือความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ทำลงไปไม่เพียงพอ รวมถึงเป็นเพราะมีวุฒิกวาระน้อย ทำให้การตัดสินใจหรือการควบคุมอารมณ์และสถานการณ์บางอย่างเป็นไปได้ยากหรือไม่เหมาะสม (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 178) ในบริบทการให้สัมภาษณ์ของบุคคลจากข่าวในกระแสะ ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ดังกล่าว ซึ่งได้แก่ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 16

ผู้ดำเนินรายการ: เดี่ยวก่อน ถือทำไม อะพูดง่าย ๆ ไปถือทำไม

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): เราไปถือวันนั้นอะ ด้วยความที่เราคิดน้อยอะพี เราถือถาม ถามเขาแคว่ว่าเสียตั้งค์เปล่า เขาก็บอกว่าไม่เสียตั้งค์ ผมก็เลยถือเลย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เผชิญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก)

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้ดำเนินรายการได้ซักถามถึงเหตุการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์นั้นเคยไปถือป้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องอันใดกับสถาบันดังกล่าว โดยทางผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุว่า “ด้วยความที่เราคิดน้อย” เพราะไม่เสียเงิน ตนเองจึงตัดสินใจไปถือป้ายทันที ซึ่งเป็นข้ออ้างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการจะชี้แจงว่าสาเหตุเป็นเพราะตนขาดความรู้ความเข้าใจจึงทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสมขึ้น

ตัวอย่างที่ 17

ผู้ดำเนินรายการ: เออ เอ้า อีกเรื่องหนึ่ง ในวันที่คุณมีการไลฟ์มาเนี่ย คุณมันไปมีส่วนเรื่องของการไปเชิญชวนประชาชนเนี่ยไปพนันเกี่ยวกับพวกเว็บการพนันออนไลน์

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุ่มหามูนี): ไม่มีครับ ผมไม่มีการเชิญชวน ผมยังไม่รู้เลยเชิญชวนแบบไหนนะครับ ผมไปบอกไหม คุณไปเล่นป็อกเต็งไหม คุณไปเล่นไฮโลกันไหม

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุ่มหามูนี): คือต้องบอกก่อนนะอะ ไอ้คำว่าเว็บผมยังไม่รู้จักเลยครับ ผมรู้อย่างเดียวว่าโซเชียลเขาเรียกว่าเว็บ เว็บคือเว็บคืออะไรเว็บคือออนไลน์หรือคืออะไร และไอ้ช่องทางแบบนั้นเขาเรียกว่าทำให้คนไปเล่นการพนันผมก็ไม่รู้แล้วผมรู้อย่างเดียวคือผมนั่งหัวเราะนะครับแล้วก็เล่น

(รายการโทรทัศน์ สด เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สะเทือนสำนัก! "ปุ่มหามูนี" ไลฟ์นิวเนียส)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ถูกกล่าวว่ามีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนเล่นเว็บพนัน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ใช้วัจนกรรมลดความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยบอกว่าตนไม่รู้จักเว็บไซต์หรือช่องทางที่คนไปเล่นการพนันดังกล่าว การบอกว่าไม่รู้ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการกล่าวอ้างที่จะลดความรับผิดชอบในการกระทำของตน การบอกว่าตนไม่รู้จักคำว่า “เว็บ” ทำให้คนฟังเข้าใจว่าผู้พูดไม่มีความรู้ในเรื่องเว็บไซต์พนันรวมถึงขาดความเข้าใจในการกล่าวเชิญชวน ซึ่งการใช้วัจนกรรมนี้อาจทำให้ผู้ฟังคิดว่าผู้พูดไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับเรื่องราวที่กำลังเป็นประเด็น

2.3 การบอกว่าไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ

การบอกว่าไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ (Accident) เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าไม่มีเจตนาให้เกิดเหตุการณ์อันไม่พึงปรารถนาขึ้น โดยทั่วไปผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบหากตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความผิดนั้น อย่างไรก็ตาม หากผู้ถูกกล่าวหาสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าเหตุการณ์ความผิดเกิดขึ้นโดยไม่ได้เจตนา ภาพลักษณ์ที่เสียไปก็อาจจะกู้คืนกลับมาได้บ้าง (Benoit 1997 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 179) ผู้พูดในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสลือกใช้กลวิธีนี้อยู่เป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 18

ผู้ดำเนินรายการ: วันนี้สมาคมลิเกเนี่ยนะสะ เขาออกมาเรียกร้องเลย เขารู้สึกไม่สบายใจเนี่ยนะครับ ถึงขนาดที่จะต้องการให้รายการของหมอปลาเนี่ยนะสะ ออกมาขอโทษ ออกมาแสดงความรับผิดชอบ เพราะพวกเขามองไอ้หัวที่คุณโยนเข้ากองไฟเนี่ย เป็นพ่อแก่

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): ก็เดี๋ยวอยากจะคุยกะเขา เพื่อให้เขาทำความเข้าใจว่าที่ผมทำนะ ผมไม่ได้มีเจตนา ขอโทษ ลิเกที่ป่วยผมก็ไปช่วยเขา แล้วก็ออกตั้งหลายเทป ไปย่อนหลังได้ เราก็ไม่เคยไปทำลายของเหล่านั้นเลย เพราะนั่นคือครูบาอาจารย์ของเขา

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอปลาเผชิญหน้า คนด้านเผาศีรพ่อแก่)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่หมอปลาได้เผาภาพเศียรพ่อแก่ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของคนหลากหลายกลุ่ม จึงทำให้เกิดกระแสต่อต้านอย่างมาก อีกทั้งทางสมาคมลิเกได้ออกมาแสดงความไม่พอใจต่อพฤติกรรมของหมอปลา ทั้งนี้ทางหมอปลาได้อธิบายว่าสิ่งที่ตนเองกระทำนั้น “ไม่ได้มีเจตนา” ซึ่งกล่าวได้ว่าสิ่งที่หมอปลากระทำไปนั้นเป็นเพราะไม่ได้ตั้งใจประกอบกับการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องนั่นเอง

ตัวอย่างที่ 19

ผู้ดำเนินรายการ: คือเขาเรียก คือหมายความว่าเขาเรียกคุณมาหา แล้วคุณต้องไป ไปตบเขาหรือว่าไง หรือว่าเขาเรียกไป

คุณ โอ (คู่กรณี): โอไม่ได้ตั้งใจว่าจะไปตบ

ผู้ดำเนินรายการ: เขายั่วยุ

คุณ โอ (คู่กรณี): ใช่ มันเป็น

(รายการโหนกระแส เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแย่งลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าตนไม่ได้ตั้งใจที่จะไปทำร้ายร่างกายคู่กรณี โดยก่อนหน้านี้ได้มีการเล่าเหตุการณ์ว่าฝ่ายคู่กรณีโทรนัดตนมา ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงตั้งใจไปเจรจาตามที่คู่กรณีนัดหมาย แต่เป็นเพราะถูกยั่วด้วยวาจา ทำให้ลงมือทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายโดยไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น

2.4 การบอกว่ามีเจตนาดี

การบอกว่ามีเจตนาดี (Good intentions) เป็นกลยุทธ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าการกระทำอันไม่สมควรหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจนั้นเป็นเพราะความปรารถนาให้เกิดสิ่งที่ดี แม้วิธีการที่กระทำอาจจะไม่เหมาะสม แต่หากได้แสดงให้เห็นว่ากระทำด้วยเจตนาที่ดีแล้ว ความรับผิดชอบต่อเรื่องที่เกิดขึ้นอาจจะลดลงได้บ้าง (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 180) ผู้พูดในปริจเฉทการให้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการ โหนกระแสจึงเลือกกล่าวถึงเจตนาดีของตัวเองหลังเกิดเหตุการณ์ความผิดดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 20

คุณกุหลาบ (อาของผู้เสียหาย): คือเวลาเรื่องเปิดร้านขายของชำไม่ได้อยู่ในความคิดของคุณอกับคุณน้องเลยคือพี่อ้อกับพี่อ้อยเป็นคนพูดเองทั้งนั้น

ผู้ดำเนินรายการ: เอ้า แปปนี่นะสะคุณอา อ้อกับอ้อยเป็นคนคิดเองหรือไอ้เรื่องร้านขายของชำนี่แล้ว

คุณอ้อ ชลิตา วัฒนะ (ผู้ช่วยเหลือผู้เสียหาย): อ้อเสนอให้เขาจะคะ เขาจะทำไม่ทำอีกเรื่องนึง แต่อ้อเสนอให้เขาต้องมีอะไรเป็นรูปธรรมให้น้องไมใช่มีรถปิ๊กอัพก่อน อ้อเสนอให้เขาจะคะแล้วเขาบอกว่าให้คิดความจบก่อนซึ่งมันเป็นไปไม่ได้ คิดความมันไม่ได้จบเดือนสองเดือนแล้วคุณจะให้ น้องอยู่ทำอะไรอะฮะ อยู่ใช้ชีวิตไปวัน ๆ ไม่มีคุณค่าในชีวิตหรอกคะ อ้อถามหน่อย สิ่งที่อ้อเสนอไปอะมันดีทั้งหมดเลย แต่เขาไม่ทำเอง จริง ๆ สิ่งที่พวกเราแนะนำเนี่ยมันดีทั้งหมดแล้วเงินทองเราก็ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนตุลาคม 2561 ตอน ลูกถูกพ่อขโมยใจซ้ำอีก ถูกสูบเงินออกจากบัญชีนับล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นสถานการณ์ที่พูดถึงเรื่องการใช้เงินบริจาคเพื่อเปิดร้านขายของชำให้กับน้องผู้เสียหาย ทั้งนี้ทางฝั่งคุณอาปฏิเสธว่าการเปิดร้านขายของชำไม่ได้เป็นสิ่งที่น้องและคุณอาคิด แต่เป็นคุณอ้อและคุณอ้อยผู้ที่เคยให้การช่วยเหลือเป็นคนคิดและทำให้หลายคนเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่น้องต้องการ ซึ่งทางคุณอ้อได้กล่าวถึงสิ่งที่ทำไปว่า “สิ่งที่อ้อเสนอไปอะมันดีทั้งหมดเลย” เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงการยอมรับว่าสิ่งที่คุณอากล่าวเป็นความจริง คุณอ้อเป็นคนคิดเรื่องการเปิดร้านขายของชำ แต่ทั้งนี้การบอกว่สิ่งที่เสนอนั้นดีทั้งหมด เป็นการบอกถึงเจตนาที่ดีในการทำ นอกจากนี้ยังมีการกล่าวเน้นความในตอนที่ทำอีกว่า “สิ่งที่พวกเราแนะนำเนี่ยมันดี” เป็นการย้ำให้ผู้ฟังเชื่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีเจตนาที่ดีในการกระทำอย่างแท้จริง

ตัวอย่างที่ 21

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าวแล้วถ้าเกิดว่าโครงการนี้ผ่านเหลืออะร้อยละบาทเดียว แล้วมันจะกลายเป็นบรรทัดฐานสำหรับโครงการอื่น ๆ หรือว่าอาชีพอื่น ๆ เขาก็อีกไหม

นายธีรสุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู): ก็ ก็ ก็ดี เขาจะได้อ่านสงส์จากพวกเราไปด้วย

(รายการโทรทัศน์ 10 กรกฎาคม 2561 ตอน ชาวเน็ตแห่แชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คำว่าบาตรไม่จ่ายเงินกู๋ ช.พ.ค.)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์กล่าวว่าหากโครงการที่เป็นประเด็นอยู่นี้กลายเป็นบรรทัดฐานที่ส่งผลต่อโครงการอื่น ๆ หรืออาชีพอื่น ๆ จะเป็นอย่างไร ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ก็ดี เขาจะได้อ่านสงส์จากพวกเราไปด้วย” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ว่าสิ่งที่ทำอยู่เป็นเรื่องที่ดี และจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนอื่น ๆ

2.5 การอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช

การอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช เป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติมนอกเหนือจากกรอบการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) โดยผู้ให้สัมภาษณ์พยายามแสดงให้เห็นว่าตนเองมีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติ จึงอาจเป็นได้ที่จะกระทำการใด ๆ ลงไปโดยมิได้อยู่ในภาวะที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ซึ่งลักษณะการกล่าวอ้างถึงความเจ็บป่วยดังกล่าวอาจส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อเรื่องที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะลดลงได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสได้ใช้กลวิธีการลดความรับผิดชอบโดยการอ้างถึงความเจ็บป่วยทางจิตเวชโดยปรากฏข้อมูลเฉพาะรายการโทรทัศน์เท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 22

ผู้ดำเนินรายการ: ขอโทษนะคุณแม่ คุณแม่มีอาการของโรคซึมเศร้าไหม

คุณแม่จอย (แม่ของเด็กถูกรังที่หนีออกจากบ้าน): มีค่ะ น้องสองคนเสียไปก็มีอะค่ะ แต่คือที่ที่คุณหมอวินิจฉัยว่าเป็นครั้งคราวเพราะว่าเรายังมีลูกอีก 2 คนอยู่ด้วย

ผู้ดำเนินรายการ: ครับ กินยาเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าไหม

คุณแม่จอย (แม่ของเด็กถูกรังที่หนีออกจากบ้าน): กินค่ะกิน แต่ตอนหลังไม่ได้กินแล้วเพราะว่าพอกินแล้วรู้สึกที่เราดูแลลูกไม่ได้ก็เลยหยุดกินค่ะ

(รายการโทรทัศน์ 10 เมษายน 2562 ตอน พี่น้องถูกรัง ยันไม่ขออยู่กับแม่แต่ขออยู่กับพ่อเหตุถูกแม่ตีไม่พาไปหาหมอ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์กล่าวถึงอาการของโรคซึมเศร้า ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าตนมีอาการของโรคซึมเศร้า และได้มีการรับประทานยา แต่หยุดรับประทานเพราะรู้สึกว่าจะไม่สามารถดูแลลูกได้ ทั้งนี้อาจทำให้ตีความได้ว่าการหยุดรับประทานยาโดยความคิดของผู้ป่วยเอง อาจนำมาซึ่งพฤติกรรมทำร้ายลูกตามเหตุการณ์ที่เป็นกระแสสังคมในขณะนั้น แต่ตัวผู้กระทำได้ทำไปโดยไม่รู้ตัว และยืนยันว่าตนไม่ได้กระทำ

3. การแสดงความยินยอมแก้ไข (Corrective Action)

การแสดงความยินยอมแก้ไข คือ การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าพร้อมที่จะแก้ไขเหตุการณ์ความผิดที่เกิดขึ้น นัยหนึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดยอมรับความผิด กลวิธีนี้แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การบอกว่าจะแก้ไขอย่างไร และ 2) การบอกว่าได้แก้ไขอย่างไรไปแล้ว (ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น. 199)

3.1 การบอกว่าจะแก้ไขอย่างไร

การบอกว่าจะแก้ไขอย่างไรเป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับที่จะแก้ไขและปรับปรุงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น (ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น. 199) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 23

ผู้ดำเนินรายการ):แต่เท่าที่รู้เนี่ย ทางจุฬาฯ ไม่ได้ตั้งใจ คนก็เลยถามบอว่าเนี่ย เพราะทางจุฬาฯ เขาไม่ตั้งใจคุณใช่ไหม คุณก็เลยเหมือนกับ วันนี้เลยกล้าออกมาปรากฏตัว เพราะรู้ว่าจุฬาฯไม่เอาความ คุณก็เลยไปเอาความคนที่เขาออกมาเปิดเผยเรื่องคุณ อย่างนั้นรีเปล่า

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): อ้อ ไม่ใช่ครับ ผมต้องบอกตามตรงเลยว่าผมคือคนที่ไม่ได้ใจแคบขนาดนั้นอะ ผมว่าผมเป็นคนใจกว้างพอ คนที่จะออกมาวิจารณ์ผม หรือออกมาว่าผมเนี่ย ผมมีความรู้สึกว่าเขาวิจารณ์ผม เขาว่าผม แต่เขาไม่ใช่เจ้าชีวิตผม เขามีสิทธิ์ที่จะพูด คนเรามีสิทธิ์ที่จะวิจารณ์ ผมคิดแบบนี้ตรง ๆ เลยนะ ดังนั้นการที่เขาไม่มาถึงออกมาตอนนี้ละ ทำไม คุณกลัวรีเปล่า พอเขาบอกว่าเขาไม่เอาผิดคุณป๊อ คุณถึงออกมาป๊อ อะใช้อย่างนี้ ผมอยากจะบอกเลยว่าตั้งแต่วันแรกที่ผมทราบข่าว ตั้งแต่ทวีตเตอร์ขึ้นเมื่อเดือนที่แล้วเนี่ย ผมอยากออกตั้งแต่ภายในอาทิตย์นั้นเลย แต่ที่ผมไม่ออกภายในอาทิตย์นั้นเพราะว่าอะไรไหม เพราะว่าหนึ่งตัวผมเองยังไม่มีแรงอะไรเลย แล้วสองคือถ้าเกิดผมออกมาพูดเนี่ย โอ้โฮ คนด่าผมเป็นแสน ๆ เลยตอนนั้นนะ ผมมีความรู้สึกที่ว่าถ้าผมออกมาเนี่ย มันก็ไม่ใช่ผลดีอะไร ดังนั้นการที่ผมจะออกมาพูดหรือจะออกมาชี้แจงอะไรเนี่ย ผมควรจะไปขอโทษเขาก่อน หรือได้มีการชี้แจงอะไรก่อนกับทางที่เป็นประเด็นกับผมก่อนครับ

(รายการต่างคนต่างคิด: ตอน เฉลียวหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก พ.ย. 61)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงว่าการที่กล้าออกมาเปิดเผยตัวทั้ง ๆ ที่กำลังถูกระแสวิพากษ์วิจารณ์อยู่นั้นไม่ใช่เพราะทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่เอาเรื่อง แต่เป็นเพราะได้มีการคิดวิธีที่จะดำเนินการแก้ไขเรื่องราวไว้แล้ว โดยทางผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสิ่งที่จะดำเนินการคือ ปรับปรุงตัวเอง และส่งหนังสือขอโทษและชี้แจงพฤติกรรมกับทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ตกเป็นประเด็นอยู่ในขณะนี้

ตัวอย่างที่ 24

ผู้ดำเนินรายการ: คือทางฝั่งนี้ก็ยืนยันว่าจะไม่ดูแลรับผิดชอบอะไรทั้งนั้น

คุณนิกี้(เจ้าของร้านสัก): อ้อไม่ใช่ค่ะ คือต้องบอกก่อนว่า

ผู้ดำเนินรายการ: ไม่อะ วันนี้ไม่ต้องบอก เอาชัต ๆ เลยเนี่ย

คุณนิกี้(เจ้าของร้านสัก): ก็ตรงนี้เลยนะคะ ถ้าน้องยังเชื่อว่าเป็นเพราะพี่ พี่ไม่รับผิดชอบแต่ถ้าน้องเชื่อว่าพิสูจน์ไม่ได้แล้วก็คนละครึ่งทาง พี่ก็พูดนะคะพี่ก็ดูแลได้ แต่ต้องล้างสมองก่อนนะคะว่าพี่ก็ได้เป็นคนทำเพราะหนูพิสูจน์ไม่ได้ว่าพี่ก็เป็นคนทำ (รายการโทรทัศน์ แสงเดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้านสัก นิกี้ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแสดงความยินยอมที่จะแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการรับผิดชอบคนละครึ่งทาง ซึ่งมีเงื่อนไขว่าคุณกรณีต้องเชื่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เป็นคนทำ เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังกล่าวว่าจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ถ้าหากกรณียังเชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เป็นเพราะไม่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะใคร และผู้ให้สัมภาษณ์ก็เชื่อว่าตนไม่ได้เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องนี้ขึ้น

3.2 การบอกว่าได้แก้ไขอย่างไรไปแล้ว

การบอกว่าได้แก้ไขอย่างไรไปแล้วเป็นกลวิธีที่ผู้พูดพยายามแสดงให้เห็นว่า ก่อนมาให้สัมภาษณ์ ตนเองได้พยายามหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 200) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 25

ผู้ดำเนินรายการ: คุณ คุณทำงานอะไรวันนี้คุณอ้อแล้วคุณจะทำอะไรอะ โทษที่ไม่ได้ว่าจะอ้อนะคุณจะมีปัญหาใช้คืนเขาหรืออะเงินที่คนไทยบริจาคมา

อ้อ (ผู้ถูกกล่าวหาโกงเงินบริจาค): เอาตอนนี้หนูก็วิ่งหยาบยืมเพื่อน หยาบยืมคน ญาติ พี่น้องทางแฟนกำลังมาปรึกษากันอยู่

ผู้ดำเนินรายการ: แล้วเขาจะกล้าให้ไหม เพราะคุณเองก็ยัง ยังไปเอาของเด็กแล้วไม่บอกญาติเขาและอยู่ ๆ คุณบอกจะไปเยี่ยมญาติคนอื่นแล้วคนอื่นจะกล้าให้คุณไหมตอนนี้

อ้อ (ผู้ถูกกล่าวหาโกงเงินบริจาค): เอาก็ต้องคุยกันด้วยการ ตอนนั้นก็คุยกันอยู่ บาง เจ้าได้แล้วก็มีไม่ใช่ว่าไม่ได้จะ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนเมษายน 2562 ตอน ล่า อสม.แสบ โกงเงินบริจาคเด็ก 5 แสน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้กระทำความผิดโกงเงินบริจาคของเด็ก ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่าจะคืนเงินให้กับคุณกรณี โดยการอ้างว่าตอนนี้ได้แก้ไขอย่างไรไปแล้วบ้าง นั่นคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ดำเนินการรวบรวมเงิน โดยยืมจากเพื่อน จากญาติ อีกทั้งได้ยืนยันว่าขณะนี้ตนเอง นั้นรวบรวมเงินได้บ้างแล้ว

ตัวอย่างที่ 26

ผู้ดำเนินรายการ: ครับผม ท่านโฆษกครับรบกวนนิดนึงครับเห็นทางฝั่งนี้เขาบอกนะ บอกว่าผู้กระทำความผิดเนี่ยจะหะแก้คนแต่ตอนนี้เราผลมันไปได้แค่ 3 หรือครับหรือว่ายังงั้น

พันเอกปราโมทย์ พรหมอินทร์ (โฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4): คือ ๆ ตอนนี้จากจากการตรวจสอบในเบื้องต้นนะครับ ได้มีการสั่งพักราชการไป 3 นายแต่ว่าในเรื่องของการไปเอ่อตรวจสอบหรือสอบสวนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเพิ่มเติมอีกก็ต้องปล่อยให้เป็นที่ ของทางเจ้าหน้าที่ตำรวจนะครับแต่ยืนยันนะครับว่าไม่ว่าใครก็ตามที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะมีมาตรการใน การดำเนินการขั้นเด็ดขาดครับถ้าเชื่อมโยงไปถึงใครก็จะไม่มีการละเว้นโดยเด็ดขาดครับ

(รายการโทรทัศน์กระแสด เดือนมกราคม 2562 ตอน เครียดจนแท้ง! เจ้าหน้าที่เรียกเงิน 5 แสน ยัดข้อหา ยาเสพติด)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยัดข้อหา ยาเสพติดและเรียกเงิน 5 แสนบาทจากผู้เสียหาย ทางเจ้าหน้าที่อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 จึงได้มีการตรวจสอบ และชี้แจงให้ผู้ฟังทราบว่าได้ดำเนินการแก้ไขเรื่องที่เกิดขึ้นโดยการ “สั่งพักราชการ” เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และยืนยันว่าจะไม่มีการละเว้นผู้กระทำผิดโดยเด็ดขาด

4. การลดข้อชนข้อหมองใจ (Reducing Offensiveness)

การลดข้อชนข้อหมองใจ หมายถึง การทำให้ความรู้สึกขุ่นเคืองใจของผู้ฟังที่เกิดจากการได้รับรู้เรื่องราวลดน้อยลง (Benoit, 1995) รวมถึงการพยายามปรับเปลี่ยนความรู้สึกไม่ดีของผู้ฟังที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เป็นไปในทางที่ดี ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สังคมมองว่าผิดมีวิธีการระดับอารมณ์ขุ่นมัวที่เกิดขึ้นในใจผู้รับรู้เรื่องราวความผิดด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ 6 กลวิธี ดังนี้

4.1 การนำเสนอภาพด้านดี

การนำเสนอภาพด้านดี เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามใช้ภาพด้านดีของตนเอง หักล้างผลด้านลบจากการกระทำของตน ด้วยการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาหรือเน้นย้ำภาพด้านดีที่เคยมีมาให้ปรากฏชัดเจนขึ้น (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 183) จากการศึกษาข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสพบว่า ผู้พูดมีวิธีการนำเสนอภาพด้านดี 2 วิธี กล่าวคือ

4.1.1 การพูดว่าที่ผ่านมามีดีมาตลอด

การพูดว่าที่ผ่านมามีดีมาตลอด เป็นการกล่าวโดยใช้ถ้อยคำตรงไปตรงมาว่าตนเองเป็นผู้ที่คิดดี ทำดี หรือไม่เคยกระทำความผิด (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.183) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 27

ผู้ดำเนินรายการ: อ้าวใครที่เคยเล่น วิศว์เคยดูตลกยูทูปหน้าเด็ก 10 เดือนเลยหรอฮะ

วิศว์ จำปีพุทธชาติ (ผู้ถูกกล่าวหา): ไม่เคยครับ

ผู้ดำเนินรายการ: อ่าไม่เคย

วิศว์ จำปีพุทธชาติ (ผู้ถูกกล่าวหา): ผมไม่เลว บุรุษยังไม่เคยดูให้ให้ควันไปโดนลูกเลยครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สาวถูกสามีซ้อมลูกทะเลาะ ลูกประณามกู่ข่าว)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกรณีในอดีตบรรยายกล่าวหาว่าตนเคยเสพกยูทูปหน้าลูกอายุ 10 เดือน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธว่าไม่เคยทำพร้อมทั้งอ้างว่าตนไม่ใช่คนเลว และที่ผ่านมามีแต่บุรุษก็ไม่เคยดูให้ควันไปสัมผัสลูกเลย ทั้งนี้จากคำกล่าวอ้างของผู้ให้สัมภาษณ์จึงสามารถตีความได้ว่าที่ผ่านมามีผู้ให้สัมภาษณ์เมื่ออยู่ต่อหน้าลูกก็ทำดีมาตลอด

ตัวอย่างที่ 28

ผู้ดำเนินรายการ: อะอันนี่มุนนี่นะ ในฐานะเป็นกลาง ผมย้อนกลับมาถามทางนี้บ้างว่า คนเรามันไปสักปากมาเนี่ยมันก็อาจจะต้องมีการแตะบ้างหรือเปล่า มันจะหาความปลอดภัย

คุณนิกกี้(เจ้าของร้านสัก): เราบอกไปแล้วนะคะว่าห้ามจับช่วงนี้จริง ๆ แล้วมันเป็นการคุยกันแบบย่ำ เพราะว่าถ้าคุณลองจงจรปิดอาจารย์เพียพูดข้างในห้องสัก แล้วก็พูดข้างล่างด้วยเพราะอะไรรู้มั๊ยคะ เรามีคู่มือให้ด้วยนะตอนที่กลับบ้าน ร้านอื่นไม่มีนะ เพราะอะไรรู้ปะ เราเชื่อใจ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาถ้าดูแลหลังสักไม่ดีเป็นแบบนี้เกือบทุกคน เราถึงไม่อยากให้หลุดไหงคะ แล้วก็ไม่อยากให้ลูกค้าไปดูแลตัวเองแบบไม่รู้เรื่องอะไรเลย เราถึงพยายามย่ำ ถ้าในห้องสักเปิดกล้องวงจรปิดและเสียงจะเห็นว่าอาจารย์นะย่ำเรื่องนี้มาก กลับไปนะต้องดูแลตัวเองนะเดี๋ยวจะเอามือไปจับไรจี้

(รายการโหนกระแส เดือนกันยายน 2561 ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหน่อง กับ เจ้าของร้านสัก นิกกี้ พริตตี้เงินล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงพฤติกรรมด้านดีของตนเอง โดยสร้างข้อเปรียบเทียบให้ผู้ฟังได้เข้าใจอย่างชัดเจน ในกรณีที่ทางร้านของผู้ให้สัมภาษณ์มีคู่มือ แต่ร้านอื่นไม่มี และยังเน้นย้ำด้วยคำว่า “จากประสบการณ์ที่ผ่านมา” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่แสดงถึงระยะเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ผู้ให้สัมภาษณ์สั่งสมความรู้มา นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นพฤติกรรมด้านดีในเรื่องการเอาใจใส่ถึงการดูแลตัวเองของลูกค้า โดยใช้ถ้อยคำว่า “พยายามย่ำ” และ “ย่ำเรื่องนี้มาก”

4.1.2 การนำเสนอภาพพฤติกรรมความเป็นคนดี

การนำเสนอภาพพฤติกรรมความเป็นคนดี เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกดี โดยไม่ได้ใช้ถ้อยคำว่า “ดี” แต่ใช้การอ้างถึงเรื่องราว เหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่สะท้อนภาพด้านดีของผู้พูด หรือแสดงภาพ “ความเป็นคนดี” ของผู้พูด (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 184) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 29

พุทธ อภิวรรณ (ผู้ดำเนินรายการ): แต่ก่อนแต่ก่อนคุณอ้อคุณอ้อยก็บอกว่าเด็กเองคุยกับเขาสนิทสนมเลยนะเนี่ยพอมิเรื่องเงินบริจาคเนี่ยทุกอย่างมันเปลี่ยนไปหมดเลย

คุณกุลลาบ (อาของผู้เสียหาย): ตั้งที่คุยสนิทสนมนะคือออกมาจากปากของคุณอานะคะบอกว่าเวลาคุยกับผู้ใหญ่ก็พูดคะพูดแล้วก็ยิ้มแล้วก็ทำให้สบายใจไม่ต้องเครียดมากคุณอาบอมน้องตลอดเลย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนตุลาคม 2561 ตอน ลูกถูกพ่อขโมยใจซ้ำอีก ถูกสูบเงินออกจากบัญชีนับล้าน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามบอกว่าสิ่งที่เด็กเคยกระทำนั้นคือการสนิทสนมกับผู้ให้ความช่วยเหลือเช่นคุณอ้อและคุณอ้อย เป็นสิ่งที่เกิดจากการสั่งสอนของคุณอ่า ทั้งนี้คุณอ่าพูดเพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมความเป็นคนดีของตนเองที่สอนให้หลานปฏิบัติต่อผู้ใหญ่อย่างดี และลบข้อกล่าวหาว่าน้องมีพฤติกรรมที่ไม่สนิทสนมกับคุณอ้อและคุณอ้อยเพราะเรื่องเงิน แต่เป็นเพราะน้องอึดอัดใจที่จะแสดงพฤติกรรมสนิทสนมมาตั้งแต่แรก

ตัวอย่างที่ 30

ผู้ดำเนินรายการ: โอ้โฮ มีการอย่างนี้ด้วยเนอะ ที่นี้ทำให้คนเขาไปหลงเชื่อใหม่ว่าไอ้คำว้าปุมหามุนีมันเหมือนกับเป็นผู้ทรงศีลเป็นแบบเป็นถึงพ่อปู่เป็นอะไรอย่างนี้หรือเปล่า

นายชัยรัตน์ ยอดพรม (ปุมหามุนี): ไม่ครับไม่ เพราะปกติแล้วเนียลูกศิษย์แต่ละคนเนี่ยไม่ว่าในประเทศไทยหรือต่างประเทศเนี่ยนะครับก็คือเรา เราทำพิธีเนี่ยผมทำศาสนพิธีเนี่ยคือทำเพื่อช่วยเหลือ

(รายการโหนกระแส เดือนพฤษภาคม 2562 ตอน สะเทือนสำนัก! "ปุมหามุนี" ไลฟ์นิวเนียสาว)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นสถานการณ์ที่ผู้สัมภาษณ์ถามเรื่องการตั้งชื่อว้าปุมหามุนีจะส่งผลให้คนเข้าใจว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ทรงศีลหรือผู้ทรงศีลหรือไม่ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้ทรงศีลตามที่หลายคนเข้าใจ แต่สิ่งที่ทำไปแล้วเกี่ยวข้องกับศาสนพิธีที่เป็นการทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวอ้างถึงลูกศิษย์ที่มีทั้งในและต่างประเทศเพื่อส่งเสริมภาพพฤติกรรมการเป็นคนดีที่ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างหลากหลายนั่นเอง

4.2 การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก

การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก (Minimization) เป็นกลวิธีที่ผู้ถูกกล่าวหาพยายามทำให้เห็นว่าความผิดที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องใหญ่หรือเลวร้ายอย่างที่เข้าใจหรือตีความกัน หากผู้ฟังคล้อยตามเช่นนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชื่อเสียงของผู้ถูกกล่าวหาที่ควรลดลงด้วย (Benoit 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.186) ผู้พูดในปริจเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสมีวิธีการทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็กหรือเป็นเรื่องไม่ร้ายแรงอย่างที่คิดกัน ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.2.1 การใช้คำขยายประเภทแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก

การใช้คำขยายประเภทแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก เช่น การใช้คำว่า “เพียง” “แค่” “เพียงแค่ว่า” “แค่นั้นเอง” หรือ “เท่านั้นเอง” (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 186) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 31

ผู้ดำเนินรายการ : อะ ฉันถามต่อ ประเด็นก็คือผมเห็น อะ กลับมาตรงนี้ครับ ข้อความหลังจากที่ชายเสียชีวิตไปแล้ว ถึงคุณจะบอกว่ามันเป็นอุทธรณ์ก็แล้วแต่แต่ครอบครัวเขาคาใจนะครับ กลับมาตรงนี้นิดนึง ประเด็นก็คือภาพที่คุณเอาไปเขียนเนี่ยเช่นเนี่ยพวงหรีด แล้วคุณก็ทำอย่างนี้เป็นอุทธรณ์ตรงไหนครับคนเขาตายไปแล้ว อันนี้ญาติเขาถามมาอะ

แอดมินเพจ Red Skull Z : อันนั้นลูกเพจทำมาครับ ผมก็แค่เอามาประกอบกับแคปชั่นของผมแค่นั้นเอง

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบ๊องโศกโศกได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์กล่าวถึงประเด็นการโพสต์ข้อความลงโซเชียลของผู้ให้สัมภาษณ์คือแอดมินเพจ Red Skull Z โดยถามถึงภาพที่นำไปโพสต์นั้นเป็นอุทธรณ์ต่อประชาชนอย่างไร เพราะพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเหมือนกับเรื่องนี้เป็นเรื่องขำขัน โดยทางผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าคนอื่นเป็นคนทำ ส่วนตน “แค่” ใส่แคปชั่นประกอบ “แค่นั้นเอง” ซึ่งการใช้วงเล็บ “แค่” และ “แค่นั้นเอง” ทำให้ความผิดของตัวผู้ให้สัมภาษณ์นั้นกลายเป็นเรื่องเล็ก ประกอบกับการกล่าวอ้างว่ามีคนอื่นร่วมทำ ยิ่งทำให้ความผิดของตัวผู้ให้สัมภาษณ์น้อยลงไปและอาจช่วยให้ผู้ฟังบรรเทาข้อข้องใจต่อตัวผู้ให้สัมภาษณ์ได้บ้าง

ตัวอย่างที่ 32

ผู้ดำเนินรายการ : ก็เลยมีเรื่องทะเลาะกันวันนั้น

นายพงษ์เพชร ลินสุวรรณ (บอล บางแก้ว): ไม่ได้เรื่องทะเลาะเลยครับ..... ผมเนี่ยไม่เคย ไม่เคยทำอะไรน้องแม่แต่นิดเดียวมีแค่วันนั้นดิงแขน เพราะว่า

ผู้ดำเนินรายการ : ดิงแขน

นายพงษ์เพชร ลินสุวรรณ (บอล บางแก้ว): ดิงแขนยังจี้ครับ เท่านั้นเอง เพราะว่ามัน น้องวิ่ง คือ

(รายการโหนกระแส เดือนธันวาคม 2561 ตอน เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงว่าไม่ได้มีเรื่องทะเลาะกับแฟนสาว และไม่เคยลงมือทำร้ายร่างกาย เพียงแค่มีการดิงแขน “เท่านั้นเอง” ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการใช้คำขยายว่า “เท่านั้นเอง” เพื่อลดความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพียงเรื่องราวเล็กน้อยเท่านั้น

4.2.2 การใช้คำแสดงทัศนภาวะเพื่อลดน้ำหนักความผิด

การใช้คำแสดงทัศนภาวะเพื่อลดน้ำหนักความผิด คือ การพยายามใช้คุณลักษณะของคำแสดงทัศนภาวะมาช่วยเพื่อให้ภาพความผิดของเหตุการณ์ดูลดลง คำแสดงทัศนภาวะที่ใช้ได้แก่คำว่า “อาจจะ” และ “บางครั้ง” หรือ “บางที” (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 187) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 33

ผู้ดำเนินรายการ : ไม่ใช่เพื่อนที่จะมาช่วยกันนะหรือจะมาแก้ต่าง

เจ (กลุ่มเพื่อนธิดิวส์ ชายซีบิกไบค์): ใช่ ๆ ไม่ได้แก้ต่างเพราะว่าผมเนี่ยได้คุยกับทางญาติผู้เสียชีวิตแล้ว คือต่างคนต่างก็รู้ว่ามัน...มันร่วมประมาทร่วมกัน ฝั่งนี้ก็ขึ้นมาทับเส้นทางฝั่งเราเองก็อาจจะขับเร็วเสียหลักหรืออะไรก็ตามก็แล้วแต่ แต่คือตรงนี้เราไม่มองแล้วว่า...ว่าถ้าเกิดถ้าเราขับช้ากว่านี้ แล้วเขาจะไม่เสียชีวิต

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบิกไบค์โต้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกรณีที่เพื่อนของตนขับรถบิกไบค์ชนคู่กรณีเสียชีวิตทั้งคู่ โดยทางผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงความผิดของคู่กรณีอย่างชัดเจนคือการขี่รถขึ้นมาทับเส้น แต่กล่าวถึงความผิดของเพื่อนตนเองว่า “อาจจะขับรถเร็วเสียหลัก” ทั้งนี้การใช้คำว่า “อาจจะ” ทำให้ภาพความผิดของเหตุการณ์ของฝ่ายตนเองดูลดลง

ตัวอย่างที่ 34

นายเกิดผล แก้วเกิด (ทนายความ): แล้วทำไมต้องเซ็น ทำไมต้องกู้ ในเมื่อรู้และเข้าใจทุกอย่างแล้ว

ผู้ดำเนินรายการ: เออ อันนี้

นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือนักเรียน): ผม ผมก็อยากอธิบาย เพราะผมจะอธิบายมาหลายครั้งแล้ว การ เรารู้ว่าเออเรารู้ว่าทุกอย่างเรารู้หมดแหละ แต่ว่าวันนี้เรารู้ทีหลังเนี่ย ถามว่าเรารู้ทีหลังได้ไหม เราตอนแรกเราอาจจะไม่รู้ละเอียด พอเราเซ็น (รายการโหนกระแส เดือนกรกฎาคม 2561 ตอน ชาวเน็ตแห่แชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คว่า บาทรไม่จ่ายเงินกู้ ช.พ.ค.)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงการเซ็นสัญญากู้ยืมโดยการอ่านรายละเอียดทั้งหมดแล้ว แต่ภายหลังกลับไม่พอใจข้อสัญญานั้นจึงประท้วงโดยการไม่จ่ายดอกเบี้ย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ตอนแรกเราอาจจะไม่รู้ละเอียด” เพื่อช่วยลดน้ำหนักความผิดของตนเองที่ไม่อ่านเอกสารสัญญาอย่างละเอียดมากพอ

4.3 การพูดให้เป็นอย่างอื่น

การพูดให้เป็นอย่างอื่น หมายถึง การที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามทำให้ผู้ที่ได้ยินได้ฟังเรื่องราวแล้วรู้สึกขุ่นเคืองใจ ได้เปลี่ยนความรู้สึกไปจากเดิม วิธีการพูดให้เป็นอย่างอื่นคือการเปลี่ยนจากการอ้างถึงเหตุการณ์อันน่าอึดใจด้วยถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเชิงลบ เป็นการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเป็นกลาง หรือมีความหมายเชิงบวก (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 189) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 35

ผู้ดำเนินรายการ: เขาบอกว่าสิ่งที่พวกคุณทำเนี่ยกำลัง**แหกตา**ทั้งหลายเลยอยู่นี่นะ สะเทือนหน้าตาอย่างไรก็ไม่รู้

ร่างทรงพระพิฆเนศ (พ่อบอยคลองหนึ่ง): อะตอนนี้ผมถามว่าเทพหน้าตาอย่างไรไม่รู้ คุณก็ดูเอาว่า ผมอาจจะ**มโน**อย่างที่เขาวา แต่มันก็เป็นสิทธิส่วนบุคคลของผม ถึงผมจะ**มโน**ว่าผมจะเป็นอะไร แต่มันไม่ได้เหาะได้ ผมไม่ได้หายตัวได้ ผมก็ไม่ได้ผิดในศีล ผมก็คิดดี

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์ลง หรือ มโน ?)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์เลือกใช้คำว่า “มโน” ซึ่งสร้างความเสียหายน้อยกว่าคำว่า “แหกตา” โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงเรื่องการนับถือเทพ การเป็นร่างทรงนี้อาจเป็นการมโนของตนเอง แต่ก็ยังเป็นสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งการใช้คำว่า “มโน” ทำให้ความผิดน้อยกว่าคำว่า “แหกตา” ที่มีความหมายเชิงลบและเป็นการหลอกลวงผู้อื่น

ตัวอย่างที่ 36

นายเกิดผล แก้วเกิด (ทนายความ): สารสำคัญคือรู้อยู่แก่ใจว่าคุณเป็นหนี้ มีภาระต้องใช้หนี้ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่าลูกหนี้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ นะครับ

นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู): ก็ไม่ได้เถียงแต่ว่าจะไปยุติ ยุติมันแปลว่าจะไม่จ่ายยั้งนั้นหรือ

นายเกิดผล แก้วเกิด (ทนายความ): ยุติแปลว่าไรครับ ยุติแปลว่าไร

นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู): ยุติคือจะยุติ ชั่วคราว

(รายการโหนกระแส เดือนกรกฎาคม 2561 ตอน ชาวเน็ตแห่แชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คำว่าบาตรไม่จ่ายเงินกู๋ ช.พ.ค.)

จากตัวอย่างข้างต้น เหตุการณ์ก่อนหน้านี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าจะยุติการชำระหนี้ ซึ่งทางทนายความก็กล่าวถึงประเด็นนี้ว่าหากเป็นหนี้ก็ต้องชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยทางผู้ให้สัมภาษณ์ตอบกลับประเด็นนี้ว่ายุติหมายความว่าไม่จ่ายเช่นนั้นหรือ และกล่าวว่าการยุติคือการยุติชั่วคราว ซึ่งหมายถึงจะหยุดชำระหนี้เพียงชั่วคราวเท่านั้นต่างจากการกล่าวว่ายุติเพียงคำเดียวที่ทำให้หลายคนเข้าใจว่าจะหยุดการชำระหนี้

4.4 การเสนอมุมมองใหม่

การเสนอมุมมองใหม่ (Transcendence) เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์นำเสนอเรื่อง อ้อฉาวที่เกิดขึ้นด้วยมุมมองใหม่ อันเป็นมุมมองที่จะก่อให้เกิดภาพทางบวก หรือมุมมองที่จะช่วยลดความรู้สึก ขุ่นข้องหมองใจของผู้ฟังที่มีต่อเรื่องราวอ้อฉาว (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 190 - 191) ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสมีวิธีเสนอมุมมองใหม่ ของเรื่องราวอ้อฉาวในหลายลักษณะดังต่อไปนี้

4.4.1 การนำเสนอว่าเรื่องที่เกิดขึ้นมองได้หลายมุม เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ นำเสนอว่าเรื่องที่เกิดขึ้นสามารถมองจากมุมอื่นได้ การนำเสนอเช่นนี้เป็นการใช้การไม่ปฏิเสธกระแส วิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นความชอบธรรมในการนำเสนอมุมมองที่ต่างออกไป (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 191) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 37

ผู้ดำเนินรายการ: ครับ อะผมถามนิดนึง Red Skull เพจคุณทำขึ้นมาเพื่อช่วย สังคมหรือซ้ำเติมกันแน่

แอดมินเพจ Red Skull Z: ก็มันแล้วแต่มุมมองคนนะครับ คนที่ได้ประโยชน์ จากเพจก็จะเห็นว่ามันเป็นการช่วยสังคม คนที่รู้สึกว่าเขาเสียประโยชน์หรือโดนโจมตี เขาก็อาจจะ เห็นว่ามันเป็นการทำลายสังคม คือมันอยู่ที่มุมมองของคนนะฮะ ทุกอย่างมันมีดีมีชั่วหมดนะฮะ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบ๊องโง่ได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงประเด็นคำถามเรื่องเพจที่ผู้ให้ สัมภาษณ์สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยสังคมหรือซ้ำเติม ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เลือกตอบอย่าง ชัดเจนแต่นำเสนอมุมมองที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล หากเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ก็จะเห็นว่าเพจดังกล่าว ทำขึ้นมาเพื่อช่วยสังคม แต่ในทางกลับกันหากเป็นผู้ที่เสียประโยชน์จะมองว่าเป็นการทำลายสังคม

ตัวอย่างที่ 38

ผู้ดำเนินรายการ: มันเป็นไอ้มันปะ เขาเรียกว่าอะไรนะ มันเป็นมโนภาพที่คุณ คิดขึ้นมาเองอย่างนั้นปะ หรือยังงี้

อาจารย์คิง: ถึงบอกว่าคุณต้องลองมาหาผม ผมสามารถเปลี่ยนคนได้จริงไหม พลังงานที่อยู่ในตัวผม ผมบอกว่าผมต้องการหาครูบาอาจารย์ที่จะมาบอกผมว่าในสิ่งนี้ในตัวผมมันคืออะไร ทำไมผมสามารถเปลี่ยนแปลงคนนี้ได้ หรือคนอื่น ๆ ที่เขามาหาผมได้ คืออย่างเงี้ย คือมันต้องหาคนมาพิสูจน์ตรงเนี่ย ผมก็อยากจะแบบให้คุณมาพิสูจน์เหมือนกัน (รายการโทรทัศน์กระแสด เดือนมีนาคม 2562 ตอน พิธีกรรม พิสิก "เจ้าแม่กาลูตรี" ลงเสนอห์สุดพิสดาร ชาวบ้านต่างกระจาย)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพียงมโนภาพของผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ปฏิเสธ แต่นำเสนอมุมมองที่ว่าให้ลองพิสูจน์สิ่งที่เขาทำ

4.4.2 การนำเสนอว่าสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้คลี่คลายลงแล้ว เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของประเด็นปัญหา โดยเสนอมุมมองอีกด้านหนึ่งว่า การรื้อฟื้นเรื่องที่ผ่านมาแล้วไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับใคร ในขณะที่เดียวกันก็จะนำเสนอภาพสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเด็นปัญหาได้คลี่คลายไปในทางที่ดีแล้ว (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.192) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 39

ผู้สื่อข่าวที่โคราช: อ้อ คือทำไม ทำไมพี่ต้องเอาเงินของบัญชีบริจาคไปอะ เอาบัญชีบริจาคของคนไทยทั่วประเทศนะพี่ คือมันผิดกฎหมายด้วยพี่

อ้อ (ผู้ถูกกล่าวหาโอนเงินบริจาค): จ๊ะ พี่รู้แล้วจ๊ะ พอตีพี่สาวพี่ติดเงินรายวันนะจ๊ะ ยังไงพี่ก็ยอมรับผิด แล้วพี่ก็คุยกับทางน้องเขาไปแล้ว

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนเมษายน 2562 ตอน ล่า อสม.แสบ โกงเงินบริจาคเด็ก 5 แสน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สื่อข่าวถามถึงสาเหตุการโอนเงินบริจาค และกล่าวว่ามันเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ซึ่งทางผู้ให้สัมภาษณ์เลี่ยงที่จะอธิบายรายละเอียดการโอนเงิน แต่ตอบว่าเป็นเพราะพี่สาวติดเงินรายวัน และนำเสนอมุมมองใหม่ว่า “พี่ยอมรับผิด” เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวนี้จบลงแล้วเพราะตัวผู้ให้สัมภาษณ์เองยอมรับผิดแล้ว ทั้งยังมีการนำเสนอภาพสถานการณ์ปัจจุบันโดยกล่าวว่า “พี่ก็คุยกับทางน้องเขาไปแล้ว” แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันได้มีการตกลงเจรจากับทางผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว

4.4.3 การนำเสนอว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องอยู่ในสภาพการณ์ที่น่าเห็นใจ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามนำเสนอมุมมองที่แสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่น่าเห็นใจจากเหตุการณ์อันฉาวที่เกิดขึ้น (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.192) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 40

ผู้ดำเนินรายการ: โทษทีนะ ผม มันมีโซเชียลมีเดียบางที่เขาก็เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง ยิ่งตอนนี้กระแสแรงนะ บอกคุณไพศาลสร้างเรื่องขึ้นมาหวังจะให้คณะตัวเองตอนนี้ดังขึ้นมา ก็จะได้มีงานกลับเข้ามาโดยอาศัยจังหวะเนี่ยนะะะ บอกว่าบ้านโดนยิง

คุณไพศาล สุวรรณชัย (เจ้าของคณะกรรมการตัวแทนเสื้อ คณะศิษย์วัดสิงห์): คือผม ผมจะกล่าวตรงนี้ก่อนนะว่า ชื่อเสียงของคณะผมมีมาแล้วนะครับ ผมออกทีวีมาหลายช่องนะครับนะครับ แล้วก็ช่องข่าวช่องอะไร ผมออกมาหลายช่อง ผมถ่ายหนังมาหลายเรื่องแล้วละครมาหลายเรื่องนะครับ แต่เหตุการณ์ที่เกิดการยิงกันขึ้นนะครับ ได้ เออ ได้มีเพจบางเพจนะครับ ได้นำข้อมูลชื่อของผมนะครับ ไปแชร์นะครับ ตอนประมาณซักสี่ทุ่มกว่า ๆ ...หลังจากสี่ทุ่มกว่า ๆ ไปจนถึงห้าทุ่มมีคนนะครับ แคปมาให้ดู แล้วผมก็เข้า ทุกคนถล่มแบบว่า เป็นผมเลย แล้วประมาณห้าทุ่มอะ เริ่มมีคำพูดที่ ถล่มแบบคำพูดคำจาหยาบคาย ตามเพจต่าง ๆ เพจโรงเรียน เพจชมรม เพจต่าง ๆ เพจ จน

ผู้ดำเนินรายการ: โดนบุกยิงคณะเท่าไร ก็โมง

คุณไพศาล สุวรรณชัย (เจ้าของคณะกรรมการตัวแทนเสื้อ คณะศิษย์วัดสิงห์): เทียงคืนสิบนาทีก่อน วันนั้นเลยครับ
(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ตอน เปิดใจแก๊งงานบวชบุกโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ประกัน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงเหตุการณ์ที่คณะกรรมการแสดงของตนเองได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำหยาบคายทางสื่อออนไลน์ ทั้งยังมีคนมาก่อความวุ่นวายที่คณะโดยการยิงปืนขู่ ซึ่งทางผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าตนได้รับความเดือดร้อนเพราะมีเพจนำชื่อคณะกรรมการแสดงของตนไปโพสต์ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าคณะกรรมการแสดงของตนคือผู้ก่อเหตุบุกโรงเรียน ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นเจ้าของคณะระบุว่าตนเพียงรู้จักผู้ก่อเหตุเท่านั้นไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวจึงอธิบายรายละเอียดเพื่อให้ประชาชนเห็นใจ

ตัวอย่างที่ 41

ผู้ดำเนินรายการ: ทีนี้ พี่ถามหน่อยในมุมมองของเนยเองเนี่ย ทำไมเขาถึงต้องหาว่าเนยเป็นนางนกต่อ เพราะอะไร

เนย (ผู้ถูกกล่าวหา): ในความคิดเนยนะคะ คือเนยดังในโซเชียล แล้วก็เหมือนอ่าพี่เขาจะพยายามเอาเรื่องคดีความขึ้นมาให้คืบหน้าเพราะว่าเหมือนทางสังคมจะให้ความสนใจเนย ซึ่งถ้าเอาเนยเป็นนกต่อแบบนี้ ชาวเน็ตก็จะดัง คดีก็จะคืบหน้า เพราะซึ่งก่อนหน้านี้เนยก็เข้าไปบริสุทธิ์ใจ

อยู่แล้วว่าเนยไม่ได้ทำนะ เนยพาพี่เขาไปโรงบาลนะแต่ทำไมอยู่ดี ๆ เขากลับไปให้การแล้วก็อ้างสยว่าเนยเป็นนกดต่อ

(รายการโทรทัศน์กระแสด เดือนมิถุนายน 2561 ตอน "เนย" ยันไม่ใช่นางนกดต่อ กรณี "เป่า" ถูกฟัน หัวแบะกลางคอนโด)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามนำเสนอมุมมองว่าการที่ตนเองถูกกล่าวหาว่าเป็นนางนกดต่อ เป็นเพราะสังคมให้ความสนใจกับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง และการกล่าวหาผู้ให้สัมภาษณ์ว่าเป็นนางนกดต่อ ก็จะส่งผลให้คดีนี้มีความซับซ้อน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันว่าตนเองไม่ได้ทำ ทั้งยังให้ความช่วยเหลือผู้ที่กล่าวหาตนอีก เป็นการแสดงมุมมองว่าตนเองเป็นผู้ที่น่าเห็นใจจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

4.5 การโจมตีผู้กล่าวหา

การโจมตีผู้กล่าวหา (Attack accuser) ผู้ถูกกล่าวหาใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการ ตอบกลับผู้ที่กล่าวหาตนเอง เมื่อผู้ฟังเกิดความคลางแคลงใจเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้กล่าวหา ความขุ่นเคืองใจจากประเด็นที่เกิดขึ้นก็จะลดลงด้วย (Benoit 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.192) จากการศึกษาข้อมูลปริเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโทรทัศน์กระแสด พบว่า การโจมตีผู้กล่าวหาแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ 1) การอ้างถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์ และ 2) การอ้างถึงคู่กรณีในเชิงลบ

4.5.1 การอ้างถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์

การอ้างถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวอื้อฉาวเกิดขึ้นเพราะมีการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่ไม่ได้รู้ข้อเท็จจริงของเรื่องราว และ นำไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.193) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 42

ผู้ดำเนินรายการ: เพจไปลงว่าคณะคุณเนยเป็นพวกก่อเรื่อง

คุณไพศาล สุวรรณชัย (เจ้าของคณะกระทู้แห่งเสื่อ คณะศิษย์วัดสิงห์): ไข่ไข่แล้วก็เมื่อต้นเดือนที่แล้วผมเพิ่งจัดงานไหว้ครูเขาไป เขากระชับข้าวเข้าไปอีก ในข้อมูลว่า จัดงานไหว้ครูอะไรเงี้ย คณะศิษย์ลงตัวที่ผมเลย

ผู้ดำเนินรายการ: หลังจากเกิดเรื่องคณะคุณก็เลยโดนถล่มเลย

คุณไพศาล สุวรรณชัย (เจ้าของคณะกระทู้แห่งเสื่อ คณะศิษย์วัดสิงห์): ก็หลังจากสี่ทุ่มกว่า ๆ ไปจนถึงห้าทุ่ม มีคนนะครับ แคปมาให้ดู แล้วผมก็เข้า ทุกคนถล่มแบบว่า เป็นผม

เลย แล้วประมาณห้าทุ่มอะ เริ่มมีคำพูดที่ ถล่มแบบคำพูดคำจาหยาบคาย ตามเพจต่าง ๆ เพจโรงเรียน เพจชมรม เพจต่าง ๆ หลาย ๆ เพจ จน

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ตอน เปิดใจแก๊งงานบวชบุกรโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ประกัน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในโซเชียลมีเดียโดยยกตัวอย่างเป็นเพจต่าง ๆ เช่น เพจโรงเรียน เพจชมรม เพจที่มีชื่อเสียงหลาย ๆ เพจ ที่เข้ามาถล่มหรือต่อว่าตัวผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง ๆ ที่เป็นความเข้าใจผิดที่เกิดจากเพจเพจหนึ่งที่ไม่รู้ความจริงนำข้อมูลของคณะกรรมการแสดงผู้ให้สัมภาษณ์ไปโพสต์เผยแพร่ว่าเป็นกลุ่มที่บุกรโรงเรียนจนเกิดความเสียหายทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วตัวผู้ให้สัมภาษณ์เพียงรู้จักกลุ่มคนเหล่านั้นแต่ตนเองไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์บุกรโรงเรียนแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 43

ผู้ดำเนินรายการ : อ่า โอเค นะครับ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งนะครับคุณผู้ชมครับที่เรียกว่าในสังคมออนไลน์เองหรือว่าสื่อต่าง ๆ เองเนี่ยก็นำเสนอเรื่องนี้ เพราะว่าหลาย ๆ คนก็สงสัยว่าเอ๊ะ ทำผมแสบสี่เนี่ย มันแพงจริงไหมนะฮะ ในมุมมองของร้านเนี่ยเขาก็บอกนะครับว่าเขาใช้วัสดุแบบนี้ ได้มีการยอมแบบนี้ สบแบบนี้ ซื่อเสื่อผ้าเขาอีก มีการบอกว่าจะให้กับที่บอกลีพัน รวมเบ็ดเสร็จก็ตกประมาณนี้แหละ

ผู้ดำเนินรายการ : สุดท้ายครับ อะอยากจะพูดอะไรครับเชิญ

คุณจูน (เจ้าของร้านทำผม) : จูนอยากจะบอกว่า ในร้านจูนนะคะ มันมีทั้งของถูกของแพง อย่างต่อเล็บมันมีตั้งแต่สองร้อย เขาเลือกเองที่จะทำอย่างแพง ต่อผมมันมีไม่ถึงหมื่นก็เนียนได้ แต่เขาเลือกเองที่จะทำอย่างแพง พอสรุปการที่เขามาโวยวายหลังทำหนึ่งเดือน อยากให้สังคมมองว่าเขาต้องการอะไรอะคะ

(รายการโหนกระแส เดือนมิถุนายน 2561 ตอน ค่าทำผมแสบสี่!!! ตีกันนัว เจ้าของร้านงัดหลักฐานชี้แจงทุกกรณี)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์กล่าวถึงประเด็นที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเรื่องราคาค่าทำผมที่ถกเถียงกันว่าแพงเกินไป ซึ่งทางผู้ให้สัมภาษณ์ได้นำเสนอในมุมมองของตนว่าในร้านของตนนั้นมีทั้งของถูกและของแพงขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า สุดท้ายทางฝั่งผู้ให้สัมภาษณ์จึงอ้างถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์นี้โดยชี้ถึงเหตุและผลให้สังคมวิเคราะห์และตัดสิน

4.5.2 การอ้างถึงคู่กรณีในเชิงลบ

การอ้างถึงคู่กรณีในเชิงลบเป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เพื่อลดความน่าเชื่อถือของคู่กรณี ผู้ให้สัมภาษณ์จะนำเสนอภาพด้านลบของคู่กรณีด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เล่าเกี่ยวกับพฤติกรรมของคู่กรณีที่ไม่เคยมีผู้รับรู้มาก่อน (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.194) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 44

ผู้ดำเนินรายการ: คือก่อนจะเข้ารายการ มีคนเรียกร้องให้หมอปลาขอโทษ

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): ไม่ ผมก็บอกว่าถ้าสิ่งที่ผมทำไป ทำให้คนที่นับถือ เลื่อมใส พอแก่ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจผมก็กราบขอโทษ แต่ผมอยากจะบอกความรู้สึกผมว่าผมไม่เคยก้าวล่วงในสิ่งที่พวกคนเหล่านี้นับถือ พี่ก็จะเห็นจุดประสงค์ของผมเลยว่าแต่ละเทปมันเป็นอย่างนี้ แม้กระทั่งคนที่เป็นลูก คนที่มีเครื่องดนตรี ก่อนที่จะทำพิธีเนี่ยผมจะยกมือไหว้และจะไม่ไปก้าวล่วง ณ จุดนั้น แต่ไอ้เทปเนี่ยจะให้พี่สังเกตเลยว่าเขาเอาตัวเนี่ยมาเป็นสัญลักษณ์ของพ่อปู่ที่อยู่กันมาก็พันปีก็ไม่รู้ แล้วมาตั้งศาล แล้วก็ต้องบูชาด้วยของคาว

ผู้ดำเนินรายการ: เราก็เลยเหมือนกับว่าเราก็ต้องทำให้เห็นว่าเนี่ยพ่อปู่เนี่ยมันคือเรื่องที่มันหลอกลวง

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): หลอกลวงครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอปลาเผชิญหน้า คนด้านเผาศรีพรอแก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามอธิบายการกระทำของตนเอง โดยการกล่าวถึงพฤติกรรมตนเองที่ผ่านมาว่าไม่เคยคิดก้าวล่วงหรือทำลายสิ่งที่ผู้อื่นนับถือ แต่ในกรณีนี้ที่ลงมือเผาเศียรที่หลายคนกล่าวนั้นคือเศียรของพ่อแก่ที่เป็นที่เคารพของหลาย ๆ กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อ้างถึงพฤติกรรมแง่ลบของคู่กรณีที่เป็นสาเหตุให้ต้องเผาเศียรเป็นเพราะคู่กรณีนำเศียรนั้นมาเป็นสัญลักษณ์ของพ่อปู่ และบูชาด้วยของคาว ซึ่งเป็นเรื่องหลอกลวง

ตัวอย่างที่ 45

ผู้ดำเนินรายการ : อันนี้ยังโพสต์ทำถ่ายรูปสวย ๆ อยู่เลยนะ ถูกไหมฮะ พอวันนี้ปู่จะมาเป็นแผล แล้วเขาบอกกำลังจะถอดผมทิ้งด้วย เขาว่าจ้าง

คุณจูน (เจ้าของร้านทำผม): จะถอด จะถอดผมทิ้ง คือเรามีหลักฐานอะไรฮะ เรารับรู้หัวใจ เราต้องไขว่คว้า เหมือนเขาพยายามโพสต์คลิปอะไร เขาหลบหมดเลยนะคะ

(รายการโหนกระแส เดือนมิถุนายน 2561 ค่าทำผมแสนสี่!!! ตีกันนิ้ว เจ้าของร้านจัดหลักฐานชี้แจง
ทุกกรณี)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการพูดถึงความน่าเชื่อถือ และความบริสุทธิ์ใจของคู่กรณี กล่าวคือ คู่กรณีได้มีการโพสต์คลิปต่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์หลายครั้ง รวมถึงกล่าวถึงความเสียหายที่ได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากนั้นก็มีการลบคลิปที่โพสต์ไปทุกคลิป อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นว่าหากมีหลักฐาน มีความบริสุทธิ์ใจต้องนำออกมาแสดงให้เห็น ไม่ใช่การลบคลิปที่โพสต์ไป

4.6 การชดเชยความผิด

การชดเชยความผิด (Compensation) เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอการกระทำบางอย่างเพื่อลบเลือนความผิดที่เกิดขึ้น (Benoit 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 194) ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสใช้กลวิธีชดเชยความผิดเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีสำนึกรับผิดชอบต่อความรู้สึกของผู้ที่ได้รับรู้เรื่องราวความผิดที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 46

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อ อ้อว่าเงตอนนั้น

ต้อย แววโคกสูง (อาผู้เสียหาย): เจอว่าก็ร้องห่มร้องไห้ว่าผิดไปแล้ว ขอโทษ ขอโทษ ผิดไปแล้ว จะหาเงินมาคืนน้องให้ทุกบาททุกสตางค์แหละ ว่าขอโทษ ขอโทษ เขาบอกว่าทไม่ได้ทรอกอ้อก็รู้ยังไม่เหลือไม่มีน้ำใจเหลือให้น้องของพี่ไปเรียนสัปดาห์เลย อ้อเอาของน้องไปหมดเลย แล้วอ้อก็รู้ว่าเงินอันเนี้ยมันเงินของประชาชนก็ช่วยเหลือน้อง อ้อทำไม่ถึงทำได้

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนเมษายน 2562 ตอน ล่า อสม. แสบ โกงเงินบริจาคเด็ก 5 แสน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงคู่กรณีซึ่งเป็นผู้ที่โกงเงินบริจาคเด็กซึ่งทางฝ่ายนั้นได้กล่าวว่าจะชดเชยความผิดโดยการจะนำเงินมาชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายทุกบาททุกสตางค์

ตัวอย่างที่ 47

ผู้ดำเนินรายการ: คือท่านฮะ ขอโทษนะฮะ ตกลงยืนยันว่านี่คือเรื่องจริงนะฮะ

พันเอกปราโมทย์ พรหมอินทร์ (โฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคสี่): ครับเป็นเรื่องจริงครับเป็นเรื่องจริง

ผู้ดำเนินรายการ: ครับ

พันเอกปราโมทย์ พรหมอินทร์ (โฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคสี่): เอ่อทางเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 3 นายที่มีส่วนเกี่ยวข้องนะครับตอนนี้ทางหน่วยต้นสังกัดก็คือตำรวจภูธรนราธิวาสได้มีคำสั่งพักราชการตอนนี้ได้มีการแจ้งความดำเนินคดีนะครับก็จะดำเนินการทั้งทั้งคดีแพ่งคดีอาญาทั้งหมดเลยครับ

(รายการโหนกระแส เดือนมกราคม 2562 เครียดจนแท้ง! เจ้าหน้าที่เรียกเงิน 5 แสน ยัดข้อหาหาเสพติด)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงเรื่องราวที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกเงิน 5 แสน และยัดเยียดข้อหาหาเสพติดให้กับผู้เสียหายโดยยืนยันว่าเป็นเรื่องจริง ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำผิดได้มีการชดเชยความผิดของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการสั่งพักราชการและแจ้งความดำเนินคดีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. การยอมรับผิดและการขอโทษ (Mortification)

การยอมรับผิดและการขอโทษ คือ การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดและขอให้มีการให้อภัย (ask for forgiveness) อย่างไรก็ตามแบบการกู่ภาพลักษณ์ที่ Benoit เสนอไว้ไม่ได้กล่าวถึงกลวิธีย่อยของการขอโทษ (Benoit, 1995 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 201) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดเรื่องวัจนกรรมการขอโทษและชุดถ้อยคำแสดงการขอโทษ (speech act set) ตามแนวทางที่ประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ได้ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเรียบเรียงการนำเสนอไว้ เป็นแนวทางในการอธิบายและวิเคราะห์การยอมรับผิดและการขอโทษในปริเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแส

จากการศึกษาการขอโทษในปริเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสซึ่งเป็นการขอโทษแบบผ่านสื่อสาธารณะ (public apology) พบว่ามีองค์ประกอบในชุดวัจนกรรมการขอโทษ 5 ประการที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกันกับชุดวัจนกรรมการขอโทษระหว่างบุคคล ดังจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

5.1 การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการขอโทษ

กลไกแสดงวัจนกรรมการขอโทษที่ปรากฏเด่นชัดที่สุดในปริเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสคือ 1) การใช้คำกริยาแสดงวัจนกรรมการขอโทษ นอกจากนี้ยังพบกลไกอื่น ๆ อันประกอบด้วย 2) การใช้คำขยายกริยาแสดงวัจนกรรมการขอโทษ 3) การกล่าวคำกริยาแสดงวัจนกรรมการขอโทษซ้ำ ๆ และ 4) การใช้คำแสดงวัจนกรรมการขอโทษพร้อมประโยคเงื่อนไข รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 การใช้คำกริยาแสดงวัจนกรรมการขอโทษ

การใช้คำกริยาแสดงวัจนกรรมการขอโทษประกอบด้วย การใช้กลุ่มคำ “ขอโทษ” มีรายละเอียดดังนี้

1) การใช้กลุ่มคำ “ขอโทษ” แบ่งได้เป็น

1.1) การใช้คำว่า “ขอโทษ” “กราบขอโทษ” “ขออภัย” และ “กราบขออภัย” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 48

ผู้ดำเนินรายการ :น้องฟาง ผมถามนิดนึงนะฮะ ใ้วันที่เขาไปเซ็ดแผลให้ที่ห้องเนี่ยนะฮะ เขาขอโทษหรือเขาวิงวอนเรามากกว่าว่าอย่าดำเนินคดีเลย

พิมพ์พิไล ปักษ์(น้องฟางผู้เสียหาย):เออเขาก็ขอโทษหนูนะคะ เขาก็ขอโทษ เขาก็เหมือนแบบพูด พูดขอโทษ ที่แบบเออที่ขอโทษนะฮะอะไรแบบนี้ พูดแบบว่ายังไงก็คือแบบว่าทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับที่หนูจะตัดสินใจในการพูดว่าเออเนี่ยถ้าฟางพูดว่า...

(รายการต่างคนต่างคิด กรกฎาคม 2561 ตอน (รายการต่างคนต่างคิด : ตอน ล่า! ทอมโหด ซ้อมสาวปางตาย)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นการสัมภาษณ์ผู้เสียหายในกรณีที่ถูกคนรักทำร้ายร่างกาย ซึ่งได้กล่าวถึงบุคคลผู้ก่อเหตุได้มีการมาขอโทษ โดยการใช้วัจนกรรมการขอโทษซ้ำ ๆ และอ้างเหตุผลเพื่อให้ผู้เสียหายยกโทษให้

ตัวอย่างที่ 49

เนย (ผู้ถูกกล่าวหา): ค่ะแล้วก็หนูก็อยากจะขอโทษพี่เป่ากับพี่เขี้ยวด้วยถ้าหนูพูดอะไรที่ไม่ดีก่อนหน้านี้ค่ะ

กรรชัย กำเนิดพลอย (ผู้ดำเนินรายการ): อืม นี่คือเขาขอโทษนะ ในมุมของปลายังเป็นเพื่อนกันอยู่ไหม

ปลา (แฟนของเป่า): เป็นค่ะ ก็ปกติ

(รายการโหนกระแส เดือนตุลาคม 2561 ตอน "เนย" ยันไม่ใช่นางนกต่อ กรณี "เป่า" ถูกฟันหัวแบะกลางคอนโด)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวขอโทษคู่กรณีเกี่ยวกับคำพูดของตนก่อนหน้านี้ที่อาจจะพูดอะไรไม่ดีหรือสร้างความไม่พอใจให้กับคู่กรณี ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ วัจนกรรมการขอโทษโดยกล่าวถึงความผิดตนเองอย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่รู้จักความผิด

ของตนเองอย่างแน่ชัด หรืออาจจะเป็นเพียงการขอโทษเพื่อให้คู่กรณีรู้สึกดีขึ้นและลดข้อุ่นข้องหมองใจของฝ่ายคู่กรณี

นอกจากตัวอย่างที่นำเสนอข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการใช้คำแสดง วจนกรรมการขอโทษว่า “ขอโทษ” ส่วนใหญ่ผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกรมักเป็นผู้พูดมากกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สัมภาษณ์ต้องการถามข้อมูลโดยละเอียดซึ่งการกล่าว “ขอโทษ” ก่อนการถามคำถามเป็นการแสดงมารยาทในการถามข้อมูลเชิงลึกของผู้สัมภาษณ์ และโดยส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์มักไม่กล่าวคำ “ขอโทษ” เนื่องจาก ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มารายการส่วนใหญ่มักเป็นผู้เสียหายที่ไม่ได้กระทำความผิด หรืออาจเป็นบุคคลที่ไม่คิดว่าการกระทำของตนเองเป็นเรื่องที่ผิด ซึ่งอาจมีบุคคลที่กล่าวคำขอโทษดังตัวอย่างที่นำเสนอข้างต้น แต่มักปรากฏคำขอโทษพร้อมทั้งการกล่าวอ้างเหตุผล เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกเห็นใจทั้งสิ้น

1.2) การเสริมกลุ่มคำ “ขอโทษ” ด้วยคำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” “อยาก” “อยากจะทำ” “อยากจะทำ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 50

ผู้ดำเนินรายการ: เออ วันนี้หยุด แล้วเมื่อก็ทนายเดชาบอกมีอะไร อยากจะขอโทษสังคมบ้างไหม หรือที่ทำมาผมไม่ผิด ผมไม่จำเป็นต้องขอโทษอะไรเลยกะที่สังคมกำลังตรวจสอบคุณ

บอย สกล เอี่ยมสะอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): อะ ผมต้องขอโทษสังคมนะ ครับ ผมต้องขอโทษตรงที่ว่า ขอโทษตรงที่ผมเป็นคนที่ไม่ชัดเจน ที่ไม่ออกมาเคลียร์ตั้งแต่แรก แล้วก็ อยากจะทำขอโทษที่ว่าถ้าผมรู้ว่าการที่ผมใส่ชุดแล้วมันจะเป็นปัญหาบานปลายขนาดนี้ ผมคงที่จะ เลิกที่จะไม่ใส่อะครับ ยังไงผมก็ต้องขอโทษ ขอโทษจริง ๆ เพราะว่าผมรู้สึกว่ามัน มันไม่เหมาะสมนะครับ แล้วก็อีกอย่างนึง ผมมีความรู้สึกว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ตัวผม ผมก็มีความรู้สึกว่าก็อยากจะให้จบที่ตัวผม แล้วก็อย่าไปพูดถึงมันอีกเลยในเรื่องประเด็นนี้เพราะว่าการที่เราพูดถึงเนี่ย ตัวผมอะ แน่นอนตัวผม เสีย องค์กรเสีย ทุกอย่างมันเสียไปหมด มันเสียทั้งระบบไปเลยอะครับ

(รายการต่างคนต่างคิด : ตอน เชนิญาหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ปมนิสิตหลวงโลก พ.ย. 61)

ตัวอย่างที่ 51

ผู้ดำเนินรายการ :อ่า เอ้าโอเค งั้นเดี๋ยวแปปนึงนะ เดี่ยวเรามีการคุยกันต่อแน่นอน แต่ที่นี้ผมขออนุญาตอย่างนี้ ตรงนี้เรากำลังออกอากาศกันอยู่ คุณอยากจะพูดอะไรไหม

คุณ โอ (คู่กรณี):อยากจะทำอะไรไหม คือ

ผู้ดำเนินรายการ :ขอสั้น ๆ กระชับ ๆ นะ

คุณ โอ (คู่กรณี):ที่โอจิกผมลงมายอมรับค่ะว่าผิดแล้วก็ต้องขอโทษที่ใช้อารมณ์ แต่มันเป็นปมในใจจริง ๆ ที่เขามายั่วเรา กล้องจะไม่เห็นอีกมูมึง ตอนที่เขายั่ว ตอนที่เขายั่วกล้องจะไม่ได้เห็นตรงนั้น กล้องเห็นแค่มุมที่เรากระซอก

(รายการโทรทัศน์เสส เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแย่งลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยัวันเปิดร้าน!)

คำช่วยหน้ากริยาดังกล่าวช่วยเพิ่มน้ำหนักของคำแสดงวจนกรรมการขอโทษในลักษณะต่าง ๆ ในตัวอย่างที่ 50 และ 51 คำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” แสดงให้เห็นความจำเป็นของผู้พูดในการทำกริยา ในแง่หนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ต้องขอโทษ” ตามข้อเรียกร้องของสังคม ด้วยภาวะจำนนต่อหลักฐาน ส่วนคำช่วยกริยา “อยากจะ” ในตัวอย่างที่ 50 เพื่อแสดงความปรารถนาในการแสดงวจนกรรมการขอโทษแบบที่ไม่มีผู้ร้องขอ แสดงถึงความรู้สึกผิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะกลายเป็นประเด็นสังคม

5.1.2 การใช้คำขยายกริยาแสดงวจนกรรมการขอโทษ

การใช้คำขยายกริยาแสดงวจนกรรมการขอโทษในปริเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโทรทัศน์เสส พบลักษณะดังนี้คือ

1) การใช้คำหรือกลุ่มคำขยายเพื่อแสดงความรู้สึกจริงใจ ได้แก่คำว่า “จริง ๆ” “จากหัวใจ” และ “ด้วยหัวใจ”

ตัวอย่างที่ 52

พุทธ อภิวรรณ (ผู้ดำเนินรายการ): อะ รับไปแก้ไขหน่อยไหม

หมอปลา (ผู้ถูกกล่าวหา): รับแก้ไขครับ อะอะไรที่แก้ไขก็คือต้องแก้ไขใครรับคือขอโทษจากใจจริงนะพี่ ไม่ได้เสสรังด้วย

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอปลาเผชิญหน้า คนด่านเผาเคียร์พ่อแก่)

ตัวอย่างที่ 53

ผู้สื่อข่าว: เหตุผลที่เราทำลงไปเนี่ยเรา

คุณวัลลภ นุชแพ่ง (เอกไฟ): ผมกะเข้าไปคุยกับผอ.ครับ แต่ผมอะไม่เจอผอ. ตอนนั้นมันก็ต่างคนต่างมา มันก็เลยไปเรื่อยเลยครับ มันไปทั้งโรงเรียนอะครับ ขอโทษจริง ๆ ครับ

(รายการต่างคนต่างคิด: ตอน เปิดใจแก๊งงานบวชบุกรโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ประกัน ก.พ. 62)

จากตัวอย่างข้างต้น คำขยายกริยา “จริง ๆ” เป็นคำขยายโดยทั่วไปใช้เพื่อช่วยเน้นย้ำให้ผู้ฟังรับรู้ค่าความเป็นหรือมีอยู่จริงของกริยาที่ถูกขยาย ในที่นี้คือการย้ำว่าคำ “ขอโทษ” เกิดขึ้นจากความรู้สึกสำนึกผิดอย่างแท้จริง ส่วนคำว่า “จากใจจริง” ในตัวอย่างที่ 52 นั้น ผู้วิจัยมี

ความเห็นว่าเป็นคำขยายที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เพื่อแสดงให้เห็นความรู้สึกของการขอโทษแบบไม่เสแสร้ง เป็นการขอโทษที่อยากให้ผู้ฟังหยุดการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่เกิดขึ้น และให้คู่กรณียอมรับคำขอโทษนั้น

5.1.3 การกล่าวคำกริยาแสดงวัจนกรรมกรขอโทษซ้ำ ๆ

การกล่าวคำกริยาแสดงวัจนกรรมกรขอโทษซ้ำ ๆ หมายถึง การกล่าวคำกริยาแสดงวัจนกรรมกรขอโทษมากกว่าหนึ่งครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 54

พุทธ อภิวรรณ (ผู้ดำเนินรายการ): เปิดภาพเอกตอนที่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยเนี่ยนะฮะ เข้าไปตรวจค้นเนี่ยนะฮะ วันนี้เอกปกติ โทษทีนะฮะ คงจะเห็นภาพบรรยากาศเวลาสังคมเขาต่อว่าต่อขานอยู่เนอะ บอก เฮ้ย วันนั้นแหมบุกโรงเรียนคุณแบบซ่าเหลือเกิน วันนี้ร้องให้ ผมอยากให้คุณผู้ชมลองฟังเสียงของเอกไผ่ดูหน่อยนะฮะ ที่วันนี้ร้องให้แล้วขอโทษกับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วนี่ เพื่อนเขานั่งอยู่ตรงนี้ เดี่ยวจะได้ฟังจากปากว่า มันเกิดอะไร ณ วันนั้น อะลองฟังเสียงเอกไผ่ไปพร้อมกันฮะ

คุณวัลลภ นุชแพ่ง (เอกไผ่): ขอโทษทุกคน ขอโทษอาจารย์ ขอโทษนักเรียน ขอโทษทุกคนครับ ขอโทษจริง ๆ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ตอน เปิดใจแก๊งงานบวชบุกโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ประกัน)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวขอโทษซ้ำ ๆ โดยเป็นการแสดง วัจนกรรม “ขอโทษ” ต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งการขอโทษซ้ำ ๆ นี้ แสดงให้เห็นว่ามีผู้ที่เสียหายหรือได้รับผลกระทบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 55

ผู้ดำเนินรายการ: ครับ แล้วอยาก อยากรู้อะไรกับลูกถ้าลูกได้ยิน

คุณยายแอ๊ด (ยายของเด็กลูกครั้งที่หนีออกจากบ้าน): บอกลูกเลยลูก

คุณแม่จอย (แม่ของเด็กลูกครั้งที่หนีออกจากบ้าน): พี่ตีตีครับ พี่ดันกล้าครับ หม่าม้าขอโทษไม่ว่าหม่าม้าจะทำอะไรให้หนูไม่พอใจหม่าม้าขอโทษนะคะ หม่าม้ารักพวกหนูนะคะ หม่าม้าคิดถึงพวกหนูมาก หม่าม้าอยากกอดอยากหอม กลับมาหาหม่าม้า หม่าม้าสัญญาว่าต่อไปหม่าม้าจะไม่ทำอะไรให้หนูไม่พอใจ หม่าม้าจะไม่ดูหนูซุกค้ำเลยหม่าม้าจะไม่ว่าหนูซุกค้ำเลย หม่าม้าจะตามใจทุกอย่างจะไม่ขัดใจหนูอีกแล้ว ม้าขอโทษคะ ม้ารักพวกหนูนะคะลูก

(รายการโหนกระแส เดือนเมษายน 2562 ตอน พี่น้องลูกครึ่ง ยันไม่ขออยู่กับแม่แต่ขออยู่กับพ่อ

เหตุถูกแม่ตีไม่พาไปหาหมอ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณแม่จอย คุณแม่ของเด็กลูกครึ่งที่หนีออกจากบ้าน แสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อลูกทั้งสองด้วยการกล่าวขอโทษซ้ำ ๆ รวมทั้งบอกรักและสัญญาว่าจะไม่ทำอะไรที่ทำให้ลูกไม่พอใจ เป็นการใช้วัจนกรรมการ “ขอโทษ” ซ้ำ ๆ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณผู้พูดรู้สึกผิดจริง ๆ และอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกอวยกให้อภัยเพราะผู้พูดทั้งรู้สึกผิด และมีการกล่าวให้คำสัญญา

5.1.4 การใช้คำแสดงวัจนกรรมการขอโทษพร้อมประโยคแสดงเงื่อนไข

การใช้คำแสดงวัจนกรรมการขอโทษพร้อมประโยคแสดงเงื่อนไข หมายถึง การที่ผู้แถลงข่าวใช้คำแสดงวัจนกรรมการขอโทษพร้อมกับใช้ประโยคเงื่อนไข กลไกที่บ่งบอกความเป็นเงื่อนไข คือ การใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “ถ้า” (นววรรณ พันธุมธา, 2551, น.99) การแสดงเงื่อนไขในการขอโทษที่พบในรายการสัมภาษณ์ต่างคนต่างคิดและโหนกระแส มีลักษณะดังนี้

- 1) กล่าวคำแสดงวัจนกรรมการขอโทษก่อนแล้วตามด้วยประโยคเงื่อนไข

ตัวอย่างที่ 56

ผู้ดำเนินรายการ: เออ วันนี้หยุด แล้วเมื่อก็ทนายเดชาบอกรมอะไรอยากจะขอโทษสังคมบ้างไหม หรือที่ทำมาผมไม่ผิด ผมไม่จำเป็นต้องขอโทษอะไรเลยกะที่สังคมกำลังตรวจสอบคุณ

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): อะ ผมต้องขอโทษสังคมนะครับ ผมต้องขอโทษตรงที่ว่า ขอโทษตรงที่ผมเป็นคนที่ไม่ชัดเจน ที่ไม่ออกมาเคลียร์ตั้งแต่แรก แล้วก็อยากจะขอโทษที่ว่าถ้าผมรู้ว่าการที่ผมใส่ชุดแล้วมันจะเป็นปัญหาบานปลายขนาดนี้ ผมคงที่จะเลือกที่จะไม่ใส่อะครับ ยิ่งไงผมก็ต้องขอโทษ ขอโทษจริง ๆ เพราะว่าผมรู้สึกว่ามันไม่เหมาะสมนะครับ แล้วก็อีกอย่างนึง ผมมีความรู้สึกที่เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ตัวผม ผมก็มีความรู้สึกที่อยากจะให้จบที่ตัวผม แล้วก็อย่าไปพูดถึงมันอีกเลยในเรื่องประเด็นนี้เพราะว่าการที่เราพูดถึงเนี่ย ตัวผมอะ แนนอนตัวผมเสีย องค์กรเสีย ทุกอย่างมันเสียไปหมด มันเสียทั้งระบบไปเลยอะครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เผชิญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า" เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าว “ขอโทษ” และตามด้วยประโยคเงื่อนไขที่ว่า “ถ้าผมรู้ว่าการที่ผมใส่ชุดแล้วมันจะเป็นปัญหาบานปลายขนาดนี้ ผมคงที่จะ เลือกที่จะไม่ใส่อะครับ” หมายความว่าผู้ให้สัมภาษณ์ขอโทษกับพฤติกรรมดังกล่าวที่ก่อให้เกิดปัญหาบานปลาย ซึ่งถ้าหากผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่าจะมีปัญหาตามมาจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่างที่ 57

ผู้ดำเนินรายการ: อยากจะบอกอะไรกับใครอะ เชิญอะ

นายพงษ์เพชร ลินสุวรรณ (บอล บางแก้ว): ก่อนอื่นก็ต้องขอโทษครอบครัวน้องเบนซ์นะครับที่ต้องสูญเสียลูกไปนะอะ ผมก็สูญเสียคนรักเช่นกันครับ ไม่อยากพูดอะ (รายการโหนกระแส เดือนธันวาคม 2561 ตอน เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวคำ “ขอโทษ” ต่อครอบครัวของน้องเบนซ์ ซึ่งเป็นหญิงคนรัก ในกรณีนี้อาจทำอะไรให้คนในครอบครัวคิดว่าตนเป็นสาเหตุทำให้ครอบครัวต้องสูญเสียลูกสาวไป ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้กล่าวคำ “ขอโทษ” และตามด้วยประโยคเงื่อนไขว่า ผมก็สูญเสียคนรักเช่นกันครับ เป็นการขอโทษภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้รับความสูญเสียเช่นเดียวกันกับคู่กรณี

5.2 การยอมรับความผิด

การยอมรับความผิดในปริจเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแส หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าตนเองรู้สึกผิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิด การยอมรับความผิดปรากฏเป็น 2 ลักษณะ (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 212) คือ

5.2.1 การระบุถ้อยคำแสดงการยอมรับความผิด

การระบุถ้อยคำแสดงการยอมรับความผิด ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ยอมรับความผิดในลักษณะนี้จะระบุถ้อยคำอย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความผิดของตนเอง (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 212) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 58

ผู้ดำเนินรายการ: เวลาคนเขามาว่าเพื่อนเราเนี่ยนะอะ คิดยังไงบ้างตอนนั้นยอมรับไหมว่าเออวันนั้นเราก็คิดละวะที่ขับออกไปเสียงดังแบบนั้น

การ์ด (ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์): ก็ยอมรับว่าผิดครับ ก็ยอมรับว่าผิดจริงที่ว่าไปขับรถก็ทำอะไรเสียงดังอะไรประมาณนี้ก็ยอมรับว่าผิดครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบ๊องโคโด้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าววัจจนกรรมยอมรับความผิด โดยมีกล่าวยอมรับความผิดถึงสามครั้ง และระบุความผิดที่ตนเองกระทำคือการขับรถที่มีท่อเสียงดัง

ตัวอย่างที่ 59

ผู้ดำเนินรายการ: รู้สึกยังไง

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว) : ก็ ผมก็รู้สึกผิดอะ แบบมัน
พลาดไปแล้วอะครับพี่ครับ รู้สึกเสียใจอะครับพี่ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: เสียใจเนอะ

คุณสรฉัตร ผลวัฒนา (เจ้าของฉายานัท โอนไว): ครับ

(รายการโหนกระแส เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอนเรียกชื่อว่า "นัท โอนไว" สายเปย์ตลกสวรรค์)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาด และรู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ถึงแม้ตัวผู้ให้สัมภาษณ์เห็นจะเป็นผู้ได้รับความเสียหาย แต่ก็มี ความรู้สึกว่าเรื่องที่เกิดขึ้นตนก็มีส่วนผิด และเสียใจกับการกระทำของตนเองที่ไว้ใจจนง่ายจนถูกหลอก ให้โอนเงินไปเป็นจำนวนมาก

5.2.2 การไม่ระบุถ้อยคำแสดงการยอมรับความผิด

การไม่ระบุถ้อยคำแสดงการยอมรับความผิด แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ยอมรับโดยการกล่าวทวนความว่าตนเองเป็นผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ ก่อให้เกิดความเสียหาย มีผู้เตือนหรือไม่พอใจอย่างไร (ประไพพรรณ พึ่งฉิม, 2560, น. 213) ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 60

ผู้ดำเนินรายการ: เออ วันนี้หยุด แล้วเมื่อก็ทนายเดชาบอกมีอะไรอยากจะ ขอโทษสังคมบ้างไหม หรือที่ทำมาผมไม่ผิด ผมไม่จำเป็นต้องขอโทษอะไรเลยกะที่สังคมกำลัง ตรวจสอบคุณ

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): อะ ผมต้องขอโทษสังคมนะครับ ผมต้องขอโทษตรงที่ว่า ขอโทษตรงที่ผมเป็นคนที่ไม่ชัดเจน ที่ไม่ออกมาเคลียร์ตั้งแต่แรก แล้วก็ อยากรจะขอโทษที่ว่า ถ้าผมรู้ว่าการที่ผมใส่ชุดแล้วมันจะเป็นปัญหาบานปลายขนาดนี้ ผมคงจะเลือกที่ จะไม่ใส่อะครับ ยังไงผมก็ต้องขอโทษ ขอโทษจริง ๆ เพราะว่าผมรู้สึกว่ามัน มันไม่เหมาะสมนะครับ แล้วก็อีกอย่างนึง ผมมีความรู้สึกที่เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ตัวผม ผมก็มีความรู้สึกที่อยากจะให้จบที่ตัวผม แล้วก็อย่าไปพูดถึงมันอีกเลยในเรื่องประเด็นนี้เพราะว่าการที่เราพูดถึงเนี่ย ตัวผมอะ แน่นอนตัวผม เสีย องค์กรเสีย ทุกอย่างมันเสียไปหมด มันเสียทั้งระบบไปเลยอะครับ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอน เฉลิมหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า" เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ข้อความที่ขีดเส้นใต้ “ถ้าผมรู้ว่าการที่ผมใส่ชุดแล้วมันจะเป็นปัญหาบานปลายขนาดนี้ ผมคงที่จะ เลือกที่จะไม่ใส่ละครับ” คือส่วนที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองตระหนักดีว่าเป็นความผิด และก่อให้เกิดเป็นปัญหาบานปลาย และตนเองรู้สึกผิดต่อสิ่งที่ทำ

ตัวอย่างที่ 61

ผู้ดำเนินรายการ: อะโอเคตรงนั้นเราเข้าใจ ประเด็นสำคัญคือน้องเนียหลังจากที่มีคนไปพบเจอเนี่ยนะเขาบอกเขาอยากไปอยู่กับพ่อ ขอโทษนะเขาบอกเขาไม่อยากจะอยู่กับคุณแม่เพราะคุณแม่เนี่ยตีเขา ธรรมดาตีเด็กขอโทษทีลูกหรือเปล่า

คุณแม่จอย (แม่ของเด็กลูกครั้งที่หนีออกจากบ้าน): ถ้าเกิดทำผิดก็มีตีแต่ช่วงหลังหลังจากเขาเกิดอุบัติเหตุมาไม่ได้ตีเลยคะ

(รายการโทรทัศน์ เดือนเมษายน 2562 ตอน พี่น้องลูกครึ่ง ยืนยันไม่ขออยู่กับแม่แต่ขออยู่กับพ่อ เหตุถูกแม่ตีไม่พาไปหาหมอ)

จากตัวอย่างข้างต้น ข้อความที่ขีดเส้นใต้ “ถ้าเกิดทำผิดก็มีตีแต่ช่วงหลังหลังจากเขาเกิดอุบัติเหตุมาไม่ได้ตีเลยคะ” คือส่วนที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองเคยกระทำผิดดังกล่าวจริง เกิดความรู้สึกผิด และไม่เคยกระทำพฤติกรรมดังกล่าวอีก

2) แสดงความเข้าใจว่าตนเองมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ผู้ให้สัมภาษณ์จะแสดงความรู้สึกผิดด้วยการใช้ถ้อยคำประเภทที่แสดงให้เห็นว่าใส่ใจความรู้สึกของผู้รับรู้เรื่องอื้อฉาวที่เกิดขึ้น (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 213) เช่น “ที่ทำให้เสียชื่อเสียง” “ที่ทำให้ไม่พอใจ” รวมไปถึง “ที่ทำให้ไม่สบายใจ” โดยผู้ให้สัมภาษณ์มักจะกล่าวถ้อยคำเหล่านี้ประกอบกับการกล่าวคำแสดงวิจณกรรมการขอโทษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 62

ผู้ดำเนินรายการ: ส่งไปเนือหาว่าไงครับ ที่ไปชี้แจงจุฬาฯ

บอย สกล เอี่ยมสอาด (ผู้ถูกกล่าวหา): เออ ที่ ๆ อันนี้ขอสรุปเลยแล้วกันนะครับ ผมส่งไปเมื่อวันที่สิบเอ็ดตุลาคม เมื่อเดือนนี้ที่ผ่านมานี้แหละ ผมส่งไปชี้แจงเรื่องประเด็นที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่เกี่ยวกับตัวผม แล้วก็ไปผลกระทบบต่อจุฬาลงกรณ์ที่ทำให้เขาต้องเสียชื่อเสียง ส่งไปชี้แจงว่าผมเนี่ยยอมรับว่ามีการสวมใส่ชุดนิสิตจริง แต่ด้วยความที่ผมใส่ไปเนี่ย ผมไม่ได้เอาไปทำ หรือเอาไปหลอกลวงใครในด้านของอสังหาฯ หรือด้านของธุรกิจอะไรอย่างนี้ ผมใส่เพื่อไปทำ เขาเรียกว่าไปทำกิจกรรมจริง ๆ ผมก็ชี้แจงเขา แล้วส่วนประเด็นที่ออกมาบอก

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนพฤศจิกายน 2561 ตอนเผชิญหน้า "บอย สกล" และ "เพื่อนเก่า"เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงเนื้อหาที่ส่งไปเพื่อขอโทษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้แอบอ้างเป็นนิสิตของทางมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงการใส่ใจความรู้สึกของอีกฝ่ายดังข้อความที่ขีดเส้นใต้ไว้ในตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 63

ผู้ดำเนินรายการ: คือก่อนจะเข้ารายการ มีคนเรียกร้องให้หมอบลาขอโทษ

หมอบลา (ผู้ถูกกล่าวหา): ไม่ ผมก็บอกว่าถ้าสิ่งที่ผมทำไป ทำให้คนที่นับถือเสื่อมใสพ้อแก่ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจผมก็กราบขอโทษ แต่ผมอยากจะบอกความรู้สึกผมว่าผมไม่เคยก้าวล่วงในสิ่งที่พวกคนเหล่านี้นับถือ พี่ก็จะเห็นจุดประสงค์ของผมเลยว่าแต่ละเทปมันเป็นยังไง แม้กระทั่งคนที่เป็นลิเก คนที่มีเครื่องดนตรี ก่อนที่จะทำพิธีเนี่ยผมจะยกมือไหว้และจะไม่ไปก้าวล่วง ณ จุดนั้น แต่ไอ้เทปเนี่ยจะให้พี่สังเกตเลยว่าเขาเอาตัวเนี่ยมาเป็นสัญลักษณ์ของพ่อปู่ที่อยู่กันมากี่พันปีก็ไม่รู้ แล้วมาตั้งศาล แล้วก็ต้องบูชาด้วยของควา

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนมกราคม 2562 ตอน หมอบลาเผชิญหน้า คนด่านเผาเศียรพ้อแก่)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวขอโทษ ประกอบกับการกล่าววัจนกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจต่อผู้ที่รับรู้เรื่องราว คือการกล่าวข้อความว่า “ทำให้คนที่นับถือเสื่อมใสพ้อแก่ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจผมก็กราบขอโทษ”

5.3 การอธิบาย

การอธิบายเป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เพื่อชี้แจงเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยอ้างเหตุของการกระทำในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ตัวเองพ้นออกจากความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อื้อฉาว หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวให้น้อยที่สุด Page (2014, p. 32) เสนอว่า การอธิบายซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชุดวัจนกรรมการขอโทษตามมุมมองวัจนปฏิบัติศาสตร์มีลักษณะทับซ้อนกับแบบการกู้ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) กล่าวคือ การอธิบายนั้นเป็นไปเพื่อลดความรับผิดชอบเพื่อลดข้อขุ่นข้องหมองใจ หรือที่มากไปกว่านั้นคือเพื่อปฏิเสธแบบผลึกความผิด (Page, 2014 อ้างถึงใน ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น. 214) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการอธิบายที่ปรากฏวุ่มในชุดวัจนกรรมแสดงการขอโทษของบุคคลจากข่าวในกระแสในปริจเฉทการให้สัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสแล้วพบว่า ไม่ปรากฏลักษณะการปฏิเสธแบบผลึกความผิดดังที่ Page พบในการศึกษาเรื่องการขอโทษผ่านทางทวิตเตอร์ขององค์กร การอธิบายของผู้ให้สัมภาษณ์ใน

รายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแสส่วนมากจะเป็นไปเพื่อลดความรับผิดชอบและลดความ
ซึ้งใจ ดั่งตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 64

ผู้ดำเนินรายการ: อ้อย เขาบอกคุณสร้างนะ เออ เออจ้ สรุปลแล้วในมุมทนายก็พูด อันนี้
ผมเห็นด้วยอยู่ข้อหนึ่งตรงที่ว่า เรื่องทั้งหมดมันก็เป็นเรื่องที่คุณก็สามารถไปฟ้องร้องกันใน เอ่อ ชั้นโรง
ชั้นศาลได้คือชั้นโรงชั้นศาลอะไรก็ได้ แต่ไอ้เรื่องของการวิวาทกัน หรือมารุมทำร้าย เอาคนมากระชาก
อะไรอย่างจ้ มันก็รุนแรงเกินไปไหม

คุณ โอ (คู่กรณี): ค่ะ อันนี้ต้อง ต้องขอโทษจริง ๆ ค่ะที่ใช้อารมณ์เพราะว่าระงับ
อารมณ์ไม่อยู่จริง ๆ แต่จุดที่เราโดนมา ตลอดระยะเวลาสามเดือนที่เราถูกหลอกใช้ แล้วมาลอยแพกับ
ลูกน้องหลาย ๆ คนที่ ที่เขาอยู่กับเขาด้วย กับลูกน้องหลาย ๆ คนที่เราโดนลอยแพ เป็นคุณคุณจะรู้สึก
ยังไงคะ ถ้าไปอยู่จุดนั้น

(รายการโหนกระแส เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแย่งลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยัวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวขอโทษ และมีการอธิบายว่า “เพราะระงับ
อารมณ์ไม่อยู่จริง ๆ ” ซึ่งเป็นการอธิบายที่เป็นไปเพื่อลดความรับผิดชอบ เพราะสิ่งที่ทำให้คู่กรณีระงับ
อารมณ์ไม่อยู่เป็นเพราะโดนกระทำมาก่อน ทั้งนี้มีการใช้คำว่า “เป็นคุณคุณจะรู้สึกยังไงคะ” เป็นการ
อธิบายที่ทำให้ผู้ฟังคิดตามว่าถ้าหากตนเองอยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ จะปฏิบัติตน
อย่างไร ซึ่งอาจนำไปสู่การลดข้อข้องใจของผู้ฟัง หากผู้ฟังเกิดการคล้อยตามและรู้สึกแบบ
เดียวกันกับผู้ให้สัมภาษณ์

เมื่อพิจารณาจากกลไกทางภาษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ในการอธิบายหรือแก้ตัวพบว่า แบ่งได้
เป็น 2 ลักษณะดังนี้

5.3.1 ปรากฏคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่”

ผู้ให้สัมภาษณ์จะใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่” หลังจากกล่าวถ้อยคำ
แสดงวิจรรย์กรรมกรขอโทษ แล้วจากนั้นจะกล่าวคำอธิบายแบบแก้ตัว (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560,
น. 215) ดั่งตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 65

ผู้ดำเนินรายการ: อ่า เอ้าโอเค จ้ันเดี่ยวแปป็นิ่งนะ เดี่ยวเรามีการคุยกันต่อ
แน่นอน แต่ทีนี้ผมขออนุญาตอย่างนี้ ตรงนี้เรากำลังออกอากาศกันอยู่ คุณอยากจะพูดอะไรไหม

คุณ โอ (คู่กรณี): อยากจะพูดอะไรไหม คือ

ผู้ดำเนินรายการ: ขอสั้น ๆ กระชับ ๆ นะ

คุณ โอ (คู่กรณี): ที่โอจิกผมลงมายอมรับค่ะว่าผิดแล้วก็ต้องขอโทษที่ใช้อารมณื
แต่มันเป็นปมในใจ จริง ๆ ที่เขามายั่วเรา กล้องจะไม่เห็นอีกมุมหนึ่ง ตอนที่เขายั่ว ตอนที่เขายั่วกล้องจะ
ไม่ได้เห็นตรงนั้น กล้องเห็นแค่มุมที่เรากระซอก

(รายการโทรทัศน์ เดือนสิงหาคม 2561 ตอน อ่างแยงลูกค้า บุกดบเจ้าของคลินิกยัวันเปิดร้าน!)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแสดงวจนกรรม “ขอโทษ” แล้วตาม
ด้วยประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อม “แต่” เพื่อกล่าวคำอธิบายแบบแก้ตัวที่ต้องลงมือทำร้ายร่างกาย
คู่กรณี ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าตนเองมีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนการ
กระทำนั้น

5.3.2 ไม่ปรากฏคำเชื่อม

การอธิบายแบบไม่ปรากฏคำเชื่อมคือการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ใช้คำเชื่อม
หลังจากที่ได้กล่าวคำแสดงวจนกรรมขอโทษ เพื่อแสดงความเชื่อมโยงกับข้ออธิบาย หากแต่ผู้ให้
สัมภาษณ์จะใช้วิธีการอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นต่อไปว่าต่างไปจากที่ผู้รับรู้เรื่องราวตีความหรือเข้าใจ
อย่างไร (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.216) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 66

ผู้ดำเนินรายการ: และไอ้ที่พินนะ

คุณเต็นท์ (ผู้พินพ้อค้าขายไก่อ่าง): ที่พินผมก็ขอโทษด้วย เพราะว่าผมก็ คือที่
เข้าใจใหม่คนหัวร้อนคนเลือดเต็มหน้า เลือดออกทั้งตัวแล้วอะ ผมก็อยากทำของผมคืนบ้าง ไซ่ครับแต่
ตอนนั้นผมคือ ไม่มีอะไรจะสู้แล้ว

(รายการโทรทัศน์ เดือนกุมภาพันธ์ 2561 ตอน เจอกันครั้งแรกหลังถูกพินยับ! "คนขายไก่อ่างและ
คู่กรณี")

จากตัวอย่างข้างต้น หลังจากผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวคำแสดงวจนกรรมขอโทษ ผู้ให้
สัมภาษณ์อธิบายลักษณะนิสัยของตนว่าเป็นคนอารมณ์ร้อน เมื่อถูกทำร้ายร่างกายจนเลือดออกทั้งตัว
แล้ว จึงอยากทำคืน ดังนั้นจึงได้ก่อเหตุหยิบมีดมาพินคู่กรณี ซึ่งการอธิบายนี้ขัดแย้งกับคำให้การของ
คู่กรณี โดยฝ่ายคู่กรณีนั้นยืนยันว่าไม่ได้ทำร้ายร่างกายฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ฟังที่จะ
ตัดสินความน่าเชื่อถือของแต่ละฝ่าย

5.4 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน

การเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียนคือกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า
เหตุการณ์ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือน “บทเรียน” ให้ตนเอง การเปรียบเช่นนี้เป็นการแสดง
ให้เห็นว่าเมื่อได้ทำผิดพลาดไป ผู้ให้สัมภาษณ์รู้จักที่จะนำความผิดนั้นมาเป็นเครื่องสอนใจ งานวิจัย

ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) พบบทเรียนความผิดพลาด 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ไม่ระบุขอบข่ายของบทเรียน 2) ระบุขอบข่ายของบทเรียน 3) กำหนดบทเรียนความผิดพลาดให้เป็นเครื่องประกอบการสัญญา อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทการสัมภาษณ์ของรายการต่างคนต่างคิดและรายการโหนกระแส ผู้วิจัยพบบทเรียนความผิดพลาดเพียง 1 ลักษณะเท่านั้น คือ ลักษณะที่ไม่ระบุขอบข่ายของบทเรียน ดังนี้

- ไม่ระบุขอบข่ายของบทเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์จะเปรียบความผิดพลาดที่เกิดขึ้นว่าเป็นบทเรียน โดยไม่บอกว่าจะใช้บทเรียนเป็นเครื่องสอนหรือเตือนสติอย่างไร (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2560, น.218) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 67

ผู้ดำเนินรายการ: ถ้าอย่างนั้นผมถามเรื่องของชายที่ละเปลาะแล้วกันนะฮะ วันนี้ชายจากไปแล้วแต่ครอบครัวของเขา เพื่อน ๆ ของเขากำลังสงสัยว่าคุณเนี่ยก็เหมือนกับยังไม่หยุดยังมีการเหมือนกับลงข้าเต็มเขาเนี่ยนะฮะเช่น อะผมบอกว่าข้อความซักนิดนึงเนี่ยนะฮะ คุณเขียนใจใหม่ว่าจริง ๆ กูไม่ยอมให้มันตายหรอก อยากให้แค่พิการแล้วนอนอ่านคอมเมนต์ในเพจกูไปทั้งชีวิต เขียนอย่างนี้ใหม่คะคุณกะโหลกแดงฮะ

แอดมินเพจ Red Skull Z: ไข่ครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ทำไมเขียนขนาดนี้เลยอะ

แอดมินเพจ Red Skull Z: นี่แหละคือบทเรียน คืออุทาหรณ์ให้คุณเห็นว่าคุณพลาดขึ้นมาจากสิ่งที่คุณประมาทศึกษาคะน้อง วันหนึ่งคุณตายมันก็จบแค่นั้น คุณก็ไม่ได้รู้สึกรออะไรอยู่แล้วแต่คนข้างหลังที่จะต้องตามรับผิดชอบกับพฤติกรรมของคุณไม่ว่าจะเป็นความเสียหายหรือต้องทนรับสภาพจากการดูแลจากการกระทำของคุณในอดีตมันจะเป็นอย่างนี้ฮะฮะ

(รายการต่างคนต่างคิด เดือนกันยายน 2561 ตอน ญาติบ๊องโค้ได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่ทางผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการได้สอบถามคุณกะโหลกแดง หรือ แอดมินเพจ Red Skull Z ถึงข้อความที่ได้มีการโพสต์ลงในเพจว่า “กูไม่ยอมให้มันตายหรอก อยากให้แค่พิการแล้วนอนอ่านคอมเมนต์ในเพจกูไปทั้งชีวิต” ซึ่งทางผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าตนเองโพสต์ข้อความดังกล่าวจริง โดยโพสต์เพื่อต้องการให้เป็นบทเรียนกับกลุ่มคนที่ชอบขับรถซิ่ง ขับรถยกล้อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ผู้วิจัยพบว่า ผลการศึกษาไม่ปรากฏการเปรียบเทียบเหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน โดยระบุขอบข่ายของบทเรียน และการกำหนดบทเรียนความผิดพลาดให้เป็นเครื่องประกอบการสัญญา ทั้งนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าอาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่กระทำผิด ไม่ได้คิดว่าตนกระทำผิดมากมายอะไร ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ที่กระทำผิดนั้นไม่ได้เรียนรู้อะไรจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และไม่ได้ยอมรับความผิดที่ตนกระทำที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดนั้นจนกระทั่งนำมาเป็นเครื่องประกอบสัญญาว่าจะไม่กระทำอีก

บทที่ 6

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องกลวิธีความไม่สุภาพและการกู่ภาพลักษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสนี้มีเป้าหมายเพื่อขยายขอบเขตการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสโดยศึกษาทั้งลักษณะการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือ วิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพของผู้สัมภาษณ์ โดยอิงตามแนวคิดของอรวี บุณนาค (2559) พร้อมทั้งวิเคราะห์กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ตามแนวทางการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้ภาษาในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ประเภทนี้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ คลิปวิดีโอรายการสัมภาษณ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด 2 รายการ ได้แก่ รายการโหนกระแส ซึ่งเป็นรายการในสังกัดช่องฟรีทีวี สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และรายการต่างคนต่างคิด ซึ่งเป็นรายการในสังกัดช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่ สถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ ทีวีเอชดี เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2561 - เดือนมิถุนายน 2562 โดยคัดเลือกเฉพาะตอนที่ปรากฏจำนวนครั้งของการเข้าชมมากที่สุดของแต่ละเดือนผ่านทางหน้าแฟนเพจของทั้งสองรายการ โดยจำแนกเป็นรายการโหนกระแสจำนวน 12 คลิป และรายการต่างคนต่างคิดจำนวน 12 คลิป รวมข้อมูลที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 24 คลิป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส พบกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการใช้ทั้งหมด 4 กลวิธี โดยปรากฏการใช้กลวิธีการถามมากกว่าการใช้กลวิธีอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นรูปแบบการใช้กลวิธีการถามร้อยละ 78.20 รองลงมาคือการใช้กลวิธีการกล่าวเตือน ร้อยละ 9.60 การใช้กลวิธีแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์พบการปรากฏใช้ร้อยละ 8.70 และกลวิธีความไม่สุภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งปรากฏรูปแบบย่อย คือ การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ พบการใช้ร้อยละ 3.50 ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับบริบทการสื่อสารในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส เนื่องจากข้อเท็จจริงประการหนึ่งนั่นคือ รายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสเป็นรายการที่มุ่งค้นหาความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งกำลังเป็นกระแสกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงมักปรากฏลักษณะการใช้

กลวิธีการถามรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งบ่อยครั้งก็มักจะเลี่ยงความไม่สุภาพได้ยาก ทั้งนี้เพราะว่าผู้สัมภาษณ์จำเป็นต้องใช้คำถามเพื่อค้นข้อมูลความจริงให้ปรากฏแก่สาธารณชนได้มากที่สุดนั่นเอง

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการถามนั้น ปรากฏรูปแบบย่อยของการใช้การถามทั้งสิ้น 5 รูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาดมากที่สุด คือ ร้อยละ 31.38 โดยเฉพาะการกล่าวอ้างถึงบุคคลอื่นแบบไม่ระบุชื่อว่าเป็นผู้แสดงทรศนะกล่าวหาหรือใส่ความในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้สรรพนามแทนตัวบุคคลอื่น เช่น “เขาบอกว่า” “เค้าว่ากันว่า” “ทางฝั่งนี้เขาบอก...” ฯลฯ แล้วตามด้วยข้อความที่มีความหมายในเชิงลบมาถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาดผู้ให้สัมภาษณ์ว่าได้กระทำการอันไม่เหมาะสมใด ๆ ก็ตาม เพื่อเร่งเร้าให้ผู้สัมภาษณ์จำเป็นจะต้องตอบคำถามโดยการอธิบายหรือโต้แย้งกลับมาจนกระทั่งผู้สัมภาษณ์ได้รับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์นั่นเอง รูปแบบย่อยของการใช้การถามถัดลงมาจะเป็นการถามแย้ง การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การถามในเชิงดูถูกเพื่อข่มขู่อารมณ์ การถามชี้หน้าคำตอบ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม รายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสนั้นมักจะเชิญคู่สนทนาสองฝ่ายที่เป็นคู่กรณีหรือมีทรศนะแตกต่างกันนั้นมาร่วมรายการ โดยทางรายการได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ฝ่ายสามารถแสดงทรศนะของตนเองโดยอิสระเพื่อชี้แจงหรือโต้แย้งคู่กรณีสร้างความชอบธรรมให้กับฝ่ายของตนเอง ดังนั้นจึงมักปรากฏลักษณะการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพลักษณะต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส ยังพบกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทรศนะแตกต่างกันใช้ทั้งหมด 4 กลวิธี โดยปรากฏการใช้กลวิธีการถามมากที่สุดเป็นจำนวนร้อยละ 39.66 รองลงมาคือกลวิธีแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ร้อยละ 39.08 การใช้กลวิธีการกล่าวเตือน ร้อยละ 8.04 และกลวิธีความไม่สุภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม คิดเป็นร้อยละ 13.22 โดยปรากฏรูปแบบย่อย 2 รูปแบบคือ 1) การใช้ถ้อยคำบ่งชี้เรื่องเพศและกามารมณ์ และ 2) การใช้ถ้อยคำพรูสาวท การสบถโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลวิธีความไม่สุภาพที่ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการ 2 ฝ่ายที่มีทรศนะแตกต่างกันใช้รูปแบบของกลวิธีการถามนั้น ปรากฏรูปแบบย่อยของการใช้การถามทั้งสิ้น 5 รูปแบบ โดยปรากฏรูปแบบย่อยของการใช้การถามในเชิงดูถูกเพื่อข่มขู่อารมณ์มากที่สุด คือ ร้อยละ 52.17 รองลงมา ได้แก่ การถามแย้ง ร้อยละ 20.29 การถามในลักษณะใส่ความหรือตัดสินชี้ขาด ปรากฏการใช้คิดเป็นร้อยละ 13.04 การถามรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง ร้อยละ 8.70 และข้อมูลรูปแบบย่อยของกลวิธีการถามที่ผู้วิจัยพบน้อยที่สุดในข้อมูลของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มี

พรรณณะแตกต่างกันใช้ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์คือ การถามซึ่งนำคำตอบ ปรากฏข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.80

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาการปรากฏใช้กลวิธีความไม่สุภาพของผู้สัมภาษณ์เปรียบเทียบกับกลวิธีความไม่สุภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีพรรณณะแตกต่างกัน แม้ว่าผลการวิจัยแสดงว่าทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีพรรณณะแตกต่างกันใช้กลวิธีความไม่สุภาพด้วยกลวิธีการถามมากที่สุดเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามทั้งสิ้น ร้อยละ 78.20 และใช้กลวิธีความไม่สุภาพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 21.80 ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีพรรณณะแตกต่างกันใช้กลวิธีการถามทั้งสิ้นเพียงร้อยละ 39.66 แต่ใช้กลวิธีความไม่สุภาพอื่นๆ จำนวนมากถึงร้อยละ 60.34 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนการปรากฏใช้กลวิธีความไม่สุภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีพรรณณะแตกต่างกัน จะใช้กลวิธีความไม่สุภาพอื่นๆ ได้แก่ กลวิธีการกล่าวเตือน กลวิธีการแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคมร่วมกันมากกว่าการใช้กลวิธีความไม่สุภาพด้วยกลวิธีการถาม

จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะของคู่สนทนาที่มีพรรณณะแตกต่างหรือเป็นคู่กรณีกันซึ่งได้รับเชิญให้มาร่วมรายการสัมภาษณ์นั้นยอมแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกตลอดจนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระมากกว่าผู้ดำเนินรายการหรือผู้ให้สัมภาษณ์นั่นเอง ดังนั้นจึงมักปรากฏความไม่สุภาพในลักษณะการใช้กลวิธีการกล่าวเตือน กลวิธีการแสดงความเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม หรือแม้แต่กลวิธีการใช้กลวิธีการถามรูปแบบการถามในเชิงดูถูกเพื่อยุ้ออารมณ์ค่อนข้างบ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบดีอยู่แล้วว่าต้องมาชี้แจงข้อมูลหรือมาอธิบายเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับตนเอง ดังนั้นจึงใช้กลวิธีทางภาษาดังที่กล่าวมาขึ้นเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับฝ่ายของตน กระตุ้นให้คู่กรณีเกิดความขุ่นเคืองหรือไม่พึงพอใจ ทำให้ขาดความระมัดระวังเรื่องการแสดงออกถึงกิริยาอาการที่ก้าวร้าว และอาจส่งผลให้ผู้ชมเลือกข้างให้กับฝ่ายที่มีท่าทีรุนแรงน้อยกว่าได้นั่นเอง

นอกจากการศึกษาการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์ในบริบทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสแล้ว ผู้วิจัยยังสนใจที่จะศึกษาการใช้การตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์อีกด้วย ซึ่งที่ผ่านมาในงานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีทางภาษากับการรักษาหน้าของบุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง ดารา นักแสดง นักวิชาการ ผู้บริหารองค์กรต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักของประชาชนเป็นอย่างดี ได้แก่ งานวิจัยของ นิจจาภา วงศ์กระจ่าง (2545) งานวิจัยของ วรวรรณ เพ็ชรกิจ (2549) และงานวิจัยของ วิมล งามยิ่งยวด (2557) เป็นต้น

ในความเป็นจริง บัณฑิตบุคคลทั่วไป ย่อมมีศักดิ์ศรีหรือภาพลักษณ์ที่ต้องปกป้องรวมถึง ต้องการให้บุคคลภายนอกยอมรับไม่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อบัณฑิตบุคคลที่ถูกกล่าวหาและตกเป็นข่าว ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากคนในสังคม บุคคลนั้นย่อมไม่อาจเพิกเฉยและย่อม ต้องออกมาปกป้องศักดิ์ศรีหรือภาพลักษณ์ของตน โดยการตอบรับเข้าร่วมรายการสัมภาษณ์เพื่อให้มี โอกาสได้ชี้แจงหรืออธิบายข้อเท็จจริงเพื่อให้สาธารณชนเกิดทัศนคติที่ดีขึ้นต่อเรื่องที่กำลังเผยแพร่ มากที่สุด และย่อมเป็นหนทางหนึ่งซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถกู้ภาพลักษณ์ของตนเองกลับคืน มาได้ ตลอดจนสามารถบรรเทาความขัดแย้งและทัศนคติเชิงลบของคนในสังคมที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของตนเองไปได้บ้าง จากที่ได้กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยคิดเห็นว่า บัณฑิตบุคคลทั่วไปนั้น ก็เป็นกลุ่มใหญ่ของสังคม และการศึกษาลักษณะการใช้ภาษาที่แท้จริงก็ไม่ควรละเลยที่จะศึกษา ภาษาของบุคคลทั่วไปเหล่านั้นด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ในประจํา รายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส โดยผู้วิจัยจะนำกรอบแนวคิดจากงานวิจัยเรื่อง “ประจําการแถลงข่าวอื้อฉาวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย: การศึกษาเชิงประจําวิเคราะห์ และวิจัยปฏิบัติการ” ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งปรับประยุกต์จากแนวคิดของ Bernoit (1995) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการกู้ภาพลักษณ์ทั้งกลวิธีหลักและ กลวิธีย่อยลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในประจําการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสในงานวิจัย ของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากกรอบแนวคิดดังกล่าวมีรายละเอียดที่ครอบคลุมและชัดเจน นอกจากนี้ยัง สะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ของการนำแนวคิดทฤษฎีเดียวกันไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในประจําการ สืบสารที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประจําการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส พบว่าข้อมูลกลวิธี หลักของการกู้ภาพลักษณ์ที่แขกรับเชิญหรือผู้ให้สัมภาษณ์ใช้มากที่สุดคือ กลวิธีการปฏิเสธ คิดเป็น ร้อยละ 38.11 กลวิธีหลักของการกู้ภาพลักษณ์ที่ปรากฏใช้รองลงมา ได้แก่ กลวิธีการลดข้อข้อง ใจ ร้อยละ 29.06 กลวิธีการลดความรับผิดชอบ ร้อยละ 15.09 และกลวิธีการยอมรับผิด และการขอโทษ ร้อยละ 14.34 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีที่พบข้อมูลการปรากฏใช้น้อยที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความยินยอมแก้ไข ร้อยละ 3.40

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบข้อมูลกลวิธีการกู้ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่แขกรับเชิญหรือผู้ให้ สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการปฏิเสธ ซึ่งปรากฏกลวิธีย่อยทั้งสิ้น 4 กลวิธีย่อย ซึ่งแตกต่างจาก ผลการวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) ซึ่งพบกลวิธีย่อยเพียง 3 กลวิธีย่อยเท่านั้น ได้แก่ ลักษณะของการใช้การปฏิเสธแบบตรง ๆ พบมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การปฏิเสธแบบผลัดความผิด การปฏิเสธแบบใช้ข้อมูลหักล้าง และ การปฏิเสธแบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ ตามลำดับ

กลวิธีของการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการลดความรับผิดชอบ ปรากฏกลวิธีย่อย จำนวน 5 กลวิธีย่อย ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) ซึ่งพบกลวิธีย่อยเพียง 4 กลวิธีย่อยเท่านั้น ได้แก่ การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้นพบมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบอกว่าคุณค่าความรู้ความเข้าใจ การบอกว่ามีเจตนาดี และ การบอกว่าได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ ส่วนกลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุดคือการอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช ซึ่งเป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยค้นพบเพิ่มเติม

อีกทั้งผลการวิจัยยังปรากฏข้อมูลกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการลดข้อชนข้อหมองใจ ซึ่งพบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ทั้งสิ้น 6 กลวิธีย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก การนำเสนอภาพด้านดี การโจมตีผู้กล่าวหา การเสนอมุมมองใหม่ และกลวิธีย่อยที่พบการปรากฏของข้อมูลน้อยที่สุดได้แก่ การพูดให้เป็นอย่างอื่น และการชดเชยความผิด

ผลการศึกษาปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสยังพบข้อมูลกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์กลวิธีหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้รูปแบบของกลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษ พบกลวิธีย่อยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ทั้งสิ้น 4 กลวิธีย่อย ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) ซึ่งพบกลวิธีย่อยทั้งหมด 5 กลวิธีย่อย ผู้วิจัยพบว่าปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสนั้นปรากฏกลวิธีย่อยในลักษณะของการยอมรับความผิด มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวิจรรย์กรรมการขอโทษ การอธิบาย และการเปรียบเทียบให้เหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน ตามลำดับ

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสดังรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีย่อยของการกู่ภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงกับข้อมูลในงานวิจัยของประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) แต่อาจมีรายละเอียดของการปรากฏและไม่ปรากฏของกลวิธีย่อยบางกลวิธีที่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย กล่าวคือ กลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยไม่พบในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส คือ กลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษ โดยการสัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก และมีกลวิธีย่อยบางกลวิธีที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติม 2 กลวิธี ซึ่งแตกต่างไปจากกรอบการวิเคราะห์ของ ประไพพรรณ พึ่งฉิม (2560) ได้แก่ กลวิธีการปฏิเสธโดยใช้การกล่าวสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ และกลวิธีการลดความรับผิดชอบโดยการอ้างอาการเจ็บป่วยทางจิตเวช

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่ากลวิธีความไม่สุภาพจัดเป็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการ และการใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะดังกล่าวก็สอดคล้องกับรูปแบบรายการที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวในกระแสอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างบรรยากาศของรายการให้ชวนติดตาม นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีความไม่สุภาพจัดเป็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาของผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนาที่มีทัศนคติแตกต่างกันอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคู่สนทนาโดยส่วนใหญ่ในรายการสัมภาษณ์นี้เป็นคู่กรณีกัน ดังนั้นจึงปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาลักษณะต่าง ๆ เพื่อต้องการโจมตี ทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ได้รับความน่าเชื่อถือนั่นเอง

ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกลวิธีความไม่สุภาพในการใช้ภาษาระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ร่วมรายการ และระหว่างผู้ร่วมรายการ 2 ฝ่ายที่มีทัศนคติแตกต่างกันนั้นจะพบว่า แม้จะปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพ 4 กลวิธีคล้ายคลึงกัน แต่การใช้ภาษาระหว่างผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นคู่สนทนา 2 ฝ่ายนั้น แต่จะปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพหลากหลายรูปแบบมากกว่าการใช้ภาษาที่ผู้ดำเนินรายการใช้สนทนากับผู้ร่วมรายการ ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ผู้ร่วมสนทนา 2 ฝ่ายจะมีอิสระในการพูดหรือแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาได้มากกว่าผู้ดำเนินรายการที่จำเป็นจะต้องรักษาภาพลักษณ์ของตนในการกล่าวถ้อยคำต่าง ๆ ผ่านสื่อสาธารณะ ทั้งนี้เพราะสังคมได้วางบรรทัดฐานว่าผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรนั้นจะต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมทั้งในด้านพฤติกรรมและด้านวาจา อีกทั้งวางตนให้เป็นกลางมากที่สุดทั้งในมิติรัฐศาสตร์หรือมิติสื่อสารมวลชนนั่นเอง

นอกจากนี้เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีความไม่สุภาพในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสของผู้วิจัยนี้กับงานวิจัยของ อรวี บุนนาค (2559) ซึ่งมีปริจเฉทการสื่อสารที่เป็นรายการสัมภาษณ์เช่นเดียวกัน ปรากฏว่าในประเด็นการศึกษาความไม่สุภาพของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการนั้นไม่พบรูปแบบย่อยของกลวิธีความไม่สุภาพบางกลวิธีดังที่ปรากฏในงานวิจัยของอรวี นั่นคือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่สุภาพตามกรอบบรรทัดฐานของสังคม รูปแบบการใช้ถ้อยคำพรูสวาท การสบลโดยใช้คำต้องห้าม การใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้ามเนื่องจากบริบทรายการสัมภาษณ์แนว Hard Talk ที่ผู้วิจัยศึกษานั้นค่อนข้างมีลักษณะเป็นทางการมากกว่างานวิจัยของอรวี บุนนาค (2559) ที่เน้นศึกษาการใช้ภาษาสัมภาษณ์บุคคลในกระแสซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ ดารา หรือเซเลบริตี้ บุคคลสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อเสียงในสังคม โดยสถานการณ์การสื่อสารจะมีลักษณะค่อนข้างเป็นกันเองและเป็นไปในรูปแบบของการสื่อสารที่มีความบันเทิงแทรกอยู่ด้วย

อย่างไรก็ดี แม้รูปแบบรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสทางสื่อโทรทัศน์นี้จะปรากฏกลวิธีความไม่สุภาพที่คุกคามคู่สนทนาบ่อยครั้ง แต่กลับได้รับการตอบรับจากผู้ชม และกระแสความนิยมของรายการเป็นที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้ผลิตรายการรวมทั้งผู้สัมภาษณ์หรือผู้ดำเนินรายการเองต่างก็เลือกใช้กลวิธีความไม่สุภาพนี้มาใช้เพื่อเป็นจุดขายที่สำคัญ สร้างความจดจำและความน่าสนใจแก่ผู้รับชม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีความไม่สุภาพในรายการเดอะเฟซไทยแลนด์” ของวุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และวิภาดา รัตนติลก ณ ภูเก็ต (2561, น. 200) ซึ่งให้ทรรศนะว่า “ความไม่สุภาพนับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจในสังคมไทยปัจจุบัน และยังมีงานวิจัยไม่มากนักที่สนใจศึกษาในแง่มุมนี้ จึงควรศึกษาความไม่สุภาพในรายการโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ ต่อไปเพื่อยืนยันให้เห็นว่า ความไม่สุภาพเป็นเครื่องมือการตลาดสำคัญของสื่อมวลชนไทยปัจจุบัน”

งานวิจัยนี้นอกจากจะวิเคราะห์กลวิธีความไม่สุภาพในปริเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสแล้ว ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ของบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ในปริเฉทรายการสัมภาษณ์ดังกล่าวโดยได้พิจารณาตามแนวทางที่ใช้ในงานวิจัยด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ สามารถจำแนกกลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ได้เป็น 5 ลักษณะใหญ่ตามแบบการกู่ภาพลักษณ์ของ Benoit (1995) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์วิธีที่บุคคลใช้กู่ภาพลักษณ์ที่เสียไปเนื่องจากเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดที่สังคมรับรู้ กลวิธีการกู่ภาพลักษณ์ทั้ง 5 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การปฏิเสธ 2) การลดความรับผิดชอบ 3) การลดข้อหวนข้องหมองใจ 4) การแสดงความยินยอมแก้ไข และ 5) การยอมรับผิดและการขอโทษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิเสธ เป็นกลวิธีที่โดยทั่วไปจะใช้เมื่อหลักฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ความผิดปรากฏไม่ชัดเจนปรากฏในลักษณะที่ไม่สามารถผูกมัดให้ผู้พูดต้องยอมรับความผิด หรือผู้พูดไม่รู้สึกว่าคุณกระทำผิด การปฏิเสธแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ 3 กลวิธี มีลักษณะการใช้ดังนี้

1.1 การปฏิเสธแบบตรง ๆ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เพื่อปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา และชัดเจนว่าไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดที่ตั้งสังคมรับรู้ ซึ่งมักจะปรากฏซ้ำ ๆ ในการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่คิดว่าตนกระทำความผิดหรือมีความเกี่ยวข้องกับความผิดตามที่สังคมรับรู้

1.2 การปฏิเสธแบบผลักความผิด ผู้ให้สัมภาษณ์ในปริเฉทการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส มักผลักความผิดให้ผู้ที่ระบุตัวตนไม่ได้ เช่น ความผิดพลาดของพนักงาน เมื่อระบุตัวตนไม่ได้ ก็ไม่สามารถ “เอาผิด” ได้ มักเกิดขึ้นในเหตุการณ์ที่มีผู้เกี่ยวข้องกับความผิดเป็นจำนวนมาก เช่น เหตุการณ์ที่มีการยกพวกกรูมทำร้ายกัน นอกจากนี้ยังมีการกล่าวโทษกระแสวิพากษ์วิจารณ์หรือข่าวที่รายงานออกไป การผลักความผิดแบบไม่ชัดเจนเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการทำให้สื่อมวลชนเกิดความรู้สึกขุ่นเคืองใจ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อวิธีการและถ้อยคำที่สื่อมวลชนจะเลือกนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ต่อไปในอนาคต

1.3 การปฏิเสธแบบให้ข้อมูลห้กลับ ผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคล จากข่าวในกระแสใช้กลวิธีนี้เพื่อห้กลับข้อกล่าวหา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกลวิธีที่ห้ข้อกล่าวหา นั้นมีความน่าเชื่อถือน้อยลง โดยส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์มักนำเสนอหลักฐานประกอบการพูดเช่น คลิป วิดีโอ คลิปเสียง หรือภาพถ่าย กลวิธีการปฏิเสธแบบให้ข้อมูลห้กลับนี้ Benoit (1995) ไม่ได้เสนอไว้ ว่าเป็นกลวิธีย่อยของการปฏิเสธ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาปริจเฉทการสัมภาษณ์ในรายการต่างคนต่าง คิด และรายการโหนกระแสแสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีนี้เพื่อเสริมให้การปฏิเสธแบบตรง ๆ มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

1.4 การปฏิเสธแบบใช้การสาบานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ เป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยพบ เพิ่มเติมจากกรอบการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) การใช้กลวิธีการปฏิเสธรูปแบบ ดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยกล่าวคำสาบานรวมถึงอาจใช้การสวด สาปแช่งตนเองร่วมด้วยเพื่อรับรองว่าตนเองไม่ได้กระทำดังที่หลายคนเชื่อกัน อย่างไรก็ตามผู้วิจัย พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสใช้กลวิธีนี้เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ อย่างหนักแน่น เนื่องจากอาจส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามคำปฏิเสธนั้นได้บ้าง

2. การลดความรับผิดชอบ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เมื่อไม่สามารถปฏิเสธข้อกล่าวหาได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อมีหลักฐานชี้ชัดว่าผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความผิดทางใดทาง หนึ่งและจำต้องยอมรับ การลดความรับผิดชอบแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ 4 กลวิธีดังนี้

2.1 การบอกว่ามีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าการกระทำอัน ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องนั้นถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยแวดล้อม เมื่อมีเหตุหรือปัจจัยกระตุ้น จึงต้องกระทำการบางอย่างตอบกลับ โดยเหตุหรือปัจจัยกระตุ้นนั้นอาจเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตที่ ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่าสิ่งนั้นคือ “ปมในใจ” ที่เป็นสาเหตุให้กระทำความผิด

2.2 การบอกขาดความรู้ความเข้าใจ เป็นกลวิธีที่ถูกกล่าวหาบอกว่าการกระทำอัน ไม่ถูกไม่ควรเกิดขึ้นเพราะมีข้อมูลหรือความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้กระทำลงไป รวมถึงมีวุฒิภาวะน้อยไม่ได้คิดคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะตามมา ทำให้การตัดสินใจหรือการควบคุมอารมณ์ และสถานการณ์บางอย่างเป็นไปได้ยากหรือไม่เหมาะสม

2.3 การบอกไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นอุบัติเหตุ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าไม่มี เจตนาให้เกิดเหตุการณ์อันไม่พึงปรารถนาขึ้น โดยทั่วไปผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบหากตนเองมีส่วน เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความผิดนั้น แต่เมื่อกล่าวว่าคุณไม่ได้เจตนากระทำความผิดนั้น ภาพลักษณ์ที่ เสียไปก็มักจะกู้คืนกลับมาได้บ้าง รวมถึงทำให้สังคมเกิดความรู้สึกเห็นใจ และผู้ให้สัมภาษณ์สามารถลด ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้

2.4 การบอกว่ามีเจตนาดี เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าการกระทำอันไม่สมควรหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจนั้นเป็นเพราะความปรารถนาให้เกิดสิ่งที่ดี แม้วิธีการที่กระทำอาจจะไม่เหมาะสมหรือสร้างความไม่พอใจให้กับคู่กรณี แต่หากกระทำด้วยเจตนาที่ดีแล้ว เมื่อสังคมรับรู้และเกิดความคล้อยตาม ความรับผิดชอบต่อเรื่องที่เกิดขึ้นอาจจะลดลงได้บ้าง

2.5 การอ้างความเจ็บป่วยทางจิตเวช เป็นกลวิธีย่อยที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติมนอกเหนือจากการอวดการวิเคราะห์ของประไพพรรณ พิงฉิม (2560) โดยผู้ให้สัมภาษณ์พยายามแสดงให้เห็นว่าตนเองมีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติ จึงอาจเป็นได้ที่จะกระทำการใด ๆ ลงไปโดยมิได้อยู่ในภาวะที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ซึ่งการใช้กลวิธีการกู่ภาพลักษณะโดยอ้างถึงความเจ็บป่วยดังกล่าวอาจส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อเรื่องที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะลดลงได้

3. การลดข้อชนข้อหมองใจ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามทำให้ความรู้สึกขุ่นเคืองใจของผู้ฟังที่เกิดจากการได้รับรู้เรื่องราวความผิดลดน้อยลง ปรากฏใช้ทั้งในปริศนารายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวปฏิเสธและกล่าวยอมรับความผิด การลดข้อชนข้อหมองใจแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ 6 กลวิธีดังนี้

3.1 การนำเสนอภาพด้านดี เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแบบตรงไปตรงมาว่าเป็นผู้ที่คิดดี ทำดี หรือไม่เคยกระทำเรื่องที่ไม่ได้ หรือหากไม่กล่าวอย่างตรง ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ใช้วิธีการพูดถึงพฤติกรรม เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกดี เช่น สิ่งที่กระทำทำไปเพื่อช่วยเหลือ การกล่าวเช่นนั้นนอกจากจะแสดงความเป็นคนดีของตนแล้ว ยังใช้เพื่อเป็นการปลุกกระตุ้นให้ผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกัน กล่าวคือ ผู้ที่คิดว่าการกระทำของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการช่วยเหลือตน ถึงแม้การกระทำนั้นจะไม่เหมาะสมก็ตาม ออกมาสนับสนุนผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อกระแสสังคมที่เมื่อมีคนออกมาสนับสนุนก็อาจทำให้ความขุ่นข้องหมองใจลดลงไปบ้าง

3.2 การทำให้ความผิดดูเป็นเรื่องเล็ก เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามทำให้เรื่องราวความผิดที่เกิดขึ้นดูเหมือนไม่ใช่เรื่องใหญ่ โดยการใช้คำขยายบอกความเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย อันได้แก่คำว่า “แค่” “เพียงแค่ว่า” และ “เท่านั้นเอง” และการใช้คำแสดงทัศนภาวะเพื่อลดน้ำหนักความผิด เพื่อให้ภาพความผิดจากเหตุการณ์ดูลดลง คำแสดงทัศนภาวะที่ใช้ได้แก่คำว่า “อาจจะ” และ “บางที” เมื่อภาพเหตุการณ์ความผิดถูกนำเสนอในระดับที่ลดลง ความรู้สึกขุ่นข้องหมองใจของผู้ที่ได้รับรู้เรื่องราวก็อาจจะลดลงด้วย

3.3 การพูดให้เป็นอย่างอื่น เป็นกลวิธีเปลี่ยนการใช้ถ้อยคำที่อ้างถึงเหตุการณ์ความผิดแบบที่ทำให้เกิดภาพด้านลบ ให้กลายเป็นถ้อยคำที่ทำให้เกิดความรู้สึกลดน้อยลง ให้มีความเป็นกลาง หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนจากภาพด้านลบให้เป็นภาพด้านบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ให้สัมภาษณ์ในการเลือกใช้ถ้อยคำและนำเสนอต่อผู้ฟัง

3.4 การนำเสนอมุมมองใหม่ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์นำเสนออื่นของเหตุการณ์ ความผิดซึ่งเป็นมุมที่จะช่วยทำให้ภาพลักษณ์ด้านลบของผู้ให้สัมภาษณ์ลดน้อยลงหรือหายไปมากที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์อาจกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่าเรื่องที่เกิดขึ้น “แล้วแต่มุมมองคน” เพื่อที่ตนเองจะได้ นำเสนอมุมมองอื่น หรือการระบุว่าในความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์คิดเห็นอย่างไรกับเรื่องนี้เพื่อนำเสนอ มุมมองของตนเอง และการไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา หากแต่นำเสนออื่นของภาพเหตุการณ์ ความผิดอันได้แก่ เรื่องนี้ได้คุยกับคู่กรณีไปแล้ว เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการพยายามแก้ไขปัญหา และใน ขณะเดียวกันก็เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการต้องตอบคำถามที่ไม่ต้องการตอบ

3.5 การโจมตีผู้กล่าวหา เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ลดความน่าเชื่อถือของผู้กล่าวหา แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ผู้กล่าวหาประเภทที่ไม่ได้เป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมีตัวตนชัดเจน และผู้กล่าวหาที่เป็นคู่กรณี ในการตอบกลับผู้กล่าวหาประเภทแรก ผู้ให้สัมภาษณ์เลือกที่จะกล่าวโทษ “ข่าว” หรือใช้คำกว้าง ๆ อย่างคำว่า “ทุกคน” การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นข่าวจาก สำนักไหน หรือไม่ได้ระบุเป็นตัวละคร น่าจะเป็นการปกป้องตนเองจากการถูกฟ้องร้องกลับ และทำให้ผู้ฟังมองเป็นภาพรวมที่ใหญ่จนเกิดความรู้สึกสนใจและคลายความซุนซ่องหมองใจลงบ้าง ส่วนการ โจมตีผู้กล่าวหาประเภทที่เป็นคู่กรณีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มักจะใช้วิธีนำเสนอพฤติกรรมด้านลบของ คู่กรณีโดยการกล่าวตรง ๆ พร้อมเปิดเผยหลักฐานที่ทางผู้ให้สัมภาษณ์รวบรวมมา การนำเรื่องดังกล่าว มาเปิดเผยในการให้สัมภาษณ์ถือเป็นการตั้งใจตอบโต้ โดยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้คำนึงถึงสัมพันธ์ภาพ ของตนกับคู่กรณีอีกต่อไป รวมถึงไม่กล่าวอีกฝ่ายฟ้องร้อง เพราะมั่นใจในหลักฐานของตนเอง

3.6 การชดเชยความผิด เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะกระทำการบางอย่างเพื่อลบล้าง ความผิดที่เกิดขึ้น จากการศึกษาข้อมูลประจักษ์พยานการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแส พบว่า การชดเชยความผิดแบ่งเป็น 2 กรณี คือ 1) ตัวผู้กระทำผิดยอมรับความผิดและขอชดเชยความผิดที่ ตนกระทำอย่างตรงไปตรงมา เช่น ทำความผิดยักยอกเงิน ก็จะชดเชยความผิดด้วยการชดใช้เงิน 2) ตัวผู้กระทำผิดไม่ได้กล่าวถึงการชดเชยความผิดด้วยตนเอง แต่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจเป็น ผู้กระทำผิด ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้กล่าวถึงการชดเชยความผิดนั้นกับผู้เสียหายแทน ซึ่งการชดเชย ความผิดจะแตกต่างจากกรณีแรก เนื่องจากในกรณีที่สองจะเป็นการชดเชยความผิด โดยการลงโทษ ผู้กระทำผิดแทนการชดเชยสิ่งของให้กับผู้เสียหาย

4. การแสดงความยินยอมแก้ไข เป็นกลวิธีที่ผู้พูดให้คำมั่นว่าจะแก้ไขปัญหาหรือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากเหตุการณ์ความผิด แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ 1) การบอกว่าจะแก้ไขอย่างไร และ 2) การบอกว่าได้แก้ไขอย่างไรไปแล้ว โดยมีการระบุวิธีการอย่างชัดเจนว่าจะดำเนินการแก้ไข อย่างไรบ้างหรือระบุว่าได้แก้ไขอะไรไปแล้วบ้าง

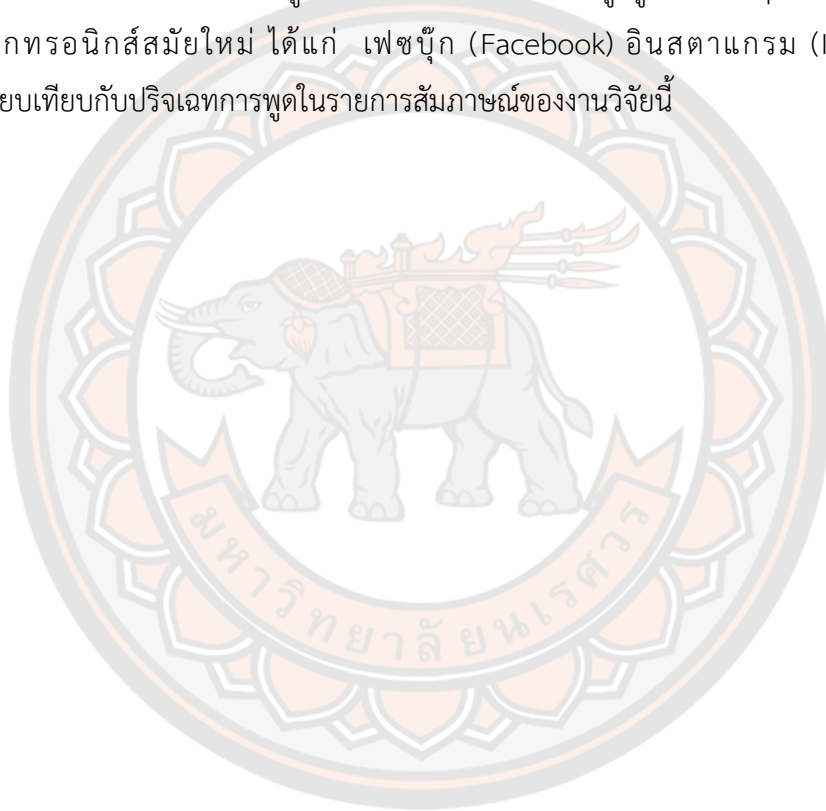
5. การยอมรับผิดและการขอโทษ เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการกล่าวขอโทษ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์กลวิธีนี้ตามองค์ประกอบของชุดถ้อยคำแสดงการขอโทษ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบหลักของการยอมรับผิดและการขอโทษในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสของผู้ให้สัมภาษณ์มี 4 ประการกล่าวคือ 1) การใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการขอโทษ 2) การยอมรับความผิด 3) การอธิบาย 4) การเปรียบเทียบให้เหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียน เมื่อพิจารณากลวิธีย่อยของการยอมรับผิดและการขอโทษในลักษณะที่เป็นชุดวัจนกรรมแล้วจะพบว่า มีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการคือ การยอมรับความผิด และการใช้กลไกทางภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการขอโทษ แสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสมีการยอมรับความผิดและกล่าว ขอโทษอีกฝ่าย อย่างไรก็ตามการใช้กลวิธีเปรียบเทียบให้เหตุการณ์ความผิดพลาดเป็นบทเรียนปรากฏน้อยมาก ทั้งนี้ยังมีกลวิธีการสัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีกที่ไม่ปรากฏในปริจเฉทรายการต่างคนต่างคิดและรายการโน้มน้าวที่ใช้ศึกษา อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ในรายการไม่ใช่ผู้ที่กระทำความผิดจึงไม่ปรากฏกลวิธีการยอมรับผิดและการขอโทษมากนัก รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ที่กระทำความผิดอาจคิดว่าตนกระทำความผิดที่เป็นเรื่องเล็กหรือไม่ได้สำนึกกับการกระทำความผิดนั้น จึงเพียงแค่อยอมรับผิดและขอโทษเพื่อให้เรื่องจบ แทนที่จะมีการสัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีกหรือจะนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเป็นบทเรียน

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการปรากฏของกลวิธีทั้งหมดจะพบว่า การปฏิเสธ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสใช้มากที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เอื้อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่เกิดขึ้นหรือมีความเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ความผิดนั้นปรากฏไม่ชัดเจนหรือปรากฏในลักษณะที่ไม่สามารถผูกมัดให้ผู้พูดต้องยอมรับความผิด รวมไปถึงตัวผู้พูดไม่คิดว่าสิ่งที่ตนกระทำเป็นความผิด สอดคล้องกับกลวิธี การแสดงความยินยอมแก้ไขซึ่งปรากฏข้อมูลในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้น้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้คิดว่าตนกระทำความผิดจนต้องปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้ไม่ปรากฏกลวิธีนี้มากนักนั่นเอง

อนึ่ง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลวิธีการกู้ภาพลักษณ์กับจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ จะพบว่า ผู้พูดในปริจเฉทรายการสัมภาษณ์บุคคลจากข่าวในกระแสต้องการชี้แจงทั้งแบบยอมรับ และปฏิเสธ เพื่อกู้ภาพลักษณ์ของตน และอาจกล่าวได้ว่าทั้งสองจุดมุ่งหมายนั้นนำไปสู่การขอให้สังคมหยุดพิจารณาเรื่องราวดังกล่าวหรือทำให้กระแสสังคมที่มีต่อเหตุการณ์ความผิดนั้นเบาบางลง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาทวิวิธีความไม่สุภาพจากแหล่งข้อมูลหรือสื่อประเภทอื่น ๆ อาทิ เรื่องเล่าลี้ลับ และปิดบัง เช่น พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องทางเพศ หรือรายการที่เผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ซึ่งดำเนินรายการโดยยูทูปเบอร์ที่มีรูปแบบการใช้ภาษาเฉพาะตัว เช่น รายการอย่าหาว่าน่าสอน ของ น้ำเน็ก เกตุเสพสวัสดิ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เป็นต้น
2. ควรศึกษาทวิวิธีความไม่สุภาพโดยนำไปปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ ฯลฯ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
3. ควรศึกษาทวิวิธีการกู่ภาพลักษณะในปริจเฉทการพูดรูปแบบอื่นๆ เช่น การไลฟ์สดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) ฯลฯ เพื่อเปรียบเทียบกับปริจเฉทการพูดในรายการสัมภาษณ์ของงานวิจัยนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน. (2549). *กลวิธีการถาม ในปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษดาภรณ์ หงษ์ดารมภ์, และธีรณัฐ โชคสุวณิช. (2551). *วิจัยปฏิบัติการศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา สว่างลาภ. (2556). *กลวิธีความไม่สุภาพในรายการเรียลลิตีโชว์ภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา สว่างลาภ. (2558). *กลวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ของสรยุทธ สุทัศนะจินดาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีสถานภาพทางสังคมต่างกันในประเทศไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ฉบับพิเศษ, 86 – 94.*
- จิตต์สุขุม พวงเพชร. (2548). *รูปแบบและลีลาการสัมภาษณ์ของพิธีกรรายการประเภทสนทนาเชิงสาระทางโทรทัศน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แจ้วริมจ. (2562). *ของเค้าดีจริง*. สืบค้น 3 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.thairath.co.th/entertain/news/1622985>
- ดินสอเขียนฟ้า. (2563). *เบื้องหลัง หน่อม กรรชัย “โหนกระแส” เก่ง เปิดเรตติ้งเทป ตึก-ชาร์ว-ไมค์*. สืบค้น 27 กันยายน 2563, จาก https://www.thairath.co.th/entertain/news/1933225?cx_testId=10&cx_testVariant=cx_1&cx_artPos=3#cxrecs_s
- นิจจาภา วงษ์กระจ่าง. (2545). *กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. (2542). *กลวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์สองประเภท* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. (2560). *ปริเฉทการแถลงข่าวอื้อฉาวของบุคคลในวงการบันเทิงไทย: การศึกษาเชิงปริเฉทวิเคราะห์และวิจัยปฏิบัติการศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาสิริ ปักอินทรีย์ และ กนกกาญจน์ วรสีหะ. (2565). *ศึกษาวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ของ กรรชัย กำเนิดพลอย ในรายการทอล์กโชว์ “โหนกระแส”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 4(2), 68-83.*

- ปานปั่น ปลั่งเจริญศรี. (2560). กลวิธีความไม่สุภาพที่ใช้ในสัมพันธสารการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ
ไม่ไว้วางใจในรัฐสภาไทย. ใน รายงานการประชุมวิชาการการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา
ระดับชาติและนานาชาติ 2560. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- พันดา. (2562). ฮาร์ดทอล์ค กระแสข่าวร้อน รายการที่ “ความดัง” ไม่ได้วัดกันเพียง “เรตติ้ง”.
สืบค้น 4 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.tvdigitalwatch.com/analysis-rating-news-18-07-62/>
- พิชานัน อินโปลา. (2559). การวิเคราะห์เนื้อหารูปแบบพื้นที่สาธารณะในรายการประเภทสนทนา
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2537). หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- โรจน์ศักดิ์ แสงแก้ว. (2557). คำสับถของผู้อุบัติ: การแสดงความสนิทสนมในการสนทนาระหว่าง
เพื่อน. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 9(18), 46.
- วรวรรณา เพ็ชรกิจ. (2549). กลวิธีตอบคำถามของบุคคลสาธารณะกับการรักษาหน้าตนเอง. ใน
กฤษดาพรรณ หงส์ลดาธมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์, พลวัตของภาษาไทยปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิมล งามยิ่งยวด. (2557). กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามจากรายการวู้ดดีเกิดมาคุย
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, และ วิภาดา รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2561). กลวิธีความไม่สุภาพในรายการ
เดอะเฟซไทยแลนด์. *Journal of the Faculty of Arts*, 40(2), 200.
- ศิริวัตร ไทยแท้. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการเลือกใช้กลวิธีความสุภาพ ใน วัจนกรรม
การปฏิเสธต่อการขอร้องในธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำ. *Language and Linguistics*,
36(1), 118.
- ศุภจิตา เทียมสมบุญ. (2541). กลไกทางภาษาในการตอบคำถามของนักการเมืองไทยในการให้
สัมภาษณ์สื่อมวลชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไศภิชฐา ไชยถาวร. (2557). กลวิธีการตอบคำถามสื่อมวลชนของดารานักแสดงชาย-หญิงไทย:
กรณีศึกษารายการ "ทีวี่พูลไลฟ์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา ศิริพานิชย์. (2561). กลวิธีการถามประเด็นส่วนตัวด้านลบของคนดัง: กรณีศึกษารายการคน
ดังนั่งเคลียร์และยิ่งศักดิ์ยิ่งแซบ. *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*, 35, 30-72.
- อรวิ บุณนาค. (2559). “กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกรช่องโทรทัศน์
ทางเลือกใหม่”. *วารสารช่อพะยอม*, 27(2).

- Bourdieu, P. (2001). *Masculine Domination* (Translated by R. Nice). Cambridge: Polity.
- Brown, G., & Yule, G. (1983). *Discourse analysis*. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage* (Vol. 4). Cambridge: Cambridge university press.
- Culpeper, J. (1996). Towards an anatomy of impoliteness. *Journal of Pragmatics*, 25-3, 349-367.
- Deborah, Schiffrin. (1994). *Approaches to a Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell.
- Geoffrey N. Leech. (1983). *The Pragmatics of Politeness*. Oxford University Press: n.p.
- Goffman, E. (1967). *Intertaction ritual: essays on face to face behavior*. Garden City, New York: Anchor.
- Maria, A and Vandenberg, S. (2000). Toward an Analysis of Interpersonal Meaning in Daytime Talk Shows. *English Media Texts Past and Present* (pp. 217-238). Amsterdam: Publishing company.
- Renkema, J (1993). *Discourse Studies: An Introductory Textbook*. Netherlands: John Benjamins
- Stubbs, M. (1983). *Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language*. Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Tannen, D. (1990). Gender differences in conversational coherence: Physical alignment and topical cohesion. In *This chapter is a slightly revised and shortened version of a paper presented at the "Gender Differences in Conversational Interaction" panel at the 1988 Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics, Washington, DC, Mar 1988.*. Ablex Publishing.
- Thompson, J. (2000). *Political Scandal: Power and Visibility in the Media Age*. London: Polity Press.
- Tracy, K. (2003). Discourse analysis in communication. In D. Schiffrin, D. Tannen, (eds.), *The Handbook of Discourse Analysis*, 725-749. Oxford: Blackwell.
- William L Benoit, (1995). Another visit to the theory of image restoration strategies. *Communication Quarterly*, 48-1, 40-44.

ภาคผนวก

สรุปสาระสำคัญคลิปสัมภาษณ์ 2 รายการ

รายการต่างคนต่างคิด

รายการต่างคนต่างคิด ตอน หมอปลา เผชิญหน้า ร่างทรง องค์กร หรือ มโน ?

ประจำวันที่ 1 มิถุนายน 2561

บทสัมภาษณ์พระมหาไพโรวัลย์ วรวัฒนโธ พระนักเทศน์นักคิด วัดสร้อยทอง คุณจีระพันธ์ เพชรขาวหรือหมอปลา คุณบอย คลองหนึ่ง เจ้าของตำหนักเทวาลัยบรมครู คุณรุ่งโรจน์ ผู้ประกอบพิธี ร่างทรง ร่างทรงปู่เสื้อขาว ร่างทรงศิวนารายณ์อวตารและร่างทรงพ่อปู่จระเข้ เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่หมอปปลานั้นไม่เชื่อในการทรงเจ้าและกล่าวหาว่าเป็นเรื่องหลอกลวง ซึ่งทางฝั่งร่างทรงก็ได้ชี้แจงถึงความเป็นมาของร่างทรง โดยยืนยันว่าไม่ได้หลอกลวงหรือบังคับให้ใครมาเชื่อ ทั้งนี้พระมหาไพโรวัลย์ วรวัฒนโธจึงได้ให้ข้อคิดและกล่าวถึงการเห็นต่างว่าไม่ควรใช้คำพูดหรือการกระทำที่รุนแรง เพราะจะทำให้เยาวชนซบเซาซบถพฤติกรรมที่ไม่ดี หากใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อให้อยู่ที่วิจารณญาณของแต่ละบุคคล

รายการต่างคนต่างคิด ตอน ล่า!ทอมโหด ซ้อมสาวปางตาย

ประจำวันที่ 23 กรกฎาคม 2561

บทสัมภาษณ์คุณทีซ่มพร พิมให้ผล คุณอุบล สังเกตใจ คุณแพรวดาว ศิวภูวดลพิทักษ์ คุณปรัชญ์ เกษมสันติธรรม คุณเกิดผล แก้วเกิด และคุณพิมพ์พิไล ปักซี่ เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่ คุณพิมพ์พิไลถูกทอม ทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยที่คุณแพรวดาว และคุณปรัชญ์ ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ทางคุณทีซ่มพร และคุณอุบล ครอบครัวของผู้ถูกทำร้ายร่างกาย ได้ให้สัมภาษณ์ถึงอาการบาดเจ็บของคุณพิมพ์พิไลพร้อมทั้งยืนยันว่าจะขอดำเนินคดีอย่างถึงที่สุด ในส่วนของคุณแพรวดาวและคุณปรัชญ์ได้ออกมาเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ตัดสินใจเข้าไปช่วยเหลือคุณพิมพ์พิไล โดยคุณเกิดผล แก้วเกิด ทนายความได้ออกมาชี้แจงถึงข้อกฎหมายที่หาก พบเจอเหตุการณ์เช่นนี้ควรทำเช่นไร สุดท้ายคุณพิมพ์พิไลหรือผู้ที่ถูกทำร้ายร่างกายได้ออกมาขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ

รายการต่างคนต่างคิด ตอน ฆ่าอำพราง "น้องหญิง"

ประจำวันที่ 1 สิงหาคม 2561

บทสัมภาษณ์คุณอัจฉริยะ เรื่องรัตนพงศ์ ประธานชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม คุณสุบิน ยาวีราชพ่อของน้องหญิง คุณภาณิศา ยาวีราช อาของน้องหญิง คุณรุ่ง เพื่อนของผู้เสียชีวิต และพล.ต.อ.ศรีวรารห์ รังสีพรหมณกุล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับคดีฆ่าอำพราง “น้องหญิง” ที่แรกเริ่มเป็นเพียงคดีอุบัติเหตุ แต่ในภายหลังกลับพบหลักฐานที่น่ามาสู่คดีฆาตกรรม โดยคุณอัจฉริยะ คุณสุบิน คุณภาณิศา และคุณรุ่งต่างเล่าถึงเหตุการณ์หลักฐานที่ยืนยันว่าน้องหญิงถูกฆาตกรรม รวมไปถึงขั้นตอนการแจ้งความดำเนินคดีต่อ ผู้ต้องสงสัย ทั้งนี้พล.ต.อ.ศรีวรารห์ได้ชี้แจงถึงขั้นตอนของการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหา รวมถึงผู้ที่มีส่วนในคดีฆาตกรรมน้องหญิง

รายการต่างคนต่างคิด ตอน ญาติบ๊ิกไบค์ได้เพจดัง ปมยกล้อทำตาย 2 ศพ

ประจำวันที่ 20 กันยายน 2561

บทสัมภาษณ์คุณเจ คุณเค กลุ่มเพื่อนผู้ขี่บ๊ิกไบค์ คุณการ์ดผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ คุณนิ ผู้ฝึกสอนการขับขี่บ๊ิกไบค์ และแอดมินเพจ Red Skull Z เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คุณชาย ผู้ขี่บ๊ิกไบค์และคุณติวซ์บรรดจักรยานยนต์ชนกันที่สะพานพุทธ โดยฝั่งของเพื่อนผู้ขี่บ๊ิกไบค์ก็ออกมาพูดถึงกรณีทางแอดมินเพจ Red Skull Z ออกมาต่อว่าผู้เสียชีวิตที่ขี่บ๊ิกไบค์ รวมถึงนำภาพเก่า ๆ มาต่อว่าด้วยถ้อยคำรุนแรง ซึ่งในส่วนนี้ทางคุณเจและคุณเคเพื่อนของผู้เสียชีวิตเห็นว่าไม่สมควรเพราะเป็นการซ้ำเติมคนตาย ส่วนทางฝั่งแอดมินเพจ Red Skull Z ยืนยันว่าสิ่งที่กระทำนั้นจะเป็นอุทาหรณ์และบทเรียนให้กับประชาชน ในส่วนทางฝั่งคุณการ์ดผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเกิดอุบัติเหตุรวมถึงนาทีสุดท้ายของผู้เสียชีวิต โดยมีคุณนิ ผู้ฝึกสอนการขับขี่บ๊ิกไบค์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับขี่บ๊ิกไบค์จากภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

**รายการต่างคนต่างคิด ตอน ลูกถูกพ่อขี้ใจซ้ำอีก ถูกสูบเงินออกจากบัญชีนับล้าน
ประจำวันที 31 ตุลาคม 2561**

บทสัมภาษณ์คุณชลิตา วัฒนะ คุณพัทธนันท์ ทาเงิน ผู้ช่วยเหลือผู้เสียหาย คุณกุหลาบ อาของผู้เสียหาย และ คุณเดชา กิตติวิทยานันท์ ทนายความ เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีคดีที่หลานสาวของคุณกุหลาบถูกพ่อแท้ ๆ ข่มขืนมานานกว่า 5 ปี ถูกพ่อบังคับไม่ให้เรียนหนังสือ ทั้งแม่แท้ ๆ ก็เมินเฉยไม่ให้ความช่วยเหลือ สุดท้ายน้องทนไม่ไหวจึงหนีมาขอความช่วยเหลือจากคุณกุหลาบ อาของผู้เสียหาย โดยมีคุณชลิตา วัฒนะและคุณพัทธนันท์ ทาเงิน หรือคุณอ้อกับคุณอ้อยคอยให้ความช่วยเหลือ และมีการเปิดรับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายรวมมูลค่าเงินบริจาคกว่าหนึ่งล้านบาท แต่ทั้งนี้คุณอ้อและคุณอ้อยเกิดความสงสัยในตัวคุณอา เนื่องจากคุณอาเบิกเงิน ในบัญชีของน้องมาใส่ในบัญชีส่วนตัวของตนเอง ทั้งยังซื้อรถมูลค่าประมาณ 7 แสนบาท โดยคุณอาออกมาชี้แจงว่าทั้งหมดเป็นความต้องการของน้อง และเพื่อความบริสุทธิ์ใจจะไปเปิดบัญชีและนำเงินทั้งหมดเข้าบัญชีที่เป็นชื่อน้อง

**รายการต่างคนต่างคิด ตอน เผชิญหน้า “บอย สกล” และ “เพื่อนเก่า”เคลียร์ปมนิสิตลวงโลก
ประจำวันที 1 พฤศจิกายน 2561**

บทสัมภาษณ์คุณบอย สกล เอี่ยมสะอาด เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณบอยเป็นกระแสอยู่ในโซเชียลมีเดียโดยถูกโจมตีเรื่องการหลอกลวงผู้อื่นว่าตนเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใส่ชุดนิสิตจุฬาฯ รวมไปถึงทำกิจกรรมในฐานะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น งานฟุตบอลประเพณี จุฬาฯ – ธรรมศาสตร์ ทั้งนี้ได้มีพยานคือคุณอ้อ เพื่อนร่วมห้องได้ออกมายืนยันถึงพฤติกรรมของคุณบอยว่าได้มีการโกหกจริง ซึ่งคุณบอยได้ออกมาชี้แจงพร้อมทั้งขอโทษถึงความไม่เหมาะสมดังกล่าว ทั้งนี้ยังมีเรื่องของคดีที่คุณบอยถูกกล่าวหาว่ายักยอกเงินรุ่น ในขณะที่เคยศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งคุณบอยพร้อมทั้งทนายเดชา กิตติวิทยานันท์ ผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือดำเนินคดีเรื่องการยักยอกเงินได้ออกมาชี้แจงถึงกรณีดังกล่าวด้วย

รายการต่างคนต่างคิด ตอน พ่อจ๋อจับแก๊งโจรมุโหมมลูก มี 7 คน!

วันที่ 19 ธันวาคม 2561

บทสัมภาษณ์คุณพ่อผู้เสียหายและเพื่อนของพ่อ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคดีที่ได้กัญญาวัลย์ สิบสองปี ถูกแก๊งเยาวยชน 7 คนมุโหมม ทางด้านของคุณพ่อและเพื่อนของพ่อได้ออกมาพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งการพยายามหาหลักฐาน ทั้งเรื่องที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากตำรวจ รวมไปถึงเรื่องที่คุณพ่อผู้เสียหายได้พบกับแก๊งเยาวยชนที่ทำร้ายลูกสาวจึงบันดาลโทสะทำร้าย (กระที่บ) เยาวยชนจนสลบ จึงทำให้ถูกแจ้งข้อหาทำร้ายร่างกาย นอกจากนี้ยังมีเสียงการสัมภาษณ์คุณนง (นามสมมติ) หนึ่งในผู้เสียหายที่เล่าถึงเหตุการณ์ในวันที่เกิดเรื่องขึ้น อีกทั้งยังมีการสัมภาษณ์นายรณณรงค์ แก้วเพ็ชร ที่ออกมาให้ข้อมูลทางด้านกฎหมายพร้อมทั้งให้คำแนะนำกับคุณพ่อเรื่องคดีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม และสัมภาษณ์คุณณัชพล สุพัฒนะ (พรรคไทยศรีวิไลย์) ผ่านทางโทรศัพท์ถึงเรื่องที่คุณณัชพลเข้ามาให้ความช่วยเหลือในการติดตามความคืบหน้าของคดีอีกทั้งกดดันให้ทางตำรวจเร่งดำเนินคดี

รายการต่างคนต่างคิด ตอน หมอปลาเผชิญหน้า คนต๋านเผาเศียรพ่อแก่

ประจำวันที่ 25 มกราคม 2562

บทสัมภาษณ์หมอปลา ฉายาหมอปราบสัมภเวสีหรือนายจีระพันธ์ เพชรขาว พระมหาไพโรวัลย์ วรณโณ รวมทั้งตัวแทนสมาคมลิเกแห่งประเทศไทยและตัวแทนคณะลิเก เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีกับทางสมาคมลิเกแห่งประเทศไทยและตัวแทนคณะลิเกไม่พอใจที่หมอปลาไปทำพิธีขับไล่วิญญาณแต่กลับมีการนำเศียรพ่อแก่ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนในวงการบันเทิงโยนเข้ากองไฟ ซึ่งหมอปลาได้ออกมาชี้แจงถึงเหตุผลและมุมมองของหมอปลาว่าสิ่งที่โยนเข้ากองไฟนั้นไม่ใช่เศียรพ่อแก่ แต่เป็นเพียงสัญลักษณ์ของสิ่งชั่วร้ายที่ต้องทำลาย ทั้งนี้ทางฝ่ายตัวแทนสมาคมลิเกและตัวแทนกลับยืนยันว่าสิ่งนั้นคือเศียรพ่อแก่และต้องการคำขอโทษจากหมอปลา โดยสุดท้ายหมอปลาจึงขอโทษที่ทำให้ทางฝ่ายตัวแทนสมาคมลิเกแห่งประเทศไทยและตัวแทนคณะลิเกไม่พอใจ และพระมหาไพโรวัลย์ วรณโณจึงได้ให้ข้อคิดและคำแนะนำในการดำเนินชีวิต

**รายการต่างคนต่างคิด ตอน เปิดใจแก๊งงานบวชบุกโรงเรียน ผิดหนัก หมดสิทธิ์ประกัน
ประจำวันที 26 กุมภาพันธ์ 2562**

บทสัมภาษณ์คุณบัณฑิต โชคเด่นดวงดี เพื่อนสนิทนายวัลลภ คุณไพศาล สุวรรณชัย เจ้าของคณะกระต๊วแห่งเสื่อ คณะศิษย์วัดสิงห์ และคุณธรรณรงค์ แก้วเพชร ประธานเครือข่ายธรรงค์ ทวงคืนความยุติธรรมในสังคม เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่แก๊งงานบวชที่บุกเข้าไปในโรงเรียน มัธยมวัดสิงห์ถูกตั้งข้อหาหนัก ไม่สามารถประกันตัวได้ โดยทางคุณบัณฑิตเพื่อนของคุณวัลลภหรือเอก ไผ่ผู้ก่อเหตุ ได้ออกมาพูดถึงเรื่องราวที่ตนได้คุยกับเพื่อนผู้ก่อเหตุถึงเหตุการณ์วันนั้น โดยอ้างว่าไม่ได้ ตั้งใจกระทำความรุนแรงหรือลวนลามเด็กนักเรียน ส่วนทางด้านคุณไพศาลที่รู้จักกับแก๊งงานบวช หลายคนเพราะเคยเป็นลูกศิษย์ของตน กล่าวว่า โดยปกติแล้ว หลาย ๆ คนที่อยู่ในคลิปไม่ใช่คน อารมณ์ร้อน ทั้งนี้ทั้งคุณบัณฑิตและคุณไพศาลได้ขอโอกาสให้สังคมยกโทษให้กับทางแก๊งงานบวชเมื่อ ชดใช้ความผิดตามกฎหมาย ทางด้านคุณธรรณรงค์ได้ออกมาชี้แจงถึงข้อกฎหมายและเหตุผลของศาลที่ ไม่ให้ประกันตัวกลุ่มผู้ก่อเรื่อง

**รายการต่างคนต่างคิด ตอน ตอน ล่า อสม.แสบ โกงเงินบริจาคเด็ก 5 แสน
ประจำวันที 29 เมษายน 2562**

บทสัมภาษณ์คุณปกรณ์ แว่วโคกสูง ผู้เสียหาย คุณต้อย แว่วโคกสูง คุณอาผู้เสียหาย คุณศุภ กานต์ ตัญญาไพบูลย์ พี่สาวผู้เสียหาย คุณอ้อ ผู้ถูกกล่าวหา และคุณนิติธร แก้วโต นายความ เป็นบท สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณอ้อ ซึ่งเป็นอสม.และเป็นเพื่อนบ้านทางฝั่งผู้เสียหายได้หลอกลวงคุณ ปกรณ์ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีอาการบกพร่องทางการเรียนรู้ให้ไปเซ็นเบิกเงินที่ ธนาคารเป็นจำนวนหลายครั้ง จนจำนวนที่มีผู้บริจาคเข้ามาจากห้าแสนกว่าบาทเหลือเพียงสองร้อย กว่าบาท โดยทางฝั่งคุณต้อยและคุณศุภกานต์ซึ่งเป็นญาติทางฝั่งผู้เสียหายนั้นไม่ทราบเรื่องมาก่อน จน ทางคุณอาผู้เสียหายต้องจ่ายค่าเทอมให้กับคุณปกรณ์จึงทราบเรื่องว่าเพื่อนบ้านหลอกเอาเงินของ หลานชายไป จึงแจ้งความดำเนินคดี โดยทางฝั่งคุณอ้อก็ออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งจะ ชดใช้เงินคืนจนครบ ทางฝั่งนายได้พูดถึงข้อกฎหมายและให้คำแนะนำในการดำเนินคดีกับทางฝั่ง ผู้เสียหาย

รายการต่างคนต่างคิด ตอน สาวถูกสามีข่มขู่ทะเลาะ ถูกประณามคู่ขาว ?

ประจำวันที่ 13 พฤษภาคม 2562

บทสัมภาษณ์คุณรัชนี ผู้เสียหาย คุณปอย ลูกสาวผู้เสียหาย เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณรัชนีโพสต์คลิปแท้งลูก โดยเป็นก้อนเนื้อรูปร่างคล้ายทารกไหลออกมา คุณรัชนีให้สัมภาษณ์ว่าสาเหตุของการแท้งลูกเป็นเพราะถูกสามีซึ่งก็คือคุณวิศว์ทำร้ายร่างกายอยู่เป็นประจำ ทางด้านคุณวิศว์ได้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และยืนยันว่ามีการทะเลาะตบตีบ้างตามประสาสามีภรรยา แต่ไม่ใช่สาเหตุของการแท้งลูกแน่นอน อาจเป็นการจัดฉากของคุณรัชนีเอง นอกจากนี้ยังมีกรณีที่คุณวิศว์นำลูกวัยสิบเดือนไปเลี้ยงโดยไม่ให้คุณรัชนีผู้เป็นแม่เจอ ด้วยเหตุผลว่าคุณรัชนีไม่เหมาะสมที่จะเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งคุณปอย ลูกสาวผู้เสียหายได้ให้ข้อมูลว่าทางคุณวิศว์ก็คิดว่าจึงไม่เหมาะสมเช่นกัน ซึ่งทางนายรณรงค์ได้แนะนำให้นำเรื่องนี้ขึ้นศาลเยาวชน ซึ่งจะมีการดำเนินคดีและตัดสินสิทธิ์ในการเลี้ยงดูเด็กต่อไป

รายการต่างคนต่างคิด ตอน แฉกวดวิชาบรกร รุมตี"ชายแดน"ในพิธีชำระบาป

ประจำวันที่ 20 มิถุนายน 2562

บทสัมภาษณ์คุณรัชพล ศิริสาคร นายความ คุณศรีประไพ และคุณแม่น้องเค แม่ของเด็กที่เรียนสถาบันกวดวิชา และน้องเค เด็กที่เคยเรียนสถาบันกวดวิชา เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่สถาบันกวดวิชาของครุณัฐ หรือคุณณัฐพล ถาวรพิบูล มีพฤติกรรมความรุนแรงต่อเด็กในสถาบัน โดยเฉพาะพิธีที่เรียกว่าพิธีชำระบาป ซึ่งมีพยานหลักฐานจากคำบอกเล่าของเด็กในสถาบันที่เคยถูกกระทำความรุนแรงจากรุ่นพี่และคุณครูในสถาบัน โดยคุณศรีประไพได้เล่าถึงเหตุการณ์ของลูกชายที่เคยเรียนที่สถาบันแต่หนีออกมาเพราะทนความรุนแรงไม่ไหว ส่วนแม่น้องเคและน้องเคได้เล่าถึงเหตุการณ์ความรุนแรงในสมัยที่เรียนอยู่ที่สถาบันกวดวิชา ทางด้านคุณรัชพล นายความ ได้กล่าวถึงข้อกฎหมาย และให้คำแนะนำแก่เด็กในสถาบันที่ถูกกระทำหรือรู้เห็นเหตุการณ์

รายการโหนกระแส

รายการโหนกระแส ตอน ค่าทำผมแสนสี!!! ตีกันนิ้ว เจ้าของร้านจัดหลักฐานชี้แจงทุกกรณี ประจำวัน 18 มิถุนายน 2561

บทสัมภาษณ์คุณจูน เจ้าของร้านทำผม เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่เจ้าของร้านถูกโจมตี ด้วยกระแสค่าทำผมที่แพงเกินจริง เป็นจำนวนกว่าหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท โดยคุณจูนออกมาชี้แจงรายละเอียดการให้บริการต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เพียงแค่การทำผม เพื่อยืนยันว่าราคาหนึ่งแสนสี่หมื่นบาทนั้น ไม่แพงเกินไปแต่เหมาะสมกับการบริการ พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์คุณเดียร์ พยานในเหตุการณ์เพื่อยืนยันว่าคุณจูน เจ้าของร้านทำผมไม่ได้หลอกลวงลูกค้าแต่ได้มีการตกลงกับลูกค้าไว้ก่อนหน้านี้อแล้ว

รายการโหนกระแส ตอน ขาวเน็ตแท่งแชร์คลิป ครูทำได้ด้วยหรือ.. คำบาตรไม่จ่ายเงินกู้ ช.พ.ค. ประจำวัน 18 กรกฎาคม 61

บทสัมภาษณ์นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ (เลขาธิการสมาคมช่วยเหลือเพื่อนครู) นายเกิดผล แก้วเกิด (ทนายความ) และนายธวัชชัย ไทยเขียว (รองปลัดและโฆษกกระทรวงยุติธรรม) เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับคลิปปฏิญาณมหาสารคามที่กำลังเป็นที่โด่งดังในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มครูที่เป็นสมาชิกของช.พ.ค. จะหยุดการชำระหนี้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 ทั้งนี้ นายธีร์สุริยนต์ สุวรรณวงศ์ ได้ออกมาชี้แจงถึงกรณีดังกล่าวว่าทางกลุ่มครูนั้นไม่ได้จะหยุดชำระหนี้ดังที่กล่าวในคลิป แต่ต้องการขอเจรจาลดดอกเบี้ยให้ต่ำลง และยืนยันว่าจะชำระหนี้จนครบ ทั้งนี้ฝ่ายนายเกิดผล แก้วเกิด ได้ชี้แจงถึงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ ส่วนทางนายธวัชชัย ไทยเขียว ได้ให้คำแนะนำกับตัวแทนครูเรื่องการขอเจรจาลดดอกเบี้ย พร้อมทั้งเสนอว่าทางกระทรวงยุติธรรมพร้อมเป็นคนกลางในการเจรจา หากทางกลุ่มครูต้องการความช่วยเหลือ

รายการโหนกระแส ตอน อ่างแยงลูกค้า บุกตบเจ้าของคลินิกยวันเปิดร้าน!

ประจำวันที่ 27 สิงหาคม 2561

บทสัมภาษณ์คุณปริม ปริมระตา คุณโอ และคุณฟิล์ม เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณโอและคุณฟิล์มนำไปบุกตบคุณปริมที่คลินิกเสริมความงามแห่งหนึ่ง ทั้งนี้คุณปริมได้เล่าถึงเรื่องราวตั้งแต่เริ่มรู้จักคุณโอ จนมาถึงเหตุการณ์วันที่โดนรุมทำร้ายร่างกาย ซึ่งทางฝ่ายคุณโอและคุณฟิล์มก็ได้ชี้แจงถึงความอัดอั้นที่นำไปสู่เหตุการณ์ทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้คุณโอและคุณฟิล์มยืนยันว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นไม่ได้มีการรุมแต่เป็นการตบกันตัวต่อตัว โดยทางฝ่ายคุณปริมผู้ถูกทำร้ายร่างกายได้นำหลักฐานต่าง ๆ มายืนยันว่าตนถูกรุมทำร้ายร่างกายจริง สุดท้ายทางฝั่งคุณโอและคุณฟิล์มจึงกล่าวขอโทษและขอให้ประชาชนเข้าใจถึงเหตุผล พร้อมทั้งยืนยันว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้มีการรุมทำร้ายอย่างที่คุณปริมกล่าวหา

รายการโหนกระแส ตอน การเผชิญหน้าของ สาวสักปากติดหนอง กับ เจ้าของร้านสัก นิกกี้

พริตตี้เงินล้าน

ประจำวันที่ 3 กันยายน 2561

บทสัมภาษณ์คุณแพรวา ผู้เสียหาย คุณนิกกี้และคุณเพ็ญ เจ้าของร้านสักและอาจารย์สัก เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณแพรวาได้แกล้งข่าวถึงการเป็นหนองที่ปากหลังจากการไปสักปากที่ร้านคุณนิกกี้ โดยมีอาจารย์เพ็ญเป็นคนสัก ทางคุณนิกกี้และอาจารย์เพ็ญยืนยันว่าอุปกรณ์และขั้นตอนต่าง ๆ ของทางร้านสะอาดไม่น่าเป็นสาเหตุของการเกิดหนอง ซึ่งทางด้านคุณแพรวาต้องการให้คุณนิกกี้รับผิดชอบ โดยคุณนิกกี้รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นไม่ถูกต้อง เพราะทางร้านไม่ได้เป็นสาเหตุของการเกิดหนอง ดังนั้นหากคุณแพรวากล่าวโทษทางร้าน คุณนิกกี้ไม่ยินดีรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามเนื่องจากไม่สามารถหาสาเหตุที่แน่ชัดได้ ต่างคนต่างยอมรับผิด โดยคุณนิกกี้จะดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลให้

รายการโหนกระแส ตอน "เนย" ยืนยันนางนกต่อ กรณี "เป่า" ถูกพันหัวแบะกลางคอนโด

วันที่ 31 ตุลาคม 2561

บทสัมภาษณ์คุณเนย ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นนางนกต่อ พร้อมทั้งเพื่อนได้แก่คุณแนน คุณแอล นอกจากนี้ยังมีคุณเป่า ผู้ถูกทำร้ายร่างกาย พร้อมทั้งคุณเขี้ยว เพื่อนที่ถูกทำร้ายร่างกายเช่นกัน และคุณปลาแพนของคุณเป่า เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คุณเป่าและคุณเขี้ยวถูกรุมทำร้ายร่างกายที่คอนโดรีเจนท์ ซึ่งเป็นคอนโดที่คุณเนยอาศัยอยู่ โดยทางคุณเป่าและคุณเขี้ยว เชื่อว่าคุณเนยและเพื่อนนั้นเป็นนางนกต่อที่นัดตนมาที่คอนโดและให้กลุ่มคนร้ายรุมทำร้ายร่างกาย ทั้งนี้คุณเนยยืนยันว่าตนและเพื่อนไม่ใช่นางนกต่อ ทั้งยังไม่ได้เป็นคนชวนคุณเป่ามาที่คอนโด อย่างไรก็ตามทั้งสองฝ่ายต่างยืนยันในความคิดของตน ฝ่ายคุณเขี้ยวเชื่อมั่นว่าคุณเนยเป็นนางนกต่อ แต่ถ้าหากไม่ใช่จะยอมออกมาขอโทษที่ทำให้คุณเนยตกเป็นจำเลยสังคม ทางฝั่งคุณเนยยืนยันว่าตนไม่ใช่นางนกต่อ ทั้งยังไม่มีไม่เห็นอะไรทั้งนั้น พร้อมทั้งขอโทษคุณเป่าหากใช้คำพูดหรืออาการที่ไม่ดีออกไป

รายการโหนกระแส ตอน เรียกชื่อว่า “นัท โอนไว” สายเปย์ตกรสวรรค์

ประจำวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

บทสัมภาษณ์คุณสรฉัตร ผลวัฒนา เจ้าของฉายานัท โอนไว เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่คุณนัทไปหลงชอบผู้หญิงจากแอปพลิเคชันหนึ่ง หลังจากได้พูดคุยกันต่อในไลน์ ฝ่ายหญิงได้ยืมเงินคุณนัท โดยอ้างความจำเป็นต่าง ๆ คุณนัทจึงโอนเงินไปด้วยเชื่อว่าทางฝ่ายหญิงมีความจำเป็นและจะคืนเงินให้ตนภายหลัง โดยคุณนัทโอนเงินให้ทางฝ่ายหญิงหลายครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้นกว่าแปดหมื่นบาท จากนั้นจึงทราบความจริงในภายหลังว่าผู้หญิงคนนั้นแอบอ้างใช้ภาพของบุคคลอื่นเพื่อหลอกหลวงเอาทรัพย์สิน ทั้งนี้ทางคุณนัทได้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ต้องหา นอกจากนี้ทางรายการได้เชิญคุณจี ผู้ที่ถูกคนร้ายนำใบหน้าไปแอบอ้างมาร่วมสัมภาษณ์ในรายการ โดยคุณจีได้ออกมาพูดถึงเรื่องการดำเนินคดีผู้ต้องหาและกล่าวเตือนประชาชนไม่ให้หลงเชื่อมีจฉาซีฟง่าย ๆ

รายการโหนกระแส ตอน เปิดใจ “บอล บางแก้ว” ยัน...ผมไม่ใช่ฆาตกร

ประจำวันที่ 21 ธันวาคม 2561

บทสัมภาษณ์นายพงษ์เพชร สีนสุวรรณ (บอล บางแก้ว) เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีพี่น้องเบนซ์ แฟนคุณบอลเสียชีวิตจากเหตุเพลิงไหม้ ซึ่งทางคุณบอลได้เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับตนและน้องเบนซ์ พร้อมยืนยันว่าตนเองไม่ใช่ฆาตกรตามที่คุณพ่อของน้องเบนซ์กล่าวหาและตัวเองนั้นไม่มีเหตุจูงใจให้ก่อเหตุ เพราะตนเองก็สูญเสียเช่นเดียวกัน พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์คุณลินแฟนเก่าคุณบอลที่ออกมายืนยันว่าเรื่องราวที่ทางคุณพ่อน้องเบนซ์เล่านั้นไม่เป็นความจริง รวมไปถึงสัมภาษณ์คุณทอมมัสที่กล่าวยืนยันว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณบอลและคุณเบนซ์นั้นไม่ได้มีการทะเลาะเบาะแว้ง อีกทั้งยังดูรักกันเป็นอย่างดี

รายการโหนกระแส ตอน เครียดจนแท้ง! เจ้าหน้าที่เรียกเงิน 5 แสน ยัดข้อหายาเสพติด

วันที่ 21 มกราคม 2562

บทสัมภาษณ์คุณสาริตา ผู้เสียหายและคุณรอริเยะ คุณแม่ผู้เสียหาย เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นายตำรวจ อำเภอสู่หงป่าตี เรียกตรวจค้นรถของคุณสาริตาและครอบครัว เนื่องจากได้รับแจ้งว่ามีของ จากนั้นจึงเรียกเก็บเงินเป็นจำนวน 5 แสนบาท ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้คุณสาริตาเกิดความเครียดจึงแท้งลูกในเวลาต่อมา ทั้งนี้ด้วยความหวาดกลัวครอบครัวของคุณสาริตาจึงย้ายไปอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งในขณะนี้ทางแม่ทัพภาค 4 ได้เข้ามาดูแลเรื่องนี้พร้อมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ 3 นายที่เรียกเก็บเงินจำนวน 5 แสนบาท นอกจากนี้คุณแม่ผู้เสียหายได้กล่าวถึงลูกสาวว่าแท้จริงแล้วไม่ได้แท้ง เป็นเพียงอาการเครียดจนเลือดออก แต่คุณสาริตายืนยันว่าแท้งจริงถึงแม้จะได้รับคำวินิจฉัยจากแพทย์แล้วว่าอาการเลือดออกนั้นไม่ได้เกิดจากการแท้ง

รายการโหนกระแส ตอน เจอกันครั้งแรกหลังถูกฟันยับ! “คนขายไถ่อย่างและคู่กรณี”

ประจำวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562

บทสัมภาษณ์คุณบอล (พ่อค้าขายไถ่อย่าง) คุณวรัรัตน์ (ภรรยาพ่อค้าขายไถ่อย่าง) คุณเต็นท์ (ผู้ฟันพ่อค้าขายไถ่อย่าง) และคุณโชค (เพื่อนผู้ฟันพ่อค้าขายไถ่อย่าง) เป็นการสัมภาษณ์ถึงเหตุการณ์ที่คุณเต็นท์และคุณโชคทำร้ายร่างกายคุณบอลรุนแรงถึงขั้นนำมีดมาฟันแขน โดยทางฝั่งคุณบอลและภรรยาได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นพร้อมทั้งยืนยันว่าจะไม่ขอรับเงินค่าเสียหายแต่จะดำเนินคดีให้ถึงที่สุด ทั้งนี้ทางฝั่งคุณเต็นท์และคุณโชคก็ออกมาชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าทางคุณบอลนั้นเป็นฝ่ายที่หาเรื่องก่อนจนนำไปสู่เหตุการณ์รุนแรง ซึ่งหากจะดำเนินคดีก็ยอมรับผิด แต่ยืนยันว่าไม่ได้ทำรุนแรงเกินไปพร้อมทั้งอยากให้สังคมเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่ความรุนแรงนั้นว่าฝ่ายตนไม่ได้เป็นผู้เริ่มก่อนอย่างที่ทางฝ่ายคุณบอลกล่าวอ้าง

รายการโหนกระแส ตอน พิธีกรรมพิลึก “เจ้าแม่กาสุตรี” ลงเล่นที่สุดพิสดาร ชาวบ้านตำกระฉาบ

ประจำวันที่ 20 มีนาคม 2562

บทสัมภาษณ์คุณคิง และคุณแอ้ เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับคลิปที่กำลังเป็นที่โด่งดังในโซเชียลมีเดีย คือคลิปเกี่ยวกับการทำพิธีมหาเสน่ห์ โดยอ้างว่าเป็นพิธีของเจ้าแม่กาสุตรี ซึ่งลักษณะของผู้หญิงในคลิปนั้นถูกพูดถึงว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำให้ประชาชนออกมาต่อว่าและตำหนิ คุณคิงซึ่งเป็นคนทำพิธีว่าพิธีนี้เป็นสิ่งที่ยงาย ลวงโลกและไม่เหมาะสม ทั้งนี้คุณคิงและคุณแอ้ได้ออกมาเล่าถึงความเป็นมาของเจ้าแม่กาสุตรี พร้อมทั้งยืนยันว่าสิ่งที่ทำไม่ใช่การลวงโลก หากใครไม่เชื่อให้มาลองพิสูจน์หรือหากมีหลักฐานสามารถไปแจ้งความจับได้

รายการโหนกระแส ตอน พี่น้องลูกครึ่ง ยันไม่ขออยู่กับแม่แต่ขออยู่กับพ่อ

เหตุถูกแม่ตีไม่พาไปหาหมอ ประจำวันที่ 2 เมษายน 2562

บทสัมภาษณ์คุณจอยและคุณแอ๊ด เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่มีชาวเด็กลูกครึ่งสองคนหนีออกจากบ้านเพื่อตามหาพ่อ เนื่องจากถูกแม่ทำร้ายร่างกาย ทั้งยังไม่สนใจพาไปหาหมอ โดยคุณจอยและคุณแอ๊ดซึ่งเป็นแม่และยายของเด็กทั้งสองคนดังกล่าวได้ให้สัมภาษณ์ว่าไม่เคยทำร้ายเด็ก เพียงแต่ดุว่ากล่าวบ้างหรือตีเบา ๆ เมื่อเด็กทำผิด ทั้งนี้นายแพทย์ธีรพันธ์ มิตรภานนท์ จิตเวชเด็กและวัยรุ่น ได้พูดถึงกรณีดังกล่าวว่าหากแม่มีพฤติกรรมตามข่าวจริงทางด้านคุณแม่ควรจะต้องปรับพฤติกรรมในการเลี้ยงลูก แต่ถ้าหากคุณแม่ไม่ได้ทำ น้องทั้งสองอาจเข้าข่ายหวาดวิตก หรือเป็นโรคซึมเศร้าซึ่งต้องได้รับการบำบัด ทั้งนี้ได้มีการสัมภาษณ์ดร.สมคิด สมศรี อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนที่ดูแลน้องอยู่ในตอนนี้ ซึ่งทางดร.สมคิดได้ยืนยันว่าน้องไม่ได้ถูกทำร้ายร่างกายแต่อย่างใด เพียงแต่ยังไม่อยากเจอคุณแม่ อยากไปอยู่กับคุณพ่อ ทั้งนี้ต้องรอทั้งทางคุณแม่และคุณพ่อมาเจรจากัน

รายการโหนกระแส ตอน สะเทือนสำนัก! "ป๋มهامุณี" ไล่นิวเนียสาว

ลั่นฝึกจิตมาตีตะบะไม่แตก ประจำวันที่ 8 พฤษภาคม 2562

บทสัมภาษณ์นายชัยรัตน์ ยอดพรม หรือเจ้าของฉายाप๋มهامุณี เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่กำลังถึงกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของป๋มهامุณีที่ถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊กโดยการให้ผู้หญิงมาเต้นยั่วยวน ซึ่งชาวเน็ตต่างวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมดังกล่าวว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากป๋มهامุณีเป็นฤาษีจึงไม่ควรกระทำเช่นนี้ ทั้งนี้ป๋มهامุณีได้ให้สัมภาษณ์ว่าตนนั้นไม่ได้เป็นฤาษีอย่างที่ชาวเน็ตเข้าใจ เป็นเพียงผู้มีความรู้ทางด้านศาสนาพิธี แต่การที่ชาวเน็ตเข้าใจว่าตนเป็นฤาษี เป็นเพราะชุดประกอบพิธีมีลักษณะคล้ายกับฤาษี ทั้งตนนั้นมีชื่อเล่นว่าปู ซึ่งการนำคำว่าป๋มهامุณีมาเติมในชื่อเล่นก็เพราะตนนั้นมีความรู้ด้านศาสนา จึงนำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติมาเติม จึงอาจเป็นส่วนที่ทำให้คนเข้าใจผิด นอกจากนี้ยังให้สัมภาษณ์ถึงกรณีข้อพิพาทระหว่างป๋มهامุณีและมาร์ค พิทบูลที่มีการทำทนายกันไปมาอย่างรุนแรงทางสื่อสังคมออนไลน์